

Sammanträde för Kommunstyrelsen

Tid torsdagen den 7 mars 2024 kl. 08:00 – kl. 12.30

Plats Kommunhuset - Sämsjön

Mats Palm
Ordförande

Oppositionen förslår justerare på mötet
Förslag på justerare

Fam Sundquist
Sekreterare

Tid	Ärende	Diarienummer
08.00	Sammanträdet öppnande Föredragande Ordförande	
	Upprop	
	Val av justerare och tid för justering	
	Förändring av dagordningen	
1. 08.05	Utbildning i Ciceron Assistent Föredragande Utredningssekreterarna	
2. 09.00	Äldreomsorgsstrategi för Herrljunga kommun 2023-2032 och info från KPMG Föredragande Socialchef och KPMG	KS-2023-00424
3. 09.30	Månadsuppföljning per 2024-02-29 för Herrljunga kommun Föredragande Ekonomichef	KS-2024-00027
4. 09.45	Förvaltningsberättelse och bokslut för kommunstyrelsen år 2023 Föredragande Ekonomichef	KS-2024-00025
5. 09.55	Ombudgetering av investeringar 2023 för kommunstyrelsen Föredragande Ekonomichef	KS-2024-00028

Tid	Ärende	Diarienummer
6. 10.05	Uppföljning av kommunstyrelsens internkontrollplan år 2023 Föredragande Ordförande/kommundirektör	KS-2024-00091
PAUS		
7. 10.30	Information om planeringsstrategi Herrljunga kommun Föredragande Samhällsplanerare	KS-2024-00020
8. 11.00	Länsstyrelsens förfrågan om synpunkter på förslag till utpekande av riksintresse för totalförsvaret (transmissionsnätet) Föredragande Samhällsplanerare	KS-2024-00063
9. 11.15	Avsiktsförklaring mellan Herrljunga och Falköpings kommun gällande väg 181 Föredragande Samhällsplanerare	KS-2024-00062
10. 11.25	Kommunernas rapportering till vattenmyndigheterna av genomförda åtgärder 2023 Föredragande Samhällsplanerare	KS-2024-00061
11. 11.30	Översyn av gemensamma Servicenämnder Föredragande Kommundirektör	KS-2024-00079
12. 11.35	Svar på granskningsrapport gällande hantering av kommunens fordon i Herrljunga Föredragande Kommundirektör	KS-2024-00075
13. 11.40	Samverkansavtal för familjecentraler i Västra Götaland 2024-2025 Föredragande Ordförande	KS-2023-00379
14. 11.45	Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt SOL och LSS, 2023 (samlingsakt) Föredragande Ordförande	KS-2023-00219
15. 11.50	Uppskjutande av ikraftträdande av taxan gällande Tillståndsenheten i samverkan (TIS) Föredragande Ordförande	KS-2023-00371
16. 11.55	Förslag till åtaganden inom ramen för den regional satsningen Åtgärdsprogrammet för miljömålen – Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022–2025 Föredragande Miljöstrateg	KS-2022-00031
17. 12.05	Förlängning av samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete för 2025 mellan Herrljunga kommun och Delregional nämnd södra Föredragande Ordförande	KS-2024-00071

Tid	Ärende	Diarienummer
18. 12.10	Val av representant till ägarråd för Inera AB 2024 Föredragande Ordförande	KS-2024-00082
19. 12.15	Val av ägarrepresentant till Nossan Förvaltningsaktiebolags (org.nr. 556637-5746) bolagsstämma 2024 Föredragande Ordförande/kommundirektör	KS-2024-00089
20. 12.20	Svar på medborgarförslag avseende infrastruktur i Vreta tätort Föredragande Ordförande	KS-2023-00395
21. 12.25	Svar på medborgarförslag om en ny multisporhall i Herrljunga kommun Föredragande Ordförande	KS-2023-00266
22. 12.30	Meddelanden Föredragande Ordförande	
	Meddelande: Återkoppling från kultur- och fritidsutskottet gällande utvärdering av projekt fritidsbank	KS-2021-00209
	Meddelande: Verksamhetsberättelse anhängigstöd 2023	KS-2024-00066
	Meddelande från Sveriges kommuner och regioners (SKR) styrelse – Överenskommelse om omställning till en långsiktigt hållbar socialtjänst – 2024	KS-2024-00066, KS-7006
	Meddelande Protokoll ägardialoger 2024-01-18	KS-2024-00066, KS-7067
	Meddelande: Anteckningar länsstyrelsens uppföljningsbesök krisberedskap Herrljunga kommun 240125	KS-2024-00066, KS-7082

SN § 144

DNR SN 2023/161

Antagande av äldreomsorgsstrategi för Herrljunga kommun 2023-2032

Sammanfattning

Kommunen behöver en långsiktig planering och inriktning som är väl förankrad i hela kommunen avseende äldreomsorg därför har socialförvaltningen under 2023 i samarbete med KPMG tagit fram en strategi för äldreomsorgen. Satsningen har finansierats med statsbidrag. Revisionen i kommunen har vid tidigare granskningen av kommunens kvalitet i äldreomsorgen år 2021 rekommenderat socialnämnden att ta fram en strategisk plan för äldreomsorgen. Förvaltningen har haft detta som en av de prioriterade frågorna i förvaltningen. En strategisk plan för äldreomsorgen är en förutsättning för att kunna identifiera de områden som förvaltningen måste arbeta med för att hitta de områden som är möjliga att effektivisera. En strategi som medför att förvaltningen får ett underbyggt underlag att arbeta vidare med knyter an till kommunens övergripande mål om en hållbar och inkluderande kommun. Både utifrån ansvaret att klara en framtida svår ekonomisk utmaning inom äldreomsorgen med fler äldre samt inkludering av den äldre befolkningen.

Denna strategi ska vara den inriktning som förvaltningen ska ha för att genomföra den omställning som äldreomsorgen står inför de kommande åren. För att lägga en strategi framåt har det varit väsentligt att spegla vilka förutsättningar, vilken struktur och vilket innehåll som gäller för nuvarande äldreomsorg i kommunen. En kortare tillbakablick över målgruppens verksamhetsutveckling över tid presenteras, som syftar till ökad förståelse för nuläge och utgångspunkt för Herrljunga kommuns äldreomsorg. Därefter presenteras en strategi för kommunens arbete framåt.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-21
Äldreomsorgsstrategi 2023-2032

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Socialnämnden antar äldreomsorgsstrategin.
- Socialnämnden föreslår för kommunstyrelsen att anta äldreomsorgsstrategin.

Carina Fredriksen (S) föreslår följande ändringar i ordalydelsen på sidan 12 i äldreomsorgsstrategin:

Kommunen äger fastigheten Gäsenegården som ligger i Ljung och den består idag av bland annat ett antal trygghetslägenheter. ~~Samhällsbyggnadsnämnden Internservicenämnden~~ äger ansvarar för fastigheten och tekniska samhällsbyggnadsförvaltningen ombesörjer uthyrningen av lägenheterna.

Fortsättning SN § 144

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut med Carina Fredriksens (S) ändringsförslag antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut

1. Äldreomsorgsstrategi för 2023-2032 för Herrljunga kommun antas.
2. Ordalydelsen på sidan 12 i äldreomsorgsstrategin korrigeras.

Socialnämndens förslag till kommunstyrelsen

1. Äldreomsorgsstrategi för 2023-2032 för Herrljunga kommun antas.

Expedieras till: Kommunstyrelsen

Äldreomsorgsstrategi

Strategi 2023–2032

Herrljunga
kommun

Innehåll

Innehållsförteckning

Äldreomsorgens utveckling	3
1.1 Nationellt.....	3
1.2 Herrljunga	4
1.2.1 Äldreomsorgen övergripande	4
2 Bakåtblick och nuläge	7
2.1 Hemtjänsten	7
2.2 Särskilt boende.....	11
2.2.1 Kostnadsutveckling över tid.....	13
2.3 HSL.....	15
2.4 Biståndsbedömning	16
2.5 Preventiva insatser Herrljunga kommun	17
3 Framtida behov och alternativ	19
3.1 Målgruppens prognostiserade sammansättning	19
3.2 Framtida behov av insatser	20
4 Strategi framåt.....	23
Bättre förebyggande och rehabiliterande insatser	23
Översyn av särskilda boendeformer	23
Flexibla former för beslut om äldreomsorg	23
Användning av välfärdsteknik.	24
Sammanhållen vård och omsorg	24
Anhöriga	24
Personcentrerad vård.....	24
Insatser för personer med demenssjukdom.....	25
4.1 Förändrad och/eller utvecklad inriktning för Herrljunga kommun.....	25
5 Sammanfattning och slutsatser	28

1. Äldreomsorgens utveckling

1.1 Nationellt

Sverige har idag en av världens äldsta befolkningar. Andelen äldre i befolkningen blir allt större och de allra äldsta förväntas öka framöver. De flesta äldre har en god hälsa och kan leva länge med bibehållen hälsa och god funktionsförmåga. Förekomsten av sjukdomar, nedsatt fysisk och psykisk funktionsförmåga ökar dock med stigande ålder vilket leder till ökat beroende av vård och omsorg.

Gruppen mest sjuka äldre omfattar, enligt Socialstyrelsen, personer som är 65 år eller äldre med omfattande nedsättningar i sin funktionsförmåga till följd av åldrande, skada eller sjukdom. Idag handlar det om cirka 300 000 kvinnor och män som får omfattande insatser. Området att säkra vård och omsorg för mest sjuka äldre utgör en av samhällets största utmaningar och är högt prioriterat.

De senaste årens coronapandemi har slagit hårt mot äldregruppen i Sverige. Den generella bilden i landets kommuner är att efterfrågan av tjänster/insatser har påverkats i äldreomsorgen. I flera kommuner vittnas om att det under perioder funnits en osäkerhet och rädsla att flytta in till äldreboende och att hemtjänstinsatser avstås av samma skäl. Dessa indirekta konsekvenser för äldregruppen, beskrivs i det andra delbetänkandet från Coronakommissionen (SOU 2021:89) som noterar att rekommendationen om social isolering som riktat sig till äldre har lett till sämre psykisk hälsa för vissa grupper samt också riskerat försämra deras fysiska hälsa, vilket föranleder bedömningen att det sannolikt kommer finnas ett utökat behov av stöd och insatser till följd av pandemin. Utredningen om äldreomsorgslagen (SOU 2022:41) som tillsattes av Regeringen i slutet av 2020 tar avstamp i de strukturella brister som blottades under pandemin inom vård och omsorg. Utredningen syftar till att komplettera nuvarande Socialtjänstlag (2001:453), förkortad SoL och kan komma att förändra Sveriges kommuners utförande inom socialtjänsten under kommande år.

Mot bakgrund av ovanstående finns ett stort behov av att hitta nya arbetsformer eller stärka nuvarande för att skapa större trygghet för våra äldre.

1.2 Herrljunga

I likhet med många andra kommuner i Sverige har Herrljunga en utveckling där kommunens invånare blir allt äldre. Under åren 2012–2021 steg den procentuella andelen av invånarna över 65 år, från 21,8% till 25%. Konsekvenser av utvecklingen kan ses i närtid och exemplifieras via ökning av utförda hemtjänsttimmar under 2022 i jämförelse med föregående år. Som i så många andra kommuner ställer den demografiska utvecklingen frågor till äldreomsorgen gällande organisering/struktur, effektivisering, kompetensförsörjning, hemtjänst, boendeplatser, hälso- och sjukvård, biståndsbedömning och ekonomiskt utfall.

För att lägga en strategi framåt är det väsentligt att spegla vilka förutsättningar, vilken struktur och vilket innehåll som gäller för nuvarande äldreomsorg i kommunen. En kortare tillbakablick över målgruppens verksamhetsutveckling över tid kommer också presenteras, som syftar till ökad förståelse för nuläge och utgångspunkt för Herrljunga kommuns äldreomsorg.

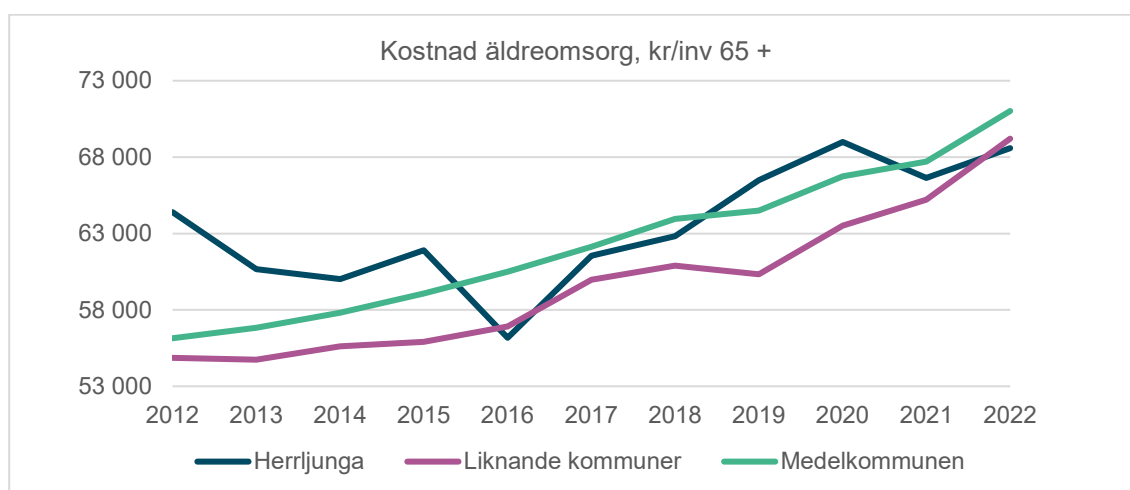
1.2.1 Äldreomsorgen övergripande

Inom socialnämnden har en rad åtgärder och strategier initierats de senaste åren. Kompetensförsörjande insatser som projektet ”*Heltid som norm med deltid som möjlighet*” är ett exempel. Arbetet har pågått sedan 2018 och enligt verksamhetsberättelsen 2023 har hela förvaltningen ökat sin anställningsgrad på heltid till 94%. Ur intervju framkommer att Herrljunga har begränsade system för att verifiera och följa anställningsgraderna över tid. Mätningen är gjord under en månad och beaktar inte andel tjänstledigheter. Inklusiva tjänstledigheter ger anställningsgraden ett utfall på cirka 70% med heltid inom förvaltningen. Ett annat exempel är kompetenshöjande insatser som ”*äldreomsorgslyftet*” där medarbetare fått möjlighet att utbilda sig på arbetstid där statsbidrag ersatt personalkostnader för personalen som studerar. Vid dokumentanalys av de senaste årens verksamhetsberättelser beskrivs utmaningar i förvaltningens förmåga att behålla kompetens vilket försvårat det strategiska arbetet. Mellan 2014–2019 har exempelvis omsättningen på chefer inom socialförvaltningen varit anmärkningsvärt hög. Under tidsperioden har det varit 71 chefer på 15 tjänster. Vid intervju framkommer att utmaningen med att behålla kompetens har fortsatt under åren 2019–2022. Under perioden har tio chefer valt att avsluta sin anställning och ytterligare fyra chefer har lämnat av andra skäl

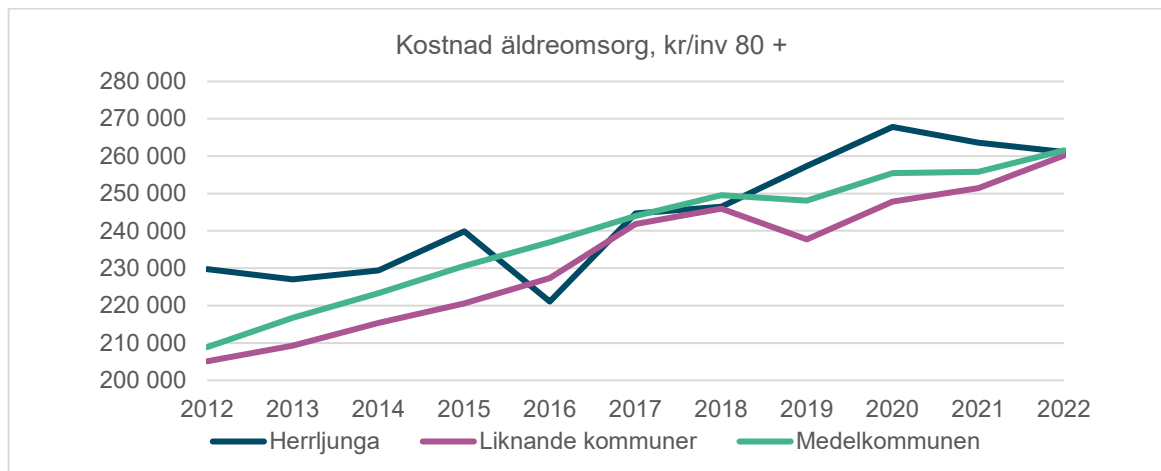
(däribland pensionsavgångar). Detta på 19 chefstjänster totalt. Arbetet med att behålla kompetens är ett uppmärksammat område och beskrivs som ett av nämndens mål. Enligt uppgift finns ingen gemensam grund till omsättningen, sju av cheferna avslutade sin anställning för exempelvis nya chefsuppdrag och arbetsplats närmare hemmet. Tre av cheferna återgick till sina tidigare befattningar. Externa faktorer som pandemin har så som i andra kommuner varit en försvårande omständighet de senaste åren vilket påverkat framåtsyftande utvecklingsinsatser.

Gällande ekonomiskt utfall över tid beskrivs faktorer som statsbidrag (med riktning covid) som ett positivt tillskott som påverkat det totala utfallet de senaste åren enligt verksamhetsberättelsen 2021. Under 2021 genomfördes en utredning för att identifiera kostnader inom nybyggnationen av äldreomsorgsboendet Hagens Demenscentrum. Utredningen visade att förvaltningen står inför en omfattande utmaning utifrån demografi och att få demografitilldelningsmedel att räcka till samtliga delar inom VoO, då Hagens demenscentrum kommer ta 57% av demografitilldelningen i anspråk.

För att få en övergripande bild av det ekonomiska läget inom äldreomsorgen i Herrljunga över tid har en jämförelse av kostnaden per invånare genomförts. Dels kostnaden per invånare över 65 år, dels per invånare över 80 år. Statistiken gäller för perioden 2012 till 2022.

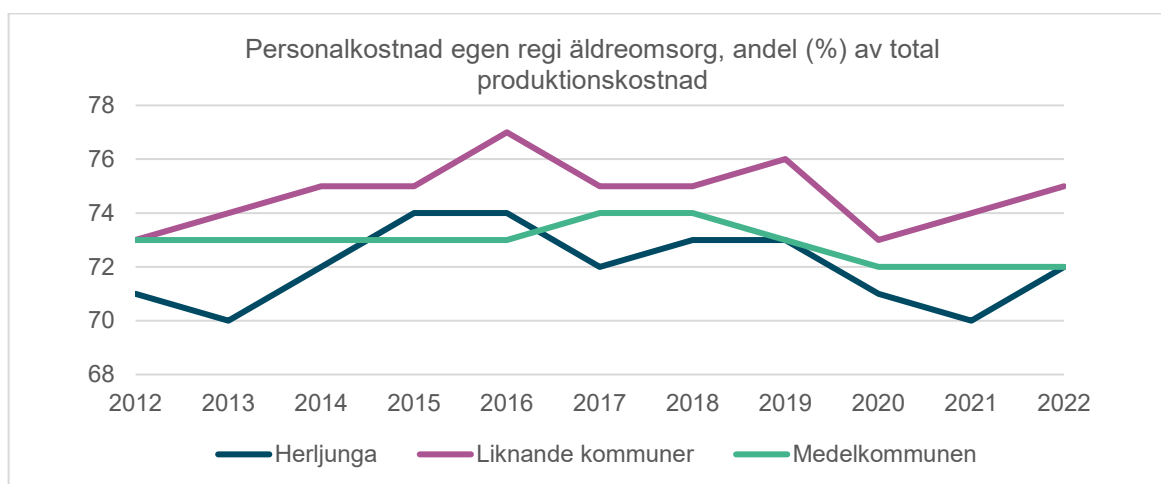
Källa: Kolada.

Källa: Kolada.

I båda diagrammen noteras liknande kostnadsutveckling, med nedgång under 2015 för att sedan öka igen under 2016. Över tid ligger Herrljunga på en generell högre kostnadsnivå för äldreomsorgen än gruppen liknande kommuner. Detta under samtliga år med undantaget 2016, och likvärdiga kostnader för den äldsta gruppen under 2017–2018 och 2022. Även kostnaden för den yngre gruppen var lägre i Herrljunga än i jämförelsegruppen 2022.

Äldreomsorgens enskilt största kostnadspost utgörs vanligen utav personalkostnader. Av statistiken i diagrammet nedan framgår att personalkostnadens andel av produktionskostnaden har varit och är lägre i Herrljunga än jämförelsegruppen liknande kommuner, vilket innebär att Herrljunga lagt mer resurser på verksamhetens övriga kostnader och lokalkostnader än på personalkostnader. Däremot var kostnaderna år 2022 på liknande nivå i Herrljunga och medelkommunen.

Källa: Kolada.

2. Bakåtblick och nuläge

Följande avsnitt avser att ge en bakgrundsbild över tid, gällande centrala delar i Herrljunga kommuns äldreomsorgsorganisation. Hemtjänsten, Boendeplatser, Hälso- och sjukvårdsenheten och biståndsbedömningen kommer via dokumentanalys och statistiska nyckeltal analyseras med syfte att skapa en bild av verksamhetsgrenarnas specifika förutsättningar för en framåtskridande äldreomsorgsstrategi.

2.1 Hemtjänsten

Hemtjänstens organisering består av hemtjänstgrupperna Tätort och Landsbygd som utgår från Herrljunga samt hemtjänstgruppen Ljung som utgår från Ljung. Vid intervjuer beskrivs en låg grad av samverkan mellan hemtjänstgrupperna i allmänhet och i synnerhet med hemtjänstgruppen som utgår ifrån Ljung. Hemtjänstgruppernas isolering har uppmärksammats och åtgärder för att motverka trenden har utförts. I närtid har exempelvis hela hemtjänstområdet slagits ihop till ett budgetområde. Det framkommer i intervju att brukarunderlaget i kommunen består av en hög andel äldre med omfattande behov där dubbelbemanningsinsatser är frekvent förekomna för att kunna tillgodose behoven. Den geografiska utmaningen med långa färdsträckor på svårframkomliga vägar beskrivs tillsammans med hög användning av timvikarier som stora utmaningar för hemtjänsten.

Under de senaste åren har välfärdstekniska projekt initierats. Tillsynsinsatser via trygghetskamera samt nyckelfria lås har implementerats. Hemtjänsten har under de senaste åren uppvisat höga kostnader, vilket föranledde en omfattande genomlysning under 2021. Genomlysningen påvisade att "kostnad per brukare" inom hemtjänsten var dyr i jämfört med snittet. Rekommenderade åtgärder från genomlysningen avsåg bland annat tydligare mål och kontinuerlig uppföljning rörande arbetad tid i förhållande till beviljad och utförd tid. Förvaltningen ansåg att en fortsatt analys krävdes då genomlysningen även identifierade ett flertal effektiviseringsområden inom verksamheten.

Projektet "Ökad effektivitet i hemtjänsten", initierades med målen:

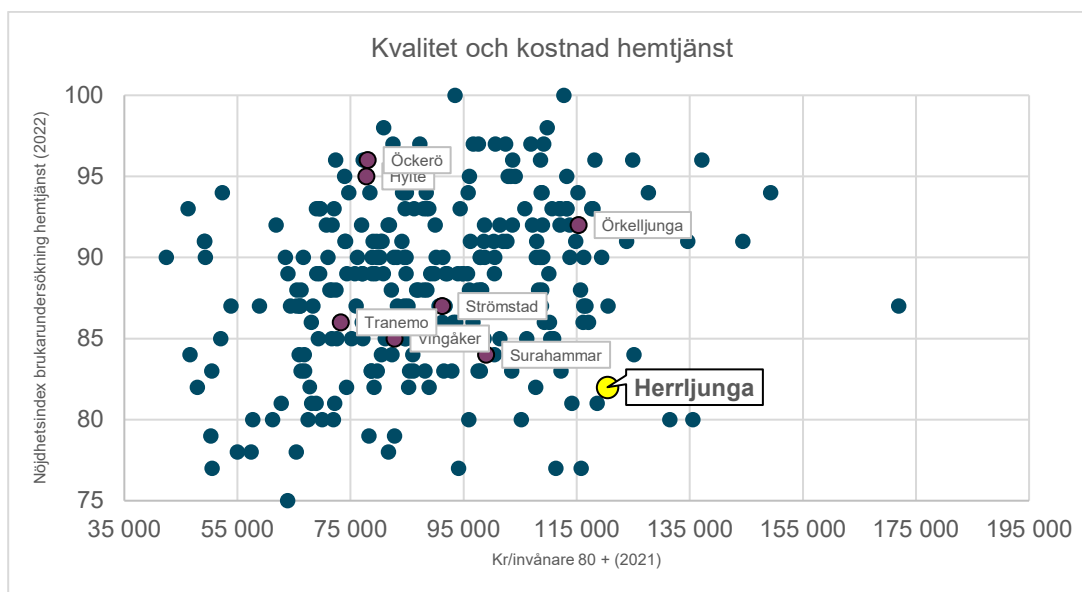
- Höja effektiviteten från 51 % (2020) till 66% för hemtjänsten som helhet och då komma ner i kostnad per brukare snitt och därmed en kostnad om 543 kr/timme.

- Att införa lagen om valfrihet i Herrljunga (LOV) till en rimlig kostnad för kommunen som är hållbar över tid.
- Att bibehålla/öka kvalitén till brukaren
- Att öka kontinuiteten hos brukaren
- Att ha en budget i balans.

Projektet har fortgått under 2022 och planeras att fortlöpa under hela 2023. Till projektet har kommunstyrelsen beviljat medel för en internprojektledare.

Insatser för att följa effektivitetsmättet har genomförts, exempelvis via GPS-puckar som syftar till att belysa vad tiden som inte är utförd tid består av. Resultatet visar att tidsåtgången i bil består av 20-25%. Produktivitetmättet för hemtjänstgruppen i tätort är betydligt högre än för hemtjänstgrupperna på landsbygden, vilket förklaras med att gruppen ombesörjer brukare i en geografisk närhet. Enligt verksamhetsberättelsen 2022 nåde hemtjänsten inte delårs målet på 60% effektivitet i hemtjänsten och målet kvarstår under 2023.

För att få en nulägesbild av förhållandet mellan kostnad och kvalitet inom hemtjänsten, (som även är uppmärksammade mål inom det pågående projektet: *ökad effektivitet i hemtjänsten*), visar efterföljande spridningsdiagram att Herrljunga sticker ut, både vad det avser kvalitét och kostnad, samt i jämförelse med liknande kommuner och medelkommunen i riket.

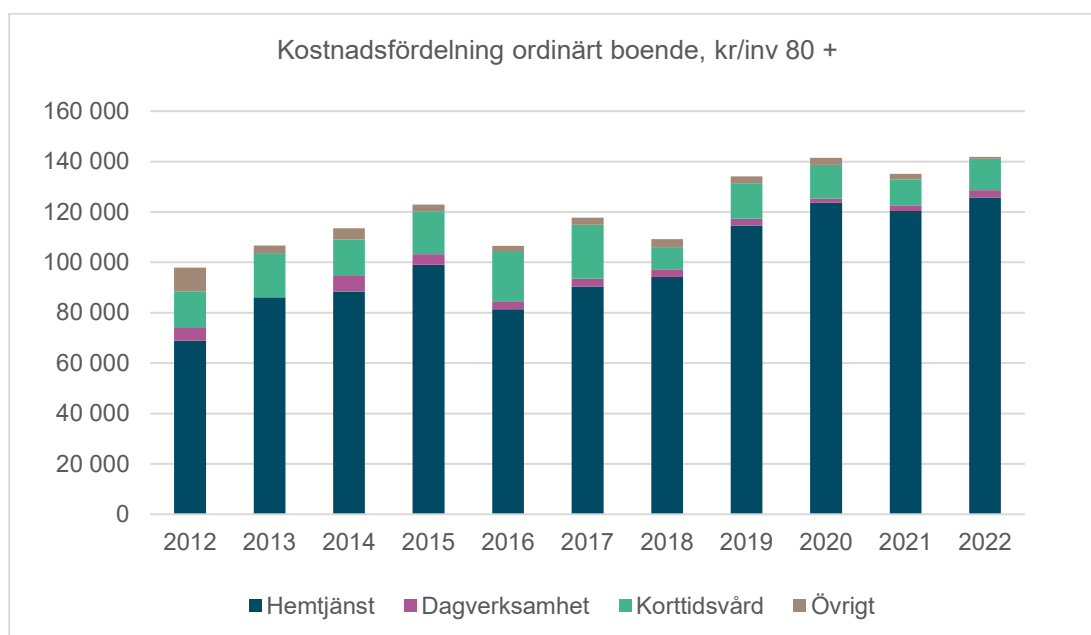

Källa: SKR, "Koll på äldreomsorgen".

Diagrammet visar på förhållandet mellan kostnader och kvalitet inom hemtjänsten för de kommuner som har data för de aktuella variablerna. Den vertikala axeln visar resultat från brukarbedömning år 2022 inom hemtjänsten. Det nyckeltal som visas är hur nöjda brukarna är med hemtjänsten som helhet. Den horisontella axeln visar kostnad för hemtjänst per invånare 80+ år 2021. Herrljunga uppvisar således höga kostnader med låga kvalitetsmått inom hemtjänsten i jämförelse med liknande kommuner samt den svenska medelkommunen.

För att få en bättre bild av kostnadsfördelningen inom ordinärt boende i Herrljunga kommun över tid har de olika insatstyperna hemtjänst, dagverksamhet, korttidsvård och övriga insatser analyserats.

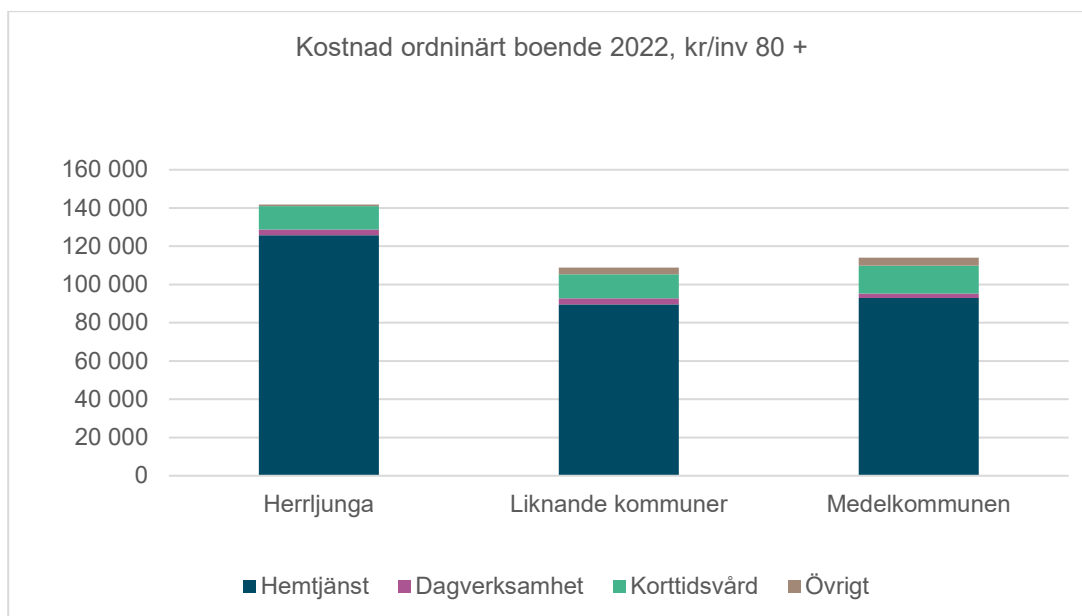
Som framgår av nedanstående diagram har insatstypen hemtjänst stått för den största kostnadsposten över tid, vilket inte är överraskande med tanke på omfång. Dock framgår en ökad kostnadstrend under perioden 2016 – 2022.

Källa: Kolada.

Vid en jämförelse med liknande kommuner och medelkommunen i Sverige blir det tydligt att kostnadsskillnaderna för hemtjänsten sticker ut, vilket framgår i nedanstående diagram. För resterande insatstyper är kostnaderna och jämförelsegrupperna sinsemellan på en förhållandevis jämförbar nivå, bortsett från övriga insatser där Herrljunga kommun har en förhållandevis låg kostnad. Hemtjänsten sticker således ut som en kostnadsdrivande

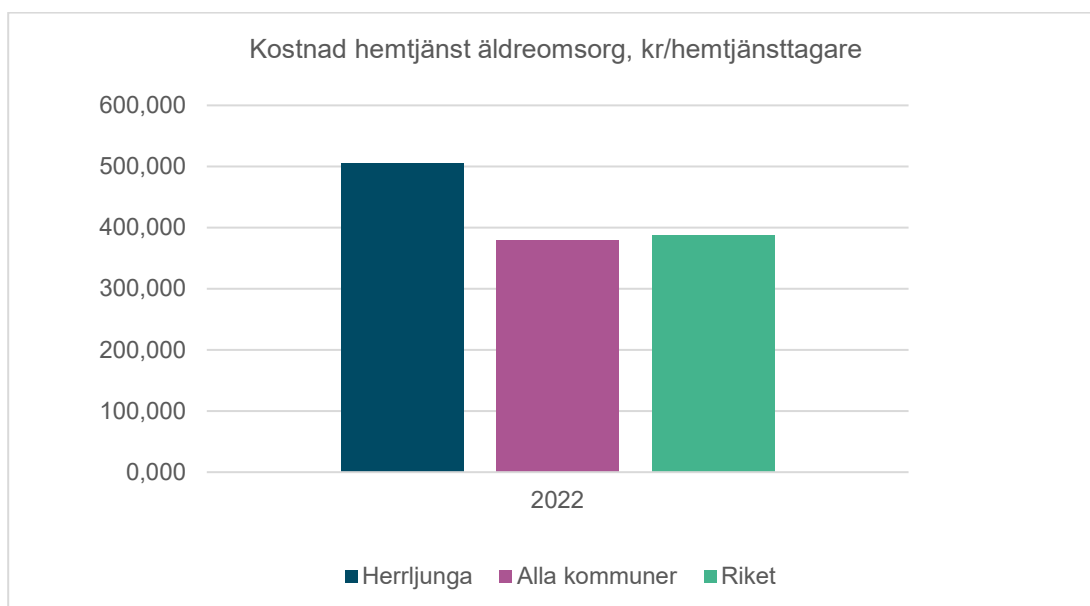
verksamhet för kommunen och övriga insatser noteras vara mindre förekommande i jämförelse med liknande kommuner och medelkommunen.

Källa: Kolada.

* Övriga insatser avser enligt anvisningarna för inrapportering av data, hemtjänst som beslutats utan föregående behovsprövning, resor som är biståndsbedömda enligt SoL eller utan biståndsbedömning, boendestöd, sommarkoloni, kontaktperson, personligt ombud samt bostadsanpassningsbidrag. Intäkter och kostnader avseende externa bostads- och lokalhyror för hemtjänst och dagverksamhet (exempelvis trygghetsboende) där kommunen har kontraktssinnehavet eller är hyresvärd redovisas också här.

Kostnaden för hemtjänst per hemtjänsttagare är betydligt högre i Herrljunga jämfört med liknande kommuner och medelkommunen. Se diagram nedan.

Källa: Kolada

2.2 Särskilt boende

Utifrån dokument vi tagit del av noterar vi att det har skett en aktiv omfördelning av boendeplatser under de senaste åren. Exempelvis var korttidsvården överbelagd stora delar av 2019, vilket resulterade i att nämnden minskade antal platser i särskilt boende på Hagen och flyttade korttidsverksamheten från Ljung till Hagen. Tidigt efterföljande år hade flera beviljade insatser mot särskilt boende med demenssjukdom ej kunnat verkställas. Förvaltningen beslutade därefter att öppna en ny tillfällig enhet, Solhagen i Ljung som senare under 2021 avvecklades när behoven minskade och flera platser på Hagen respektive Hemgården fanns att tillgå.

Det totala utbudet av SÄBO somatik, demens och korttidsplatser inom kommunen har legat på en relativt jämn nivå under perioden 2018-2022. Andelen somatiska platser har bestått av 29 under hela perioden. Korttidsplatserna utökades med en plats under 2021.

Platsutbudet för SÄBO demens har förändrats något mellan åren.

	2018	2019	2020	2021	2022
Säbo somatik	29	29	29	29	29
Säbo demens	56	59	61	53	53
Korttid	8	8	8	9	9

Källa: Uppgifter från förvaltningens interna dokument.

Under 2017 tog socialnämnden beslut att utveckla Hagens äldreboende till kommunens demenscentrum. Projekteringen pågick sedan under perioden 2018-2019. Förvaltningen fick under 2020 uppdrag att genomföra en analys om framtida behov och inventering av antal boendeplatser som resulterade i att förvaltningen föreslog att Hagen ska byggas ut med 48 platser för att klara framtida behov. Efter ombyggnationen som förväntas färdigställas under 2023 kommer demensplatserna som finns på Hemgården flyttas till Hagen, vilket innebär att det totala antalet demensplatser kommer uppgå till 79 stycken på Hagen under slutet av 2023, vilket är en nettoökning med 26 stycken platser i Herrljunga kommun. Förutom de befintliga demensplatserna finns det för närvarande åtta korttidsplatser på Hagen, som kommer att utökas till nio platser. Den biståndsbedömda dagträffsverksamheten med riktning mot demenssjukdom som för närvarande äger rum på Stationsvägen i Ljung kommer likaså flyttas till Hagen och tre nya växelvårdsplatser kommer att tillkomma när kommunens nya demenscentrum Hagen är färdigställt.

Enligt intervju kommer 8 boendeplatser med riktning somatik frigöras på Hemgården när demensenheterna flyttar till Hagen. En förstudie har genomförts och det finns ombyggnationsplaner för att möjliggöra en eventuell samlokalisering av kommunens hemtjänst där även bemanningsenheten och planerare kan samlas. Likaså finns det en plan för att kunna utöka de befintliga platserna på Hemgården med ytterligare 14 vid behov. Dessa med inriktning somatik. Vid denna eventuella utökning kommer den dagliga verksamheten som planeras att vara på Hemgården efter ombyggnation och renovering att flyttas till annan lokalisering i kommunen.

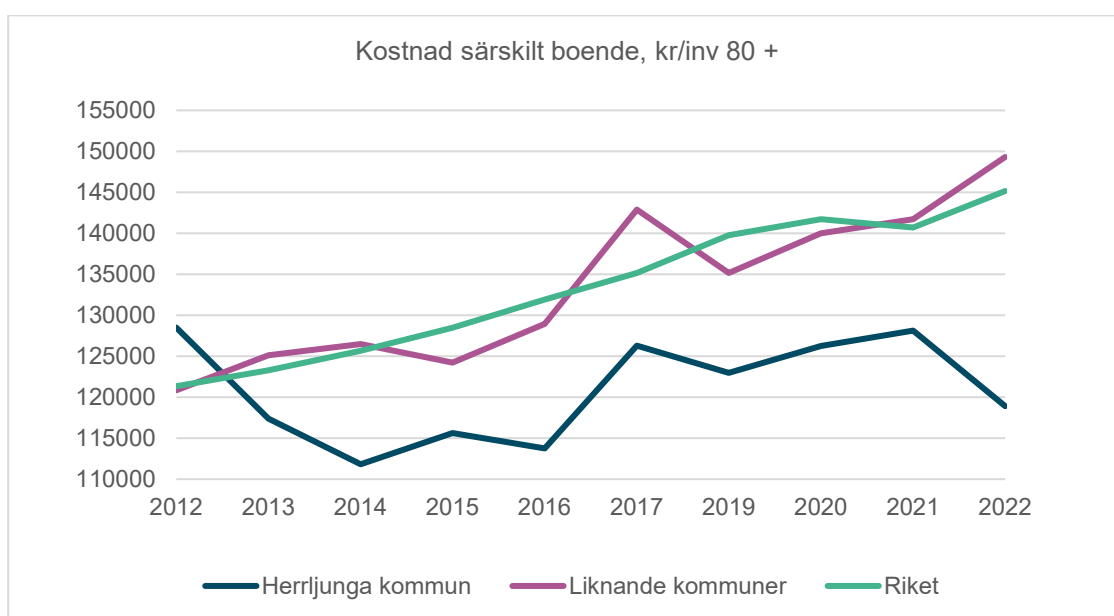
Kommunen äger fastigheten Gäsenegården som ligger i Ljung och den består idag av bland annat ett antal trygghetslägenheter. Internservicenämnden ansvarar för fastigheten och samhällsbyggnadsförvaltningen ombesörjer uthyrningen av lägenheterna. Socialförvaltningen har idag en anställd boendevärd i lokalen. Det har framkommit i intervjuer att fastigheten har omfattande renoveringsbehov som uppskattas uppgå till 70 mkr. Därav ingår inte Gäsenegården i kommunens aktuella boendeplanering.

Sammanfattningsvis kommer Herrljungas totala boendebud efter färdigställandet av det nya demenscentrat Hagen uppgå till:

- Hagen: 79 demensplatser
- Hagen: 9 korttidsplatser
- Hagen: 3 Växelvårdplatser
- Hemgården: 37 somatikplatser (Vid behov kan 14 nya platser frigöras i fastigheten om den dagliga verksamheten flyttas till annan lokalisering)
- Trygghetsboenden: Socialförvaltningen bedriver inga trygghetsboenden i egen regi, som nämnts finns ett antal trygghetsboendeplatser på Gäsenegården. Enligt intervju har beläggningsgraden på dessa trygghetsboendeplatser varit låga. Vidare framgår det från intervju att kommunen för dialog med privata aktörer gällande nybyggnation av trygghetslägenheter som i framtiden kan komma bli tillgängliga för kommunen att hyra.

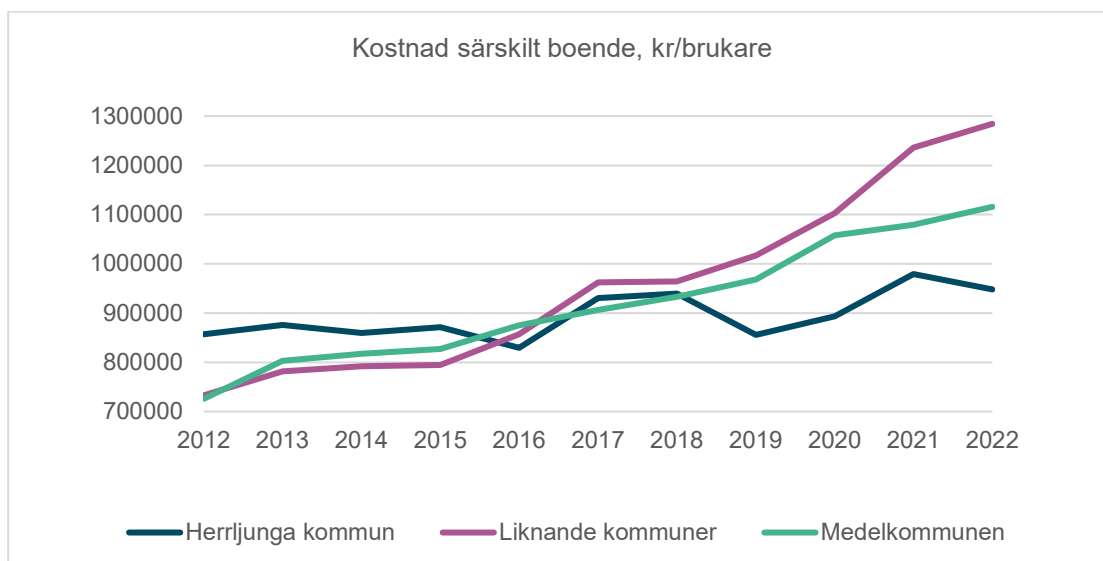
2.2.1 Kostnadsutveckling över tid

För att få en övergripande bild av kostnadsläget av Herrljungas särskilda boenden över tid har vi jämfört kostnaden kr/inv för äldregruppen över 80 år med liknande kommuner och riket. Som framgår i diagrammet nedan hade Herrljunga en högre kostnad än jämförelsegrupperna under 2012, för att sedan ligga på en lägre kostnadsnivå än jämförelsegrupperna mellan 2013–2022. Medan kostnaderna minskade markant i Herrljunga mellan 2021 och 2022 ökade kostnaderna betydligt i övriga grupper.

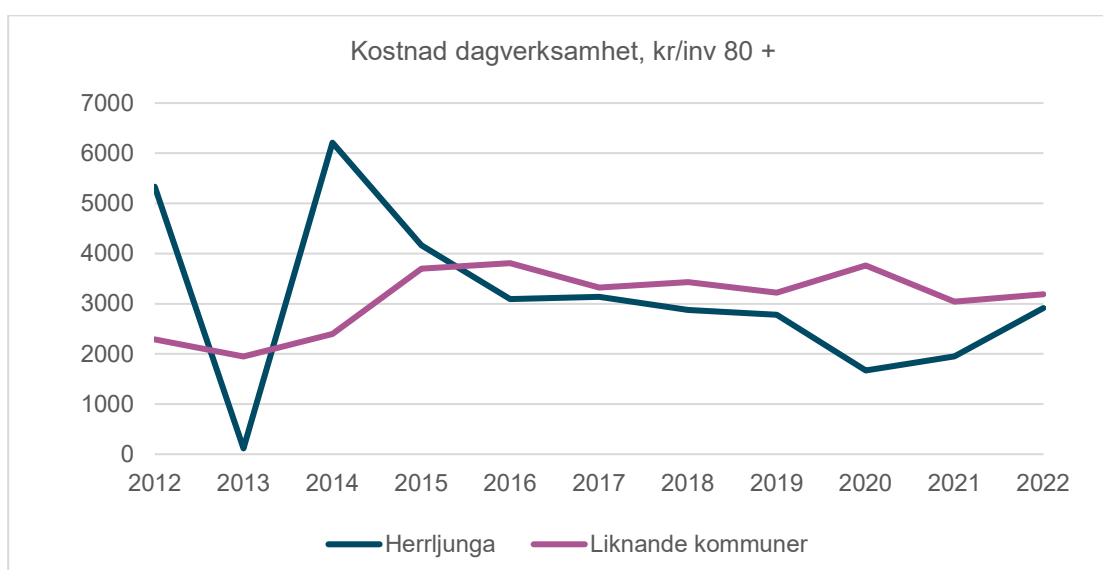
Källa: Kolada.

Vid en jämförelse av kostnaden per brukare över 65 år som bor permanent i Herrljungas särskilda boenden framgår att Herrljunga hade en högre kostnad än liknande kommuner under perioden 2012–2017. Uppvisade sedan en minskad kostnad under följande år och låg sedan på en lägre kostnadsnivå än båda jämförelsegrupperna under perioden 2019–2022.

Källa: Kolada.

Vid en jämförelse av Herrljungas kostnad för äldreomsorgens verksamhetsdel som berör dagverksamhet med liknande kommuner över tid, framgår att Herrljunga hade ett högt kostnadsläge under 2012 för att sedan uppvisa en betydande kostnadssänkning under efterföljande år. Det framgår i intervju att kostnadssänkningen 2013 berodde på att kommunen avvecklade en av sina dagverksamheter under året. Under perioden 2015–2019 låg kostnadsnivå på liknande nivå som jämförelsegruppen. Vid intervju framgår att de minskade kostnaderna under 2020 berodde på att dagverksamheten stängde ner sin verksamhet under coronapandemin samt att personalplaneringen justerades.

Källa: Kolada.

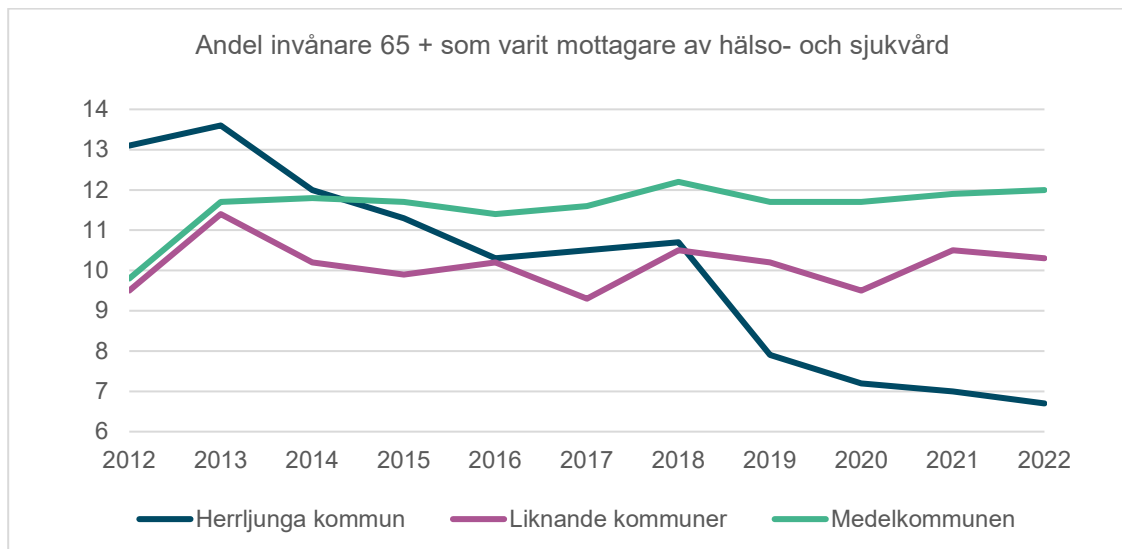
2.3 HSL

Vid en tillbakablick över Herrljunga kommuns Hälso- och sjukvårdsenhets utveckling under de senaste åren, framträder 2019 som ett händelserikt år. Enligt verksamhetsberättelsen 2019 avslutade hälften av kommunens sjuksköterskor sin anställning under året.

Sjuksköterskekonserter anlätades för att hantera bemanningsläget. En genomlysning av ett externt företag utfördes med riktning mot hemsjukvården under året. Genomlysningen visade på hög andel inskrivna patienter och antal insatser i jämförelse med liknande kommuner som genomfört liknande genomlysning. Under efterföljande år präglades Hälso- och sjukvårdsenhetens arbete av Coronapandemin. Enligt verksamhetsberättelsen 2020 kvarstod rekryteringssvårigheterna vilket skapade vakanser under året. Enheten fick budgettillskott riktat mot två sjukskötersketjänster och arbetet med att skapa *ett* team var en prioriterad aktivitet. Andra framåtskridande arbeten fick läggas åt sidan på grund av pandemin, som exempelvis inskrivnings- och utskrivningsrutiner. Under 2021 vidtogs åtgärder för att minska nyttjandet av bemanningsföretag främst genom två överanställningar. Trots åtgärden var läget fortsatt ansträngt på grund av fortsatt hög frånvaro. Enligt verksamhetsberättelsen 2022 behövde hälso- och sjukvårdsenheten inte anlita bemanningsföretag i lika stor utsträckning under 2022, mycket tack vare överanställningarna.

Vad det gäller ekonomiskt utfall för Hälso- och sjukvårdsenheten har enheten visat på ett generellt överskott enligt verksamhetsberättelserna 2021, 2022. Förklaringen till utfallen har främst legat i vakanta tjänster som inte tillsatts.

Vid intervju framkommer att efterarbetet från den tidigare nämnda genomlysningen har gett resultat, primärt har man tittat på ansvarsfördelningen mellan primärvården och kommunens hemsjukvård. Resultat av arbetet framträder likaså i efterföljande diagram, där andelen mottagare av hälso- och sjukvård 65+ har gått från hög till låg nivå i jämförelse med liknande kommuner och medelkommunen i riket. Se graf på kommande sida.

Källa: Kolada.

2.4 Biståndsbedömning

Biståndsbedömningen är organiserad i en egen enhet i förvaltningen. Under 2023 finns fem handläggare med inriktning äldreomsorg. Utöver handläggare finns även administratörer på enheten. Tidigare har handläggare varit områdesindelade utifrån geografiska områden i flertalet år men de senaste åren har handläggare istället varit indelade utifrån födelsedatum. Det innebär att handläggare inte är kopplade mot särskilda insatser eller områden utan arbetar med alla former av ärenden spritt i hela kommunen. Fyra av fem handläggare har ärenden enligt ovan medan en av handläggarna arbetar med handläggning av ärenden som handlar om utskrivning från sjukhus.

Den förändrade organiseringen beskrivs ha förändrat samverkan mellan bistånd och verkställighet över tid. När handläggare haft områdesindelning har de haft regelbundna träffar med verksamheterna i sitt upptagningsområde, vilket har försvårats när handläggarna nu inte har en tydlig koppling till några särskilda områden.

Handläggning genomförs enligt IBIC¹ och beställningar som skickas till verkställighet utförs med stöd av detta arbetssätt. Det finns ingen tydlig resurstilldelning kopplad till besluten som skickas för verkställande. Enligt uppgift finns planer på att ta fram en resursfördelningsmodell under 2024.

¹ Individens behov i centrum, arbetssätt för social dokumentation framtagen av Socialstyrelsen

När det gäller handläggningen har riktlinjer reviderats under våren 2023 för att bli tydligare och skapa större likvärdighet och samsyn gällande biståndsbedömningen. Tidigare riktlinjer beskrivs ha varit problematiska utifrån att det inte funnits någon tydlig brytpunkt för när det ska motiveras för ansökan om särskilt boende i stället för hemtjänstinsatser.

Detta har resulterat i flertalet mycket omfattande hemtjänstbeslut. Förvaltningen har arbetat särskilt med frågan under senaste året och har i närtid inrättat en brytpunkt på 100 timmars hemtjänst som riktmärke för när handläggaren ska överväga att föreslå särskilt boende.

2.5 Preventiva insatser Herrljunga kommun

Kommunens preventiva insatser riktat mot den del av äldregruppen i kommunen som i dagsläget inte har någon större kontakt med verksamheten i form av beslut består främst av digital information på kommunens hemsida. Andra vägar för att nå målgruppen sker exempelvis via kommunens anhörigsamordnare som arbetar övergripande med hela kommunens målgrupper. Anhörigsamordnaren arbetar uppsökande och samverkar bland annat med kommunala aktörer som exempelvis kommunens folkhälsostrateg, närliggande kommuner och ideella organisationer. Via intervju framkommer det att kommunen exempelvis planerar att genomföra demensträffar med riktning mot anhöriga under hösten, samt att det pågår ett arbete med att ta fram en anhörigstrategi som bygger på den nationella anhörigstrategin. Andra kontaktvägar riktat mot målgruppen kan gå via kommunens -Fixartjänsten, som är en tjänst som riktar sig till invånare över 69 år, som eftersöker hjälp med enklare uppgifter i hemmet och trädgården. Via intervju framgår att tjänstens syfte även riktas mot informationsspridning om kommunens verksamheter till de äldre som inte har någon större kontakt med kommunen. Det pågår även ett arbete med framtagande av broschyrer med information om förebyggande åtgärder som den enskilde kan vidta i det ordinarie hemmet för att exempelvis förhindra fallskador.

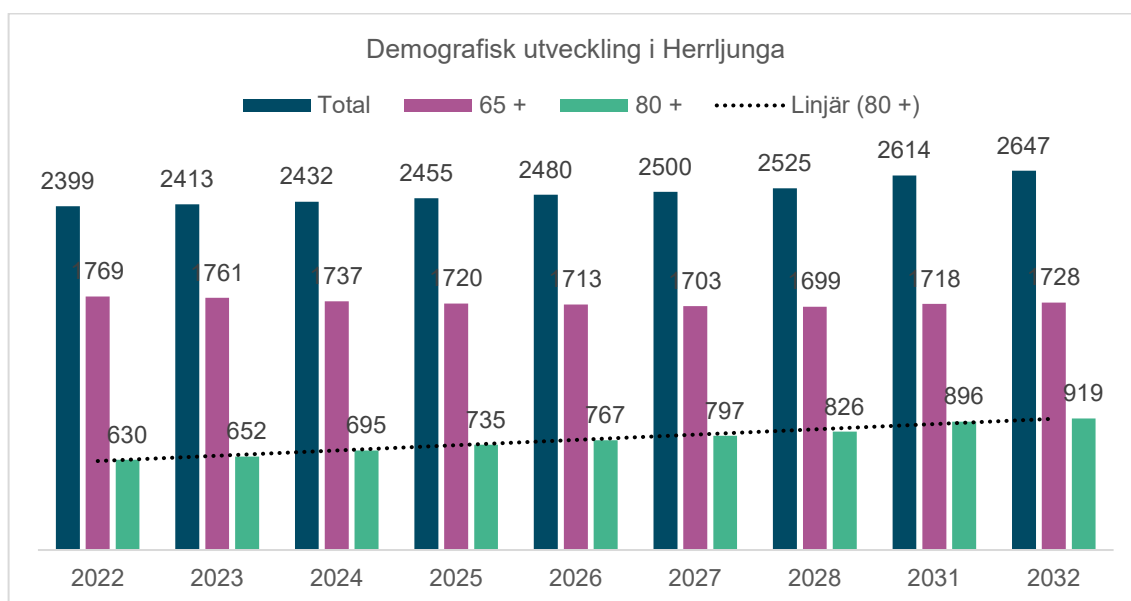
Herrljunga har via statsbidrag finansierat projekt som syftar till ökad glädje och livskvalité på äldreboendena via företaget Ung-omsorg, som innebär att ungdomar åker ut några timmar på helgerna och genomför aktiviteter med de äldre. Andra statsfinansierade projekt som exempelvis "motverka ofrivillig ensamhet" kunde inte genomföras då kommunen inte hittade någon intresserad extern samarbetspartner, vilket var ett av kriterierna för att erhålla statsbidraget.

I Herrljunga finns tre pensionärsföreningar: PRO Herrljunga, SPF knutpunkten och PRO Gäsene, som anordnar olika aktiviteter för kommunens pensionärer. Representanter från pensionärsföreningarna ingår i det kommunala pensionärsrådet som är ett organ för samråd före politiska beslut och informationsutbyte. I rådet sitter även politiker och tjänstepersoner från socialförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen. Gruppen samlas 4 gånger per år. Vid intervju framgår att gruppens deltagare från pensionärsföreningarna upplever att mötena till största del handlar om information och att möjligheten till inflytande och påverkan är begränsade. Via intervju framkommer likaså en upplevelse av att kommunens förmåga att tillgodose sociala mötesplatser och anordna värdeskapande aktiviteter för äldregruppen har nedprioriterats under de senaste åren. Enligt intervju finns det en vilja att arbeta förebyggande i större omfattning inom förvaltningen, men den ekonomiska situationen har bidragit till att andra prioriteringar har kommit i första hand.

3. Framtida behov och alternativ

3.1 Målgruppens prognostiserade sammansättning

Sverige har i likhet med många andra länder en utveckling där befolkningen blir allt äldre. Sverige står därmed inför en utmaning kring hur de äldres behov av vård och omsorg ska tillgodoses. Motsvarande utmaning gäller även för Herrljunga kommun. Den stora barnkullen från 1940-talet är nu i 70/80-årsåldern. Cirka 20 procent av Sveriges befolkning är 65 år eller äldre. Andelen varierar dock kraftigt mellan olika kommuner. Från och med år 2020 ökar andelen 80-åringar eller äldre i befolkningen. Särskilt kraftig är ökningen bland dem över 85 år. År 2050 beräknas antalet personer över 85 år att ha fördubblats jämfört med idag. I diagrammet nedan ses en framskriven befolkningsprognos för Herrljunga kommun år 2022–2032 för åldersgruppen 65- och 80- år.

Källa: Intern statistik.

Bilden visar att kommunen, på samma sätt som Sverige i sin helhet, står inför en demografisk utmaning, där åldersgruppen 80+ prognosticeras öka med 289 individer år 2032 i jämförelse med 2022 års nivå. Även om Herrljunga till befolkningsantalet är en något mindre kommun kommer det ökade antalet äldre att ställa krav på en strategi hur detta ska mötas för att dels klara förväntningar från äldre och dess anhöriga, dels klara ökade behov med en rimlig kostnadsnivå.

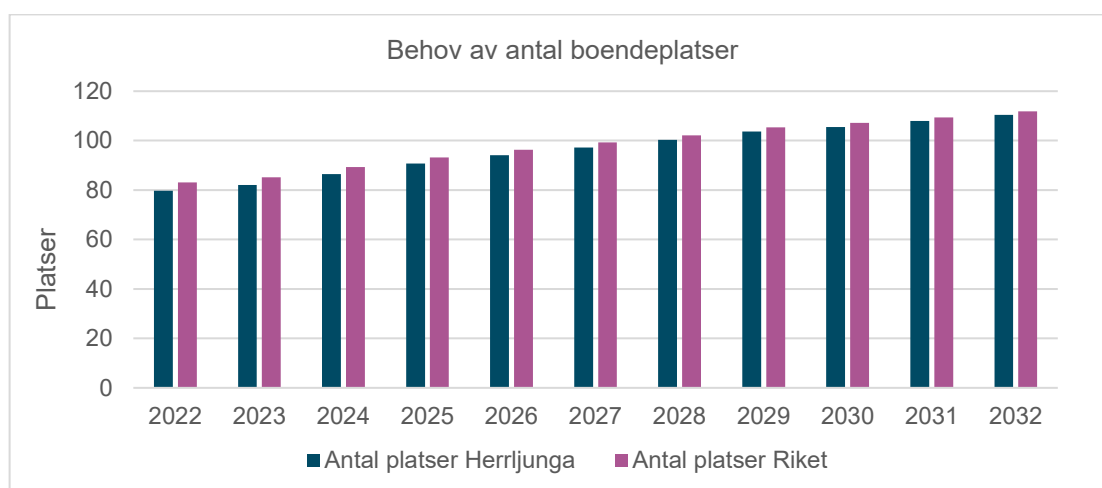

För att ge ytterligare en bild av behoven framåt har vi gjort en enkel framskrivning av hur dagens konsumtion av insatser skulle te sig i förhållande till det ökade antalet äldre.

3.2 Framtida behov av insatser

För att få en bild av hur det framtida behovet av insatser kan se ut har befolkningsprognosen ställts i relation till annan statistik nedan. I detta avsnitt jämförs gruppen över 80 år. När det gäller gruppen 65–79 år så ska tilläggas att Herrljunga inte sticker ut på samma sätt.

Om prognosen över antalet äldre sätts i relation till dagens andelar av de äldre som har olika typer av insatser kan en bild av behovet fås. Detta ger en bild av hur behovet skulle se ut om behovet av särskilt boende ligger i samma linje som vid de senaste mätningen 2022.

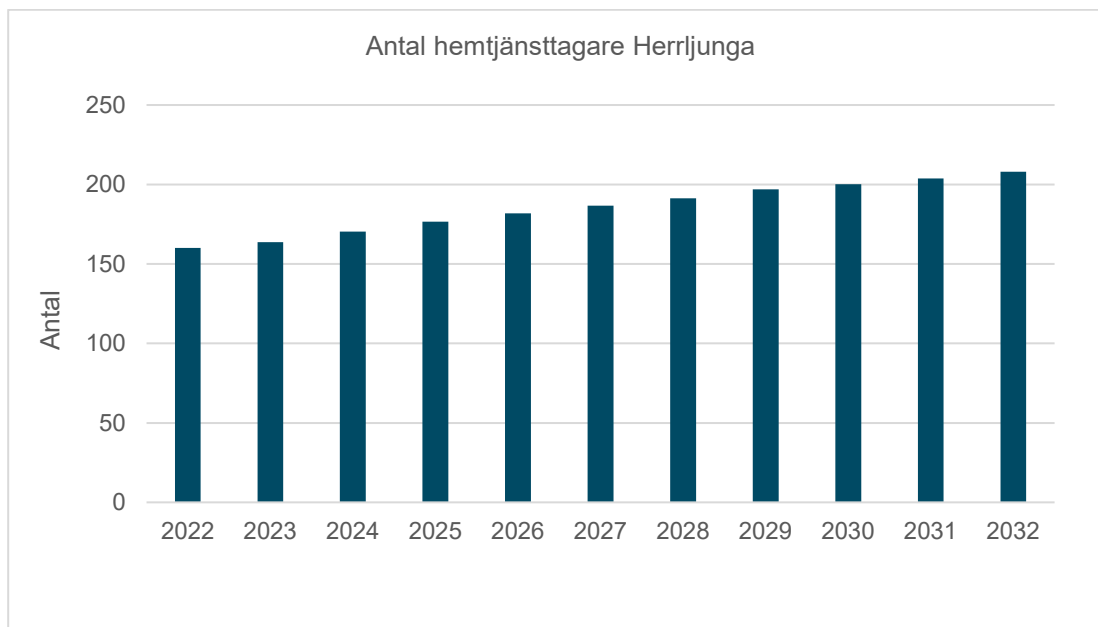

Källa: Intern statistik gällande befolkningsprognos i kombination med statistik från Kolada.

I tabellen ovan visualiseras behovet av antalet platser i särskilt boende med ovanstående antaganden. Av tabellen noteras en ökning de närmsta tio åren. Efter färdigställandet av demenscentrum Hagen som beskrivits i tidigare avsnitt kommer Herrljungas boendebestand bestå av 116 platser. Detta utan hänsyn till vilken typ av plats som avses (somatik/demens). Enligt prognosen kommer Herrljunga ha goda förutsättningar att klara de kommande 10 årens behov av platser i särskilt boende.

När det gäller hemtjänst är det en större andel av de äldre som har hemtjänst i Herrljunga än i såväl liknande kommuner som landets medelkommun. Nedan framställs en prognos

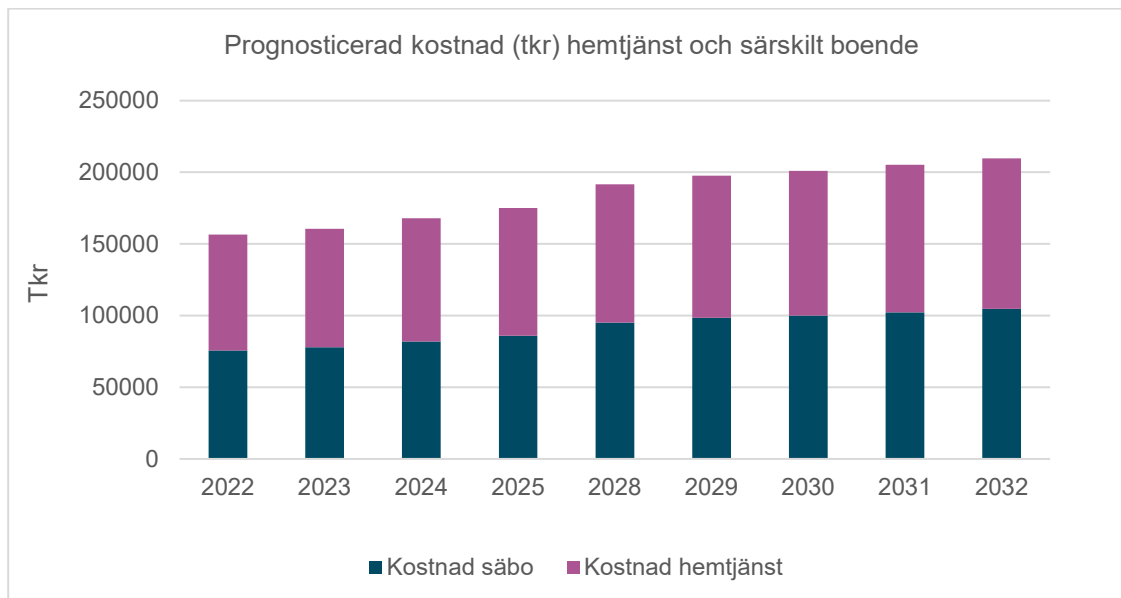
på hemtjänstbehov om det står oförändrat i linje vid den senaste mätningen 2022. Som framgår av prognosen kommer antalet hemtjänsttagare öka i en relativ jämntakt under de kommande 10 åren.

Källa: Intern data gällande befolkningsprognos i kombination med statistik från Kolada.

För att prognosticera kostnadsförändring för särskilt boende och hemtjänsten i Herrljunga har vi tagit de senaste inrapporterade nyckeltalen från Kolada under 2022. Den prognosticerade kostnaden för kommande år bygger på prognosen över antal äldre i behov av särskilt boende platser och kommande behov av hemtjänst.

Med utgångspunkt i nuvarande kostnader per hemtjänsttagare och per plats i särskilt boende kan en prognos över kostnader tas fram. Om behovet fortgår som beskrivet ovan och kostnaderna blir oförändrade skulle den totala kostnaden öka markant över de närmsta tio åren.

Källa: Intern data gällande befolkningsprognos i kombination med statistik från Kolada.

Viktigt att beakta är att vi vet av erfarenhet att utvecklingen oftast inte är linjär på detta sätt som beskrivs i tabellerna ovan. Äldres beteende och behov förändras över tid och påverkas av den generella samhällsutvecklingen. Det som också påverkar de äldres behov är hur kommunen själv erbjuder stöd och hjälp i olika faser i åldrandet för att målgruppen ska kunna vara självständig så länge som möjligt.

Vi menar alltså att med en medveten strategi i kommunen om hur man erbjuder stöd och hjälp i olika skeenden för de äldre är det möjligt att påverka när insteget och behovet av såväl särskilt boende som andra insatser inträder. En medveten strategi om stödjande och förebyggande insatser för äldregruppen förskjuter behovet av mer omfattande insatser till exempel behovet av särskilt boende. Likaså en medveten strategi kring vilket utbud av boendeformer kommunen kan erbjuda i olika faser för kommunens äldre, påverkar behovet av mer omfattande insatser och/eller boenden.

4. Strategi framåt

För att ge en bredare bild av vad vi menar ovan finns det anledning att knyta an till den mer generella utvecklingen kring äldreomsorg i Sverige där allt fler av oss lever allt längre. Som redan nämnts innebär det att antalet äldre förväntas öka betydligt. Även med en fortsatt positiv utveckling av äldres funktionsförmåga, talar det mesta för ett betydande växande behov av äldreomsorg under de kommande decennierna.

En hållbar framtida äldreomsorg kräver att kommunerna redan i dag inleder arbetet med att planera för hur vården och omsorgen bäst kan anpassas till de äldres behov. Motsvarande utmaning gäller självklart även för Herrljunga kommun.

I den nationella kvalitetsplanen för äldreomsorg lyfts ett antal strategiska områden fram för kommunerna att utveckla för att möta de ökade behoven och samtidigt utveckla kvaliteten. Flera av förslagen har redan också lyfts in i lagstiftningen. Åtgärderna som föreslås i denna plan presenteras i avsnitten nedan.

Bättre förebyggande och rehabiliterande insatser

Vardagsrehabilitering och ett rehabiliterande förhållningssätt ska vara en självklar del av hur vården och omsorgen för äldre personer är utformad.

Översyn av särskilda boendeformer

I den nationella kvalitetsplanen för äldre nämns att en större variation av bostadsformer i det ordinära boendet och fler bostäder som är funktionella för äldre kan möjliggöra för äldre personer att flytta till en anpassad bostad. Genom att utveckla olika former av dagverksamheter, träffpunkter och liknande kan kommunerna få möjligheter att ge ett mer individuellt anpassat stöd till äldre personer som upplever sig ensamma, oroliga och otrygga i sina hem.

Flexibla former för beslut om äldreomsorg

Det pågår ett fortlöpande arbete med att stärka den äldre personens delaktighet i utredning och genomförande av insatser. En ny bestämmelse i Socialtjänstlagen som ger kommunerna möjlighet att besluta om införande av förenklad biståndsbedömning för personer som uppnått en viss ålder lyfts fram.

Användning av välfärdsteknik.

Många äldre blir friskare i framtiden än idag vilket innebär att det blir fler som behöver vård och omsorg. Det är också ett faktum att traditionell äldreomsorg inte kan fungera utan ändrade förutsättningar. Välfärdsteknik kan bidra till större självständighet och till att människor kan bli kvar hemma i större utsträckning. Välfärdsteknik kan också stödja personer med kroniska sjukdomar att ta ansvar för sin egen sjukdom och den kan lindra åldersrelaterade besvär. Den kan också bidra till oberoende och öka möjligheten till hur de vill leva sitt liv. Med välfärdsteknik menas att genom tekniska lösningar underlätta för människor i vardagen - ett sätt att förbättra och effektivisera välfärdssamhället. Det kan bland annat handla om digitala trygghetslarm, tele- och videokommunikation, sensorer i hemmet, kognitiva hjälpmedel, ett mobilt arbetssätt och e-tjänster för trygghet, service och delaktighet.

Sammanhållen vård och omsorg

Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård ska syfta till att främja en god vård och en socialtjänst av god kvalitet för enskilda som efter utskrivning från slutna vård behöver insatser från socialtjänsten, den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården eller den regionfinansierade öppna vården. Om patienten efter utskrivningen bedöms behöva insatser från både region och kommun i form av hälso- och sjukvård eller socialtjänst ska en samordnad individuell planering genomföras av representanter för de enheter som ansvarar för insatserna.

Anhöriga

Den 1 juli 2009 infördes en bestämmelse i 5 kap.10 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL, som anger att "socialnämnden ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder".

Personcentrerad vård

Både nationellt och internationellt har begreppet personcentrerad vård och omsorg vuxit fram som en beskrivning av god omvårdnad. Begreppet likställs ofta med god, humanistisk vård. I beskrivningar av personcentrerad vård och omsorg betonas att personer med någon form av ohälsa, risk för ohälsa eller funktionsnedsättning inte främst bör betraktas utifrån hälsotillståndet eller funktionsnedsättningen utan i stället att i högre grad fokusera på de resurser varje person har och vad det innebär att vara människa och i behov av vård och

omsorg. Varje person är aktivt delaktig i planering och genomförande av den egna vården/omsorgen utifrån sitt individuella behov.

Personcentrerad vård och omsorg innebär en övergång från en modell där kund/patient är den passiva mottagaren av en medicinsk åtgärd, och där fokus för många vårddyrken är på patientens/kundens behov i stället för på resurser, till en modell där en överenskommelse görs med patienten/kunden, och ofta i samarbete med anhöriga, som aktivt deltagande i planering och genomförande av den egna vård och omsorgen.

Insatser för personer med demenssjukdom

Socialstyrelsen anger i sina nationella riktlinjer för personer med demens viktiga områden för kommunerna inom demensområdet. Riktlinjerna innebär att kommunerna bör ta ett helhetsgrepp om sina insatser för gruppen och skapa en organisering av demensvården som säkerställer en samlad kompetens för att god och säker vård och omsorg samt trygghet till den som är sjuk och dennes anhörig.

4.1 Förändrad och/eller utvecklad inriktning för Herrljunga kommun

Vår bedömning är att den bakgrund vi gett kring såväl kostnadsutmaningar som demografiska utmaningar i äldreomsorgsverksamheten i kommunen kräver en sammanhållen strategi för hela verksamheten. Det går inte enbart att arbeta med utveckling av nya äldreboenden, utan det kräver en helhetssyn på alla typer av insatser och en tydlighet i att stödja den enskilde till självständighet. Vår bild är att Herrljunga kommun anammat många av de inriktningar som vi kommer att lyfta fram. Vi kan dock se några skillnader, framförallt avseende boendestrategi och en tydligare prioritering av stödjande och förebyggande åtgärder.

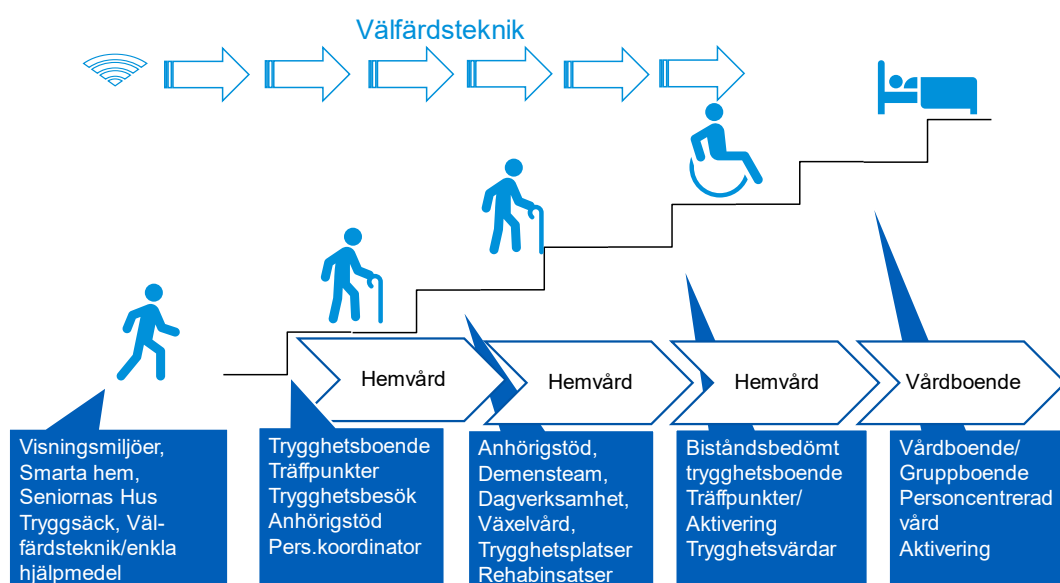
I tillägg till denna strategi finns fler strategiska planer som berör äldreomsorgen. En viktig strategi avser den länsgemensamma strategin för god och nära vård² som gäller från 1 januari 2023. Målsättningen är att färdplanen ska vara långsiktig och ange färdriktningen mot 2023. I färdplanen nämns arbetssätt för att förändra och utveckla arbete samverkan. Fokus ligger precis som beskrivet i föregående avsnitt på att öka hälsofrämjande och

---

² Färdplan - länsgemensam strategi för god och nära vård, Västkom och Västra Götalandsregionen

förebyggande insatser, utveckla personcentrerade arbetssätt och stärkt samordning och kontinuitet. Vidare nämns arbete med digitalisering samt mobila team för vård i hemmet.

En stödjande och förbyggande inriktning bör därför prägla hela verksamhetens arbete oavsett insatsnivå vilket i förlängningen också har betydelse för hur organisationen utformas såväl avseende insatser i ordinarie boende som i särskilt boende. Nedanstående bild syftar till att illustrera det vi menar och vi ska förklara inriktningen närmare nedan.

Inom äldreomsorgen behöver olika behov kunna mötas och tillgodoseas. Brukarna kan ha behov av lite stöd och mycket stöd samt allt däremellan. Beroende på vilket behov som ska tillgodoseas kan olika insatser tillämpas.

I det inledande steget har brukaren normalt sett inte ännu någon större kontakt med verksamheten. Här är inriktningen att visa på enkla hjälpmedel, produkter eller välståndsteknik som kan underlätta vardagen och stärka självständigheten. Målet är ofta att kunna identifiera risker och främja brukares möjligheter till eget ansvarstagande och förlänga kvarboende i det egna hemmet. Uppsökande verksamhet vid första kontakten som ofta är Trygghetslarm är väsentligt och att i detta skede visa på såväl risker i hemmet som enkla hjälpmedel i vardagen. För att bryta isolering och oro behöver olika former av sociala kontaktytor/ träffpunkter skapas för olika målgrupper.

I steg två erbjuds utvalda tjänster i form av förenklad biståndsbedömning. Enkelhet och valfrihet ska prägla brukarens/kundens möjligheter. Anhöriga och närstående identifieras och erbjuds stöd. De insatser som utförs ska vara flexibla utifrån innehåll och tidsperspektiv. Anhöriga ska ges förutsättningar till delaktighet, dialog och ett gott samarbete med verksamheterna. Anhörigstödet kan till exempel utvecklas med bokningsbara korttidsplatser så att anhöriga kan ges möjligheter till avlastning när det passar deras behov av avlastning, till exempel vid en speciell aktivitet.

I steg tre uppmärksammas brukare med ökade behov. Utgångspunkten är att fortsätta stödja till självständighet. Intensiv rehabilitering kan sättas in vid strategiska hållpunkter till exempel vid behov av hjälp med dusch. Genom klarläggande av bakomliggande faktorer (IBIC) kan en rehabiliteringsperiod återställa självständighet hos brukaren.

I takt med ökade behov, steg fyra och fem, inträder så småningom behov av boende. Med en inriktning mot självständighet och förebyggande insatser bör en differentiering av boendebudet eftersträvas i kommunen form av "mellanboende"/ biståndsbedömt trygghetsboende. Samtliga boenden ska präglas av personcentrerad vård, fokus på aktivering och självständighet.

Genom hela "trappan" ska välfärdstekniken bejakas. Välfärdsteknik kan bidra till större självständighet och till att människor kan bli kvar hemma i större utsträckning. Välfärdsteknik kan också stödja personer med kroniska sjukdomar att ta ansvar för sin egen sjukdom och den kan lindra åldersrelaterade besvär. Den kan också bidra till oberoende och öka möjligheten till hur de vill leva sitt liv.

5. Sammanfattning och slutsatser

Vi har i vårt uppdrag kunnat konstatera att Herrljunga kommuns äldreomsorg enligt vår bedömning har utmaningar i flera plan.

Med utgångspunkt av ”trappan” som illustreras i tidigare avsnitt, ser vi att kommunen har en utmaning med att tillgodose rätt insats utifrån behov. Vi konstaterar att det finns en hög andel äldre med omfattande behov där dubbelbemanningsinsatser är frekvent förekomna inom hemtjänstverksamheten, vilket ger signaler om att stödet som ges inte möter behovet på bästa sätt och med rätt insatser. Detta kan vara förknippat med risker för den enskilde då hemtjänstverksamheter i stort inte har samma kapacitet för kvalitativ vård och omsorg som ett särskilt boende eller trygghetsboende i generell mening kan tillgodose.

Att ha ett stöd som inte ligger i linje med behovet får även ekonomiska effekter som beskrivet i tidigare avsnitt. Vi ser dock att arbetet med brytpunkter inom biståndsbedömningen har blivit tydligare under året och en större beredskap vad gäller behovet av särskilt boende. Beredskapen avseende platser i särskilt boende sammanfaller med förväntad efterfrågan närmsta åren och det finns en planering för ett ökat behov av demensplatser. Detta ligger i linje med den utveckling som förväntas, inte minst gällande att behovet av demensboenden förväntas öka kommande år.

Dock noterar vi en avsaknad av utvecklade ”mellanboenden” som kan utgöra ett lämpligt steg för brukaren/vårdtagaren innan steget till särskilt boende för mer omfattande insatser inträder. Inte minst kan detta bli aktuellt för målgruppen med somatiska besvär och oro/ensamhet.

När det gäller förbyggande och fördröjande insatser noterar vi att kommunen har ett pågående arbete inom området, om än i liten skala. Vi anser att en tydligare tonvikt vid förebyggande och fördröjande insatser kan skapa bättre förutsättningar för att möta kommande utmaningar.

När det gäller arbetet med demensvården kan vi se en tydlig kedja från stöd i hemmet till dagverksamhet och ett genomtänkt demensboende. Samma kedja är inte lika tydlig inom den somatiska omsorgen.

Vi ser sammantaget att det nya tillskottet av platser inom särskilt boende skapar en beredskap för framtida behov samt ger Herrljunga bättre förutsättningar att arbeta enligt den trappstege som beskrivs i tidigare avsnitt.

En tydlig utmaning som också noterats avser en förhållandevis hög personalomsättning i ledningsorganisationen som påverkat det strategiska arbetet på vissa plan samt en utmanande situation beträffande kompetensförsörjningen i delar av kommunen. När det gäller styrning i frågan om ekonomi ser vi också att resurstilldelningen inom hemtjänsten behöver utvecklas. Detta för att resurserna tydligare bör följa de uppdrag som verkställs av hemtjänsten. Detta dels då det framkommer utmaningar i kostnadskontrollen per utförd timme i hemtjänsten, dels då det framkommer att det finns ambitioner att införa LOV inom hemtjänsten.

Vår slutsats av detta är att om kommunen ska kunna möta de kommande behoven på ett kostnadseffektivt sätt bör kommunen än tydligare satsa på att utveckla arbetet med att insatser tydligt följer behov som beskrivet i tidigare avsnitt. Vi menar också att kommunen bör se över möjligheten att utveckla mellanboendeform dels för att avlasta hemtjänsten från mer omvårdnadskrävade brukare, dels för att fördröja insteget till särskilt boende. Detta bör prioriteras för målgruppen med somatisk sjukdom och oro vilket i sin tur öppnar möjligheten att använda än mer platser för personer med demenssjukdom i gruppboenden.

Vi menar också att det är av vikt att fortsätta med att tydliggöra stödjande och förebyggande insatser för att fördröja insteget i äldreomsorgen.

De nya riktlinjerna för biståndsbedömning som tydliggör arbetet med brytpunkter mellan hemtjänst och särskilt boende kommer troligen gynna såväl personalsituationen som ekonomin och omsorgens kvalitet. Detta då det finns många svårigheter inom hemtjänsten med nuvarande omfattning som beskrivits i tidigare avsnitt, dels vad gäller kvalitet, dels rekryteringssvårigheter och bristande infrastruktur.

Rekryteringssvårigheterna är som tidigare beskrivet utmanande dels vad gäller att tillgodose de behov som finns, dels vad gäller kompetensnivå. Att ha personal med adekvat utbildningsnivå är av vikt för att säkerställa en god kvalitet och är ett prioriterat område för arbetet med omställningen till Nära vård. Detta gäller alla personalkategorier inom verksamheten. I den länsgemensamma strategin avseende god och nära vård framkommer att en gemensam bedömning om tillgång och efterfrågan på personal tillika

insatser för kompetensutveckling ska genomföras. Med hänsyn till detta samt till den situation som idag råder gällande kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen behövs en tydlig kompetensförsörjningsplan framarbetas med såväl kartläggning av nuläge som prognos. En kompetensförsörjningsplan behöver såväl ta sikte på behovet av nya medarbetare som kompetensutveckling hos befintliga medarbetare.

Det bör också noteras att arbetet med att förbättra de särskilda boendena, inte minst bilden av dem, är av vikt för att få genomslag i det motiverande arbetet för att fler personer med behov av särskilt boende faktiskt ansöker om detta. Vi ser att de ny- och ombyggnationer som skett samt den planering som finns för framtida omställning är en viktig faktor i detta arbete. Vidare menar vi att det är av stor vikt att säkerställa kvaliteten och bemanning i fortsättning för att stärka bilden av verksamheten.

Månadsuppföljning per 2024-02-29 för Herrljunga kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner månadsrapporten per 2024-02-29.

Sammanfattning av ärendet

Ekonomiavdelningen har sammanställer en rapport över budget och prognos för helåret 2024. Rapporten innehåller budget och prognos för kommunens resultaträkning, styrelse/nämndernas kommunbidrag och investeringar.

Resultatet av ekonomiuppföljning per 29 februari presenteras vid kommunstyrelsens sammanträde.

Bakgrund

Enligt gällande policy Verksamhets- och ekonomistyrningsprinciper ska en månadsrapport redovisas till kommunstyrelsen per februari, juli och oktober.

Konsekvenser

Rapporten beskriver och kommenterar det ekonomiska läget för Herrljunga kommun. Ekonomistyrningsprinciperna anger att nämnden ansvarar för att tilldelade resurser inte överskrids. Det ligger i förvaltningschefens ansvar att rapportera avvikelser till nämnd samt att upprätta förslag till åtgärder. Så snart avvikelse befaras eller har konstaterats är nämnd skyldig att vidta åtgärder så att budgetramen kan hållas. Åtgärder kan innebära kostnads- /intäktsjustering men även omDispositioner inom verksamheter. Om sådana åtgärder inte bedöms tillräckliga är nämnd skyldig att till kommunstyrelsen rapportera befarad avvikelse. Vid befarat underskott är kommunstyrelsen skyldig att rapportera avvikelsen till kommunfullmäktige samt uppmana nämnd att lämna förslag till åtgärder så att budgeten kan infrias.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2024-02-22

Rapport Månadsuppföljning per 2024-02-29

Beslutet ska skickas till

Kristina Kraft
Controller

Förvaltningsberättelse och bokslut för kommunstyrelsen år 2023

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner kommunstyrelsens förvaltningsberättelse 2023.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen redovisar ett negativt resultat på 1 707 tkr, vilket främst beror på kostnader avseende detaljplaner. Inom förvaltningen finns variationer där några enheter redovisar underskott medan andra visar överskott. Utöver Kommunstyrelsen är det främst räddningstjänsten som redovisar ett underskott, verksamheten behöver analysera ekonomi och verksamhet för att kommande år få en ekonomi i balans.

Investeringsbudgeten redovisar en differens mot budget på 11 143 tkr.

5 869 tkr del av dessa medel begärs ombudgeterade till 2024.

Andelen heltidsanställda inom förvaltningen har minskat något jämfört med föregående år.

Bakgrund

Herrljunga kommuns räkenskapsår är 1 januari till 31 december. För varje räkenskapsår ska nämnderna upprätta en Förvaltningsberättelse som sedan fastställs av kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2024-02-21

Förvaltningsberättelse kommunstyrelsen 2023

Beslutet ska skickas till

Kristina Kraft
Controller

Förvaltningsberättelse 2023-12-31

Kommunstyrelsen

Underlag till beslut med diarienummer:
KS-2024-00027

Innehållsförteckning

Förvaltningsberättelse	4
Ansvar och uppdrag.....	4
Översikt över verksamhetens utveckling	4
Händelser av väsentlig betydelse.....	5
Strategisk planering	6
Miljöstrategiskt arbete	7
Säkerhet och beredskap	7
Administration och kommunikation	8
Kultur och fritid	8
Räddningstjänst.....	9
Folkhälsa	9
Servicenämnd IT/Växel/Telefoni	10
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	11
Måluppfyllelse.....	11
Fokusområde 1: En hållbar och inkluderande kommun	11
Vi ska ta miljöansvar och effektivt hushålla med naturens resurser, nu och i framtiden.	11
1. Upprätta ett kommunövergripande klimat och miljöprogram.....	11
Herrljunga kommun ska ha en god ekonomisk hushållning.	12
1. God ekonomisk hushållning	12
Herrljunga kommun ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar trygghet, inkludering och jämställdhet.	13
1. Stärka kommunens strategiska kompetensförsörjning med fokus på identifierade bristyrken.	13
2. Samverka med övriga förvaltningar för att tillsammans upprätthålla en effektiv och rättssäker förvaltningsorganisation.....	13
3. Utveckla kommunkoncernens förmåga att ställa sociala och miljömässiga krav vid upphandling.	15
Fokusområde 2: En välkomnande och attraktiv kommun.....	15
Att aktivt marknadsföra och lyfta fram Herrljunga kommuns goda egenskaper och företagande.	15
1. Fortsätta utveckla varumärket utifrån kommunens vision.	15
Herrljunga kommun är en trygg plats att besöka, och leva och verka i.	16
1. Genom kommunövergripande samverkan och samarbete arbeta med att förebygga och förhindra social oro samt öka trygghet.	16
2. Fortsätta utvecklingen av främjande och förbyggande folkhälsoarbete.	17
Herrljunga kommun främjar samarbete i hela kommunen.	17
Fokusområde 3: En utvecklande kommun	17

Oavsett ålder ges möjlighet till livslångt lärande och god livskvalitet.....	17
1. Utveckla digitala verktyg för att underlätta insyn och deltagande i processer som rör medborgaren.	17
Herrljunga kommun främjar ett aktivt och starkt lokalt näringsliv.....	18
1. Förstärka näringslivsutvecklingen och arbeta för att fler kommuninvånare ska få möjlighet till egen försörjning.	18
2. Genom strategisk planering och inköp av industrimark skapa goda förutsättningar för nyetablering av företag.	19
Herrljunga kommun ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande.	19
1. Aktivt och strategiskt arbeta med digital utveckling internt och externt.	19
2. Utveckla en levande och relevant översiktsplan med fokus på hållbar samhällsbyggnad.	20
Ekonomisk ställning.....	21
Driftredovisning.....	21
Organisatorisk fördelning.....	22
Kommentarer till utfall och driftsredovisning.....	22
Investeringsredovisning.....	23
Utfall och kommentar investeringsredovisning.....	23
Väsentliga personalförhållanden.....	25
Kommunstyrelsen.....	25
Förväntad utveckling.....	25
Kommunledning.....	25
Näringsliv.....	25
Strategisk planering.....	26
Säkerhet och beredskap.....	26
Administration och kommunikation.....	27
Kultur och fritid.....	27
Räddningstjänst.....	27
Folkhälsa.....	28
Servicenämnd IT/Växel/Telefoni.....	28
Servicenämnd HR & Ekonomi.....	28

Förvaltningsberättelse

Ansvar och uppdrag

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Styrelsen har samordningsansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning med uppdrag att övergripande leda och styra den kommunala verksamheten. Styrelsen leder och fastställer övergripande förutsättningar för planeringen och uppföljningen av hela den kommunala verksamheten. Styrelsen avger kommunens yttranden till regeringen och andra myndigheter samt bereder kommunfullmäktiges ärenden.

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för omvärldsbevakning och utveckling av kommunal och regional verksamhet.

Kommunstyrelsen ansvarar enligt kommunallagen för den ekonomiska förvaltningen och för samordning av övergripande ekonomisk planering. Kommunstyrelsen har genom sin uppsiktsplikt ansvar för den kommunövergripande uppföljningen under året och i bokslut.

Kommunstyrelsen ansvarar för ägarstyrningen av den kommunala verksamhet som bedrivs i bolagsform. Ägarstyrningen bedrivs genom formella ägardialoger och möten med berörda bolagspresidier, ägardirektiv med mera

Gemensamma servicenämnder

Mellan Herrljunga och Vårgårda kommuner inrättades den 1 januari 2015 två gemensamma nämndsorganisationer med uppdrag att hantera samverkan mellan samtliga funktioner inom personal, ekonomi, IT, växel och telefoni. Vårgårda kommun är huvudman för Servicenämnden ekonomi och personal och Herrljunga kommun är huvudman och ansvarar för Servicenämnden IT/växel och telefoni.

Samverkan och samarbete mellan kommuner är en åtgärd tänkt för att öka effektivitet, skapa robustare organisationer och nyttja kompetens och resurser på bästa sätt. Samverkan och samarbete mellan kommunerna är en möjlighet som lyfts fram för att öka effektivitet och klara framtidens demografiska utmaningar. Förvaltningen fortsätter att arbeta med att identifiera nya verksamhetsområden, lämpliga för mellankommunal samverkan.

Översikt över verksamhetens utveckling

Digitaliseringen är en resa som har förvandlat vår organisation och vårt sätt att arbeta betydligt de senaste åren. Hur vi bedriver digitaliseringsutvecklingen, kommer att ha en avgörande betydelse för kommunens framgång. Vi kommer att behöva utforska nya möjligheter med hjälp av till exempel artificiell intelligens och automatisering på högre nivå för att klara av de välfärdsutmaningar som vi står inför. IT verksamheten arbetar kontinuerligt för att stärka våra samarbeten med digitala innovatörer såsom AI Sweden, SKR och andra kommuner i syfte att hålla oss i framkant av utvecklingen på ett effektivt och hållbart sätt. Trots de uppenbara fördelarna med digitaliseringen är organisationen medveten om de utmaningar som den medför. Cyberhot, integritetsfrågor och behovet av kontinuerlig utbildning och kompetensutveckling är faktorer som aktivt behöver hanteras. Strävan om att vara hållbara och ansvariga digitala aktörer är något vi ständigt behöver ha i beaktan.

Näringslivet är en viktig faktor för kommunens förmåga att växa, attrahera nya medborgare och är en grund för välfärd och service inom kommunen. I år rankades Herrljunga som nr 8 på Svenskt Näringsliv ranking, bästa näringslivskommun i riket och placerades dessutom väldigt högt i SCB:s NKI-mätning Insikt. Tillsammans med Företagarna Herrljunga som äger näringslivsbolaget Fokus Herrljunga fortsätter arbetet med att utveckla servicen till existerande företagare, samt stötta nya företagare att etablera sig i Herrljungabygden.

Genom åren har det genomförts ett antal dialoger med representanter från kommunens föreningsliv. Att stärka samverkan mellan kommun och föreningar bidrar till att skapa möjligheter till en meningsfull fritid för barn och ungdomar, vilket kan vara en del av tidiga insatser och våldspreventivt arbete. Under våren tillsattes en nyskapad tjänst som kultur- och fritidschef med uppdrag att utveckla och sjösätta en kultur- och fritidsorganisation. I samband med detta bildades ett kultur- och fritidsutskott under kommunstyrelsen.

Även i år arrangerade förvaltningen den uppskattade Herrljunga festivalen. En festival som också blev nominerad som Boråsregionens representant till Årets Hållbarhetskliv 2023.

I oktober månad fick Herrljunga kommun en ny kommundirektör vars främsta uppgift blir att styra och leda organisationen utifrån den politiska viljeinriktningen och därtill, tillsammans med kommunledningen fortsatt utveckla och effektivisera Herrljunga kommuns organisation och verksamheter.

Vi ser fram mot ett spännande 2024 där vi fortsätter att tillsammans utveckla vår kommun mot vår gemensamma vision; **Ett Herrljunga med växtkraft**

Händelser av väsentlig betydelse

Kommunstyrelsen

Förvaltningens organisation har genomgått betydande förändringar och framsteg det gångna året. Under det senaste året har näringslivsverksamheten genomgått anpassningar för att bättre uppfylla näringslivspolitiska mål, med fokus på att effektivisera rådgivningsprocesser för nya företagare och förbättra samverkan mellan kommunen och näringslivet. Framtagande av en planeringsstrategi har varit prioriterat. Viktiga insatser har också gjorts inom infrastrukturfrågor, såsom dialog kring förändringar på väg 181 och diskussioner om den statliga infrastrukturen med Trafikverket. Under året har Sveriges arbete med att återuppbygga totalförsvaret tagit fart på grund av oroligheterna i omvärlden, vilket också har intensifierat kommunens beredskapsarbete. Vid årsskiftet genomfördes en organisationsförändring, vilket innebar att fritidsverksamheten flyttades till kommunstyrelsens verksamhetsområde.

Kommunfullmäktige tog i början av året ett beslut om att påbörja en process för ett ingående i förbundssamverkan kring räddningstjänst. En oberoende utredning, genomförd av konsultbolaget Prospero, bedömde räddningstjänsten Stor Göteborg (RSG) vara det starkaste alternativet för Herrljunga. Den kommunövergripande administrationen och stödfunktionerna har genomfört flera framgångsrika initiativ under året i syfte att leverera högkvalitativ service till organisationen och dess användare. Folkhälsoarbetet har fortsatt, att fokusera på mänskliga rättigheter, inkludering och icke-diskriminering. Kommunens rättighetsnätverk, som representeras av samtliga förvaltningar, har utbildats av RFSL Sjuhärad och blivit hbtqi-diplomerade.

Kommunledning

Herrljunga kommun fick i oktober en ny kommundirektör vars främsta uppgift blir att styra och leda organisationen utifrån den politiska viljeinriktningen och därtill, tillsammans med kommunledningen, fortsatt utveckla och effektivisera Herrljunga kommuns organisation och verksamheter.

Under det gångna året har Näringslivsverksamheten genomgått anpassningar för att bättre motsvara de näringslivspolitiska målen, med särskilt fokus på effektivisering av rådgivningsprocesser för nya företagare och förbättrad samverkan mellan kommunen och näringslivet.

Signifikanta händelser under året inkluderar uppstarten av ett omfattande marknadsföringsprojekt, lanseringen av en ny webbsida och ett kommunikationslyft riktat mot näringslivet. Dessa initiativ har haft stor inverkan på verksamheten, med målet att stärka näringslivets position och tillväxtpotentialer i

Herrljunga kommun. Löpande dialoger med näringslivet har bidragit till en ökad förståelse och samverkan mellan kommunen och lokala företag. Ett tecken på vårt goda arbete är en roll i SKR:s referensgrupp för näringslivschefer i landet.

Strategisk planering

Den strategiska planeringen och miljöstrategiska arbetet står inför en utmaning med att balansera behov, ambitioner och tillgängliga resurser, särskilt med tanke på den framskridande utvecklingen i Herrljunga. För att möta denna utmaning och optimera resursanvändningen har enheten för strategisk planering aktivt arbetat med att ta fram underlag för en planeringsstrategi och riktlinjer för bostadsförsörjning under 2023.

Planeringsstrategin är ett nytt verktyg som ersätter den tidigare aktualitetsförklaringen av översiktsplanen och som ska visa på hur kommunen avser arbeta för att hålla översiktsplanen aktuell.

Framtida energiförsörjning är avgörande för utvecklingen av både civilsamhället och näringsliv. I Herrljunga är utvecklingsmöjligheterna begränsade med nuvarande stam- och regionledningsnät. Arbeta med energiförsörjningen på längre sikt sker utifrån begränsade resurser, och i dagsläget drivs frågan främst genom kommunalförbundet, inom ramen för projektet Trygg Elförsörjning, en del av Fossilfri Boråsregion. Våren 2023 kom ett betänkande från en av Statens offentliga utredningar, Värde av Vinden, som kan ha betydelse för framtida exploatering av landbaserad vindkraft.

Under 2023 och 2024 pågår två projekt för potentiell vindkraftsutbyggnation som berör kommunen: ett i Kesemossen (mellan Grude och Vesene) och ett vid Sällershög i Vårgårda kommun (angränsande till Kesemossen).

Förutom interna processer bevakar enheten kommunens intressen genom dialog med externa parter, exempelvis Forsvarsmakten, Trafikverket, regionen, Länsstyrelsen, vindkraftsbolag och elnätshuvudmän. Genom att kommunen är aktiv i dessa frågor kan vi dels förbereda oss på kommande förändringar, dels påverka utfallet på ett för oss gynnsamt vis.

Under 2023 har enheten bland annat deltagit i Boverkets och Lantmäteriets referensgrupp för ny nationell specifikation för Översiktsplaner, samt berett förslag till remissvar gällande förslag till nya föreskrifter för Översiktsplan. I det senare ärendet samverkade enheten med tjänstepersoner från flera andra kommuner inom SmåKom, där Herrljunga kommun fick en drivande roll i samverkan.

Inom infrastruktur-området har enheten bevakat kommunens intressen i relation till kommande förändringar som påverkar flödena på väg 181. Enheten har påbörjat en dialog med Falköpings kommun, Trafikverket samt Sjuhärads och Skaraborgs kommunalförbund för att lyfta behovet av åtgärder på vägen. Samhällsutvecklaren har också samordnat kommunens deltagande i Västra Stambanegruppen. Gruppen arbetar tillsammans för att de åtgärder som gör Västra Stambanan mer funktionell ska prioriteras in i den nationella transportinfrastruktur-planeringen. En dialog förs med Trafikverket kring det statliga väg- och järnvägsnätet i kommunen. Bland annat genomfördes under 2022 och 2023 en fördjupad dialog gällande bärighetsklassning på vägnätet i Broddarp, vilket resulterat i att Trafikverket ändrat klassningen på två av vägarna.

Behov i den statliga infrastrukturen, kommande kontaktledningsbyten på Västra Stambanan, bärighetsföreskrifter på vägar i kommunen och tågstationerna i Mollaryd och Torpåkra har också varit viktiga diskussionspunkter. Under året fördes även en särskild dialog med Trafikverket kring Trafikverkets kommunikation med allmänheten och med kommunerna. Herrljunga fick agera representant för kommunerna för att pålysa vilka behov som finns, efter att vi under 2022 haft återkommande erfarenheter av att kommunikation brustit.

Tillsammans med Lerum, Alingsås och Vårgårda kommuner och Väst kuststiftelsen har Herrljunga kommun fortsatt utreda möjligheterna att inrätta en regional cykelled genom kommunerna, arbetet börjar närma sig en färdig ansökan.

Klimatanpassningsfrågan har under 2023 behövt prioriteras ner till förmån för ovan beskrivet arbete. Enligt förändringar i Plan- och Bygglagen ska kommunen i Översiktsplanen ta ställning till hur man avser hantera klimatrelaterade risker i den bebyggda miljön. Enheten har tillsammans med miljöenheten och Herrljunga Vatten AB börjat förbereda kommande uppdatering av kommunens övergripande VA-plan i enlighet med förändrad lagstiftning.

Miljöstrategiskt arbete

Det positiva arbete som påbörjats med Kommunernas klimatlöften fortlöper under 2023. Många frågor har genom satsningen lyfts upp, prioriterats och fått en framträdande roll i kommunens övergripande miljöarbete. Fokus under våren varit att upprätthålla pågående arbete och att fortsätta framåt i de frågor där mest arbete fortfarande behövs. En avstämning mellan enheter inför antagandet av nya löften har också genomförts.

Den koldioxidbudget som tagits fram av kommunstyrelsen har under våren antagits. Koldioxidbudgeten ska inkorporeras i ärendeberedningen. Detta för att Herrljunga kommun som organisation på ett resurseffektivt sätt ska kunna arbeta med frågan om en minskning av utsläpp av koldioxid från kommunens egen organisation.

Naturvärdes- och fågelinventering av Orrholmens fritidsområde har pågått under våren och sommaren. Rapporten med sammanställning förväntas färdigställas i början av 2024.

Samarbetet inom Boråsregionen har fortsatt med fokusområden som biogas och vätgas som energibärare, ladd infrastruktur, miljö- och klimatkrav vid upphandling, arbetsmaskiner samt trygg energiförsörjning.

En sammanställning för vilka åtaganden kommunen ska anta för utmaningar för ett hållbart Västra Götaland - Åtgärdsprogrammet för Miljömålen, har beslutats av KS. Programmet har tagits fram av Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen och är gemensamt för hela region och pågår 2022–2025.

En delregional arbetsgrupp har startats upp för att identifiera tillvägagångssätt att sprida och jobba med avfallsplanen, både inom verksamheten samt till kommunens invånare. Fordonsfrågan är aktuell och flera områden har identifierats för fortsatt arbete.

Säkerhet och beredskap

Kriget i Ukraina har inneburit att Sveriges arbete att återuppbygga landets totalförsvaret har tagit rejäl fart. För kommunens del innebär det att arbetet med kommunens beredskap har på många sätt intensifierats under 2023.

För att stärka kommunens kontinuitetsplanering och robusthet har ett antal reservkraftverk upphandlats och fastigheter har anpassats för att förenkla inkopplingen av dessa. I samarbete med Herrljunga vatten AB ska en reviderad nödvattenplan arbetas fram.

Kommunen har upprättat informationspunkter som är belägna i kommunens samtliga grundskolor och bibliotek. Det kan invånarna ta sig för att få skriftlig information i händelse av att det inte är möjligt för kommunen att kommunicera med invånarna, digitalt via hemsida och sociala medier

Kommunen har slutit avtal med Herrljunga civilförsvarsförening om att de ska agera Frivillig resursgrupp (FRG) vid behov. Det kan handla om att hjälpa till vid en kris genom att organisera frivilliga, genomföra transporter och visa människor till rätta med mera

Den 1 juli 2023 infördes en ny lag. Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Lagen ställer krav på att kommunen arbetar kunskapsbaserat och tar ett visst ansvar för det

brottsförebyggande arbetet inom kommunen. Tex att kommunen ska ta fram en övergripande lägesbild och skapa en åtgärdsplan.

Under året har arbete genomförts för att ta fram de styrdokument, inom säkerhetsområdet som landets kommuner är skyldiga att ta fram, under mandatperiodens första år. Styrdokumenterna utgår ifrån resultatet av de risk- och sårbarhetsanalyser som har genomförts under 2022 och 2023 och gäller för resten av mandatperioden.

Administration och kommunikation

Under året har administrationen fokuserat på upphandling och implementering av ett nytt kommunövergripande ärendehanteringssystem. Upphandlingen genomfördes under första halvåret, och ett avtal tecknades, med leverantören Twoday, för systemet Ciceron. Som en del i projektet har verksamheten granskats och reviderat arbetsrutiner och beredningsprocesser. Därtill har nya mallar för rapporter, brev, tjänsteskrivelser, protokoll och kallelser utvecklats i enlighet med kommunens nya grafiska profil.

Inför en ny mandatperiod har samtliga förtroendevalda fått utbildning i kommunalrätt, kommunikationshantering, informationssäkerhet och den kommunala budgetprocessen.

Samarbetet med Boråsregionen och Sjuhäradskommunerna har fortsatt, med målet att upphandla och implementera ett e-arkivsystem. Detta, tillsammans med införande av digital ärendehantering, inom kommunens nämnder, och införandet av det nya ärendehanteringssystemet, utgör viktiga delar av en rättssäker digital ärendehantering, genom att säkerställa slutarkivering av digitala handlingar.

Kommunstyrelsens övergripande arbete med informationssäkerhet och dataskydd fortskrider. Vi ser dock att förvaltningarnas behov av stöd, i arbetet med informationssäkerhet och dataskydd, överstiger våra resurser, varpå en behovsutredning och organisationsöversyn inom detta område har påbörjats.

En varumärkesmanual i form av en digital plattform har tagits fram för Herrljunga kommun. Den har sin utgångspunkt i varumärkesstrategin och grafiska profil. Syftet med denna plattform är att göra det enklare för vår organisation, liksom för externa aktörer, att hitta relevant information och material som är kopplat till vår visuella identitet. Den externa och interna webben har också uppdaterats utifrån ny grafisk profil.

Framtagande av kontinuitetsplaner inom området kriskommunikation har genomförts, tillsammans med säkerhetschef.

Kultur och fritid

Vid årsskiftet genomfördes en organisationsförändring, vilket innebar att fritidsverksamheten flyttades till kommunstyrelsens verksamhetsområde. Under våren inrättades ett Kultur- och fritidsutskott, vars ansvarsområden omfattar fritid, bibliotek och kultur, föreningsutveckling och besöksnäring. En nyinrättad tjänst, kultur- och fritidschef tillsattes och även tjänsten som bibliotekschef.

Under våren har Herrljunga bibliotek ägnat fokus på hur bibliotekets lokaler kan förändras för att främja verksamhet för barn och unga. I maj genomfördes en stor ommöblering och lokalytan för målgruppen barn och unga ökade avsevärt. Nu är barnavdelningen utformad utifrån ett barnperspektiv och det finns goda möjligheter för verksamheten att arbeta läsfrämjande och arrangera aktiviteter för målgruppen.

Utställningar och aktiviteter med fokus på besökarnas eget skapande och deltagande genomfördes för alla åldrar och möttes av stor uppskattning.

Projektering av renoveringar i Herrljunga Sportcenter pågick under våren. Gratis sommarsimskola och sommaraktiviteter anordnades i anslutning till Sportcenter, samt gratis bad under vissa tider på loven.

Frivolten Cup och andra evenemang och lägerverksamheter anordnades i lokalerna. Sporthallen utnyttjades flitigt av både skola och föreningar, gymverksamheten har varit välbesökt.

Fritidsbanken (Idrottsbiblioteket) invigdes i juni och har hållit öppet två dagar i veckan under året. Undre vintermånaderna, då is fanns, flyttades utlåning av vinterutrustning till Sportcenters lokaler, vilket medförde att utlåningen, av framför allt, skridskor och klubbor ökade markant.

Inköp av underhållsfria bryggor till Badplats Norra Säm har gjorts, och installation beräknas ske under våren 2024.

Under första halvan av året togs ett nytt tag gällande kontakten med föreningslivet där föreningar bjöds in att medverka. Under året har ett antal träffar genomförts med bland annat besök av Sjuhärads Bidraglots.

Turismsamverkan i Sjuhärad fortsatte sin marknadsföring, med fokus på ökad synlighet av Herrljunga i olika kanaler och samarbeten med lokala företag och evenemang.

En samverkan kring cykelled från Göteborg till Herrljunga inleddes tillsammans med Västkuststiftelsen och Turistrådet Västsverige.

Räddningstjänst

Vid halvårsskiftet gjordes den andra stora planerade organisationsförändringen inom kommunstyrelsens förvaltning. Räddningstjänsten, som tidigare haft sin organisationstillhörighet i samhällsbyggnadsförvaltningen fick en ny hemvist inom kommunstyrelsens förvaltning.

Herrljunga kommun har under året undersökt och tagit ställning för ett ingående i förbundssamverkan kring räddningstjänst. Anledningen till detta är att det bedöms svårt att i förlängningen upprätthålla och leva upp till lagstiftningens krav på kommunens räddningstjänstansvar. Lag om skydd mot olyckor har skärpts gällande ledning, handlingsprogram, riskbild och krav på förebyggande och operativ förmåga. Trenden inom svensk räddningstjänst är en fördjupad samverkan mellan räddningstjänsterna.

I en oberoende utredning, genomförd av Prospero, bedömdes räddningstjänsten Stor Göteborg (RSG) vara det starkaste alternativet för Herrljunga. Ett antal processer och utredningar har legat till underlag inför en nu liggande ansökan till räddningstjänsten Stor Göteborg.

Räddningstjänsten i Herrljunga kommun har under året genomgått en rad personalförändringar. Ny tillförordnad räddningschef har rekryterats och har under hösten verkat för att få ordning och struktur i verksamheten och att bemanna upp räddningstjänsten med de vakanta tjänster som funnits.

Folkhälsa

Under 2023 har folkhälsoarbetet fortsatt att fokusera på mänskliga rättigheter, inkludering och icke-diskriminering. Kommunens rättighetsnätverk, som representeras av samtliga förvaltningar, har utbildats av RFSL Sjuhärad och blivit hbtqi-diplomerade. Det har även genomförts en utbildningsdag, för politiker, chefer och medarbetare, om mänskliga rättigheter med fokus på rasism.

För det treåriga projektet "En kommun fri från våld" har arbetet fortsatt utifrån att skapa systematik. En vecka fri från våld har genomförts med fokus på allmänheten. En trygghetsdag, riktad till samtliga elever i åk 5, genomfördes tillsammans med Polisen, Räddningstjänst, Köpmannaföreningen och Ungdomsmottagningen, med syfte att möta eleverna och informera om trygghet.

Föräldraskapsstöd har levererats genom informationsutskick om tobak, alkohol och narkotika till vårdnadshavare enligt överenskommelse med Västra Götalandsregionen. En "hälsans dag" har arrangerats under Herrljungafestivalen, för att främja fysisk aktivitet och goda levnadsvanor särskilt för barn, unga och familjer.

Som en del av arbetet med meningsfull fritid har regelbundna lovaktiviteter för barn organiserats i samarbete med RF-SISU och lokala föreningar. Äldre i särskilt boende har fått musik- och kulturinsatser genom samverkan med ABF. En temadag om psykisk ohälsa och suicid har också genomförts. Projektet

Skola-hem har startat för att förbättra förutsättningarna för elever att trivas och lyckas i skolan genom samarbete med bildningsförvaltningen och socialförvaltningen.

Servicenämnd IT/Växel/Telefoni

Under året har IT-enheten i Herrljunga genomfört viktiga initiativ för att etablera och stärka spetskompetensgrupper inom enheten. Detta har ökat förmågan att möta specifika utmaningar och behov genom att samla och organisera specialiserad expertis. Genom ett nära samarbete med olika funktioner har enheten strävat efter att skapa lösningar och tjänster som stöder organisationens övergripande mål och strategiska inriktning.

Ett av årets projekt var att byta ut kommunens telefoni- och växelplattform, vilket genomfördes under hösten. Därtill har över 1350 datorer bytts ut under höst och vinter. En annan viktig utveckling är FörRätt, en tjänst för omklassning och registrering av livsmedelsverksamheter, som har utvecklats internt i samarbete med miljöförvaltningen. Under året påbörjades även arbetet med EfterRätt för att ytterligare effektivisera tjänsten.

IT-enhetens servicedesk har hanterat över 11 000 samtal under året och skapat över 16 000 ärenden i ärendehanteringssystemet. En enkät kring kundnöjdhet visade att 93% av kunderna var nöjda med den support de fått. Dessutom har växel och reception hanterat över 8 000 samtal sedan införandet av den nya telefoni- och växelplattformen.

Sammanfattningsvis har IT-enheten i Herrljunga genomfört flera framgångsrika initiativ under året för att stärka sin expertis och leverera högkvalitativ service till organisationen och dess användare.

HR och Ekonomi

Under våren genomfördes uppföljningsutbildning i Samverkan för alla de chefer och fackliga ombud. Arbetsmiljöutbildning genomfördes likaså för nämnda målgrupper. Ledarutvecklingsprogrammet som startades under våren 2022 med 15 deltagare från båda Kommunerna fick sitt utbildningsbevis i mitten av juni 2023.

Årets lönerrevision har genomförts utifrån de centrala avtalens intentioner. I båda kommunerna lades 4,1 procent på Kommunal utifrån det centrala avtalet och på övriga organisationer lades 3 procent.

Arbetet med lönekartläggningarna har fortsatt och utifrån resultaten har handlingsplaner upprättats för respektive kommun, med syftet att utifrån aktuell arbetsvärdering utjämna osakliga löneskillnader mellan könen.

Ekonomiavdelningen har under året fortsatt arbetet med avdelningens långsiktiga mål med fokus på fyra områden som representerar olika perspektiv i avdelningens uppdrag; personalekonomi, internhandel, analysera och effektivisera samt digitalisering. Arbetet med att kartlägga kommunernas leasingavtal och deras kostnadseffekter har fortsatt under våren och kommunernas redovisning av leasingkostnader har anpassats till gällande rekommendationer.

Ekonomiska utmaningar och högre kostnadsläge i kommunernas verksamheter har påverkat även ekonomiavdelningens arbete i form av större efterfrågan av stöd och förslag till lösningar för att underlätta den ekonomiska situationen.

Ny upphandling av upphandlingsfunktionen genomfördes under våren. Företaget Zango AB tilldelades uppdraget utifrån att de hade högst poäng vad gäller pris och kvalitet inom upphandlingsområdet. Konsultstöd har tagits in under våren för att täcka en del av vakant kontrollertjänst. Under tider av vakanser har medarbetare bidragit till konstruktiva lösningar genom att utveckla och bredda sin kompetens. En bredare kompetens och verksamhetsövergripande lösningar ger goda förutsättningar för en stabil och mindre sårbar organisation även framöver.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Sammantaget har kommunstyrelsen en god måluppfyllnad. Det finns dock områden som kommunstyrelsen behöver takta upp arbetet kring och prioritera för att nå en full måluppfyllnad. Det handlar bland annat om kommunens strategiska miljöarbete.

Måluppfyllelse

Fokusområde 1: En hållbar och inkluderande kommun

Vi ska ta miljöansvar och effektivt hushålla med naturens resurser, nu och i framtiden.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

1. Upprätta ett kommunövergripande klimat och miljöprogram

Herrljunga arbetar för en hållbar framtid genom samordnat miljöarbete. Genom ett kommunövergripande klimat och miljöprogram utvecklas Herrljunga kommun till en hållbar kommun genom gemensamma mål, arbetssätt och strategier för att planera, genomföra, följa upp och prioritera miljöarbetet. Miljö- och klimatprogrammet ska innehålla strategier som ska koordinera arbetet med miljömål och driva på omställningen samt underlätta samverkan med andra aktörer på olika nivåer. En stor del av de åtgärder som ska komma att ingå i kommunens miljöstrategiska program hanteras just nu genom olika insatser. Framför allt görs detta i och med kraftsamlingen Kommunernas Klimatlöften inom ramen för Klimat 2030, Åtgärdsprogrammet för Miljömålen, samarbeten Delregional och inom kommunalförbundet samt genom händelsestyrda ärenden.

	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Helår 2023
Framtagande av miljöstrategisk policy			Färdig och antas	Ej påbörjad
Identifiering och genomförande av åtgärder i koldioxidbudget	Arbetas med	Arbetas med	Uppföljning av antagen budget	Antagen
Antagande och genomförande av 2022 års klimatlöften inför Klimat 2030	7/10	Arbete genomfört inom samtliga, hälften av löfterna färdigställda	Färdig och antas	Målet uppfylls för 2022 års löften, genomförda under 2023. 21 (av 30) löften för ny programperiod 2024–2026 antagna.

Måluppfyllelse:

Den regionala satsningen *Kommunernas klimatlöften* inom ramen för *Klimat 2030* har under 2023 presenterats i uppdaterad tappning av processledningen med 30 nya löften för programperioden 2024–2026. Förutom att kommunen fortsatt arbetet med tidigare års åtaganden så har Herrljunga kommun valt att anta 21 av de nya löfterna. Aktiv stöttning till kommunerna erbjuds under hela programperioden, både för de löften man valt att anta, men även för övriga löften.

En sammanställning för vilka åtaganden kommunen ska anta för *Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland - Åtgärdsprogrammet för Miljömålen* har påbörjats genom avstämning mellan enhet strategisk planering och andra enheter. Programmet har tagits fram av Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen och är gemensamt för hela region och pågår 2022–2025.

Samarbetet inom Boråsregionen har fortsatt med fokusområden som biogas och vätgas som energibärare, ladd infrastruktur, miljö- och klimatkrav vid upphandling, arbetsmaskiner samt trygg energiförsörjning. Under våren 2023 har Herrljunga kommun även deltagit i ett projekt med avsikt att identifiera vad väsentliga samhällsintressen i delregionen är. Under hösten 2023 medverkade kommunen i att kartlägga potentiella platser för framtida etablering av förnybar energi i form av bland annat vindkraft samt solenergi.

Enhet strategisk planering agerat som stöttande processledning, tillsammans med utvalda nyckelpersoner från andra förvaltningar, till Herrljunga Naturskyddsförening i deras arrangerande av en lokal energimässa som gick av stapeln på Folkets park under våren 2023. Temat var förnybar energi och kostnadseffektivitet på ett miljömässigt medvetet sätt, riktat till privatpersoner i första hand. Enheten bidrog dels genom att samordna förberedelser, externa kommunikationsinsatser och planering inför mässan. Samt genom att medverka och informera om kommunens arbete på mässan, genom att hålla föredrag och ställa iordning lokalen.

Miljöstrategen deltog under året i en Delregional arbetsgrupp för att identifiera tillvägagångssätt för att sprida och jobba med avfallsplanen, både inom verksamheten men framför allt hur man kunde sprida detta till kommunens invånare. Gruppen genomförde under hösten 2023 en gemensam informationskampanj om matsvinn genom vardera kommuns hemsidor samt i sociala medier. I

Koldioxidbudgeten antogs av Kommunstyrelsen under våren 2023. Med koldioxidbudgeten som ett illustrativt verktyg för kommunens geografiska utsläpp av koldioxid till atmosfären så kan Herrljunga kommun på ett resurseffektivt sätt prioriterade åtgärder för att minska utsläppen.

Naturvärdes- samt fågelinventering av Orraholmens fritidsområde har under våren och sommaren 2023 genomförts och sammanställts i en rapport samt Gis-data. Ärendet om huruvida området bör ombildas till ett naturreservat fortgår in på början av 2024 då ärendet presenteras för kommunstyrelsen.

Under 2024 behöver fokus inom det miljöstrategiska arbetet ligga, förutom fortsatt intern och extern samverkan samt omvärldsbevakning, på att processleda arbetet med kommunernas klimatlöften, att ta fram en ny energiplan, uppdaterad publik ladd strategi som löpte ut 2023, följa arbetet med olika utredningar i fordonsfrågan och att ta fram ett miljöstrategiskt program. Ärendet om huruvida Orraholmens fritidsområde bör ombildas till ett kommunalt naturreservat behandlas i början på 2024, liksom antaganden av åtaganden inom ramen för Åtgärdsprogrammet för miljömålen

Herrljunga kommun ska ha en god ekonomisk hushållning.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

1. God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning är grunden för den kommunala verksamheten. Att hushålla med våra resurser på ett klokt sätt är grunden för att skapa hållbar och långsiktig välfärd, och skapa utrymme för investeringar i våra verksamheter.

	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Helår 2023
Soliditetskrav Herrljunga kommun	41,4%	45,4%	Min 35%	46,5%
Resultatöverskott som motsvarar två procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning över tid	4,7%	7,4%	2,0%	3,0%

Kommunfullmäktiges fastställda mål om självfinansiering, kommun	101%	70%	70%	86,6%
---	------	-----	-----	-------

Måluppfyllelse:

Ekonomiavdelningen arbetar strategiskt med att utveckla den ekonomiska kompetensen och analytiska förmågan hos kommunens chefer, samt genom stöd och stöttning i uppföljning och analys. Under året kommer fortsatt översyn och utvärdering av budgetprocessen ske.

Herrljunga kommun ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar trygghet, inkludering och jämställdhet.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

1. Stärka kommunens strategiska kompetensförsörjning med fokus på identifierade bristyrken.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Helår 2023
Avgångna tillsvidareanställda 1	12%	14%	<12%	15,3
Sjukfrånvaro	7,9%	8,3%	<7%	7,5
Heltidsanställda månadsavlönade/heltidsarbetande månadsavlönade i %	84/60	86/64	Öka	90/67
Arbetad tid utförd av månadanställda/ visstid/timanställda i %	82/11/7	82/11/7	Bibehålla arbetad tid av månadsanställda	

Måluppfyllelse:

Kompetensbristen ökar såväl inom den offentliga som den privata sektorn och det är av stor vikt att fortsätta utveckla kommunen som en attraktiv och hållbar arbetsgivare. Behovet av utbildade inom skola och hälso- och sjukvård är stort inom den offentliga sektorn och förväntas bli större de närmaste åren.

Personalomsättningen är fortfarande hög i Kommunen, vilket bland annat hänger ihop med en fortfarande en god arbetsmarknad med många valmöjligheter. Vi ser samtidigt att sjukfrånvaron gått ned och att andelen heltidsanställningar ökat.

Arbetet pågår kontinuerligt att erbjuda heltid som norm med deltid som möjlighet, utveckla arbetsmiljö och interna karriärmöjligheter samt förbättrad introduktionsprocess

2. Samverka med övriga förvaltningar för att tillsammans upprätthålla en effektiv och rättssäker förvaltningsorganisation

Administrations- och kommunikationsenheten är en liten enhet som stöttar förvaltningar och nämnder i upprätthållandet av en effektiv, transparent och rättssäker demokratiprocess. Enheten är också ansvarig för ett flertal kommunövergripande processer såsom ärendehanteringsprocess och nämndprocessen. Ett fokusområde för enheten är att öka organisationens kunskap om bland andra GDPR, kommunikation, offentlig förvaltning och informationssäkerhet.

Samverkan mellan IT-avdelningen, administrations- och kommunikationsenheten och övriga organisationen utvecklas för att ta för att kunna digitalisera och förbättra servicen för de medborgare och näringsidkare som har kontakt med kommunen. Det är dock viss resurs- och kapacitetsbrist

¹ Alla mätetal hämtas från Kolada; Personal. Utfall 2023-12 hämtas från lönesystemet

utifrån både de externa och interna krav och önskemål som ställs för att tillgodose en effektiv förvaltning i alla organisationer. Verksamheten fortsätter stötta utvecklingen och implementeringen av e-tjänster, automatisering och robotisering där digitala verktyg stödjer inkludering och jämställdhet.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Helår 2023
Medborgarundersökningen - Möjlighet att påverka inom de kommunala verksamheterna fungerar bra, andel (%)	40,3% (38,6%)	48% (40,5%)	+ 2022	Medborgarundersökningen utförs inte under 2023, utan 2024 blir nästa mätetal
Medborgarundersökningen - Möjlighet att påverka politiska beslut i kommunen fungerar bra, andel (%)	35,1% (26,7%)	36,9% (27,6%)	+ 2022	
Medborgarundersökningen - Möjlighet att delta aktivt i arbetet med att utveckla kommunen fungerar bra, andel (%)	35,3% (33,3%)	41,4% (35,5%)	+ 2022	
Medborgarundersökningen - Kommunens information kring större förändringar fungerar bra, andel (%)	47,4% (50,7%)	57,3% (51,5%)	+ 2022	

Måluppfyllelse:

Under året har administrationen fokuserat på upphandling och implementering av ett nytt kommunövergripande ärendehanteringssystem. Upphandlingen genomfördes under första halvåret, och ett avtal tecknades, med leverantören Twoday, för systemet Ciceron. Som en del i projektet har verksamheten granskat och reviderat arbetsrutiner och beredningsprocesser. Därtill har nya mallar för rapporter, brev, tjänsteskrivelser, protokoll och kallelser utvecklats i enlighet med kommunens nya grafiska profil.

Samarbetet med Boråsregionen och Sjuhäradskommunerna har fortsatt, med målet att upphandla och implementera ett e-arkivsystem. Detta, tillsammans med införande av digital ärendehantering, inom kommunens nämnder, och införandet av det nya ärendehanteringssystemet, utgör viktiga delar av en rättssäker digital ärendehantering, genom att säkerställa slutarkivering av digitala handlingar. Kommunstyrelsens övergripande arbete med informationssäkerhet och dataskydd fortskrider. Vi ser dock att förvaltningarnas behov av stöd, i arbetet med informationssäkerhet och dataskydd, överstiger våra resurser, varpå en behovsutredning och organisationsöversyn inom detta område har påbörjats.

Under året har IT-enheten i Herrljunga genomfört viktiga initiativ för att etablera och stärka spetskompetensgrupper inom enheten. Detta har ökat förmågan att möta specifika utmaningar och behov genom att samla och organisera specialiserad expertis. Genom ett nära samarbete med olika funktioner har enheten strävat efter att skapa lösningar och tjänster som stöder organisationens övergripande mål och strategiska inriktning.

Ett av årets projekt var att byta ut kommunens telefoni- och växelplattform, vilket genomfördes under hösten. Därtill har över 1350 datorer bytts ut under höst och vinter. En annan viktig utveckling är FörRätt, en tjänst för omklassning och registrering av livsmedelsverksamheter, som har utvecklats internt i samarbete med miljöförvaltningen. Under året påbörjades även arbetet med EfterRätt för att ytterligare effektivisera tjänsten.

3. Utveckla kommunkoncernens förmåga att ställa sociala och miljömässiga krav vid upphandling.

Upphandling är ett viktigt styrmedel för att nå samhällspolitiska mål. Att ställa miljö- och sociala krav i upphandlingsprocesser bidrar till en hållbar utveckling och kan vara ett verktyg för att uppnå social, miljömässig och ekonomisk balans vid upphandling av varor, tjänster eller byggtreprenader.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Helår 2023
Andelen egna upphandlingar där ovannämnda krav ställs ²		Nytt mål därför inget mätetal ännu	80%	80%

Måluppfyllnad:

Den nya upphandlingspolicyn är antagen och kommer under planåren att följas upp och ev. behov av att ytterligare konkretisera kravnivåer identifieras och utvecklas.

Herrljunga och Vårgårda kommun har inlett ett utökat samarbete med den gemensamma upphandlingsenheten för att utreda frågan om klimat-, hållbarhets- och miljökrav i upphandlingar inom ramen för Klimat 2030. Ett dokument där detta specificeras behöver tas fram och efterfrågas från upphandlings sida. För att nämna en sådan upphandling så har utökade miljökrav ställt för transportdelar i avtal, som har stärkts i ny upphandling. Under året har byggnation av Hagens Demenscentrum startat, en byggnad som till stor del är byggd i trä med höga miljökrav

Andelen egna upphandlingar där ovannämnda krav ställs är ett arbete som bör fortsätta. Kommunen gör inte så många egna upphandlingar/år, och/eller att de genomförda upphandlingarna inte lämpar sig för mätning av dessa parametrar så det kan vara svårt att mäta statistiskt på grund av för lite data. Miljöstrateg har tillsammans med upphandlingsenheten försökt identifiera vilka framtida upphandlingar som kan bli aktuella att utöka miljökraven på.

Fokusområde 2: En välkomnande och attraktiv kommun

Att aktivt marknadsföra och lyfta fram Herrljunga kommuns goda egenskaper och företagande.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

1. Fortsätta utveckla varumärket utifrån kommunens vision.

Genom det varumärkesarbete som vi bedrivit har vi nu en tydlig och enhetlig grafisk identitet. Detta innebär att vi kan särskilja oss från andra kommuner och stärka vår position som en attraktiv plats för såväl invånare som företag. Arbetet med att skapa varumärkesmanualen är en del av vår övergripande strategi för att uppnå vår vision om växtkraft. Vi ser fram emot att implementera manualen och fortsätta att utveckla och stärka vårt varumärke framöver.”

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Helår 2023
Medborgarundersökningen - Kan rekommendera andra att flytta till kommunen, andel % (riket)	58,6% (60,4%)	58,2% (62,6%)	+ 2022	Medborgarundersökningen utförs inte under 2023, utan 2024 blir nästa mätetal
Medborgarundersökningen - Beslut som fattas i kommunen upplevs som genomtänkta och genomarbetade, andel % (riket) ³	23,3% (25,3%)	26,35 (28,2%)	+2022	

² Information från upphandlingsenhet/gemensam ekonominämnd

³ KolAda

Medborgarundersökningen - Beslut som fattas i kommunen upplevs vara transparenta, andel % (riket)	24,2% (24,8%)	39,8% (26,4%)	+2022	
---	------------------	------------------	-------	--

Måluppfyllnad:

En varumärkesmanual i form av en digital plattform har tagits fram för Herrljunga kommun. Den har sin utgångspunkt i varumärkesstrategin och grafiska profil. Syftet med denna plattform är att göra det enklare för vår organisation, liksom för externa aktörer, att hitta relevant information och material som är kopplat till vår visuella identitet. Den externa och interna webben har också uppdaterats utifrån ny grafisk profil.

Herrljunga kommun är en trygg plats att besöka, och leva och verka i.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

1. Genom kommunövergripande samverkan och samarbete arbeta med att förebygga och förhindra social oro samt öka trygghet.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Helår 2023
Medborgarundersökningen - Trygg utomhus i området där du bor när det är mörkt ute, andel (%) ⁴	78,9% (72,9%)	85,9% (75,1%)	Öka	Medborgarundersökningen utförs inte under 2023, utan 2024 blir nästa mätetal.
Anmälda brott om skadegörelse per 1 000 inv. (riket) ⁵	9,3 20,7)	9,2 (20,8)	Minska	Inget utfall under 2023.
Anmälda våldsbrott/100 000 inv. (riket) ⁶	926 (962)	(788 (964)	Minska	Inget utfall under 2023.

Måluppfyllnad:

2021 påbörjades ett kommunövergripande arbete med syfte att förebygga våld och förtryck. Målet är att skapa ett "Hela Herrljunga tillsammans mot våld" där tjänstepersoner, politiken, kommunens verksamheter, näringsliv och civilsamhälle kan arbeta tillsammans för att främja känsla av trygghet i kommunen och detta arbete fortsätter under 2023/2024.

Det brottsförebyggande samverkansarbetet med kommunpolis fortsätter genom arbete med att synliggöra och åtgärda otrygga platser i kommunen. Arbetet fortsätter med STK (Säker och trygg kollektivtrafik) som leds av Västtrafik, där Herrljunga kommun är representerade tillsammans med Lerum kommun, Alingsås kommun, Vårgårda kommun, Polisdistrikt Alingsås samt Trafikverket. Inom kommunen fortsätter arbetet tillsammans med näringslivet, föreningsliv och civilsamhälle genom EST och SSPF.

4 SCB Medborgarundersökning

5 KolAda Anmälda brott om skadegörelse per 1000 inv.

6 KolAda Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv.

2. Fortsätta utvecklingen av främjande och förbyggande folkhälsoarbete.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Helår 2023
Antal Kvinnor som röker eller snusar vid graviditetsvecka 8–12 ⁷	13,9% (4,6%)	Inget utfall	Max 7,5%	Målet på 7,5 % beräknas inte nås.
Deltagartillfällen i idrottsförening 13–20 år ⁸	11	Inget utfall	Min 29	Målet på minst 29 deltagartillfällen beräknas inte uppnås.
Boende med hemtjänst – besväras ofta av ensamhet ⁹	Ingen mätning	22 %	Max 14%	Målet på max 14 % beräknas inte uppnås.

Måluppfyllnad:

Arbetet med förebyggande och främjande folkhälsoarbete utgår från Folkhälsopolitiska rådets verksamhetsplan. För att främja barn och ungas delaktighet och inflytande fortsätter arbetet med utbildningar och övriga insatser tillsammans med skola, familjecentral och Närhälsan. Arbetet fortsätter att tillsammans med föreningslivet och SISU för att främja fysisk aktivitet bland barn och unga, bland annat genom den nystartade Fritidsbanken. Arbetet pågår med att förebygga ANDT (alkohol, narkotika, droger och tobak) där Herrljunga har en mer negativ utveckling än bland ungdomar i länet i övrigt. Kartläggning av aktiviteter som finns för kommunen äldre samt målgruppsbehov sker med syfte att förebygga psykiska besvär, ensamhet och isolering.

Herrljunga kommun främjar samarbete i hela kommunen.

Inga specifika mål eller indikatorer framtaget för det här målet för 2023

Fokusområde 3: En utvecklande kommun

Oavsett ålder ges möjlighet till livslångt lärande och god livskvalitet.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

1. Utveckla digitala verktyg för att underlätta insyn och deltagande i processer som rör medborgaren.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Helår 2023
Valdeltagande i det valdistrikt med lägst deltagande, kommunvalet ¹¹		66%		
Medborgarundersökningen - Möjlighet att vara den man är och leva det liv man vill leva, andel (%)	91,0% (85,9%)	90% (86,6%)	Bibehålla	Medborgarundersökningen utförs inte under 2023, utan 2024 blir nästa mätetal

⁷ Kolada Kvinnor som röker eller snusar vid graviditetsvecka 8–12, andel (%)

⁸ Kolada Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv. 13–16 år

⁹ Kolada Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - besväras av ensamhet kommun, andel (%)

Måluppfyllnad:

Digitalisering är ett verktyg för att öka både samhällsengagemang och medborgardeltagande samt underlättar kommunikation och medborgardialog. Genom införande av Kommun-Kim, en digital kundtjänstmedarbetare skapas en förbättrad och förenklad synpunktshantering som underlättar för medborgare och näringsliv att kontakta kommunen och ger data för fortsatt verksamhetsutveckling.

Fortsatt arbete pågår också tillsammans med IT för att införa automatisering och integrerade e-tjänster för att underlätta för kommunens medborgare att kontakta kommunen och utföra självservice på individens villkor.

Ett av årets projekt var att byta ut kommunens telefoni- och växelplattform, vilket genomfördes under hösten. växel och reception hanterat över 8 000 samtal sedan införandet av den nya telefoni- och växelplattformen.

Herrljunga kommun främjar ett aktivt och starkt lokalt näringsliv.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

1. Förstärka näringslivsutvecklingen och arbeta för att fler kommuninvånare ska få möjlighet till egen försörjning.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Helår 2023
Antalet nystartade företag/1 000 invånare ^[2] (riket/VGR)	13,2 (12,4/11,8)	9,2 (11,5/11,2)	Min. Medel VGR	Min. Medel VGR
Antalet nystartade företag ^[3]	72	68	>50	>50
Andel företagare Herrljunga. Hur stor del av befolkningen i åldern 20–64 driver eget företag ^[4] . (riket)	8% (6,1%)	Ej publicerat	öka	
Arbetslöshet i procent ^[5] (riket)	4,2% (6,7%)	3,9% (6,7%)	>1,5% lägre än riket	3,8 (Riket 6,4)
Branschbredd ^[6]	26,6	Ej publicerat	öka	
Ranking näringsliv (Svenskt näringsliv)				
1. Totalranking				
2. Kommunpolitikernas attityder till företagande.	11/22/22	7/21/19	+15 plats	8
Tjänstemännens syn på och samarbete med näringslivet.				

Måluppfyllnad:

För att främja näringslivsutvecklingen samverkar kommunen med FOKUS Herrljunga AB, ett näringslivsbolag som ägs av Föreningen Företagarna Herrljunga. Under det gångna året har Näringslivsverksamheten genomgått anpassningar för att bättre motsvara de näringslivspolitiska målen, med särskilt fokus på effektivisering av rådgivningsprocesser för nya företagare och förbättrad samverkan mellan kommunen och näringslivet.

Signifikanta händelser under året inkluderar uppstarten av ett omfattande marknadsföringsprojekt, lanseringen av en ny webbsida och ett kommunikationslyft riktat mot näringslivet. Dessa initiativ har haft stor inverkan på verksamheten, med målet att stärka näringslivets position och tillväxtpotentialer i Herrljunga kommun. Löpande dialoger med näringslivet har bidragit till en ökad förståelse och samverkan mellan kommunen och lokala företag. Ett tecken på vårt goda arbete är en roll i SKR:s referensgrupp för näringslivschefer i landet.

2. Genom strategisk planering och inköp av industrimark skapa goda förutsättningar för nyetablering av företag.

Tillgång till verksamhetsmark är mycket viktig för att möjligheten för nyetablering samt möjliggöra expansion bland Herrljungas redan etablerade företagare. Plankommittén arbetar med att utveckla en strategi för verksamhetsmark för att underlätta etablering och förkorta ledtider. Arbetet bör fortsätta utvecklas med kommunens näringslivsutvecklare för att kunna bättre identifiera marknadssegment och geografiska områden i kommunen som är potentiella för etablering så att detta kan tas om hand i översiktsplanen samt i det fortsatta utvecklandet kommunens varumärkesplattform. Marknadsföring med inriktning mot företagare och framtida etablerare sker bland annat på Business Region Borås hemsida.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Helår 2023
Inget måttal identifierat i budget 2023				

Måluppfyllnad:

Tillgång till verksamhetsmark är mycket viktig för att möjligheten för nyetablering samt möjliggöra expansion bland Herrljungas redan etablerade företagare. Plankommittén arbetar med att utveckla en strategi för verksamhetsmark för att underlätta etablering och förkorta ledtider. Arbetet bör fortsätta utvecklas med kommunens näringslivsutvecklare för att kunna bättre identifiera marknadssegment och geografiska områden i kommunen som är potentiella för etablering så att detta kan tas om hand i översiktsplanen samt i det fortsatta utvecklandet kommunens varumärkesplattform. Marknadsföring med inriktning mot företagare och framtida etablerare sker bland annat på Business Region Borås hemsida.

Herrljunga kommun ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande.

Vi uppnår detta genom nämndmål:

1. Aktivt och strategiskt arbeta med digital utveckling internt och externt.

För att den offentliga sektorn ska klara att leverera förväntad samhällsservice och göra våra tjänster mer effektiva, mer tillgängliga och enklare för medborgare, näringsliv och medarbetare krävs en utveckling mot ökad digitalisering. Herrljunga kommun fokuserar på regeringens fem delmål för ett hållbart digitaliserat Sverige; digital kompetens, digital trygghet, digital innovation, digital ledning och digital infrastruktur. Vår målsättning är att utveckla digitala arbetssätt och metoder för att öka transparens, tillgänglighet och effektivitet.

För att genomföra detta behövs det en robust och väl förankrad digitalstrategi med fokus på digitalt först tillsammans med nyttokalkylering som underlag för prioritering av initiativ och uppföljning

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Helår 2023
Framtagande av en kommunövergripande digitaliseringsstrategi		Ej klar	Antas	Antas 2024
Utveckling av nyttokalkyl och för välfärdsteknik och digitalisering	Arbetet påbörjades	Ej klar	Uppföljning utvärdering för att skapa mål	Planeras för 2024

Måluppfyllelse:

Digitaliseringen är en resa som har förvandlat vår organisation och bransch som kommer vara avgörande för vår framgång. I framtiden kommer enheten att fortsätta att utforska nya möjligheter inom digitalisering tillsammans med våra verksamheter, såsom artificiell intelligens och automatisering av högre nivå. IT kommer också att satsa på att stärka våra samarbeten med digitala innovatörer såsom AI Sweden, SKR och andra kommuner för att hålla oss i framkant av utvecklingen på ett effektivt och hållbart sätt.

Men trots de uppenbara fördelarna med digitaliseringen är organisationen medvetna om de utmaningar som den medför. Cyberhot, integritetsfrågor och behovet av kontinuerlig utbildning och kompetensutveckling är alla faktorer som aktivt behöver hanteras. Strävan om att vara hållbara och ansvariga digitala aktörer är också parametrar att väva in.

Under året har IT tillsammans med socialförvaltningen arbetat för att digitalisera ekonomiskt bistånd tillsammans med Vårgårda. Under första halvåret har IT dessutom implementerat en säker digital plattform (SDK), utarbetat en plan för hur digitaliseringsinitiativ ska hanteras genom en instyrningsprocess samt fortsatt att utveckla kommunens infrastruktur för att fortsätta genomföra och implementera våra verksamheters behov. Därtill har enheten startat upp ett projekt för hantering av digital post.

Enheten fortsätter även med sitt strategiska arbete med portföljstyrning dels för prioritering, men även för projektstyrning. Riktlinjer kring roller och ansvar är under uppbyggnad.

2. Utveckla en levande och relevant översiktsplan med fokus på hållbar samhällsbyggnad.

Titel	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2023	Helår 2023
Vad tycker du om din kommun som en plats att bo och leva på?	93% (92%)	92,2% (92,4%)	Öka 2022	Medborgarundersökningen utförs inte under 2023, utan 2024 blir nästa mätetal Publiceras i februari 2024
Hur tycker du att din kommun sköter sina olika verksamheter?	79% (81%)	84,6% (80,7%)	Öka 2022	
Förändring i antal invånare över senaste femårsperioden ^[1]	+0,2%	+0,3%	1,2%	
Nya bostäder som kan byggas med stöd av gällande detaljplan antal/1000 inv. ^[2] mäts vartannat år	26,3	Mäts 2023	+25	Minskar, publiceras i februari 2024

Måluppfyllnad:

Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan som beskriver kommunens syn på hur den fysiska miljön ska utvecklas över tid. Översiktsplanen är vägledande för hur mark- och vattenområden ska utvecklas och ange grundragen för användning av mark och bebyggelse i hela kommunen samt ge vägledning hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Från och med valet år 2022 ersätts aktualitetsprövningen med krav på kommunfullmäktige att ta fram en planeringsstrategi varje mandatperiod. Syftet är att detta ska vara mer framåtsyftande och bidra till en aktiv och kontinuerlig översiktsplanering. Det ger också ökade möjlighet att fånga in eventuella förändrade förutsättningar och ändra strategin från det att den antagits och fram till nästa ordinarie val. Under 2023 har arbetet med att hålla översiktsplanen aktuell pågått: dels inleddes arbetet med kommunens planeringsstrategi, dels pågick arbetet med att ta fram nya riktlinjer för bostadsförsörjning. Riktlinjerna utgör ett viktigt underlag i översiktsplanen och visar bland annat på behov och förutsättningar för framtida bostadsbyggnation samt förväntad utveckling i kommunen. De bidrar också till att förvaltningen kan bedöma översiktsplanens aktualitet.

Mätetalet "Nya bostäder som kan byggas med stöd av gällande detaljplan, antal/1000 invånare" är inget som Kommunstyrelsen har direkt mandat att påverka, eftersom det är Samhällsbyggnadsnämnden som antal detaljplaner. För närvarande pågår detaljplanering som förvaltningen bedömer innebär att målet om +25 nya bostäder/1000 invånare (vilket jämfört med år 2021 års resultat skulle innebära att det finns antagna detaljplaner som medger byggnation av 51,3 nya bostäder/1000 invånare, alltså knappa 500 bostäder totalt i kommunen) kan uppnås när dessa är antagna, men detta sker först under 2024 eller 2025. I slutet av 2023 har ett stort antal av de detaljplaner som år 2021 medgav utrymme för ny bostadsbyggnation bebyggts, samtidigt som enbart en detaljplan för bostadsbyggnation antagits under året (Furulund), vilket innebär att mätetalet i slutet på 2023 bedöms något lägre än 2021 (resultatet publiceras först i februari 2024). Nuvarande översiktsplan bedöms på längre sikt inte ge tillräckligt stöd för framtida detaljplanearbete. Däremot bedöms nu utpekade områden ge utrymme för den bostadsbyggnation som behövs inom Översiktsplanens planeringshorisont (till år 2035) med hänsyn till de befolkningsprognoser som finns. Resurserna för att ta fram en ny Översiktsplan är för närvarande högst begränsade och medger inte att revidering av själva Översiktsplanen påbörjas under 2024.

[1] Kolada Valdistrikt med lägst valdeltagande i senaste kommunalval, andel (%)

[2] <https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Regional-statistik/Din-kommun-i-siffror/Herrljunga?compare=1>

[3] antal nystartade företag i siffror, 2018 47, 2019 47. Kolada

[4] <https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Regional-statistik/Din-kommun-i-siffror/Herrljunga?compare=1>

[5] <https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Regional-statistik/Din-kommun-i-siffror/Herrljunga?compare=1>

[6] Kolada

[7] Kolada, samhällsbyggnad

[8] Kolada, samhällsbyggnad

Ekonomisk ställning

Driftredovisning

RESULTATRÄKNING (tkr)	Bokslut 2021	Bokslut 2022	Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse
Intäkter	-22 258	-26 355	-29 407	-29 669	262
Summa intäkter	-22 258	-26 355	-29 407	-29 669	262
Personalkostnader	26 857	31 205	43 699	42 320	1 379
Lokalkostnader, energi, VA	8 501	9 756	10 797	11 130	-333
Övriga kostnader	34 353	37 952	37 913	40 930	-3 017
Kapitalkostnad	3 098	4 489	5 466	5 464	2
Summa kostnader	72 809	83 402	97 875	99 844	-1 969
Summa Nettokostnader	50 551	57 047	68 468	70 175	-1 707
Kommunbidrag (Budget)	53 162	59 496	68 468	68 468	
Resultat	2 611	2 449	-	-1 707	

*Bibliotek och allmänskulturell verksamhet ingår i kommunstyrelsen from 2023-01-01. Redovisningen genomförs således inklusive bibliotek och allmänskulturell verksamhet för kommunstyrelsen för ökad jämförbarhet mellan åren.

** Räddningstjänsten ingår både i kommunstyrelsen och samhällsbyggnad under året 2023, åren 2021,2021 redovisas räddningstjänsten enbart under samhällsbyggnad.

Organisatorisk fördelning

RESULTAT NETTO (tkr)	Bokslut 2021	Bokslut 2022	Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse
Kommunstyrelsen	4 116	4 945	4 846	6 935	-2 089
Kommunledning	9 752	10 580	11 303	11 401	-98
Adm. - och kommunikationsenhet	4 591	5 935	4 992	4 811	181
IT/Växel/Telefoni	7 553	10 228	12 480	11 603	877
Reception	432	438	515	471	44
Ekonomi	4 629	4 905	5 010	5 330	-320
Personal	6 308	6 437	6 868	6 605	263
Kultur och fritid	13 170	13 579	15 942	15 714	228
Räddningstjänsten	-	-	6 512	7 305	-793
Summa verksamhet	50 551	57 047	68 468	70 175	-1 707
Intäkter	-22 258	-26 355	-29 407	-29 669	262
Kostnader	72 809	83 402	97 875	99 844	-1 969
Nettokostnad	50 551	57 047	68 468	70 175	-1 707

*Bibliotek och allmänskulturell verksamhet ingår i kommunstyrelsen from 2023-01-01. Redovisningen genomförs således inklusive bibliotek och allmänskulturell verksamhet för kommunstyrelsen för ökad jämförbarhet mellan åren.

** Räddningstjänsten ingår både i kommunstyrelsen och samhällsbyggnad under året 2023, åren 2021 och 2022 redovisas räddningstjänsten enbart under samhällsbyggnad.

Kommentarer till utfall och driftsredovisning

Sammantaget redovisar Kommunstyrelsen ett underskott på 1707 tkr, där den politiska verksamheten, Kommunstyrelsen, står för den största avvikelsen mot budget. Övriga enheter inom förvaltningen redovisar både över- och underskott.

Kommunstyrelsen redovisar ett underskott på 2 090 tkr vilket hör ihop med att Samhällsbyggnadsförvaltningen fakturerat Kommunstyrelsen avseende uppkomna kostnader för framtagning av nya detaljplaner. From 2024 finns 2 350 tkr i utökad ram för kommunstyrelsens förvaltning avseende detaljplaner.

Kommunledningen redovisar ett negativt resultat på 98 tkr vilket beror på obudgeterade konsultkostnader i samband med utredning av Herrljunga Räddningstjänst. Under kommunledning har vi också enheterna Folkhälsa, strategisk planering samt säkerhet och krisberedskap.

Administration och kommunikationsenhet redovisar ett överskott på 181 tkr vilket beror på lägre personalkostnader.

IT/växel/telefoni

Totalt redovisar servicenämnden IT/Växel/Telefoni ett underskott på 219 tkr vilket beror på högre personalkostnader än budgeterat. Herrljungas andel av IT redovisar ett överskott på 878 tkr vilket beror på att Vårgårda kommun har vuxit mer än vad Herrljunga har gjort vilket innebär att Herrljunga behöver betala en mindre andel av utfallet.

Receptionen redovisar ett mindre överskott på 44 tkr vilket beror på lägre personalkostnader än budgeterat.

Ekonomiavdelningen redovisar ett negativt utfall om 320 tkr för budgetåret 2023. Det negativa resultatet beror på högre konsultkostnader än budgeterat då konsultstöd har tagits in under delar av året för att täcka upp vakant kontrollertjänst samt systemförvaltare.

Personal redovisar ett positivt utfall om 264 tkr. Det positiva resultatet beror på lägre personalkostnader på grund av tjänstledigheter och sjukfrånvaro. Under övriga kostnader redovisas dock ett underskott vilket beror på ökade systemkostnader (licenser).

Kultur och fritid redovisar ett positivt utfall om 227 tkr. Orsaken är främst större intäkter gällande taxor och avgifter på idrotts och fritidsanläggningarna. Kultur och fritid har haft 1 669 tkr lägre personalkostnader under året men överskottet tas ut av högre kostnader för lokaler och övriga kostnader som främst förbrukningsinventarier.

Räddningstjänstens verksamhet redovisar ett underskott på totalt 793 tkr. Verksamheten har under året haft ett besparingsuppdrag på 634 tkr vilket inte har kunnat infrias. Utöver detta har kostnaderna blivit högre för inköp av arbetskläder och reparation/underhåll av förbruknings inventarier

Investeringsredovisning

PROJ	Ursprungs budget 2023	Ombudg 2023	Total Budget 2023	Utfall ack 2023	Kvarstår 2023
2000 Markköp	1 500	0	1 500	0	1 500
2001 Inventarier kommunhus	150	0	150	0	150
2020 Kommunövergr förstudiemedel	1 000	-500	500	0	500
2021 Förstudie kommunhuset	0	129	129	13	116
2022 Förstudie Gäsenegården *	0	350	350	19	331
SA: Kommunledningskontoret	2 650	-21	2 629	32	2 597
2131 Reservkraft	3 800	0	3 800	538	3 262
Sa: Civilberedskap	3 800	0	3 800	538	3 262
2200 Nytt ärendesystem och e-arkiv	0	600	600	175	425
Sa: Adm och kommunikationsenhe	0	600	600	175	425
2302 Reinvestering IT	2 350	0	2 350	411	1 939
2303 Ombyggnation Wifi Bildning	0	400	400	0	400
2304 Reinv trådlöst nätverk Hlj	500	0	500	0	500
2305 Reinv trådlöst nätverk gem	0	0	0	90	-90
Sa: IT	2 850	400	3 250	501	2 749
2731 Biblioteket entré	1 000	0	1 000	18	982
Sa: Bibliotek och kultur	1 000	0	1 000	18	982
2730 Inventarier kulturverksamhet	200	0	200	200	0
5801 Idrottsmaterial/redskap	125	0	125	131	-6
5814 Reinvestering löparspår	300	0	300	244	56
5815 Belysning elljusspår	400	0	400	327	73
5816 Bryggor badplats	400	0	400	464	-64
Sa: Fritid	1 425	0	1 425	1 366	59
2800 Räddningsmateriel/Inv. RTJ	0	250	250	0	250
2802 Insatsledarbil Räddning	0	800	800	0	800
Sa: Räddningstjänsten	0	1 050	1 050	0	1 050
Kommunstyrelsen Totalt	11 725	2 029	13 754	2 630	11 124

* Förstudie Gäsenegården 19 tkr avser KS felbokas på intenservice, är med här i utfallet, justeras i bokföringen till 2024.

Utfall och kommentar investeringsredovisning

Av kommunstyrelsens totala investeringsbudget om 13,8 mkr har investeringssatsningar påbörjats och/eller genomförts om 2,6 mkr. Av återstående investeringsmedel, 11,1 mkr, föreslås 5,9 mkr

ombudgeteras till år 2024. Slutredovisning av 2023 års investeringsmedel blir således 5,2 mkr.

2000 markköp: Inga behov har funnits under året att göra strategiska inköp

2001 Inventarier kommunhus: Inga behov av inköp under 2023

2020 Kommunövergripande förstudier: Inga behov har funnits under året

2021 Förstudie kommunhuset: En mindre kostnad fr arkitekt och projektledare bokförd

2022 Förstudie Gäsenegården: Värdering av fastigheten har utförts under året.

2131 Reservkraft: Upphandling av nya reservkraftaggregat genomfördes 2023 men leveransen har försenats och sker först i februari 2024. Dessa medel begärs därför ombudgeterade till 2024.

2200 Nytt ärendesystem och E-arkiv, Projektet är uppstarta och fortlöper under 2024–2025. Kvarvarande medel, 425 tkr ombudgeteras till 2024.

2302 Reinvestering IT: Under året har IT investerat i routrar och nya controllers för nätverk. Det har även investerats i säkerhetsskydd för kommunens IT plattform. Utöver detta har IT även investerat i nätverk som ett led i livcykelhantering för att upprätthålla en säker och stabil infrastruktur. Finns budget beslutad för 2024 behöver ej om budgetera

2303 Ombyggnation Wifi Bildning: 400 tkr, På grund av leveransproblem har investeringen inte kunnat genomföras 2023. Dessa medel begärs ombudgeteras till 2024.

2304 Reinv trådlöst nätverk Hj. Budget ej utnyttjad

2305 Reinv trådlöst nätverk gem: Projekt 90 tkr var ej budgeterat

2731 Biblioteket entré: Projektet startades upp under 2023 och kommer att färdigställs under 2025. Under 2023 har endast kostnad för arkitektuppdrag bekostats. Arvode till arkitekt, kvarvarande medel, 982 tkr, ombudgeteras till 2024.

2730 Inventarier kulturverksamhet: Fullt utnyttjad budget

5801 Idrottsmateriel/redskap: Fullt utnyttjad budget

5814 Reinvestering löparspår: Projektet genomfört, fortsätter 2024

5815 Belysning elljusspår: Projektet genomfört, fortsätter 2024

5816 Bryggor badplats: Alla planerade bryggor som ska bytas ut är inköpta

2800 Räddningsmateriel/Inv. RTJ: Inget har aktiverats under året

2802 Insatsledarbil Räddning: Upphandling och inköp flytts till 2024. Enligt fordonsplan skulle bilan bytas ut 2023 vilket inte prioriterades pga. personalbrist. 800 tkr ombudgeteras till 2024. Inköpskostnaden beräknas dock nu uppgå till ca 900 tkr.

Väsentliga personalförhållanden

Kommunstyrelsen

Redovisning av sjukfrånvaro i förhållande till ordinarie arbetstid i procent	Nov 2022	Nov 2023
Total sjukfrånvaro		
Total sjukfrånvarotid	1,70	2,86
För kvinnor	1,70	3,84
För män	1,60	1,27
Långtidssjukfrånvaro (>60 dagar)		
Total sjukfrånvarotid	0,00	31,38
för kvinnor	0,00	29,60
för män	0,00	40,20
Andel heltid %		
för kvinnor	83,3	80,95
för män	100	90,00

Förväntad utveckling

Kommunledning

Den offentliga sektorn står inför stora utmaningar med ökande efterfrågan och behov av välfärdstjänster. Detta är en naturlig konsekvens av demografiförändringar i kombination med en ökad försörjningskvot. Utmaningarna påverkar hela kommunsverige men Herrljunga har utmaningar kring en åldrande befolkning (25%) samt behov av välfärdstjänster över hela den geografiska ytan. För kommunens del så innebär detta fortsatt behov att prioritera bland verksamheter, effektivisera och utveckla med hjälp av digitalisering samt behov av effektiv kompetensförsörjning.

Kommunens strategiska läge inom regionen gör Herrljunga till del av den regionförstoring som pågår och detta bör gynna kommunens förmåga till attraktivitet och tillväxt. För att fortsätta utveckla kommunen som en attraktiv plats att bo och verka på så skapades 2023 en gemensam kultur- och fritidsorganisation med uppdrag att samordna och utveckla de aktiviteter som sker i Herrljunga kommun tillsammans med föreningslivet och civilsamhället. Infrastruktur fortsätter att vara en prioriterad fråga, vilket också har stor vikt för kommunens näringsliv. Arbetet med att identifiera behov av elnätskapacitet inom kommun för att förbereda inför framtida näringslivsetableringar och kunna hantera detta behov preventivt är också fortsatt ett prioriterat område.

Det säkerhetspolitiska läget har fortsatt försämrats och totalförsvarsplanering har återkommit som ett uppdrag till kommunerna. Det innebär ett omfattande arbete med återuppbyggnaden av förmågan till civilt försvar och att säkra samhällets funktionalitet och värna civilbefolkningen. Där pågår ett arbete med att utreda möjligheten för ett medlemskap i Räddningstjänstförbundet Stor Göteborg (RSG) i syfte att stärka kommunens strategiska och långsiktiga förmåga utifrån de krav som nu ställs på kommunen.

Förvaltningen fortsätter leda arbetet med klimatmålen som en del av länets arbete med Klimat 2030. Satsningen En kommun fri från våld kommer fortsätta bygga ett systematiskt arbete för våldsprevention. De övergripande kommungemensamma administrativa processerna kommer löpande att utvecklas, i syfte att effektivisera och möjliggöra för en säker och tillgänglig informationshantering. Under året hoppas förvaltningen på att kunna prioritera och återuppta arbetet med lokalfrågorna i kommunhuset.

Näringsliv

Att säkerställa att vision och mål är i harmoni med tillgängliga resurser kommer att vara en central uppgift. Önskade projektstarter kommande år är; "Främja nyföretagande bland unga kvinnor och

tjejer”, ”Främja nyetableringar genom förbättrad marknadsföring” samt ”Adressera utmaningar kring kompetensförsörjning”. Genom att initiera och driva separata projekt som svarar på dessa behov kommer näringslivets mångfald stärkas och tillväxtpotential på kort och lång sikt.

Strategisk planering

Under inledningen av 2024 kommer samhällsutvecklarens fokus ligga på att färdigställa planeringsstrategin, och därefter riktlinjer för bostadsförsörjning.

Inriktningen på enhetens arbete de kommande åren avgörs i hög grad av vad som beslutas i Planeringsstrategin. Planeringsstrategins syfte är att bidra till att planeringsarbetet bedrivs med fokus på vad som behövs för att hålla Översiktsplanen levande och relevant i förhållande till kommunens mål och visioner samt gällande lagstiftning. Utredningsbehoven är dock omfattande, medan resurserna (inte minst personellt) för arbetet är mycket begränsade. Det är därför viktigt att politiken tar möjligheten att välja vilka frågor som är allra viktigast att prioritera och vilka frågor som är mindre avgörande för att kommunen ska uppnå sina mål.

Utöver Planeringsstrategin och riktlinjer för bostadsförsörjning kommer enheten under 2024 lägga fokus på att, i samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningen och Herrljunga Vatten AB, uppdatera kommunens VA-plan och ta fram relaterade dokument för att följa förändringar i relevant lagstiftning och nyligen antagna planer på nationell och regional nivå samt säkra en långsiktigt hållbar hantering av VA-infrastruktur och dricksvattenförsörjning. Enheten förväntar sig också att Länsstyrelsen kommer efterfråga kommunens medverkan i en sannolik prövning av vindkraftsutbyggnad vid Kesemossen respektive Sällershög, där samhällsutvecklarens samordnar kommunens ställningstaganden. Därtill påbörjas processen med revidering av regional och nationell plan för transportinfrastrukturen och frågan om eventuella åtgärder på väg 181 blir sannolikt fortsatt aktuella att driva under året, liksom frågan om framtida utveckling i energiförsörjningen.

sannolikt fortsatt aktuella att driva under året, liksom frågan om framtida utveckling i energiförsörjningen.

Under 2024 behöver fokus inom det miljöstrategiska arbetet ligga, förutom fortsatt intern och extern samverkan samt omvärldsbevakning, på att processleda arbetet med kommunernas klimatlöften, att ta fram en ny energiplan, uppdaterad publik ladd strategi, följa arbetet med olika utredningar i fordonsfrågan och att ta fram ett miljöstrategiskt program. Ärendet om huruvida Råholmens fritidsområde bör ombildas till ett kommunalt naturreservat behandlas i början på 2024, liksom antaganden av åtaganden inom ramen för Åtgärdsprogrammet för miljömålen

Säkerhet och beredskap

Planeringen av kommunens krigsorganisation har slutförts under året och måste hållas aktuell genom årliga revideringar. På grund av det rådande omvärldsläget som har försämrats har även hotbilden mot samhällsviktig/känslig information ökat vilket gör att informationssäkerhetsarbetet behöver intensifieras de kommande åren. En rekrytering av informations och säkerhetssamordnare kommer att påbörjas vid årsskiftet.

Inom kontinuitetsplaneringen kommer arbetet med att förbereda för reservkraft vid elavbrott att fortsätta genom att vissa fastigheter förbereds för inkoppling av mobila reservkraftaggregat. För att säkerställa vattenförsörjningen vid ett vattenavbrott ska kommunens nödvattenplan revideras och utvecklas ytterligare. Det finns samarbetsavtal med räddningstjänsten som rör rutinerna vid el- och vattenavbrott, dessa behöver uppdateras bland annat utifrån eventuellt medlemskap i Räddningstjänstförbundet Storgöteborg.

Kommunens utsedda informationspunkter ska skyltas upp och ”marknadsföras” till kommunens medborgare för att skapa en allmän medvetenhet om deras funktion och placering. Trygghetspunkterna ska fortsätta att utvecklas och utrustas för att kunna användas vid alla planerade scenarier såsom flyktmottagning, storskalig evakuering och vid kärnteknisk olycka.

Samarbetet i nätverket med säkerhetsansvariga i Sjuhärads kommuner fortsätter att stärkas och framöver planeras flera gemensamma arbeten där vi utnyttjar vår gemensamma kapacitet och kompetens för att säkerställa att kommunens civila beredskap blir så bra och kostnadseffektiv som möjligt.

Utifrån den nya lagen om kommuners ansvar för det brottsförebyggande arbete ska en övergripande lägesbild och åtgärdsplan tas fram i samarbete med bland annat polisen. Dessa dokument ligger sedan till grund för en ny samverkans-överenskommelse och ett medborgarlöfte med polisen.

Administration och kommunikation

Inom administrationen fortsätter enhetens arbete med implementering av nya ärendehanteringssystemet Ciceron som beräknas tas i drift i början av 2024. Utbildningsinsatser i nya systemet för handläggare, chefer och förtroendevalda kommer genomföras under första kvartalet 2024. I ett längre tidsperspektiv kommer enheten fokusera på arbete med utveckling och översyn av ärendehanteringsprocesser, enhetliga arbetsrutiner och tydlig samverkan med förvaltningar, utveckling av arbetsrutiner utifrån ärendehanteringssystemets tekniska möjligheter och tillgängliggörande av information, internt och externt.

Inom arkivverksamheten kommer enheten fokusera på fortsatt digitalisering såsom digitalisering av betyg och arkivförteckningar för att kunna tillgängliggöra information och underlätta interna processer. Digital arkivering kommer fortgå genom projektet e-arkiv, som är ett samverkansprojekt med kommunerna i Sjuhärad och Boråsregionen. Inom ramen för detta projekt kommer enheten fokusera framöver på förberedelser av organisationen för digital arkivering i e-arkiv samt rutiner för informationsförvaltning.

Enheten är kommunens valkansli och planerar för genomförande av EU-valet i maj 2024. Detta kommer kräva en omstrukturering av arbetsuppgifter för befintlig personal på avdelningen. Förstudie för kommunikationskanal för intern kommunikation, s.k. intranät, kommer genomföras under 2024 med syfte att reda ut vilka alternativ vi har för skapande av ny kanal för internkommunikation.

Kontinuitetsplanering för kriskommunikation, administration och informationsflöde vid extra ordinär händelse kommer prioriteras för att skapa en robust organisation även vid kris.

Översyn av styrdokument inom kommunikationsområdet såsom kommunikationspolicy, kanalstrategi och andra riktlinjer kommer ses över för att skapa en röd tråd i våra mål och förhållningsregler inom området.

Kultur och fritid

Arbetet med organisationen av kultur- och fritidsverksamheten kommer att fortsätta under kommande år. Bland annat ska en utredning genomföras om eventuellt bildande av en kultur- och fritidsnämnd. Utskottet har fått i uppdrag av kommunstyrelsen att arbeta fram en ny Kultur, fritids-, och turismplan, som ska innefatta utskottets alla verksamheter. Detta arbete kommer att påbörjas under hösten 2023 och beredas för politiskt antagande 2024. År 2024 är det 50 år sedan Herrljunga och Gäsene kommun slogs samman. Under året kommer Kultur och Fritidsverksamheten genomföra olika arrangemang för att uppmärksamma sammanslagningen.

Räddningstjänst

Kommunfullmäktige har beslutat att påbörja en process att ansluta räddningstjänsten till Räddningstjänsten Storgöteborg (RSG). Dialog med RSG kommer att påbörjas under kommande år.

Personal till de vakanta tjänsterna har rekryterats och kommer att finnas på plats i början av året, vilket innebär att verksamheten stärks och kan arbeta för en effektiv och ändamålsenlig räddningstjänst.

Folkhälsa

Fokus framåt ligger på att leva upp till den nya brottsförebyggande lagen, som berör flera delar av folkhälsoarbete, bland annat det våldspreventiva arbetet. Med lagen som grund kommer det trygghetsfrämjande arbetet att bli mer organiserat och sammanhållet, genom en styrgrupp som kommer ge uppdrag till samtliga samverkansgrupper som arbetar för trygghet/våldsprevention.

Satsningen En kommun fri från våld kommer fortsätta bygga ett systematiskt arbete för våldsprevention. De redan påbörjade processerna; Utmärkt förening, utbildningsinsatser och implementering av metoder, fortsätter. Satsningen kommer samtidigt ha ett större fokus på näringsliv och allmänheten för att sprida informationen om det våldspreventiva budskapet Trygga Herrljunga. Folkhälsan fortsätter jobba aktivt med mänskliga rättigheter genom Rättighetsnätverket. Genom samverkan med bildningsförvaltningen och socialförvaltningen kommer folkhälsan fortsatt att arbeta med projektet Skola-hem. Där syftet är att främja medskapande insatser för att höja elevernas närvaro i grundskolan, och på sikt gå ut grundskolan med fullständiga betyg.

Servicenämnd IT/Växel/Telefoni

Fortsatt arbete i digitaliseringsrådet med de behov som lyfts från verksamheterna. Därtill kommer verksamheten fortsätta arbetet med cybersäkerhet/säkerhet för att i möjligaste mån undvika interna/externa säkerhetshot. Vidare kommer IT att arbeta med nya tekniska förmågor/tjänster för att kunna tillhandahålla moderna metoder och teknik för kommunens verksamheters nyttjande. Inom kommande år kommer verksamheten att påbörja Implementering av en kommungemensam projektmetodik samt en ny systemförvaltarmodell som gör det enklare för systemförvaltarrollen att arbeta som förvaltare av etablerade system.

Under 2024 kommer även upphandling kring kommunernas infrastruktur (datacenter) att genomföras och påbörja utbyte av servrar/nätverk. För att följa verksamhetens klimatmål kommer en hybridsatsning att göras på den nya infrastrukturen och endast e-SIM-kort kommer att vara aktuella för alla nya mobila enheter.

Servicenämnd HR & Ekonomi

Löneenhetens fokus kommer fortsatt att vara att kunskaps överföra mellan löneadministratörerna för att göra arbetat mindre sårbart. Fortsatt arbete med digitalisering av anställningsavtalen där en klientlösning ersätts med en webbaserad lösning. Ett nytt lönesystems ska upphandlas och arbetet kring kravställning, upphandling, införande, driftsättning, utbildning måste påbörjas.

Ekonomiavdelningen måste arbeta proaktivt framåt med gemensamma processer och systemlösningar för att motverka sårbarhet och personberoende.

Planering har startats inför upphandling av ekonomisystemet. Projektet omfattar kravställning, upphandling, införande, driftsättning, utbildning och samordning av redovisning mellan kommunerna. Projektet kommer att pågå under 2024–2026

Ombudgetering av investeringar 2023 för kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner ombudgetering om 5,9 mkr av 2023 års investeringsanslag, för kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Av kommunstyrelsens totalt budgeterade investeringsmedel om 13,8 mkr, förbrukades endast 2,6 mkr under år 2023.

Av de 11,1 mkr outnyttjade investeringsmedel föreslås 5,9 mkr att ombudgeteras till 2024 års investeringsanslag i syfte att påbörja eller färdigställa projekt som av olika anledningar försenades eller inte hanns med under 2023.

Kommunfullmäktige beslutar slutligen årligen om ombudgetering av investeringsmedel.

Bakgrund

För investeringsprojekt som är beslutade men inte slutförda finns möjlighet att begära medel överflyttade till nästkommande år.

Pågående projekt bör slutföras med de budgetmedel som finns anslagna och som planerats in i 2023 års budgetmedel.

Konsekvenser

För kommunstyrelsens verksamheter innebär ombudgetering av investeringsmedel att avsätta medel för reservkraft, verksamhetssystem, ombyggnation av Wifi, biblioteksentré samt inköp av insatsbil i räddningstjänstens verksamhet, förs över till 2024 års investeringar.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2024-02-28

Ombudgetering kommunstyrelsen 2023 underlag till beslut

Beslutet ska skickas till

Kristina Kraft
Controller

Ombudgetering Investeringar 2023-12-31

KS

Herrljunga
kommun

Sammanställning ombudgeteringar 2023 till 2024

PROJ	Ursprungsbudget 2023	Tillägg/ ombudg 2023	Summa budget 2023	UTFALL 2023	Avvik	Äskat till 2024
2000 Markköp	1 500	0	1 500	0	1 500	
2001 Inventarier kommunhus	150	0	150	0	150	
2020 Kommunövergr förstudiemedel	1 000	-500	500	0	500	
2021 Förstudie kommunhuset	0	129	129	13	116	
2022 Förstudie Gäsenegården	0	350	350	0	350	
2131 Reservkraft	3 800	0	3 800	538	3 262	3 262
2200 Nytt ärendesystem och e-arkiv	0	600	600	175	425	425
2302 Reinvestering IT	2 350	0	2 350	411	1 939	
2303 Ombyggnation Wifi Bildning	0	400	400	0	400	400
2304 Reinv trådlöst nätverk Hlj	500	0	500	0	500	
2305 Reinv trådlöst nätverk gem	0	0	0	90	-90	
2730 Inventarier kulturverksamhet	200	0	200	200	0	
2731 Biblioteket entré	1 000	0	1 000	18	982	982
2800 Räddningsmateriel/Inv. RTJ	0	250	250	0	250	
2802 Insatsledarbil Räddning	0	800	800	0	800	800
5801 Idrottsmaterial/redskap	125	0	125	131	-6	
5814 Reinvestering löparspår	300	0	300	244	56	
5815 Belysning elljusspår	400	0	400	327	73	
5816 Bryggor badplats	400	0	400	464	-64	
Kommunstyrelse	11 725	2 029	13 754	2 611	11 143	5 869

Ovan sammanställning visar de projekt som Kommunstyrelsens nämnd äger beslutanderätt i.

Projektbeskrivning

Projekt 2131

Upphandling av nya reservkraftaggregat och anpassning av berörda fastigheter 3262 tkr.

Skäl för om budgetering

Upphandling av nya reservkraftaggregat genomfördes 2023 men leveransen har försenats något och sker först februari 2024. Dessa medel begärs därför om budgeteras till 2024.

Projekt 2200

Nytt ärendesystem och E-arkiv 425 tkr.

Skäl för om budgetering

Projektet är uppstartat och fortlöper under 2024

Projekt 2303

Ombyggnation Wifi Bildning 400 tkr.

Skäl för om budgetering

Ett pågående projekt, på grund av leveransproblem har investeringen inte kunnat genomföras 2023. Dessa medel begärs därför om budgeteras till 2024.

Projekt 2731

Biblioteksentré 982 tkr.

Skäl för om budgetering

Projektet startades upp under 2023 och kommer att färdigställs under 2025. Under 2023 har endast kostnad för arkitektuppdrag bekostats.

Projekt 2802

Insatsledarbil, personbil/ pickup fyrsitsig 800 tkr.

Skäl för om budgetering

Byte av bilar följer framtagna fordonsplan. Insatsledar bilen skulle bytts ut redan 2023 men detta sköts upp pga personalbrist. Om budgeteras därmed 800 till 2024, inköpskostnaden beräknas dock nu uppgå till ca 900 tkr.

Uppföljning av kommunstyrelsens internkontrollplan år 2023

Förslag till beslut

Uppföljningen av kommunstyrelsens internkontrollplan för år 2023 godkänns.

Sammanfattning av ärendet

Internkontroll är en ständigt pågående process som involverar alla i verksamheten från högsta politiska ledning till den enskilde tjänstepersonen. Det är ett verktyg vars syfte är att identifiera verksamhetens mest relevanta risker för att kunna arbeta förebyggande för att motverka riskerna.

Organisationen kan genom intern kontroll:

- säkra och utveckla kvalitet i sin verksamhet
- säkerställa effektiv användning av skattepengarna och en bra service till kommunmedlemmar
- kontrollera om de av fullmäktige fastställda målen uppfylls genom en effektiv, ändamålsenlig och säker förvaltning.

Kommunstyrelsen antog i beslut § 169/2022-11-22 en internkontrollplan för år 2023 med identifierade riskområden för kommunstyrelsen och utifrån ett kommunövergripande perspektiv. En uppföljning utifrån denna plan har gjorts och sammanställts.

Konsekvenser

Detta ärende medför inga ytterligare kostnader eftersom arbetet ingår i ordinarie verksamhet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2024-02-27

Uppföljning av internkontrollplan för kommunstyrelsen år 2023

Internkontrollplan för kommunstyrelsen år 2023

Beslutet ska skickas till

Kontrollanter i internkontrollplanen för kännedom

Anela Lennartsson
Administration- och Kommunikationschef

Uppföljning av kommunstyrelsens internkontrollplan för år 2023

Uppföljning per 31 december 2023						
Risk	Kontrollmoment	Risk- och konsekvens bedömning RxK			Ansvar för kontroll och rapportering	Uppföljning per 31 augusti 2023
Digitalisering	<ol style="list-style-type: none"> Införande och uppföljning av nyttokalkyl. Införande av kommunövergripande digitaliseringsråd 	3	4	12	<ol style="list-style-type: none"> IT-digitaliseringschef IT-digitaliseringschef 	<ol style="list-style-type: none"> En portföljstyrning är under bearbetning som en hjälp gällande projekt/uppdragsprocess. Den beräknas vara klar till årsskiftet. Vi har köpt in styrsystem för detta som heter PIOS i båda kommunerna som vi använder för att göra nyttokalkylering och värdekedja innan ett projekt/uppdrag startar. Metodstöd i form av riktlinjer, arbetsbeskrivningar och mallar. Tyvärr är arbetet inte klart ännu, men under Q2 2024 är detta klart för att kommuniceras och implementeras under Q4 Ett digitaliseringsråd är uppstartat och verksamhetsrepresentanterna möts en gång per månad.
Kompetensförsörjning	<ol style="list-style-type: none"> Utökad och formalisera samarbete med lärosäten. Ökat antalet praktikplatser från YH eller högskoleutbildningar i alla förvaltningar. Analys av pensionsavgångar Utveckla interna karriärvägar och chefsutbildning. 	4	4	16	<ol style="list-style-type: none"> HR-chef Kommundirektör HR-chef HR-chef 	<ol style="list-style-type: none"> Kommunens olika förvaltningar har ett löpande arbete med flera lärosäten om bl.a. Verksamhetsförlagd utbildning både för vård och omsorg och skolan. Vad gäller administration finns sedan tidigare ett samarbete med Högskolan Borås om utbildningspraktik. Kommunen deltog på karriärmässan i Borås (tidigare STARK-dagen). Det pågår också en dialog med Högskolan i Borås om olika program och möjligheten att erbjuda examensarbeten och möjligheter till praktikplatser. Kommunikation med lärosäten hos de enheter där det finns möjlighet till samarbete med enskilda enheter. Analysen är gjord för 2023 års pensionsavgångar. Det är svårt att hitta en gemensam nämnare till pensionsavgångarna, mer än att det finns en mental inställning att gå i pension vid 65, samtidigt som det finns individuella skäl, så som hälsoaspekt och att partnern gått i pension. Avgångsintervjuer sker mellan chef medarbetare, samt att en avslutsenkät skickas ut till medarbetare som valt att avsluta sin anställning. Ett kommunövergripande strategiskt arbete med interna karriärvägar har inte startats upp, mer än att medarbetare i sina respektive medarbetarsamtal mellan chef och medarbetare pratar om framtid och vad som den enskilde skulle vilja

						utveckla både karriärmässigt och som vidareutbildning i sin yrkesprofession. Chefsutbildning i vårt egna chefsprogram för 2022/2023 är genomförd. En ny omgång kommer att startas upp under 2024. Ytterligare samarbete har startats i Sjuhäradskommunernas personalchefs nätverk, där vi tillsammans tar fram ett utvecklingsprogram för intern chefsförsörjning, där vi tillsammans också ser över vilka karriärvägar som kan utvecklas inom och mellan kommunerna.
Informations-säkerhet	<ol style="list-style-type: none"> 1. Handlingsplan för informationssäkerhet. 2. Införa krypterad e-post. 3. Interna kompetensutbildningar i informationshantering. 4. Revidera och inför informationssäkerhetsrutin. 5. Inför systematisk uppföljning/stickprov av loggar m.m. 6. Skapa säker förvaring 	4	3	12	<ol style="list-style-type: none"> 1. AK-chef 2. IT-chef 3. AK-chef 4. AK-chef 5. AK-chef 6. Säkerhetschef 	<p>En organisationsförändring för kommunens informationssäkerhetsarbete har genomförts under 2023 för att stärka kommunens säkerhetsarbete. Förändringen innebär att rekrytering av ny informations- och säkerhetssamordnare kommer genomföras under första halvan av 2024.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Handlingsplan för 2023 har tagits fram och antagits av kommunstyrelsen. Alla aktiviteter i handlingsplanen har inte kunnat genomföras under 2023. 2. Vi kan nu i kommunen maila och skicka fax över vår säkra digitala kommunikationsplattform (SDK) Utbildningarna/utbildningsmaterial har förberetts under 2023. Genomförande av utbildningar har inte kunnat prioriteras på grund av personalbrist. 3. Ej genomfört på grund av resursbrist/personalbrist 4. Ej genomfört på grund av resursbrist/personalbrist 5. Säker förvaring av säkerhetsskyddsklassificerad information är klar. Förvaring av övriga sekretessdokument i förvaltningarna har inte följts upp.
Generell resursbrist	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tydligare prioritering samt riskanalys vid nedprioritering. 2. Identifiera kompetenser och tjänster som behövs. 3. Vidareutveckla kommunövergripande samverkan för specialistfunktioner. 	3	4	12	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunchef 2. Kommunchef 3. Kommunchef/ Ekonomichef/ AK-chef 	<p>Att hitta rätt kompetens är välfärdens största utmaning. När arbetskraften inte räcker till går det inte att möta kompetensutmaningen enbart genom att rekrytera fler, i stället behövs nya arbetssätt och att tillvarata och utveckla kompetensen hos de befintliga medarbetarna. Det här är Ett identifierat riskområde som kommunen behöver fortsätta arbeta strategiskt med. I och med viss personalomsättning på ledningsnivå har det strategiska arbetet inte kunnat prioriteras under 2023. SKR har tagit fram nio strategier som stöd i arbetet med kompetensförsörjning. Strategierna handlar om att vara en attraktiv arbetsgivare, att hitta nya lösningar och om ett hållbart arbetsliv. Organisationen kommer att prioritera arbetet med kompetensförsörjning med hjälp av dessa strategier under kommande år.</p> <p>Ledningen arbetar aktivt med att hitta samverkansmöjlighet med andra kommuner.</p>
Bristande eller uteblivna leveranser/tjänster	<ol style="list-style-type: none"> 1. Genomgång av alla kritiska leverantörsavtal och utveckla tydliga service level agreements (SLA). 2. Se över force major klausuler 	3	3	9	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ekonomichef/IT-digitaliseringschef/säkerhetschef 2. Upphandlingsfunktion 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Arbeta med SLA pågår kontinuerligt. Regelbundna genomgångar av leverantörsavtal med kommunens upphandlingstjänst. Flera avtal har sagts upp och andra är under upphandling. 2. Regelbundna genomgångar av leverantörsavtal med kommunens upphandlingstjänst.

Nämnd/Styrelse/Bolag

Verksamhetsansvar

Risk	Kontrollmoment	Risk- och konsekvens bedömning RxK			Ansvar för kontroll och rapportering
Digitalisering	<ol style="list-style-type: none"> 1. Införande och uppföljning av nyttokalkyl. 2. Införande av kommunövergripande digitaliseringsråd 	3	4	12	<ol style="list-style-type: none"> 1. IT-digitaliseringschef 2. IT-digitaliseringschef
Kompetensförsörjning	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utökat och formalisera samarbete med lärosäten. 2. Ökat antalet praktikplatser från YH eller högskoleutbildningar i alla förvaltningar- 3. Analys av pensionsavgångar 4. Utveckla interna karriärvägar och chefsutbildning. 	4	4	16	<ol style="list-style-type: none"> 1. HR-chef 2. Kommundirektör 3. HR-chef 4. HR-chef
Informationssäkerhet	<ol style="list-style-type: none"> 1. handlingsplan för informationssäkerhet. 2. Införa krypterad e-post. 3. Interna kompetensutbildningar i informationshantering. 4. Revidera och inför informations-säkerhetsrutin. 5. Inför systematisk uppföljning/stickprov av loggar m.m. 6. Skapa säker förvaring 	4	3	12	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kanslichef 2. IT-chef 3. Kanslichef 4. Kanslichef 5. Kanslichef 6. Säkerhetschef
Generell resursbrist	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tydligare prioritering samt riskanalys vid nedprioritering. 2. Identifiera kompetenser och tjänster som behövs. 3. Vidareutveckla kommunövergripande samverkan för specialistfunktioner. 	3	4	12	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunchef 2. Kommunchef 3. Kommunchef/Ekonomichef/kanslichef
Bristande eller uteblivna leveranser/tjänster	<ol style="list-style-type: none"> 1. Genomgång av alla kritiska leverantörsavtal och utveckla tydliga service level agreements (SLA). 2. Se över force major klausuler 	3	3	9	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ekonomichef/IT-digitaliseringschef/säkerhetschef 2. Upphandlingsfunktion

Länsstyrelsens förfrågan om synpunkter på förslag till utpekande av riksintresse för totalförsvaret (transmissionsnätet)

Förslag till beslut

1. Förslag till remissvar godkänns och sänds till Länsstyrelsen som kommunens synpunkter i ärendet
2. Ärendet direktjusteras

Sammanfattning av ärendet

MSB föreslår att transmissionsnätet utpekas som riksintresse för totalförsvarets civila del, och har skickat ärendet på remiss till Länsstyrelsen. Länsstyrelsen har i sin tur bett Herrljunga kommun inkomma med synpunkter i ärendet eftersom delar av transmissionsnätet passerar genom kommunen. Kommunstyrelsens förvaltning har berett ärendet i dialog med samhällsbyggnadsförvaltningen. Förvaltningen bedömer att riksintresseutpekandet är angeläget, men att processen för utpekandet inte uppfyller de villkor kommunen anser nödvändiga för att skapa förståelse och acceptans, och att både privatpersoner och kommuner riskerar att drabbas negativt i onödan för att inte en tillräcklig dialog förts där angelägna frågor kan hanteras. Förvaltningen anser också att underlaget och processen har brister som gör att det är svårt för kommunen att bedöma vilka konsekvenser förändringen kan innebära.

Bakgrund

Herrljunga kommun har via Länsstyrelsen inbjudits att lämna synpunkter på förslag från Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB:s) om utpekande av områden av riksintresse för totalförsvarets anläggningar (civil del). Av de handlingar och hänvisningar som Länsstyrelsen tillhandahållit framgår att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap föreslår att samtliga ledningar och stationer i transmissionsnätet för el samt ledningarna i distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland med tillhörande stationer ska utgöra områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar (TfC 0004-0024), den civila delen, enligt 3 kap. 9 § miljöbalken. Cirka en mils ledning som är en del av transmissionsnätet passerar genom Herrljunga kommuns nordvästra delar, strax nordväst om Herrljunga tätort. Kommunen och kommunens medborgare kommer därför att beröras av ett eventuellt riksintresseutpekande. Länsstyrelsens förfrågan inkom till Herrljunga kommun den 31 januari 2024, och sista svarsdag till Länsstyrelsen är den 8 mars 2024. Länsstyrelsen sammanställer, bland annat utifrån inkomna synpunkter, ett eget svar som skall vara MSB tillhanda senast 12 april 2024. Kommunens synpunkter bifogas också Länsstyrelsens svar i sin helhet.

Ärendet har beretts i samverkan mellan säkerhetschef och samhällsutvecklare på kommunstyrelsens förvaltning, i dialog med berörda tjänstepersoner på samhällsbyggnadsförvaltningen och Herrljunga Elektriska. Förvaltningen bedömer att det är angeläget att kommunen lämnar synpunkter i ärendet, eftersom ett eventuellt utpekande kommer att ha effekter på kommunens planering och myndighetsutövande, och även påverka förutsättningarna för kommunens medborgare. Med hänsyn till den korta svarstiden föreslår förvaltningen att ärendet direktjusteras för att svaret med säkerhet ska finnas hos Länsstyrelsen i tid. Både Länsstyrelsen och MSB bjuder in till dialogmöten med anledning av remissen, men med hänsyn till den korta svarstid som ärendet medger hinner inte förvaltningen delta i dessa innan förslag till svar ska beredas politiskt.

Elförsörjning är en viktig angelägenhet för Herrljunga kommun och för Sverige som helhet, och en del i att säkra den på lång sikt är att ge transmissionsnätet ett starkt skydd. Förvaltningen ser det dock som en brist att ärendet inte föregåtts av en dialog med berörda kommuner eller berörd allmänhet, och att kommunerna inte remitterats ärendet i första led från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Förvaltningen har svårt att fullt ut bedöma vilka effekter ett eventuellt utpekande enligt förslag kan medföra, eftersom underlaget saknar en del information som förvaltningen skulle behöva för att göra en sådan bedömning. Förvaltningen ser ändå att det finns en risk att en stor del av kommunikationen kring genomförandet av ett eventuellt beslut om riksintresse faller på kommunen.

Eftersom transmissionsnätet går genom Herrljunga i form av en luftledning innebär MSB's förslag för Herrljungas del att en 430 meter bred korridor utmed transmissionsledningen ska skyddas från åtgärder som kan "påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna". Korridoren består av riksintresset och ett påverkansområde. Riksintresseområdet är ett 150 meter brett område där nuvarande ledningssträckning ligger i mitten, och på var sin sida om den finns utrymme att bygga upp en ny ersättningsledning utan att behöva ta ner den gamla först (för att undvika omfattande avbrott i strömförsörjningen). Utanför riksintresseområdet finns ett påverkansområde där det kan förekomma magnetfält från ledningen, och där MSB därför bedömer att det inte är lämpliga att bygga störningskänslig bebyggelse. Enligt MSB innebär alltså ett utpekande i enlighet med förslaget att inom denna totalt 430 meter breda korridor får inte tillkomma ny störningskänslig bebyggelse. Som exempel på störningskänslig bebyggelse nämns bostäder, skolor och vårdlokaler. Det får inte heller tillkomma nya naturskyddsområden (som pekats ut enligt 7 kap. miljöbalken).

Exakt avgränsning för riksintresse och påverkansområde framgår inte av det material förvaltningen tagit del av. Men i det område som förvaltningen bedömer sannolikt skulle påverkas av själva riksintessutpekandet finns i dagsläget runt fem bostäder. I det område som sannolikt skulle utgöra påverkansområde finns ytterligare runt 25 bostäder. Sammanlagt skulle alltså runt 30 bostäder (varav flera är del av ett lantbruk) vara direkt berörda av utpekandet. Vad som gäller för befintlig bebyggelse framgår inte av värdebeskrivningen eller missivet, men då förvaltningen ställer frågan i ett mejl till Kristina Grape, utredare och planeringsarkitekt FPR/MSA vid MSB, får vi till svar att "*Berörda fastighetsägare har rätt till pågående mark- och vattenanvändning. Förslaget till riksintresseanspråk ska, om förslaget beslutas, tillämpas först vid exempelvis ansökan om bygglov eller ändrad markanvändning.*" Ett utpekande i enlighet med förslaget kan alltså potentiellt begränsa boendes möjlighet att bygga ut sina bostäder, bygga för att möjliggöra generationsväxling i lantbruk eller utveckla sina verksamheter (beroende på vad som bedöms vara ny störningskänslig bebyggelse i varje enskilt fall).

Ett utpekade riksintresse ska beaktas i de flesta ärenden och beslut som rör landets mark- och vattenområden. De är en central del av planeringen av dagens och morgondagens samhälle. Viktiga statliga intressen ska beaktas i beslut som rör mark- och vattenanvändning, både som allmänna intressen och som riksintressen.

Riksintresseområdet totalförsvaret omfattar både civilt försvar och militärt försvar. För den militära delen har Försvarsmakten identifierat anläggningar av riksintresse. Det har funnits möjlighet att identifiera områden som kan vara av riksintresse för totalförsvarets civila delar sedan 1987, men fram till idag har inga sådana riksintressen pekats ut. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har ett bemyndigande att identifiera mark- och vattenområden som behövs för anläggningar som kan vara av riksintresse för totalförsvarets civila del. Övriga mark- och vattenområden av intresse för totalförsvaret, dvs det allmänna intresset, ska också tillgodoses i beslut om mark och vattenanspråk enligt hushållningsbestämmelserna. Myndigheterna identifierar och beskriver riksintressena, både det geografiska området och precisering av dess värde. Den slutliga preciseringen och geografiska avgränsningen framgår vanligtvis av kommunernas översiktsplaner.

Den slutliga bedömningen om mark- eller vattenområdets avgränsning och värde av görs vid prövning mot andra intressen och markanspråk.

MSB's utpekande av riksintressen för totalförsvarets civila del sker med hjälp av 3 kapitlet 9§ Miljöbalken och av 2§ Hushållsförordningen.

Av 3 kap. 9 § Miljöbalken framgår att *"Mark- och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt motverka totalförsvarets intressen. Områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar skall skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna"*.

Av 2 § Hushållningsförordningen framgår dessutom att *"Myndigheterna ska, enligt den fördelning som anges i denna paragraf, efter samråd med Boverket samt de länsstyrelser och andra myndigheter som anges i andra stycket och som är berörda, lämna uppgifter i skriftlig form till länsstyrelserna om områden som myndigheterna bedömer vara av riksintresse enligt 3 kap. miljöbalken. För ett område som omfattas av en beslutad havsplan enligt 4 kap. 10 § miljöbalken ska uppgifterna också lämnas till Havs- och vattenmyndigheten."*

Föreslagna riksintresseområden ska beaktas i beslut som gäller förändrad mark- och vattenanvändning, där de vägs mot andra intressen. Men riksintressen är inte juridiskt bindande och det är inte självklart att ett riksintresse i alla lägen måste tillgodoses fullt ut eftersom den specifika prövningen sker i varje enskilt beslut. Visst intrång kan vara OK även i ett riksintresseområde, men inte något som försvårar tillkomsten eller nyttjandet av anläggningen. Ett riksintresse får normalt inte påtagligt skadas. Om flera riksintressen krockar med varandra väger riksintresse för totalförsvaret generellt sett tyngre än andra intressen.

Det säkerhetspolitiska läget och den återupptagna totalförsvarsplaneringen medför att MSB behöver använda sitt riksintressemandat, i syfte att stärka det civila försvaret. I arbetet med stärkt krisberedskap i Sverige har olika områden analyserats utifrån samhällets sårbarhet. Eftersom civilt försvar bygger på ett fungerande samhälle även i kris så gäller detta även det civila försvaret och de har därför följts upp i totalförsvarsplaneringen. Följande sju områden är prioriterade:

- Energiförsörjning
- Livsmedel
- Transporter
- Hälso- och sjukvård samt omsorg
- Finansiella tjänster
- Information och kommunikation
- Skydd och säkerhet

Det är mot den här bakgrunden som MSB nu föreslår att transmissionsnätet pekas ut som riksintresse för totalförsvarets civila del. MSB framhåller att bara ett fåtal, mycket viktiga anläggningar där riksintresseutpekandet har mycket stor betydelse för totalförsvaret bör identifieras som riksintresse. Ett riksintresse för totalförsvarets civila del ska endast pekas ut om behovet kan motiveras på nationell nivå.

Mer information om vad som kan utpekas som ett riksintresse för totalförsvarets civila del, och vilka kriterier som finns för utpekanden, finns i MSB's PM "Riksintresset Totalförsvaret – Civila delen" (diarienum MSB 2018-04730), där stora delar av ovanstående information hämtats. PMet finns att tillgå via MSB's hemsida.

Konsekvenser

Förslag till beslut bedöms inte ha direkt påverkan på behoven i budget. Om kommunen väljer att inte lämna synpunkter i ärendet är kommunen beroende av Länsstyrelsens bedömningar, och det finns risk för att kommunspecifika perspektiv tappas bort. Därmed kan indirekt kommunens framtida arbete påverkas genom högre arbetsbelastning eller försämrade möjligheter att förverkliga kommunens

ambitioner med planeringen genom de konsekvenser som MSB's förslag kan medföra i förlängningen. Det finns också risk för att MSB's förslag i förlängningen medför negativa konsekvenser för vissa av kommunens medborgare, i form av sänkta fastighetsvärden eller begränsningar när det gäller möjligheten att utveckla sin fastighet eller verksamhet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet, daterad 2024-02-23

Förslag till remissvar "Synpunkter till Länsstyrelsen i ärende gällande MSB:s förslag till utpekande av områden av riksintresse för totalförsvarets anläggningar (civil del)", daterat 2024-02-23

Följebrev från Länsstyrelsen "Förfrågan om kommunens synpunkter på MSB:s förslag till utpekande av områden av riksintresse för totalförsvarets anläggningar (civil del)", daterat 2024-01-31

Missiv från MSB "Förslag till områden av riksintresse för totalförsvarets anläggningar (TfC 0004-0024)", daterat 2024-01-11

MSB:s förslag till "Värdebeskrivning för områden av riksintresse för totalförsvarets anläggningar (TfC 0004-0024)", daterat 2024-01-11

MSB:s utkast till Sverige-karta med förslag till "Områden av riksintresse för totalförsvarets anläggningar enligt 3 kap. 9§ andra stycket miljöbalken Luftledningar i transmissionsnätet för el (TfC 0004-0024)" daterad 2024-01-11

MSB:s utkast till karta över Västra Götaland med förslag till "Områden av riksintresse för totalförsvarets anläggningar enligt 3 kap. 9§ andra stycket miljöbalken Luftledningar i transmissionsnätet för el (TfC 0004-0024) Västra Götalands län" daterad 2024-01-11

Karta "Transmissionsnät, Herrljunga kommun" Herrljunga kommun, daterad 2024-02-09

Mejlkonversation med Kristina Grape, utredare och planeringsarkitekt FPR/MSA vid Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap, "Uppföljande svar på frågor kring riksintresse totalförsvarets anläggningar" daterad 2024-02-02

Beslutet ska skickas till

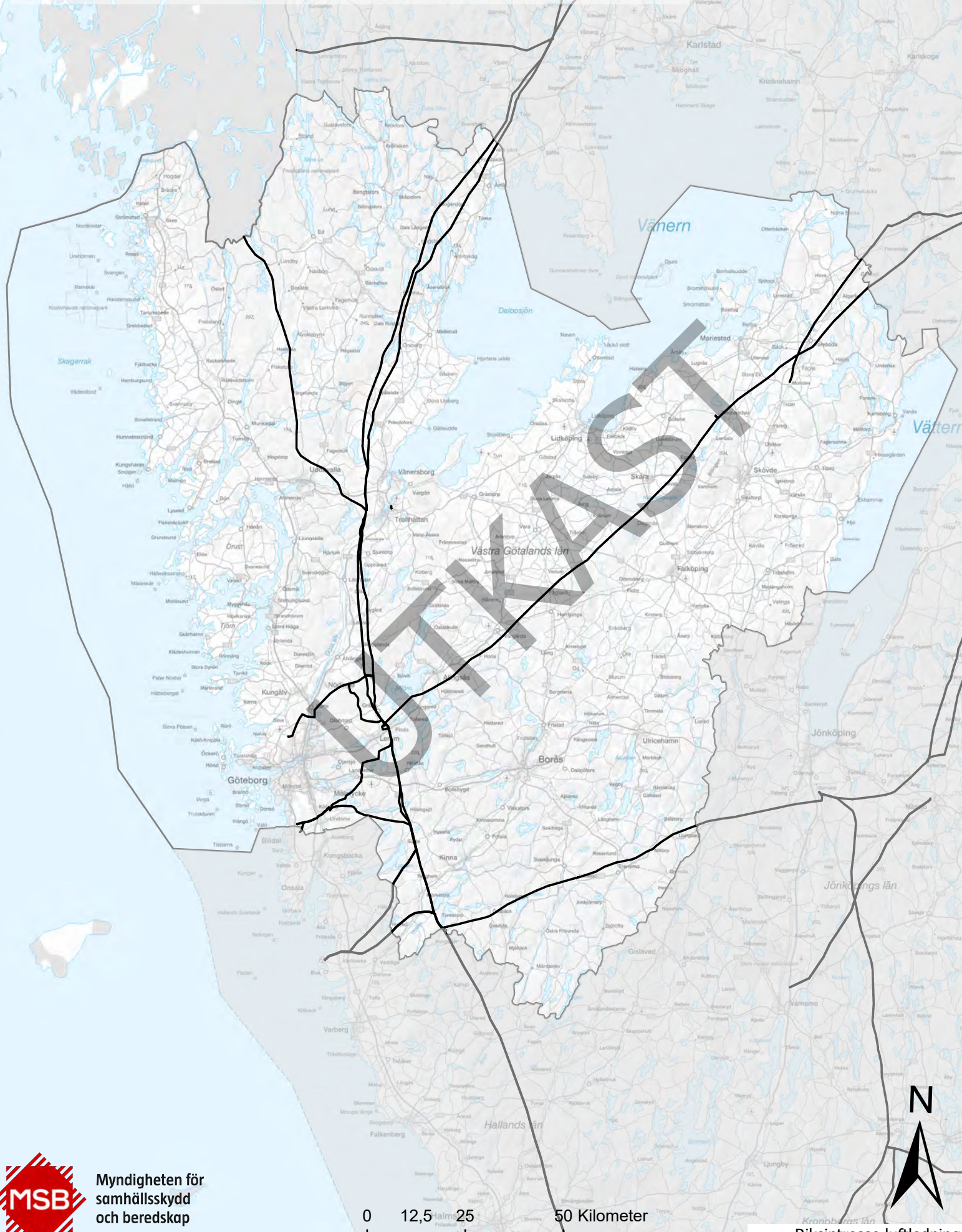
Länsstyrelsen Västra Götaland, vastragotaland@lansstyrelsen.se, senast 2024-03-08, ange Länsstyrelsens diarienummer 4440-2024

Maja Sallander
Samhällsutvecklare

Anette Falk
Säkerhetschef

Område av riksintresse för totalförsvarets anläggningar enligt 3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken
Luftledningar i transmissionsnätet för el (TfC 0015),
Västra Götalands län

2024-01-11
MSB 2024-00252

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

0 12,5 25 50 Kilometer

Riksintresse luftledning

Avdelningen för krisberedskap och civilt försvar
Verksamheten för utveckling av civil beredskap
Enheten för försörjningsberedskap

Värdebeskrivning för områden av riksintresse för totalförsvarets anläggningar (TfC 0004-0024)

Bakgrund

Den XX månad 202X beslutade MSB att samtliga ledningar och stationer i transmissionsnätet för el samt ledningarna i distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland med tillhörande stationer utgör områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar (TfC 0004-0024), den civila delen, enligt 3 kap. 9 § miljöbalken.

Denna värdebeskrivning, med tillhörande geografiska preciseringar på kartor samt bilagor för den del av värdebeskrivningen och de kartor som omfattas av sekretess, lämnas till respektive länsstyrelse enligt 2 § hushållningsförordningen.

Värdebeskrivningen ska bland annat tjäna som planeringsunderlag för den kommunala fysiska planeringen enligt plan- och bygglagen samt för länsstyrelsens och övriga myndigheters handläggning av ärenden där riksintressen enligt 3 kap. miljöbalken ska tillämpas.

MSB har mandat att identifiera områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, enligt 2a § hushållningsförordningen och 3 kap. 9 § miljöbalken. Identifieringen av sådana områden bygger på MSB:s sektorsbeskrivning med tillhörande sektorsspecifika kriterier.

Lägesbeskrivning/beskrivning av anläggningarna

Svenska kraftnät förvaltar och utvecklar det svenska transmissionsnätet för el, vilket är ryggraden för Sveriges elförsörjning. Transmissionsnätet utgör ett sammanhängande nät av ledningar och stationer där samtliga delar fyller olika funktioner samt utgör en omistlig del av helheten. Transmissionsnätet överför el över stora avstånd inom landet, från de anläggningar där elen produceras och de områden som har överskott på el till de stora förbrukningsområdena där det råder underskott, men även mellan länder. Av all elenergi som förbrukas i Sverige transporteras majoriteten via transmissionsnätet.

Ledningar

Ledningarna inom transmissionsnätet för el utgörs till största delen av 400 och 220 kV-luftledningarna för växelström och ett mindre antal växelströmskablar och likströmsförbindelser, företrädesvis till utlandet. Ledningarna är oftast uppförda som träsäkra anläggningar i ledningsgator, som dels syftar till att undvika att luftledningarna påverkas av växande eller fallande träd och dels för att göra det möjligt att komma fram längs med ledningarna för att bedriva underhåll och åtgärda fel som kan uppstå.

Luftledningarna är geografiskt långsträckta och ansluter i många fall till stationer som ligger i olika län.

Stationer

Stationerna inom transmissionsnätet för el respektive inom distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland är en förutsättning för att näten ska fungera. Stationerna utgör kopplingen mellan ledningarna och anslutande nät eller anläggningar. Inom stationerna finns, utöver själva ställverken, utrustning för skydd och kontroll av nätet samt ytterligare anläggningsdelar. Även längs med ledningarna utanför stationerna finns tekniska installationer som är avgörande för funktionens helhet, till exempel kopplat till kommunikationen mellan stationerna eller för statusövervakning av specifika ledningsavsnitt.

Värdet av riksintressena

Verksamheten som bedrivs eller kommer att bedrivas på området är kritisk för att uppnå någon av målsättningarna för civilt försvar på nationell nivå

Samhället är starkt beroende av el för att fungera. Uppvärmning, livsmedelsförsörjning, vård, omsorg, transporter, ekonomi, kommunikation och informationsspridning är några exempel på verksamheter som i hög grad är beroende av elförsörjning via elsystemet för att fungera över tid. Detta gör att en fungerande elförsörjning är kritisk för att uppnå flera delar av målet för det civila försvaret såsom att värna civilbefolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna, upprätthålla nödvändig försörjning och bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld.

En grundförutsättning för en fungerande elförsörjning är ett robust och driftsäkert transmissionsnät. Detta före, under och efter en olycka, kris, höjd beredskap eller krig. Ett led i detta är att kunna möjliggöra att transmissionsnätet kan byggas ut med nya ledningar och stationer, för att kunna trygga landets elförsörjning i takt med att samhällets elbehov ökar och produktionen förändras. Det samma gäller för distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland.

Verksamheten som bedrivs eller kommer att bedrivas på området är av stor nationell betydelse för att upprätthålla vitala funktioner inom totalförsvaret. Transmissionsnätet för el har en avgörande betydelse för elförsörjningen i hela Sverige samt utgör ett sammanhängande nät av ledningar och stationer där samtliga delar fyller olika funktioner och utgör en omistlig del av helheten. Denna helhet gör nätet robust mot olika störningar, genom att erbjuda alternativa vägar för den elöverföring som behövs för att möta totalförsvarets behov. Det är således inte möjligt att prioritera mellan transmissionsnätets olika delar vad gäller deras roll i att säkerställa en robust elförsörjning till hela samhället.

Huvuddelen av den el som behövs för att försörja Sverige produceras på andra platser än där den används, många gånger i andra delar både inom och utom landet. Det är transmissionsnätet som står för den nödvändiga transporten av el inom landet och binder

samma de olika distributionsnäten som når användarna och därmed gör det möjligt att upprätthålla vitala funktioner inom totalförsvaret samt tillgodose samhällets behov av elkraft i händelse av höjd beredskap eller krig.

För att transmissionsnätet för el ska kunna förbli robust över tid behöver det effektivt kunna anpassas till nya behov, samtidigt som det befintliga nätet behöver bevaras och förnyas. För transmissionsnätets förmåga att motstå störningar är det också avgörande att utförandet av nya ledningar och stationer tar detta behov i beaktande, något som påverkar både teknikval och placering i förhållande till andra anläggningar i samhället.

Verksamheten som bedrivs eller kommer att bedrivas på området utförs av en eller flera civila aktörer

Transmissionsnätet ägs av staten och förvaltas av Affärsverket svenska kraftnät.

Regionnätförbindelsen mellan fastlandet och Gotland ägs av staten och förvaltas av Vattenfall Eldistribution.

Verksamheten som bedrivs eller kommer att bedrivas på området är beroende av användandet eller tillkomsten av anläggningar som innebär avsevärda kostnader, praktiska svårigheter eller i övrigt mycket stora nackdelar att omlokalisera

Att flytta ledningar och stationer i transmissionsnätet för el är förenat med avsevärda kostnader, stora praktiska svårigheter och i övrigt mycket stora nackdelar. En omlokalisering av en ledning innebär att en ny sträckning behöver hittas där en helt ny ledning kan byggas. Den nya sträckningen behöver i huvudsak gå mellan samma punkter, stationer, som den existerande för att systemets funktion ska kunna bibehållas. Vidare behöver den existerande ledningen oftast förbli i drift under den tid det tar att omlokalisera ledningen, för att inte elsystemets försörjningsförmåga ska riskera att bli lidande. Ledningar har dessutom en lång ekonomisk livslängd och en omlokalisering medför därför avsevärda kostnader.

Att omlokalisera ledningar och stationer innebär även stora praktiska svårigheter på grund av att det i dag råder stor konkurrens om marken längs merparten av transmissionsnätet för el. I många områden är det numera mycket svårt att hitta alternativa sträckningar och placeringar, om en förnyelse inte kan ske inom befintligt mark- och vattenområde.

Nybyggnation av transmissionsnätledning kräver dessutom nätkoncession något som föregås av komplexa, omfattande och ofta tidskrävande samt kostsamma tillståndsprocesser innan koncession kan meddelas av Energimarknadsinspektionen alternativt regeringen när det gäller utlandskablar. Utöver nätkoncession behövs ofta även en rad andra tillstånd såsom Natura 2000-tillstånd, tillstånd för vattenverksamhet och biotopskyddsdispens för att en ny ledning ska kunna uppföras.

Om förnyelse av ledningar och stationer inte kan ske eller medför att mindre robusta lösningar behöver användas, leder det till påtagligt sämre möjligheter att möta totalförsvarets och övriga samhällets behov av en trygg elförsörjning. Behovet av att tydligt skydda transmissionsnätets mark- och vattenområden är därför avgörande för dess långsiktiga förmåga att möta totalförsvarets behov.

Det är i övrigt även en mycket stor nackdel att utnyttja resurser till att omlokalisera befintliga anläggningar, när behovet av både förnyelse av åldersskäl och utvidgningar för att möta samhällets behov är mycket stort.

Ovanstående gäller även för distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland.

Verksamhetens behov av mark- och vattenanspråk kan komma i konflikt med annan markanvändning

I och med att det i dag råder stor konkurrens om marken längs merparten av transmissionsnätet för el är det vanligt förekommande att Svenska kraftnäts planer på reinvesteringar i och ombyggnad av det befintliga nätet kommer i konflikt med andra aktörers planer. Det kan exempelvis handla om att bostäder och annan bebyggelse planeras nära befintliga ledningar, vilket kan leda till att fortsatt utnyttjande av anläggningarna påtagligt försvåras. En annan vanligt förekommande konflikt är att olika typer av skyddade områden enligt 7 kap. miljöbalken, såsom naturreservat och Natura 2000-områden, utpekas invid transmissionsnätet vilket kan försvåra underhållet av ledningsnätet. Transmissionsnätet berörs i dag av drygt 1 000 skyddade områden och varje år bildas flertalet nya skyddade områden invid transmissionsnätets anläggningar. Det samma gäller för distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland.

Geografisk precisering

Det befintliga transmissionsnätets sträckningar utgör i de allra flesta fall de bästa lokaliseringarna när nätet ska förnyas eller utvecklas. Detta beror dels på att ledningarna ursprungligen drogs längs de lämpligaste sträckorna mellan stationerna som de kopplas till, och dels för att ledningarnas intrång redan är etablerade. Dagens anspråktagna utrymmen räcker dock inte till för att effektivt göra det möjligt att möta totalförsvarets och samhällets behov av att behålla, förnya och utveckla transmissionsnätet. Skälen till detta är bland annat att större utrymme krävs om ytterligare ledningar och stationer ska kunna byggas, att anläggningarnas utformning kan behöva ändras vid förnyelse för att exempelvis möta nya myndighetskrav samt att behov av högre kapacitet påverkar transmissionsnätets utformning. Det är också många gånger mycket svårt att ersätta en äldre ledning eller station genom att först riva den för att sedan bygga en ny på exakt samma plats, eftersom behovet av att ha dem i drift är så stort.

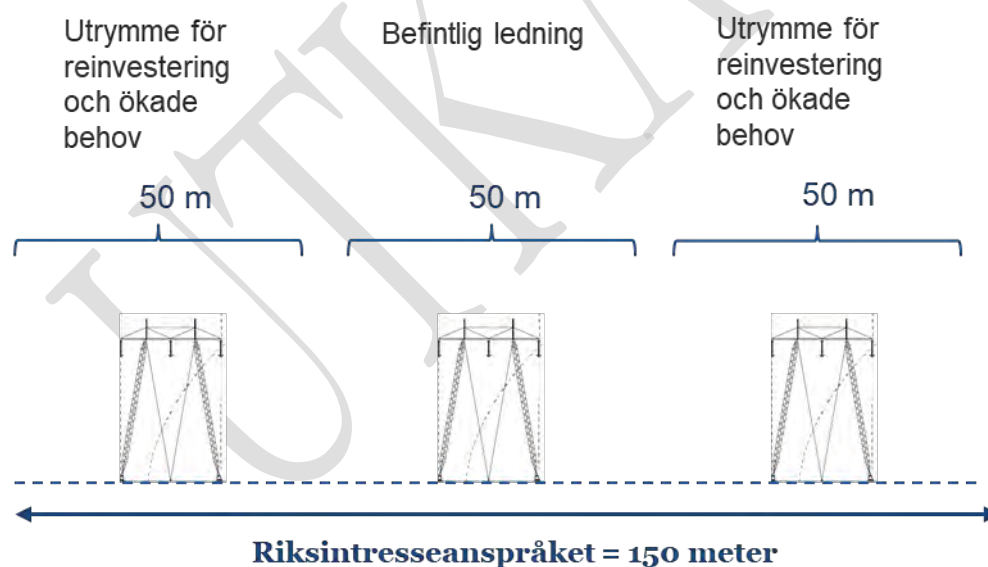
Utgångspunkten för den geografiska preciseringen av områdena av riksintresse är att ge möjlighet att bygga en ny ledning eller station bredvid befintliga, vare sig det rör sig om en ersättning av befintlig anläggning eller en utvidgning driven av ökade samhällsbehov. Preciseringen är given med beaktande av de avstånd som behövs för att bygga och driva en ny ledning eller station invid en befintlig, utifrån både person- och driftsäkerhetskrav samt av miljöskäl.

Ovanstående gäller även för distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland.

Luftledning

Den geografiska preciseringen för luftledningar utgår från en förenkling där utgångspunkten är att alla ledningar i det befintliga transmissionsnätet utgörs av 400 kV-luftledningar för växelström. Trots att förutsättningarna för förnyelse längs en 220 kV-ledning kan se annorlunda ut, bedöms detta ändå vara en lämplig uppskattning. Detta mot bakgrund av att merparten av luftledningarna i transmissionsnätet utgörs av 400 kV-luftledningar och att det genom detta tas tillräcklig höjd för övriga ledningstypers anspråk vid förnyelse.

Utgångspunkten för den geografiska preciseringen har varit koncessionslinjen för luftledning, som är cirka 50 meter bred. För att kunna bygga en ny eller ersättande luftledning intill en befintlig ledning krävs för god driftsäkerhet ett utrymme om cirka 50 meter på respektive sida om den befintliga luftledningen. Det är inte möjligt att enbart avsätta utrymme på ena sidan av en befintlig luftledning, eftersom det kan finnas geografiska begränsningar såsom vattendrag, sammanhängande bebyggelse och liknande på båda sidorna av befintlig ledning. Därför behövs utrymme på båda sidorna som kan utnyttjas för omflyttningar eller för att kunna växla sida i förhållande till den befintliga luftledningen. Den bästa dragningen kommer först att kunna bestämmas när lokaliseringstudier har genomförts som en del av tillståndprocessen. Det innebär att den geografiska preciseringen för luftledningar motsvarar en korridor med en total bredd av 150 meter, se nedanstående illustration.

Illustration av den geografiska preciseringen för luftledningar

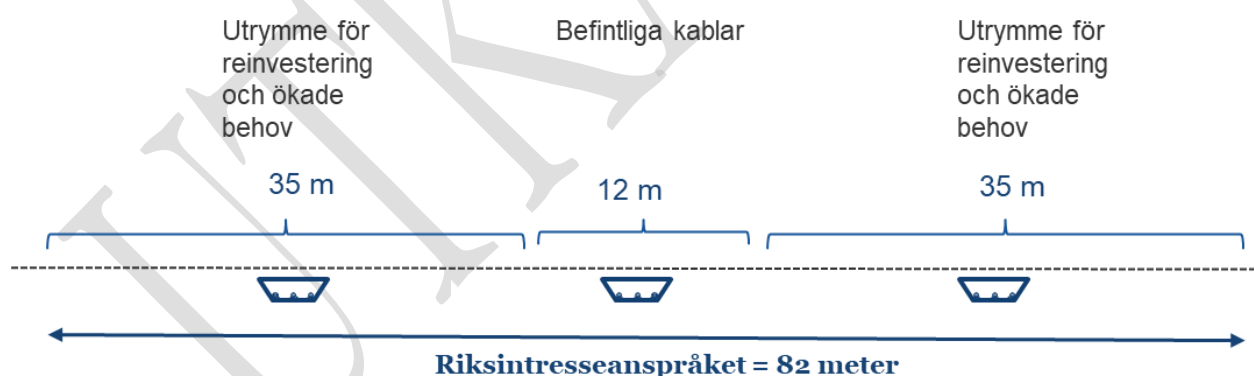
Att ha utrymmen på båda sidor av befintliga luftledningar motiveras ytterligare av att det skulle ge ett förstärkt skydd vid underhåll av ledningsgator. Ledningsgator i skogsområden består av en röjd skogsgata och sidområden. Skogsgator måste röjas med jämna mellanrum för att förhindra att vegetation blir för hög och därmed orsakar fel med risk för person-

och elsäkerheten. I sidoområden tas de kantträd bort som är så höga att de kan skada luftledningarna om de faller. Sidoområdenas utbredning beror på förhållandena på platsen, såsom växtlighet och topografi. En vanligt förekommande konflikt är att skyddade områden såsom skogliga biotopskyddsområden pekas ut invid transmissionsnätet, vilket kan leda till att den ur säkerhetssynpunkt nödvändiga avverkningen av träd invid luftledningarna försvåras eller till och med förhindras.

Markförlagda kablar

Den geografiska preciseringen för markförlagda kablar utgår från samma princip som för luftledningar, det vill säga att den geografiska preciseringen utgörs av det utrymme som behövs för att kunna anlägga en ny kabelförbindelse bredvid den befintliga kabelförbindelsen. Kabelförbindelser består av flera kablar, som anläggs i form av ett antal kabelförband.

Den geografiska preciseringen för markförlagda kablar utgår från att utrymmet för befintliga kabelförband motsvarar ledningsrättens bredd för kabelsträckan som är cirka 12 meter. Vidare utgår den geografiska preciseringen från en förenkling om att samma utrymme krävs för både växelströmskablar som för likströmskablar. För att kunna anlägga en ny eller ersättande kabelförbindelse intill en befintlig kabel krävs ett utrymme av cirka 35 meter. I likhet med den geografiska preciseringen för luftledningar krävs detta utrymme på båda sidorna av befintliga kabelförbindelser, eftersom det kan finnas geografiska begränsningar såsom vattendrag, sammanhängande bebyggelse och liknande på båda sidorna av befintlig kabel.

Illustration av den geografiska preciseringen för markförlagda kablar

Sjökablar

Den geografiska preciseringen för sjökablar utgår från det utrymme som behövs för att kunna anlägga en ny kabelförbindelse bredvid befintlig sjökabelförbindelse på ett säkert sätt.

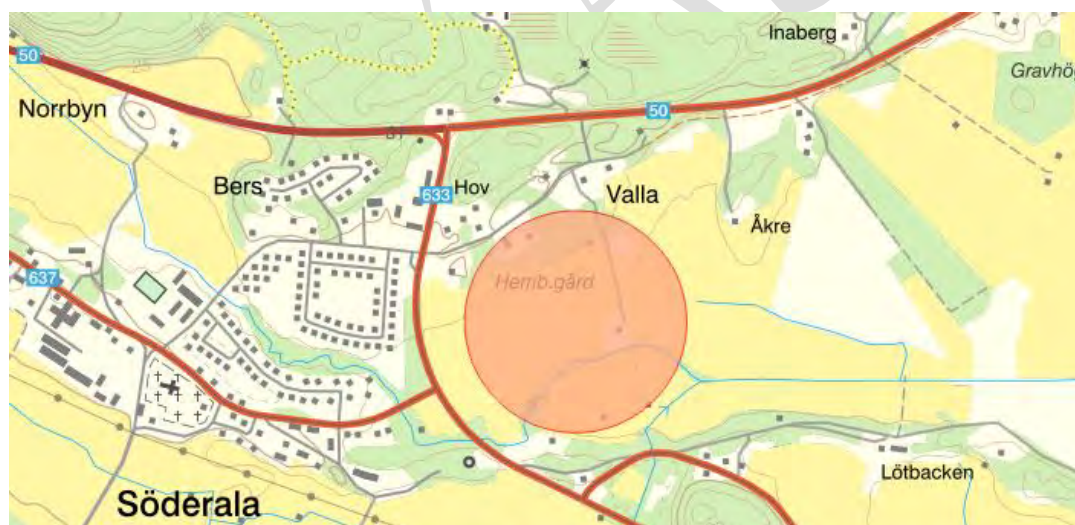
Den geografiska preciseringen för sjökablar utgår från en schablon som baseras på ytbehoven hos ett par befintliga sjökablar och den yta som behövs bredvid befintlig kabelförbindelse. Vidare utgår den geografiska preciseringen från en förenkling om att

samma utrymme krävs för både växelströmskablar som för likströmskablar. Den geografiska preciseringen för sjökablar omfattar den yta befintlig kabel tar i anspråk och ett utrymme på 300 meter på respektive sida om den befintliga kabeln.

Eftersom sjökabelförbindelsernas utförande skiljer sig åt, bland annat på grund av havsdjup och bottenförhållanden, har bredden för befintliga kablar bedömts individuellt. Därav varierar bredden på den geografiska preciseringen för sjökablar. Den geografiska preciseringen för sjökablar gäller upp till sjökabelförbindelsens landfäste.

Stationer

För stationerna i transmissionsnätet respektive stationerna i distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland omfattar den geografiska preciseringen det utrymme som behövs för att ge möjlighet att både förnya och anpassa stationerna efter ökade behov intill befintliga stationer. Utrymmet ser dock olika ut för olika stationer på grund av skilda förutsättningar, både vad gäller stationsområdenas storlek och utrymmena runt stationsområdena. För den geografiska preciseringen har en schablonyta använts, som baseras på ytbehoven hos några befintliga stationer. Här har hänsyn även tagits till att det ska vara möjligt att ansluta nya ledningar till stationerna, något som är vanligt förekommande vid förnyelse av stationer. Den geografiska preciseringen för stationer motsvarar en cirkel med radien 300 meter som utgår från mittpunkten på det befintliga 400 kV-ställverket vid stationen, se nedanstående illustration.

Illustration av den geografiska preciseringen för stationer

Åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna

Områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar ska, enligt 3 kap. 9 § miljöbalken, skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Nedan följer exempel på åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. MSB kan dock inte på förhand i detalj ange samtliga åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna, utan risken ska bedömas i varje enskilt fall utifrån lokala förutsättningar.

Åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna är primärt sådana som begränsar eller omöjliggör befintlig och framtida verksamhet inom de geografiska preciseringarna. Det kan exempelvis handla om ny störningskänslig bebyggelse såsom bostäder, vård- och skollokalerna samt nya skyddade områden enligt 7 kap. miljöbalken. Detta både inom och i närheten av områdena som är av riksintresse för totalförsvarets anläggningar.

För att förtydliga att befintlig och framtida verksamhet kan påverka och påverkas av åtgärder även utanför de geografiska preciseringarna, redovisas påverkansområden för de olika delarna i transmissionsnätet för el respektive i distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland. Detta primärt utifrån att luftledningarna, de markförlagda kablarna, sjökablarna och stationerna medför omgivningspåverkan.

Luftledningar

För luftledningarna utgörs påverkansområdet av den magnetfältsutbredning som blir längs två parallella 400 kV-ledningar för att underskrida riktvärdet $0,4 \mu\text{T}$. Detta motsvarar ett avstånd på upp till 165 meter från den yttre ledningens mittlinje. Påverkansområdets bredd har även bestämts utifrån den geografiska preciseringen för luftledningarna. Sammantaget är påverkansområdet 140 meter brett på vardera sidan om den geografiska preciseringen för luftledningarna, se nedanstående illustration.

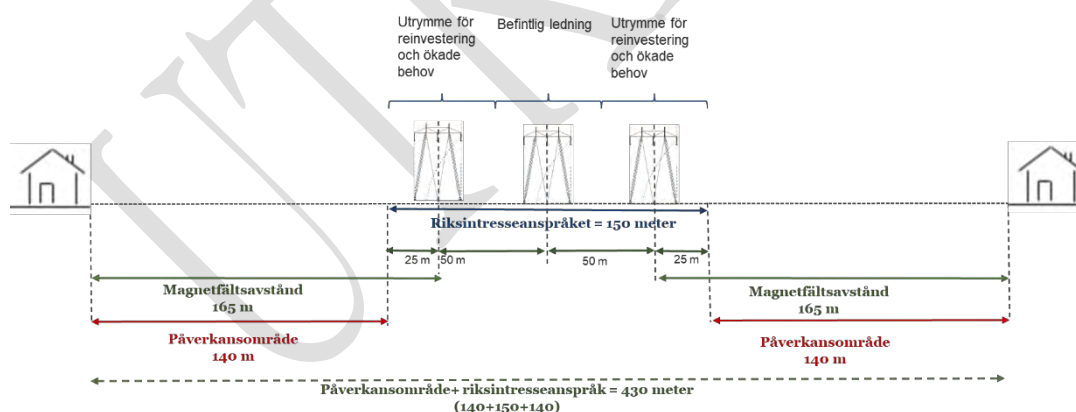
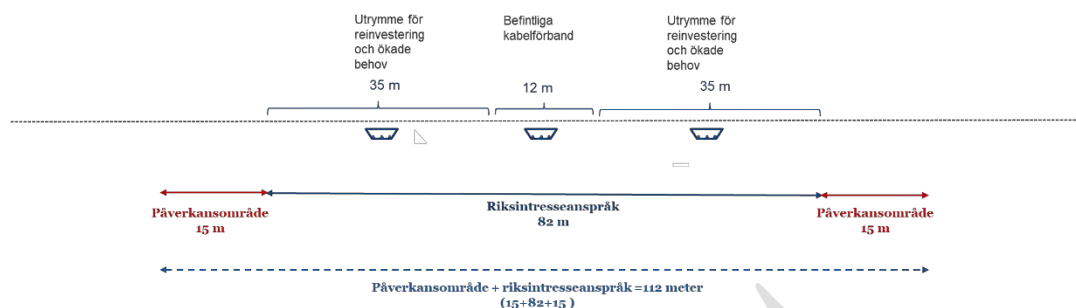

Illustration av påverkansområdet för luftledningar

Markförlagda kablar

För markförlagda kablar utgörs påverkansområdet av den magnetfältsutbredning som blir längs en kabel för att underskrida riktvärdet $0,4 \mu\text{T}$ och det avstånd som krävs för att undvika att andra anläggningar störs av kablarna. Detta motsvarar ett avstånd på 15 meter.

Sammantaget är påverkansområdet 15 meter brett på vardera sidan om den geografiska preciseringen för markförlagda kablar, se nedanstående illustration.

Illustration av påverkansområdet för markförlagda kablar

Sjökablar

För sjökablar utgörs påverkansområdet av den arbetsyta som krävs för reparationer och liknande verksamhet för nya kablar inom den geografiska preciseringen. Påverkansområdet är 100 meter brett på vardera sidan om den geografiska preciseringen för sjökablar.

Stationer

För stationerna utgörs påverkansområdet av den bullerutbredning som blir kring en station för att underskrida Naturvårdsverkets riktvärde för buller från industrier och andra verksamheter på 40 dBA vid bostäder, förskolor, skolor och vårdlokaler. Detta motsvarar ett avstånd på upp till 400 meter runt stationerna från den geografiska preciseringen för stationer, se nedanstående illustration.

Illustration av påverkansområdet för stationer

Områden av riksintresse för totalförsvarets anläggningar enligt 3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken
Luftledningar i transmissionsnätet för el (TfC 0004-0024)

2024-01-11
MSB 2024-00252

Norska havet

Finland

Norge

Bottenhavet

Oslo

Helsingfors

Tallinn

Riga

Lettland

Danmark

Östersjön

Litauen

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

0 45 90 180 Kilometer

Riksintresse luftledning

Avdelningen för krisberedskap och civilt försvar Enligt sändlista
Verksamheten för utveckling av civil beredskap
Enheten för försörjningsberedskap

Förslag till områden av riksintresse för totalförsvarets anläggningar (TfC 0004-0024)

Ärendet

MSB har mandat att identifiera områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, enligt 2a § hushållningsförordningen och 3 kap. 9 § miljöbalken. Identifieringen av sådana områden bygger på MSB:s sektorsbeskrivning med tillhörande sektorsspecifika kriterier.

MSB föreslår att samtliga ledningar och stationer i transmissionsnätet för el samt ledningarna i distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland med tillhörande stationer ska utgöra områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar (TfC 0004-0024), enligt 3 kap. 9 § miljöbalken. Förslaget har tagits fram tillsammans med beredskapsmyndigheten Affärsverket svenska kraftnät.

Förslaget skickas till Boverket samt samtliga riksintressemyndigheter och länsstyrelser för tillfälle att yttra sig, i enlighet med 2 § hushållningsförordningen.

Bakgrund

Riksintressemandatet för totalförsvarets civila del låg ursprungligen på Överstyrelsen för civil beredskap och övertogs därefter av Krisberedskapsmyndigheten, innan det år 2009 överfördes till MSB. Hittills har mandatet endast använts ett fåtal gånger, varpå det i princip saknas praxis. MSB är medveten om att användandet av mandatet bryter ny mark och har inför denna remiss tidigare genomfört en informell remiss till utvalda remissinstanser.

Det säkerhetspolitiska läget och den återupptagna totalförsvarsplaneringen medför att MSB behöver använda sitt riksintressemandat, i syfte att stärka det civila försvaret. MSB bjuder in till digitala dialogmöten under remisstiden med samtliga remissinstanser. Syftet med dialogmötena är att informera om förslaget och ge remissinstanserna tillfälle att ställa frågor.

Digitala dialogmöten kommer att hållas 21 februari och 19 mars 2024. MSB återkommer med mötesinbjudan.

Remissen

Remissen omfattar förslag till värdebeskrivning och geografiska preciseringar på kartor, med tillhörande bilagor för den del av värdebeskrivningen och de kartor som omfattas av sekretess. Den sekretessbelagda delen av värdebeskrivningen och de sekretessbelagda kartorna skickas till berörda via MGS.

Remisstiden pågår mellan 11 januari och 12 april 2024.

Remissvar som inte innehåller några delar som omfattas av sekretess skickas via e-post till MSB:s registrator (registrator@msb.se). Vänligen ange ärendenummer MSB 2024-00252 på remissvaret.

Vid frågor under remisstiden hänvisas till Kristina Grape (kristina.grape@msb.se, 010-240 51 36).

Sekretess och säkerhetsskyddsklassificerad information

För remissvar som innehåller information som omfattas av sekretess är det viktigt att remissvaren är uppmärkta med hänvisning till åberopade lagrum. MSB önskar även en maskerad version av handlingen.

Sändningsalternativ i prioritetsordning här under:

1. MGS: Om myndigheten har tillgång till MGS skickas filerna krypterat via MGS till MSB:s kryptoexpedition (kryptoexpedition@msb.se). Märk meddelandet MSB 2024-00252. Filen krypteras med någon av de nycklar som ni har gemensamt med MSB. Kontakta din myndighets signalskyddsorganisation för hjälp med detta.
2. MGM: Om myndigheten inte har MGS, men har MGM (krypterad fax), faxas handlingen till 010-240 45 80.

Vänliga hälsningar

Anna Rinne

tf chef, Enheten för försörjningsberedskap (KC-UT-FÖ)

Bilagor

Förslag till värdebeskrivning och geografiska preciseringar på kartor, med tillhörande bilagor för den del av värdebeskrivningen och de kartor som omfattas av sekretess.

Sändlista

Boverket

Länsstyrelsen i Blekinge län

Länsstyrelsen i Dalarnas län

Länsstyrelsen i Gotlands län

Länsstyrelsen i Gävleborgs län

Länsstyrelsen i Hallands län

Länsstyrelsen i Jämtlands län

Länsstyrelsen i Jönköpings län

Länsstyrelsen i Kalmar län

Länsstyrelsen i Kronobergs län

Länsstyrelsen i Norrbottens län

Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsen i Södermanlands län

Länsstyrelsen i Uppsala län

Länsstyrelsen i Värmlands län

Länsstyrelsen i Västerbottens län

Länsstyrelsen i Västernorrlands län

Länsstyrelsen i Västmanlands län

Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Länsstyrelsen i Örebro län

Länsstyrelsen i Östergötlands län

Försvarsmakten

Havs- och vattenmyndigheten

Naturvårdsverket

Post- och telestyrelsen

Riksantikvarieämbetet

Sametinget

Statens energimyndighet

Strålsäkerhetsmyndigheten

Sveriges geologiska undersökning

Tillväxtverket

Trafikverket

Avsiktsförklaring mellan Herrljunga och Falköpings kommun gällande väg 181

Förslag till beslut

1. Förslag till avsiktsförklaring godkänns och Kommunstyrelsens ordförande får i uppdrag att skriva under avsiktsförklaringen å Kommunstyrelsens vägnar
2. Förvaltningen ges i uppdrag att arbeta i enlighet med överenskommelsen i avsiktsförklaringen

Sammanfattning av ärendet

Trafiken på väg 181 genom Herrljunga tätort och Remmene har länge varit föremål för diskussion i Herrljunga. Under 2023 fick kommunen information om att trafikbelastningen kan antas komma att öka ännu mer, särskilt från tung trafik, eftersom fler lastbilar framöver väntas nyttja vägen för transport mellan AC Floby i Falköpings kommun och Volvo i Göteborg. Med anledning av detta inleddes en dialog mellan Herrljunga och Falköpings kommuner, som båda har intresse av att vägen förbättras. För att gemensamt ta tydlig ställning för behovet av åtgärder på vägen, och för att tydliggöra ramarna för hur kommunerna ska arbeta tillsammans med frågan, har ett förslag till avsiktsförklaring kommunerna emellan formulerats som förvaltningen nu föreslår att Kommunstyrelsen ställer sig bakom.

Bakgrund

Hösten 2023 fick kommunen information om att Automotive Components Floby (AC Floby) i Falköpings kommun fått i uppdrag att montera elmotorer åt Volvo, och att större delen av leveranserna mellan Göteborg (Volvo) och Floby/Falköping (AC Floby) skulle ske med lastbil på väg 181. Detta skulle öka belastningen från tunga fordon på aktuell sträcka. Sträckorna där väg 181 passerar genom Herrljunga tätort och Remmenedal är utsatt med flera konfliktpunkter, många oskyddade trafikanter rör sig också på och utmed sträckan. Vägens problematik är inte ny. I Översiktsplan 2017-2035 för Herrljunga kommun finns en föreslagen ny sträckning av väg 181 i form av en förbifart förbi tätorten. Under 2019 och 2020 lät Herrljunga kommun ta fram en åtgärdsvalsstudie med en förtydligad problembeskrivning samt förslag på åtgärder i befintlig sträckning och en översiktlig beskrivning av förutsättningarna för en ny sträckning i enlighet med förslag i översiktsplanen. Vägen är dock statlig, vilket innebär att kommunen inte själva får göra åtgärder på vägen. Större åtgärder på vägen måste prioriteras regionalt och lyftas in i regional plan för transportinfrastrukturen. Den 1 februari 2024 beviljade Kommunstyrelsen en motion från Moderaterna om att öka samarbetet gällande väg 181. Mot bakgrund av den förväntade trafikökningen på vägen har förvaltningen inlett ett flertal dialogprocesser för att på nytt lyfta behovet av åtgärder på vägen. Dialog förs med både Sjuhärads och Skaraborgs kommunalförbund, och via dem med Västra

Götalandsregionen. Behoven lyfts även till Trafikverket, både direkt från kommunen och indirekt via Sjuhärads kommunalförbund.

För att tydliggöra att åtgärder på vägen är ett mellankommunalt intresse har ett samarbete inletts med Falköpings kommun, så att kommunerna kan lyfta frågan tillsammans. För att tydliggöra ramarna för detta samarbete samt tydligt kommunicera kommunernas ambitioner med samarbetet har ett förslag på avsiktsförklaring kommunerna emellan formulerats. Genom att båda kommunerna skriver under avsiktsförklaringen tar Kommunstyrelserna i respektive kommun tydligt ställning för vilka behov de ser gällande väg 181. Uppdraget till respektive förvaltning blir också tydliggjort.

Konsekvenser

Att skriva under avsiktsförklaringen innebär i detta läge inga ekonomiska åtaganden utöver vad som ryms i befintlig budget. Om åtgärder på vägen ska beslutas längre fram kan det innebära att kommunen behöver medfinansiera dessa. En grov uppskattning av kostnaderna för potentiella åtgärder gjordes i samband med att kommunen lät ta fram en egen Åtgärdsvalsstudie för väg 181 år 2020. Då uppskattades kostnaden för en ny vägsträckning till runt 250 miljoner kronor, men rapportförfattaren påtalade särskilt att kostnaden är mycket svår att bedöma eftersom det i hög grad beror på hur vägen dras. Kostnaden för byggnation har sedan dess ökat i de flesta av Trafikverkets pågående projekt. Hur stor del av kostnaden som ska betalas av kommun respektive stat blir en fråga som kommunen och Trafikverket respektive Västra Götalandsregionen behöver enas om i ett senare skede, om det blir aktuellt. Fördelningen beror delvis på vilka nyttor Trafikverket och Västra Götalandsregionen bedömer att åtgärden medför.

Västra Götalandsregionen har varit tydliga med att det inför kommande planeringsperiod inte finns mycket utrymme för nya åtgärder alls i regional plan för transportinfrastrukturen, konkurrensen om att få nya åtgärder prioriterade kommer därför att vara mycket hård. Genom att visa att Herrljunga och Falköpings kommuner är enade om behovet av åtgärder på vägen ökar möjligheten att få gehör för frågan, även i kommunalförbunden som har en viktig roll i arbetet med att prioritera åtgärder till regional plan.

Förvaltningen vill understryka att en åtgärd i form av en ny vägsträckning tar lång tid att realisera, även om kommunerna får gehör för sin ståndpunkt så att åtgärden prioriteras in i regional plan för transportinfrastrukturen. Därför är det relevant för kommunen att även lyfta behovet av åtgärder i befintligt läge för att trafikmiljön ska vara rimlig även innan en eventuell ny vägsträckning finns på plats, och för den trafik som även fortsättningsvis nyttjar vägen.

Ökad trafikbelastning av tung trafik på väg 181 riskerar att medföra negativa konsekvenser för trivseln i Herrljunga tätort och Remmenedal, och för säkerheten för oskyddade trafikanter som rör sig på och utmed vägen. En ny vägsträckning kan medföra minskat resande på befintlig sträckning. I en vägutredning framtagen av Vägverket 2004 analyserades genomfartstrafiken på vägen med slutsatsen att cirka 70% av trafiken hade målpunkter längs med den befintliga sträckningen av väg 181. Under förutsättning att flödena ser likadana ut idag kan överflyttningen till en ny vägsträckning därför bli runt 30%. Lastbilsleveranser mellan Floby och Göteborg bedöms i hög grad

nyttja en eventuell ny vägsträckning, vilket förhoppningsvis minskar konfliktsituationerna mellan tunga transporter och oskyddade trafikanter i tätorten och Remmene. Överflyttningen kan också komma att bli högre än 30% om de stopp som görs längs vägen är spontana stopp. En ny vägsträckning har alltså i viss mån potential att påverka besökssiffrorna ibland annat Herrljunga tätort negativt. Att kommunen väljer att tillsammans med Falköping tydligt ta ställning för behovet av åtgärder på vägen, och i första hand för en ny vägsträckning, har ingen direkt inverkan på dessa faktorer, men genom att kommunen arbetar aktivt för att lyfta behovet av åtgärder på vägen ökar chansen att åtgärderna faktiskt kommer till stånd och det kan därför indirekt påverka trafikeringen och trafikmiljön genom Herrljunga tätort och Remmenedal.

Beslutsunderlag

- Förslag till avsiktsförklaring mellan Herrljunga kommun och Falköpings kommun gällande väg 181, ej daterad
- Tjänsteskrivelse i ärendet, daterad 2024-02-08

Beslutet ska skickas till

Maja Sallander, Samhällsutvecklare i Herrljunga kommun
(maja.sallander@herrljunga.se)

Mats Palm, Kommunstyrelsens ordförande i Herrljunga kommun
(mats.palm@herrljunga.se)

Ida Elf, Utvecklingsledare Infrastruktur i Falköpings kommun
(ida.elf@falkoping.se)

Maja Sallander
Samhällsutvecklare

Avsiktsförklaring mellan Herrljunga kommun och Falköpings kommun gällande väg 181

Väg 181 – Den viktiga länken mellan Göteborgsregionen, Herrljunga och södra Skaraborg

I Västra Götaland pågår en genomgripande omställning av industri- och transportsektorn. Mycket stora investeringar planeras just nu i Västra Götaland inom ramen för grön omställning. En viktig förutsättning för denna tillväxt och utveckling är väl fungerande infrastruktur. Inom vårt område, Herrljunga och Falköpings kommun, ser vi som en följd av denna omställning en kommande ökning av lastbilstransporter på väg 181.

En god infrastruktur med vägar och en effektiv, säker och hållbar lösning för trafiken behövs för att kunna garantera den förväntade funktionaliteten och konkurrenskraften i hela regionen. Väg 181 är en del av ett viktigt regionalt stråk som sträcker sig från Tidaholm (väg 193) via Falköping och Herrljunga till Vårgårda (väg 47 och väg 181). Detta stråk är för företagen i området den naturliga länken till Göteborgsregionen via E20 i Vårgårda.

En region med expansiv utveckling

Stråket väg 181 har en stor betydelse utifrån satsningen på Skaraborg Logistic Center i Falköping där terminalverksamheterna växer. Därmed ökar transportererna in och ut från noden i Falköping. Logistikcentret förser regionen med en möjlighet till hållbara transporter genom att kombinera transport på järnväg och att sista/första sträckan körs på lastbil.

I Floby, utmed väg 181, står nu företaget AC Floby inför en stor och viktig förändring i bolaget. Under sommaren 2023 togs beslut att förlägga Volvo personvagnars produktion av nästa generations elektriska drivenheter till fabriken i Floby. Detta är ett viktigt strategiskt beslut som gör att verksamheten kan ha en långsiktighet i sin planering och att arbetstillfällena säkras för regionen. Stora investeringar görs av Volvo och andra intressenter i anläggningen och i dess närhet för att säkerställa en verksamhet med goda förutsättningar. Det finns högt ställda ambitioner om bland annat hållbarhet och leveranseffektivitet. Serietillverkningen planeras starta hösten 2024 och uppnå full kapacitet i början av 2026. Transporterna på sträckan Floby – Göteborg kommer öka med syftet att förse Volvos bilfabrik i Torslanda med elmotorer från AC Floby. Även inflödet av ingående monteringsartiklar kommer att öka. AC Flobys bedömning är att deras trafikering på vägsträckan därmed kommer öka med ungefär 100% jämfört med dagens läge. Nytt läge kommer bli att en bil från AC Floby passerar Herrljunga ungefär en gång i halvtimmen måndag-fredag dagar och kvällar, för just-in-time-leverans till Volvo i Göteborg. Även i andra riktningen blir trafikeringen ungefär densamma. Jämfört med den totala mängden tung trafik på vägen innebär det en ökning av den tunga trafiken på mellan 5-10%. Specifikt genom centrala Herrljunga ökar mängden tung trafik med runt 6% jämfört med år 2021 då runt 207 lastbilar per dygn passerade tätorten i vardera riktning på väg 181.

Vägens förutsättningar

Denna beräknade ökning sker på en vägsträcka där Herrljunga kommun och dess invånare redan i dagsläget upplever problem med den tunga trafiken. Frågan har diskuterats återkommande och åtminstone sedan början av 1990-talet har kommunen aktivt försökt få till åtgärder för att förbättra situationen på vägen. Herrljunga kommun genomförde åren 2019/2020 en åtgärdsvalsstudie (ÅVS) för väg 181. Syftet med åtgärdsvalsstudien var att tydliggöra den problematik kommunen upplever med vägen genom och mellan centrala Herrljunga och Remmendal samt att utvärdera potentiella åtgärder för att underlätta för regionen och Trafikverket att ta ställning till vad som kan genomföras för att förbättra situationen. Av ÅVSen framkom bland annat att vägen passerar mellan ett flertal känsliga och viktiga målpunkter (skolor, förskolor, vårdcentral, mataffär, räddningstjänst, sportcenter) och bostadsbebyggelse, och att det som en följd av detta rör sig mycket oskyddade trafikanter (varav många barn på väg till/från skolan) på och utmed vägen. Vägens utformning är inte optimal med hänsyn till den tunga trafiken, längs vägen finns många direktutfarter, vägen är smal, och sikten skymd på sina ställen, cirkulationsplatserna är små och vissa kurvor väl skarpa för stora och långa fordon. ÅVSen lyfter två förslag på åtgärds paket: ett med åtgärder på vägen i befintligt läge, och ett förslag till ny sträckning av vägen, utanför tätorten.

Även AC Floby bekräftar Herrljunga kommuns bild av vägen. På förfrågan om hur de upplever vägen svarar de att "genom Herrljunga och mellan Herrljunga till Vårgårda är vägen undermålig gällande upplevd trafiksäkerhet, passager, övergångar, krokig, etc.". Tidigare regionala infrastrukturplaner har också beskrivit att väg 181 har en otillfredsställande framkomlighet, trafiksäkerhet samt trafikmiljö.

Vägen har byggts om i etapper sedan 80-talet, den senaste ombyggnationen genomfördes på sträckan Vårgårda – Bråttensby 2009. Dessa förbättringar var nödvändiga och bra, men nu anser både Herrljunga och Falköpings kommun att vägen behöver färdigställas till ett fullgott skick. Herrljunga och Falköpings kommun anser att kombinationen av vägens utformning i dagsläget, mängden oskyddade trafikanter (inte minst barn!) och en kraftigt ökande mängd tung trafik på sträckan innebär en allt för hög olycksrisk. Med "just-in-time"-leveranser av elmotorer mellan AC Floby i Falköping och AB Volvo i Göteborg som passerar sträckan riskerar det att bli en svår situation som påverkar samhället och människorna runt vägen kraftigt negativt.

Överenskommelsen

Med hänsyn till ovanstående och det kommande läget gällande en stor ökning av lastbilstransporter på väg 181 har Herrljunga och Falköpings kommuner bestämt att samarbeta för att en förbifart vid Herrljunga tätort och samhället Remmenedal ska komma till stånd. För uppnå en långsiktig trafiksäker och samhällsekonomiskt hållbar lösning är detta huvudprioritet för samarbetet. Med hänsyn till att en sådan förändring tar tid att genomföra, behöver trafikmiljön säkerställas även här och nu. I tillägg behöver därför kritiska sträckor genom Herrljunga tätort åtgärdas enligt vad som i dialog med Herrljunga kommun bedöms lämpligt, för att situationen ska vara hanterlig både inför att förbifarten kommer på plats och i förlängningen för den trafik som fortsatt nyttjar befintlig sträckning.

Kommunerna avser arbeta för att de instanser som har möjlighet att besluta om och genomföra åtgärder på vägen uppmuntras att göra det. Denna avsiktsförklaring mellan Herrljunga kommun och Falköping kommun tillser att kommunerna tillsammans arbetar för en ombyggnation av väg 181 genom att kommunerna:

- Ökar och sprider kännedomen om vägens problematik
- Kommuniserar med näringslivet för att uppmuntra dem att lyfta frågan från sitt perspektiv, utifrån sina behov och sina finansieringsmöjligheter
- Lyfter och driver behovet av åtgärder på vägen med respektive kommunalförbund
- Lyfter vägens behov med Västra Götalandsregionen och Trafikverket

För

Herrljunga
kommun

FALKÖPING
KOMMUNEN

Datum:

Datum:

Mats Palm
Kommunstyrelsens ordförande
Herrljunga kommun

Adam Johansson
Kommunstyrelsens ordförande
Falköpings kommun

Kommunernas rapportering till vattenmyndigheterna av genomförda åtgärder 2023

Förslag till beslut

1. Förslag till svar till rapporteringen godkänns.
2. Förvaltningen uppdras att meddela svaren till Vattenmyndigheterna i för ändamålet särskilt avsett webbformulär.

Sammanfattning av ärendet

Vattenmyndigheterna tar fram åtgärdsprogram med bindande administrativa åtgärder som myndigheter och kommuner ska genomföra för att säkerställa att miljö kvalitetsnormerna för vatten följs. Alla kommuner ska, enligt åtgärdsprogrammets första punkt, varje år rapportera föregående års genomförande av åtgärdsprogrammet till vattenmyndigheterna. Kommuner rapporterar genom att besvara frågor via ett webbformulär.

I Herrljunga kommun har samhällsutvecklare, miljöchef och samhällsbyggnadschef sammanställt kommunens svar i samarbete med berörda tjänstepersoner på Herrljunga Vatten AB. Svaren baseras på arbete genomfört under 2023. Svaren ska förankras i kommunstyrelsen för att försäkra att kommunstyrelsen står bakom de svar som lämnas in. I bifogad fil "*Frågor till kommunerna för rapportering av genomförda åtgärder i Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2023, Herrljunga kommun*" utgör text markerad med fet still och gul markering förslag till svar.

Bakgrund

6 kap. 1§ förordningen (2004:660) om förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön anger att vattenmyndigheten ansvarar för att fastställa ett åtgärdsprogram för vattendistriktet. Åtgärdsprogrammet riktas till myndigheter och kommuner. 5 kap. 8§ miljöbalken anger att kommunerna, inom sina ansvarsområden, skall vidta de åtgärder som åtgärdsprogrammet anger (inklusive rapportering av genomfört arbete). Kommunerna ansvarar också, enligt 5 kap. 3§ miljöbalken, för att miljö kvalitetsnormerna följs.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har utsetts till vattenmyndighet för Västerhavets vattendistrikt, till vilket Herrljunga kommun hör. Vattenmyndigheterna tar fram åtgärdsprogram med bindande administrativa åtgärder som myndigheter och kommuner ska genomföra. Åtgärderna beskrivs i *Åtgärdsprogram för vatten i Västerhavets vattendistrikt 2022-2027* (utgiven av Vattenmyndigheterna i Sveriges fem vattendistrikt med diarienummer 537-47542-2020, tillgänglig via www.vattenmyndigheterna.se). Alla kommuner ska, enligt åtgärdsprogrammets första punkt årligen rapportera föregående års genomförande av åtgärdsprogrammet till Vattenmyndigheterna. Rapporteringens syfte är att säkerställa att miljö kvalitetsnormerna för vatten följs. Kommuner rapporterar genom att besvara frågor i ett webbformulär. E-post med begäran om rapportering, en PDF-version av enkäten samt missiv skickades till respektive kommuns officiella e-postbrevlåda den 1 december 2023. Den 13 december kom en komplettering från Vattenmyndigheterna eftersom fyra följdfrågor till åtgärd 3 först hade fallit bort. Länk till webbformuläret skickades till samma mottagare den 15 december 2023. Svaret skall vara Vattenmyndigheten tillhanda senast den 31 mars 2024.

Enkätsvaren har sammanställts i samverkan mellan miljöenheten (miljöchef), samhällsbyggnadsförvaltningen (samhällsbyggnadschef), enhet strategisk planering (samhällsutvecklare) och Herrljunga Vatten AB. De förslag till svar som

sammanställts baseras på faktiskt genomfört arbete under 2023. Rapporteringen är obligatorisk i enlighet med åtgärdsprogrammet för Västerhavets Vattendistrikt, med hänvisning till miljöbalken.

I bifogad fil "*Frågor till kommunerna för rapportering av genomförda åtgärder i Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2023, Herrljunga kommun*" utgörs förslag till svar av fet stil med gul markering.

Konsekvenser

Rapporteringen innebär ingen tillkommande ekonomisk belastning för kommunen. Rapporteringen är en viktig del i arbetet med att följa upp och utveckla arbetet med miljö kvalitetsnormerna för vatten.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2024-02-19
- Enkät med förslag till svar: "Frågor till kommunerna för rapportering av genomförda åtgärder i Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2023, Herrljunga kommun" daterad 2024-02-08
- Missiv "Kommunernas rapportering till Vattenmyndigheterna om genomförandet av åtgärdsprogram 2022-2027.", daterat 2023-12-01
- Mejl från Länsstyrelsen i Norrbottens län "Begäran om återrapportering", daterat 2023-12-01
- Mejl med komplettering från Länsstyrelsen i Norrbottens län "Viktig information om Återrapporteringen", daterat 2023-12-13
- Mejl från Vattenmyndigheterna i samverkan "Återrapportering av Vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2022-2027" inklusive länk till webbenkät, daterat 2023-12-15

Beslutet ska skickas till

Samhällsutvecklare Maja Sallander (maja.sallander@herrljunga.se)

Miljöchef Elaine Larsson (elaine.larsson@herrljunga.se)

Maja Sallander
Samhällsutvecklare

Från: Maja Sallander
Skickat: den 8 februari 2024 17:40
Till: Maja Sallander
Ämne: VB: Återrapportering av vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2022-2027

Från: Vattenmyndigheten <messages-noreply@webropolsurveys.com>
Skickat: den 15 december 2023 15:14
Till: Herrljunga kommun <Herrljunga.Kommun@herrljunga.se>
Ämne: Återrapportering av vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2022-2027

WARNING: Det här mejlet är skickat från en extern adress. Klicka inte på länkar eller bifogade filer om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Hej

Här kommer weblänken till årets återrapporteringsenkät avseende vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2022-2027. Vi hoppas ni har varit hjälpta av att frågematerialet skickades ut i förväg i år. Vänligen uppmärksamma att en korrigering i underlagt skickades per epost 13 december. Frågeformuläret kommer att vara öppet till och med 31 mars och det är möjligt att spara och stänga ned enkäten vid behov innan den skickas. Det förlängda svarsdatumet ger er tid att stämma av era svar med kommunledningen om behov och intresse finns att göra så.

En stor omarbetning har gjorts av årets enkät. Vi har ansträngt oss för att undvika fel, men om ni ändå upptäcker buggar i systemet rapportera gärna dessa stina.a.johansson@lansstyrelsen.se. Om ett problem rapporterats in kommer en notis att läggas ut på denna webbsida: [Återrapportering](#). Titta först på webbsidan om problemet redan har rapporterats in innan ni skickar ert felmeddelande.

Vi hoppas det nya upplägget fungerar bra och att vi kan förbättra vår samverkan och öka åtgärds genomförandet under de kommande åren.

Med vänlig hälsning
Vattenmyndigheterna i samverkan

Stina Johansson, vattensamordnare
Enheten för vattenmyndigheten
Länsstyrelsen i Norrbottens län
971 86 Luleå
Telefon: 010-225 53 60
E-post: stina.a.johansson@lansstyrelsen.se

[Så här hanterar vi dina personuppgifter.](#)

www.lansstyrelsen.se/norrbotten

<https://link.webropolsurveys.com/R/76CFF935D8DA09CD>

Från: Herrljunga kommun
Skickat: den 13 december 2023 13:49
Till: Maja Sallander; Emil Hjalmarsson; Elaine Larsson;
tord.ottergren@el.herrljunga.se
Ämne: VB: Viktig information om Återrapporteringen
Bifogade filer: Kommunernas åtgärder Uppdaterad.docx

Hej!

Se uppdatering kring återrapporteringen.

Med vänlig hälsning,
Markus Larsson
Registrator
Tfn: 0513-170 39

Herrljunga kommun | Administrations- och kommunikationsenheten
Box 201, 524 23 Herrljunga
Besöksadress: Torget 1, 524 30 Herrljunga
herrljunga.se

När du kommunicerar med Herrljunga kommun behandlar vi dina personuppgifter. För mer information hur Herrljunga kommun hanterar personuppgifter se herrljunga.se/personuppgifter

Från: Johansson Stina A <stina.a.johansson@lansstyrelsen.se>
Skickat: den 13 december 2023 12:18
Till: Kommun Ale <kommun@ale.se>; Kommunstyrelsen Allingsås <kommunstyrelsen@alingsas.se>; 'klk@alvesta.se' <klk@alvesta.se>; 'info@aneby.se' <info@aneby.se>; 'arboga.kommun@arboga.se' <arboga.kommun@arboga.se>; Arjeplogs Kommun <kommun@arjeplog.se>; 'kommun@arvidsjaur.se' <kommun@arvidsjaur.se>; 'arvika.kommun@arvika.se' <arvika.kommun@arvika.se>; Askersund kommun <kommun@askersund.se>; 'kommun@avesta.se' <kommun@avesta.se>; Bengtsfors Kommun <kommun@bengtsfors.se>; Bergs Kommun <bergs.kommun@berg.se>; Kommunen Bjurholm <kommunen@bjurholm.se>; 'info@bjuv.se' <info@bjuv.se>; 'kommunen@boden.se' <kommunen@boden.se>; Bollebygd Kommunen <kommunen@bollebygd.se>; 'bollnas@bollnas.se' <bollnas@bollnas.se>; Kommun Borgholm <kommun@borgholm.se>; Kommun Borlänge <kommun@borlange.se>; Borås Stad <boras.stad@boras.se>; 'medborgarcenter@botkyrka.se' <medborgarcenter@botkyrka.se>; Boxholm Kommun <kommun@boxholm.se>; 'kommunstyrelsen@bromolla.se' <kommunstyrelsen@bromolla.se>; Bracke <bracke@bracke.se>; Burlövs kommun Skånes kommuner <burlovs.kommun@burlov.se>; 'bastads.kommun@bastad.se' <bastads.kommun@bastad.se>; Kommun Dalsed <kommun@dalsed.se>; 'kommunen@danderyd.se' <kommunen@danderyd.se>; Degerfors kommun <kommun@degerfors.se>; 'info@dorotea.se' <info@dorotea.se>; 'kommun@eda.se' <kommun@eda.se>; 'info@ekero.se' <info@ekero.se>; 'kommun@eksjo.se' <kommun@eksjo.se>; Kommunen Emmaboda <kommunen@emmaboda.se>; Kommunen Enköping <kommunen@enkoping.se>; 'eskilstuna.kommun@eskilstuna.se'

<eskilstuna.kommun@eskilstuna.se>; 'kommunen@eslov.se' <kommunen@eslov.se>; Essunga Kommun <kommun@essunga.se>; 'info@fagersta.se' <info@fagersta.se>; 'kommun@falkenberg.se' <kommun@falkenberg.se>; Kommunen Falköping <kommunen@falkoping.se>; Kontaktcenter Falun <kontaktcenter@falun.se>; 'kommun@filipstad.se' <kommun@filipstad.se>; 'kommun@finspang.se' <kommun@finspang.se>; 'flenskommun@flen.se' <flenskommun@flen.se>; 'kommun@forshaga.se' <kommun@forshaga.se>; Färgelanda Kommunen <kommun@fargelanda.se>; Registrator Gagnef <registrator@gagnef.se>; 'kommunen@gislaved.se' <kommunen@gislaved.se>; 'gnesta.kommun@gnesta.se' <gnesta.kommun@gnesta.se>; 'kommun@gnosjo.se' <kommun@gnosjo.se>; 'kommunstyrelse@grums.se' <kommunstyrelse@grums.se>; Kommun Grästorp <kommun@grastorp.se>; Kommun Gullspång <kommun@gullspang.se>; Gällivare Kommun <post@gallivare.se>; 'gavle.kommun@gavle.se' <gavle.kommun@gavle.se>; Stadsledningskontoret Göteborg <stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se>; Götene Kommun <gotene.kommun@gotene.se>; 'info@habokommun.se' <info@habokommun.se>; 'kommun@hagfors.se' <kommun@hagfors.se>; Hallsberg kommun <kommun@hallsberg.se>; 'kommun@hallstahammar.se' <kommun@hallstahammar.se>; 'kommunstyrelsen@halmstad.se' <kommunstyrelsen@halmstad.se>; 'kommun@hammaro.se' <kommun@hammaro.se>; Haninge Kommun <haningekommun@haninge.se>; Haparanda Kommun <kommunen@haparanda.se>; Heby kommun <information@heby.se>; Kommun Hedemora <kommun@hedemora.se>; 'kontaktcenter@helsingborg.se' <kontaktcenter@helsingborg.se>; Herrljunga kommun <Herrljunga.Kommun@herrljunga.se>; Kommunen Hjo <kommunen@hjo.se>; 'hofors.kommun@hofors.se' <hofors.kommun@hofors.se>; 'servicecenter@huddinge.se' <servicecenter@huddinge.se>; 'kommun@hudiksvall.se' <kommun@hudiksvall.se>; Kommunen Hultsfred <kommunen@hultsfred.se>; 'kommunen@hylte.se' <kommunen@hylte.se>; Kommun Habo <kommun@habo.se>; Hellefors kommun <kommun@hellefors.se>; Herjedalen Kommun <kommun@herjedalen.se>; 'kommun@harnosand.se' <kommun@harnosand.se>; Härryda Kommunen <kommun@harryda.se>; 'kommunen@hassleholm.se' <kommunen@hassleholm.se>; 'kommunen@hoganas.se' <kommunen@hoganas.se>; Kommun Högsby <kommun@hogsby.se>; 'kommunen@horby.se' <kommunen@horby.se>; 'kommun@hoor.se' <kommun@hoor.se>; Jokkmokks Kommun <kommun@jokkmokk.se>; Järfälla Kommun <kontakt@jarfalla.se>; 'kommunstyrelse@jonkoping.se' <kommunstyrelse@jonkoping.se>; 'kommun@kalix.se' <kommun@kalix.se>; Kommun Kalmar <kommun@kalmar.se>; Karlsborg Kommunen <kommun@karlsborg.se>; 'info@karlshamn.se' <info@karlshamn.se>; Karlskoga Karlskoga <info@karlskoga.se>; 'karlskrona.kommun@karlskrona.se' <karlskrona.kommun@karlskrona.se>; 'karlstadskommun@karlstad.se' <karlstadskommun@karlstad.se>; 'kommunen@katrineholm.se' <kommunen@katrineholm.se>; 'kommun@kil.se' <kommun@kil.se>; 'kinda@kinda.se' <kinda@kinda.se>; 'kommun@kiruna.se' <kommun@kiruna.se>; 'kommun@klippan.se' <kommun@klippan.se>; Knivsta <knivsta@knivsta.se>; 'kommun@kramfors.se' <kommun@kramfors.se>; Kommun Kristianstad <kommun@kristianstad.se>; 'kommunen@kristinehamn.se' <kommunen@kristinehamn.se>; Krokoms Kommun <krokoms.kommun@krokom.se>; Kumla kommun <kommun@kumla.se>; 'kommun@kungsbacka.se' <kommun@kungsbacka.se>; 'info@kungsor.se' <info@kungsor.se>; Kungälv kommun <kommun@kungalv.se>; 'kommunen@kavlinge.se' <kommunen@kavlinge.se>; 'kopings.kommun@koping.se' <kopings.kommun@koping.se>; 'kommun@laholm.se' <kommun@laholm.se>; 'kommun@landskrona.se' <kommun@landskrona.se>; Laxå kommun <kommun@laxa.se>; 'information.lekeberg@lekeberg.se' <information.lekeberg@lekeberg.se>; Kommun Leksand <kommun@leksand.se>; Lerums Kommun <kommun@lerum.se>; 'info@lessebo.se' <info@lessebo.se>; Lidingö Stad <lidingo.stad@lidingo.se>; Kommun Lidköping <kommun@lidkoping.se>; Kommunen Lilla Edet <kommunen@lillaedet.se>; Lindesbergs kommun

<kommun@lindesberg.se>; 'kontakt@linkoping.se' <kontakt@linkoping.se>; 'info@ljungby.se' <info@ljungby.se>; 'kommun@ljusdal.se' <kommun@ljusdal.se>; Ljusnarsbergs kommun <kommun@ljusnarsberg.se>; 'info@lomma.se' <info@lomma.se>; Info Ludvika <info@ludvika.se>; Luleå Kommun <lulea.kommun@lulea.se>; 'lunds.kommun@lund.se' <lunds.kommun@lund.se>; 'kommun@lycksele.se' <kommun@lycksele.se>; Lysekil kommun <registrator@lysekil.se>; 'kommunstyrelsen@malmo.se' <kommunstyrelsen@malmo.se>; Kommun Malung-Sälen <kommun@malung-salen.se>; 'kommunstyrelsen@mala.se' <kommunstyrelsen@mala.se>; Info Mariestad <info@mariestad.se>; 'ks@markaryd.se' <ks@markaryd.se>; Marks Kommun <markskommun@mark.se>; Kommunen Mellerud <kommunen@mellerud.se>; 'mjolbykommun@mjolby.se' <mjolbykommun@mjolby.se>; Kommun Mora <mora.kommun@mora.se>; 'motala.kommun@motala.se' <motala.kommun@motala.se>; 'kommun@mullsjo.se' <kommun@mullsjo.se>; Munkedal kommun <munkedal.kommun@munkedal.se>; 'kommun@munkfors.se' <kommun@munkfors.se>; 'stad@molndal.se' <stad@molndal.se>; Kommun Mönsterås <kommun@monsteras.se>; Kommun Mörbylånga <kommun@morbylanga.se>; Nacka Kommun <registrator@nacka.se>; Nora kommun <nora.kommun@nora.se>; 'info@norberg.se' <info@norberg.se>; 'kommun@nordanstig.se' <kommun@nordanstig.se>; Kommun Nordmaling <kommun@nordmaling.se>; 'norrkoping.kommun@norrkoping.se' <norrkoping.kommun@norrkoping.se>; 'kontaktcenter@norrstalje.se' <kontaktcenter@norrstalje.se>; 'info@norsjo.se' <info@norsjo.se>; Kommun Nybro <kommun@nybro.se>; Nykvarns kommun <kommun@nykvarn.se>; 'kommun@nykoping.se' <kommun@nykoping.se>; Nynäshamns kommun <kommunstyrelsen@nynashamn.se>; 'kommunstyrelsen@nassjo.se' <kommunstyrelsen@nassjo.se>; 'kommun@ockelbo.se' <kommun@ockelbo.se>; 'ks@olofstrom.se' <ks@olofstrom.se>; Kommun Orsa <orsa.kommun@orsa.se>; Orust Kommunen <kommun@orust.se>; 'kommun@osby.se' <kommun@osby.se>; Kommunen Oskarshamn <kommunen@oskarshamn.se>; 'kommun@ovanaker.se' <kommun@ovanaker.se>; 'kommun@oxelosund.se' <kommun@oxelosund.se>; Pajala Kommun <kommun@pajala.se>; Partille Kommunen <kundcenter@partille.se>; 'kommunhuset@perstorp.se' <kommunhuset@perstorp.se>; 'kommun@pitea.se' <kommun@pitea.se>; Ragunda Kommun <ragunda.kommun@ragunda.se>; 'regiongotland@gotland.se' <regiongotland@gotland.se>; Kommun Robertsfors <kommun@robertsfors.se>; 'stadshuset@ronneby.se' <stadshuset@ronneby.se>; 'rattvik@rattvik.se' <rattvik@rattvik.se>; 'kommun.info@sala.se' <kommun.info@sala.se>; Salem Kommun <info@salem.se>; 'kommun@sandviken.se' <kommun@sandviken.se>; Sigtuna Kommun <sigtuna.kommun@sigtuna.se>; 'simrishamns.kommun@simrishamn.se' <simrishamns.kommun@simrishamn.se>; 'kommun@sjobo.se' <kommun@sjobo.se>; Skara Kommunen <skara.kommun@skara.se>; 'kundtjanst@skelleftea.se' <kundtjanst@skelleftea.se>; 'kommun@skinnskatteberg.se' <kommun@skinnskatteberg.se>; Skurups kommun <kansli@skurup.se>; Skövde Kommunen <skovdekommun@skovde.se>; Kommun Smedjebacken <kommun@smedjebacken.se>; 'kommun@solleftea.se' <kommun@solleftea.se>; Sollentuna Kommun <sollentuna.kommun@sollentuna.se>; 'kommunstyrelsen@solna.se' <kommunstyrelsen@solna.se>; 'kommun@sorsele.se' <kommun@sorsele.se>; Sotenäs Kommunen <info@sotenas.se>; 'kommunen@staffanstorp.se' <kommunen@staffanstorp.se>; Kommun Stenungsund <kommun@stenungsund.se>; Stockholm Stad Kommunförvaltningen <kommunstyrelsen@stockholm.se>; 'storfors.kommun@storfors.se' <storfors.kommun@storfors.se>; 'ks@storuman.se' <ks@storuman.se>; 'kommun@strangnas.se' <kommun@strangnas.se>; Strömstad Kommunen <kommun@stromstad.se>; Strömsund Kommun <kommun@stromsund.se>; Sundbyberg Stad <kommunstyrelsen@sundbyberg.se>; 'sundsvalls.kommun@sundsvall.se' <sundsvalls.kommun@sundsvall.se>; 'kommun@sunne.se' <kommun@sunne.se>; Kommunen Surahammar <kommunen@surahammar.se>; 'info@svalov.se' <info@svalov.se>; 'kommunen@svedala.se' <kommunen@svedala.se>; Svenljunga Kommunen <kansliet@svenljunga.se>;

'kommun@saffle.se' <kommun@saffle.se>; Kommun Säter <kommun@sater.se>; 'kommun@savsjo.se' <kommun@savsjo.se>; 'kommunstyrelsen@soderhamn.se' <kommunstyrelsen@soderhamn.se>; 'kommun@soderkoping.se' <kommun@soderkoping.se>; Södertälje Kommun <sodertalje.kommun@sodertalje.se>; 'info@solvesborg.se' <info@solvesborg.se>; Tanum Kommunen <kommun@tanum.se>; Kommunstyrelsen Tibro <kommun@tibro.se>; Tidaholm Kommunen <tidaholms.kommun@tidaholm.se>; 'kommunstyrelsen@tierp.se' <kommunstyrelsen@tierp.se>; 'timra.kommun@timra.se' <timra.kommun@timra.se>; 'kommunen@tingsryd.se' <kommunen@tingsryd.se>; Tjörn Kommunen <kommun@tjorn.se>; 'kommun@tomelilla.se' <kommun@tomelilla.se>; 'torsby.kommun@torsby.se' <torsby.kommun@torsby.se>; Info Torsås <info@torsas.se>; Kommun Tranemo <kommun@tranemo.se>; 'tranaskommun@tranas.se' <tranaskommun@tranas.se>; 'trelleborgs.kommun@trelleborg.se' <trelleborgs.kommun@trelleborg.se>; Trollhättan Kommunen <trollhattans.stad@trollhattan.se>; 'trosa@trosa.se' <trosa@trosa.se>; Tyresö Kommun <kommun@tyreso.se>; 'kc@taby.se' <kc@taby.se>; Kommunen Töreboda <kommunen@toreboda.se>; Kommunen Uddevalla <kommunen@uddevalla.se>; Kommun Ulricehamn <kommun@ulricehamn.se>; 'umea.kommun@umea.se' <umea.kommun@umea.se>; 'upplands.vasby.kommun@upplandsvasby.se' <upplands.vasby.kommun@upplandsvasby.se>; Upplands-Bro Kommun <kommun@upplands-bro.se>; Uppsala Kommun <upsala.kommun@upsala.se>; 'ledningskontoret@uppvidinge.se' <ledningskontoret@uppvidinge.se>; 'vadstena.kommun@vadstena.se' <vadstena.kommun@vadstena.se>; 'info@vaggeryd.se' <info@vaggeryd.se>; 'kommun@valdemarsvik.se' <kommun@valdemarsvik.se>; Vallentuna Kommun <kommun@vallentuna.se>; Kommun Vansbro <vansbro.kommun@vansbro.se>; Vara Kommunen <vara.kommun@vara.se>; 'ks@varberg.se' <ks@varberg.se>; Vaxholm Stad <kansliet@vaxholm.se>; Vellinge Kommun <vellinge.kommun@vellinge.se>; 'kommun@vetlanda.se' <kommun@vetlanda.se>; 'vilhelmina.kommun@vilhelmina.se' <vilhelmina.kommun@vilhelmina.se>; Kommun Vimmerby <kommun@vimmerby.se>; Vindelns Kommun <[vindeln.kommun@vindeln.se](mailto:vindelns.kommun@vindeln.se)>; 'kommun@vingaker.se' <kommun@vingaker.se>; Vårgårda kommun <kommunen@vargarda.se>; Kommun Vänersborg <kommun@vanersborg.se>; 'vannas.kommun@vannas.se' <vannas.kommun@vannas.se>; Värmdö Kommun <varmdo.kommun@varmdo.se>; 'kontaktcenter@varnamo.se' <kontaktcenter@varnamo.se>; 'vasterviks.kommun@vastervik.se' <vasterviks.kommun@vastervik.se>; 'kommunstyrelsen@vasteras.se' <kommunstyrelsen@vasteras.se>; 'kommunstyrelsen@vaxjo.se' <kommunstyrelsen@vaxjo.se>; 'ydre.kommun@ydre.se' <ydre.kommun@ydre.se>; 'kommunen@ystad.se' <kommunen@ystad.se>; Åmål kommun <kommun@amal.se>; 'ange@ange.se' <ange@ange.se>; Åre Kundtjänst <kundtjanst@are.se>; 'kommun@arjang.se' <kommun@arjang.se>; 'kommun@asele.se' <kommun@asele.se>; 'kommun@astorp.se' <kommun@astorp.se>; 'kommun@atvidaberg.se' <kommun@atvidaberg.se>; 'info@almhult.se' <info@almhult.se>; Kommun Älvdalen <kommun@alvdalen.se>; Älvkarleby kommun Älvkarleby kommun <kommun@alvkarleby.se>; Älvsbyns Kommun <kommunen@alvsbyn.se>; 'info@engelholm.se' <info@engelholm.se>; Öckerö kommun <kommun@ockero.se>; 'kommun@odeshog.se' <kommun@odeshog.se>; Örebro kommun <kommun@orebro.se>; 'kommunkontor@orkelljunga.se' <kommunkontor@orkelljunga.se>; 'kommunen@ornskoldsvik.se' <kommunen@ornskoldsvik.se>; Östersund Kundcenter <kundcenter@ostersund.se>; Österåkers Kommun <kommun@osteraker.se>; 'kommunen@osthammar.se' <kommunen@osthammar.se>; 'kommun@ostragoinge.se' <kommun@ostragoinge.se>; Överkalix Kommun <kommun@overkalix.se>; Övertorneå Kommun <kommun@overtornea.se>

Ämne: Viktig information om Återrapporteringen

VARNING: Det här mejlet är skickat från en extern adress. Klicka inte på länkar eller bifogade filer om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Hej

Tyvänn är utskicket av webbenkäten något försenat. I dagsläget planeras länken till enkäten vara tillgänglig senast fredag den 15 december. Vi önskar uppmärksamma er vid att mejl som kommer från verktyget Webropol ibland hamnar i skräpposten, så om ni inte ser något utskick vänligen dubbelkolla om meddelandet hamnat där efter fredag.

OBS: Ett nytt underlag skickas ut till er. I första utskicket föll 4 följdfrågor till åtgärd 3 bort. De frågor som inte kom med i första utskicket är i det nya underlaget markerat i rött så att det är tydligt vilka de är. Vi beklagar detta och tackar för ert tålamod och förståelse.

Med vänlig hälsning

Stina Johansson, vattensamordnare
Enheten för vattenmyndigheten
Länsstyrelsen i Norrbottens län
971 86 Luleå
Telefon: 010-225 53 60
E-post: stina.a.johansson@lansstyrelsen.se

[Så här hanterar vi dina personuppgifter.](#)

www.lansstyrelsen.se/norrboten

Till samtliga kommuner

Kommunernas rapportering till Vattenmyndigheterna om genomförandet av åtgärdsprogram 2022–2027.

Beslut om att inhämta information från samtliga kommuner i Sverige

De fem vattenmyndigheterna i samverkan beslutar att inhämta information från samtliga kommuner i Sverige.

Enkäten är obligatorisk att svara på vilket framgår av åtgärden *Alla centrala myndigheter, länsstyrelser och kommuner, åtgärd 1: rapportering* i de fem vattenmyndigheternas respektive åtgärdsprogram för vatten 2022–2027. Att myndigheter och kommuner inom sina ansvarsområden har en skyldighet att genomföra de åtgärder som är riktade till dem i nämnda åtgärdsprogram framgår av 5 kap 11 § miljöbalken.

Enkätfrågorna är utformade dels i form av flervalfrågor med möjlighet att motivera svaren, dels i form av frågor med fritextsvar. Vattenmyndigheterna behöver få in ett samlat svar på enkäten från varje kommun. De kommuner som ligger inom fler än ett vattendistrikt lämnar in endast ett samlat svar. Sista svarsdatum är 2024-03-29.

Enkätsvaren kommer dels användas för att få en helhetsbild över åtgärdsarbetet i Sverige och vilka eventuella hinder som finns för genomförandet, dels användas som underlag för kommande interimrapportering till Europeiska Kommissionen om Sveriges genomförande av vattendirektivet (2000/60/EG).

Under 2023 har samråd rörande enkäten hållits med Sveriges Kommuner och Regioner.

Övrig information

Själva enkäten där ni för in era svar kommer att öppnas 2023-12-13. En separat länk till enkäten skickas ut vid detta datum. Vi hoppas att denna struktur ska vara till hjälp i ert arbete med att se över frågorna, sammanställa svar och föra in dem i systemet på ett enkelt och effektivt sätt.

Detta mail skickas till kommunens officiella epostbrevlåda. Vi vill be mottagaren av detta mail att se till att enkätfrågorna når alla verksamheter som behöver svara på dem. De som behöver bidra till svaret är de delar av kommunen som ansvarar för *fysisk planering*, *miljöbalkstillsyn* samt *VA-huvudmannen*. Det finns även frågor som behandlar det *förvaltningsövergripande arbetet*.

Vid eventuella frågor kontakta:

Stina Johansson

Länsstyrelsen Norrbotten, Vattenmyndigheten i Bottenvikens vattendistrikt

Stina.a.johansson@lansstyrelsen.se

Vattenmyndigheterna i samverkan genom

Johanna Söderasp

Vattenvårdsdirektör Bottenviken

Från: Herrljunga kommun
Skickat: den 4 december 2023 08:37
Till: Maja Sallander; Emil Hjalmarsson; Elaine Larsson;
tord.ottergren@el.herrljunga.se
Ämne: VB: Begäran om återrapportering
Bifogade filer: Kommunerna missiv(27056837).pdf; Kommunernas
åtgärder(27056529).pdf

Hej på er!

Vi har fått in detta. Jag tolkar det som det är något som vi fått in tidigare. Vet ej hur det har besvarats tidigare år men utifrån vad som står i missivet tror jag att ni har bäst koll?

Med vänlig hälsning,
Markus Larsson
Registrator
Tfn: 0513-170 39

Herrljunga kommun | Administrations- och kommunikationsenheten
Box 201, 524 23 Herrljunga
Besöksadress: Torget 1, 524 30 Herrljunga
herrljunga.se

När du kommunicerar med Herrljunga kommun behandlar vi dina personuppgifter. För mer information hur Herrljunga kommun hanterar personuppgifter se herrljunga.se/personuppgifter

Från: Johansson Stina A <stina.a.johansson@lansstyrelsen.se>
Skickat: den 1 december 2023 14:35
Till: Kommun Ale <kommun@ale.se>; Kommunstyrelsen Allingsås <kommunstyrelsen@alingsas.se>; 'klk@alvesta.se' <klk@alvesta.se>; 'info@aneby.se' <info@aneby.se>; 'arboga.kommun@arboga.se' <arboga.kommun@arboga.se>; Arjeplogs Kommun <kommun@arjeplog.se>; 'kommun@arvidsjaur.se' <kommun@arvidsjaur.se>; 'arvika.kommun@arvika.se' <arvika.kommun@arvika.se>; Askersund kommun <kommun@askersund.se>; 'kommun@avesta.se' <kommun@avesta.se>; Bengtsfors Kommun <kommun@bengtsfors.se>; Bergs Kommun <bergs.kommun@berg.se>; Kommunen Bjurholm <kommunen@bjurholm.se>; 'info@bjuv.se' <info@bjuv.se>; 'kommunen@boden.se' <kommunen@boden.se>; Bollebygd Kommunen <kommunen@bollebygd.se>; 'bollnas@bollnas.se' <bollnas@bollnas.se>; Kommun Borgholm <kommun@borgholm.se>; Kommun Borlänge <kommun@borlange.se>; Borås Stad <boras.stad@boras.se>; 'medborgarcenter@botkyrka.se' <medborgarcenter@botkyrka.se>; Boxholm Kommun <kommun@boxholm.se>; 'kommunstyrelsen@bromolla.se' <kommunstyrelsen@bromolla.se>; Bracke <bracke@bracke.se>; Burlövs kommun Skånes kommuner <burlovs.kommun@burlov.se>; 'bastads.kommun@bastad.se' <bastads.kommun@bastad.se>; Kommun Dalsed <kommun@dalsed.se>; 'kommunen@danderyd.se' <kommunen@danderyd.se>; Degerfors kommun <kommun@degerfors.se>; 'info@dorotea.se' <info@dorotea.se>; 'kommun@eda.se' <kommun@eda.se>; 'info@ekero.se' <info@ekero.se>;

WARNING: Det här mejlet är skickat från en extern adress. Klicka inte på länkar eller bifogade filer om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Hej

Här kommer årets återrapporteringsfrågor. Vänligen notera att enkäten för att registrera era svar öppnar den 13e december. Detta underlag ska ge er möjlighet att förbereda ert material utan att behöva klicka er fram och tillbaka i en webbenkät.

Vi ser fram emot era svar och en fortsatt god samverkan.

Med vänlig hälsning

Stina Johansson

Stina Johansson, vattensamordnare
Enheten för vattenmyndigheten
Länsstyrelsen i Norrbottens län
971 86 Luleå
Telefon: 010-225 53 60
E-post: stina.a.johansson@lansstyrelsen.se

[Så här hanterar vi dina personuppgifter.](#)

www.lansstyrelsen.se/norrboten

Frågor till kommunerna för rapportering av genomförda åtgärder i Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2023, Herrljunga kommun

För ärendehantering i Herrljunga kommun: Fet stil med gul markering nedan utgör förslag till svar. Redigerat 2024-02-08.

Introduktion

Denna enkät samlar in underlag gällande hur det går med åtgärdsgenomförandet i Sverige. Tack för att ni tar er tid att svara. Era svar är värdefulla för att kunna fortsätta rikta resurser och samverkaninsatser mot områden och åtgärdsmyndigheter som fortsatt är i behov av stöd, vägledning och kompletterande resurser.

Nedan följer en kort förklaring gällande enkätens centrala delar.

Huvuddelen av enkäten kommer att börja med en fråga gällande huruvida ni arbetar med den specifika åtgärden i er kommun. Detta för att ni snabbt ska kunna gå vidare till nästa fråga. Frågan har inkluderats då inte alla jobbar med alla frågor exempelvis kalkning. Det kan också vara så att man borde jobbat med en åtgärd men på grund av bristande tid, resurser eller annat har varit tvungen att prioritera bort detta. Om ni svarar att ni inte arbetar med en åtgärd kommer ni få en följdfråga där ni beskriver varför.

Den centrala frågan är en självutvärdering på en femgradig skala. Där får ni ange hur långt ni anser att ni kommit i arbetet med åtgärden. Som stöd för er reflektion ges en lista på aktiviteter under rubriken ”Stöd för självutvärdering” där vattenmyndigheten ger förslag på aktiviteter som kan genomföras för att arbeta med åtgärden. Som ytterligare stöd ges en länk till genomförantetexten i åtgärdsprogrammet.

Efter att ni svarat på den självutvärderande frågan kommer en öppen fråga där ni får motivera ert svar. Beskriv ert resonemang gällande varför ni ger er själva ett visst betyg, vilka aktiviteter har ni genomfört som varit lyckade, strukturer eller rutiner som upprättats, investeringar som genomförts osv. Alternativt anger ni vad är det som hindrar er i nuläget från att komma vidare.

Fokuset i dagsläget för återrapporteringen är att klargöra vad som krävs för att komma framåt i åtgärdsarbetet. Därför frågar vi inte specifikt om hinder för genomförandet utan snarare vad ni anser krävs för att kunna komma vidare förbi de hinder ni kämpar med i dagsläget.

Vi ser fram emot att läsa era svar och hoppas på en fortsatt god samverkan.

För information

Länkar till de digitala åtgärdsunderlagen har bifogats som stöd och för information. Om ni har problem med åtkomst till de digitala åtgärdsunderlagen via länkarna nedan så använd följande väg: [Digitala åtgärdsunderlag | Vattenmyndigheterna](#)

Kommunerna åtgärd 1 – Förvaltningsövergripande planering för åtgärdsprogrammets genomförande

Kommunerna ska genomföra en förvaltningsövergripande planering för åtgärdsprogrammets genomförande med fokus på de yt- och grundvattenförekomster där det behövs åtgärder för att miljökvalitetsnormerna ska kunna följas. Planeringen ska bedrivas i samverkan med berörda utifrån ett avrinningsområdesperspektiv.

Den förvaltningsövergripande planeringen ska säkerställa att miljökvalitetsnormerna för yt- och grundvatten beaktas i alla tillämpliga delar av kommunens verksamhet. I följande verksamheter och planer, samt i andra tillämpliga områden, där kommunen har ansvar och mandat ska planeringen tillgodose att miljökvalitetsnormerna uppnås:

- a. tillsynsplan och behovsutredning för miljöfarlig verksamhet som inkluderar små avlopp, vattenskyddsområden, förorenade områden, jordbruk,
- b. översikts- och detaljplaner, och
- c. dricksvatten, spillvatten och dagvatten (VA-plan).

Den förvaltningsövergripande planeringen ska dessutom innefatta:

- a. en plan för vattenanvändning i ett förändrat klimat med utgångspunkt i den regionala vattenförsörjningsplanen och
- b. en plan för samverkan med berörda kommuner inom kommunens av- och tillrinningsområden.

Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande och sedan genomföras löpande.

Åtgärd 1 Genomförande

Avgränsningsfråga

Arbetar ni med denna åtgärd i er kommun? **Ja**/Nej

Om svaret är nej förtydliga varför i frågan **Motivera ert svar** och gå sedan vidare till nästa fråga.

Huvudfråga

På en 5-gradig skala, hur långt i måluppfyllelsen har ni nått i genomförandet?

- 5 Åtgärden genomförs fullt ut
- 4 Åtgärden genomförs till stor del
- 3 Åtgärden genomförs delvis**
- 2 Åtgärden genomförs till mindre del
- 1 Åtgärden har inte utförts

Stöd för självutvärdering

Kommunen har en planering för genomförandet av Vattenmyndighetens åtgärdsprogram

Kommunen har ett förvaltningsövergripande arbetssätt för vattenförvaltningsfrågor

Motivera er gradering

Arbete är under uppstart, men begränsas av tillgängliga resurser och att statusklassningar och indelningar av vattenförekomster ännu inte uppdaterats i enlighet med nya miljö kvalitetsnormer.

Vilka förutsättningar skulle behövas för högre genomförandegrad? (rullista, flera svar möjliga)

- **Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)**
- Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen
- **Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet**
- **Fler/förbättrade vägledningar**
- **Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen**
- **Annat, nämligen (fritext):
Överensstämmelse i uppdateringar mellan miljö kvalitetsnormer och statusklassningar samt indelning av vattenförekomster.**

Kommunen har identifierat de vattenförekomster som riskerar att inte uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten

Kommunen har identifierat det åtgärdsbehov som behövs för att följa miljö kvalitetsnormerna inom de verksamheter kommunen ansvarar för

Informationen som finns i vatteninformationssystem Sverige (VISS) och/eller vattenmyndigheten digitala åtgärdsunderlag används som prioriteringsunderlag för kommunens planering

Kommunen samverkar med andra berörda aktörer som delar samma avrinningsområden

Kommunen har en funktion som har ansvar för att samordna det förvaltningsövergripande arbetet

Kommunen har en plan för vattenanvändning i ett förändrat klimat

Digitala åtgärdsunderlag

För att se behovet av åtgärd 1 för att nå miljö kvalitetsnormen i er kommun, se de digitala åtgärdsunderlagen: [Digitala åtgärdsunderlag \(lansstyrelsen.se\)](https://lansstyrelsen.se)

Kommunerna åtgärd 2 – Miljötillsyn och prövning

Kommunerna ska särskilt prioritera sin tillsyn av:

- a. miljöfarliga verksamheter enligt miljöbalk (1998:808) (MB) 9 kap.
- b. förorenade områden enligt MB 10 kap.
- c. jordbruk och annan verksamhet enligt MB 12 kap.

Detta innebär att kommunerna ska:

- i sin tillsynsplanering, prioritera tillsyn av verksamheter som bidrar till att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten inte följs eller riskerar att inte följas.
- i sin tillsyn av verksamheter, ställa de krav som behövs där det finns en risk att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten inte kan följas på grund av påverkan från den aktuella verksamheten. •
- i sin tillsyn av förorenade områden, särskilt prioritera och ställa krav på utredningar och åtgärder, så att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten kan följas.

Kommunen ska därefter följa upp och säkerställa att det vid de verksamheter som påverkar vattenkvaliteten genomförs de åtgärder som behövs för att följa miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten. Om det uppstår behov av att genomföra omprövningar av tillstånd eller villkor eller återkallelser av tillstånd för att få nödvändiga åtgärder till stånd, ska kommunerna ta initiativ till att sådana administrativa åtgärder genomförs.

Åtgärden ska genomföras med stöd av den förvaltningsövergripande vattenplanering som ska utarbetas enligt Kommunernas åtgärd 1.

Åtgärden ska när så är motiverat genomföras i samverkan med andra kommuner inom samma avrinningsområde respektive tillrinningsområde för grundvatten.

Åtgärden är av löpande karaktär och är en revidering från Åtgärdsprogram 2016–2021. Åtgärden ska därför påbörjas omgående och genomföras löpande.

Åtgärd 2 Instruktion för genomförande

Avgränsningsfråga

Arbetar ni med denna åtgärd i er kommun? **Ja**/Nej

Om svaret är nej förtydliga varför frågan **Motivera ert svar** och gå sedan vidare till nästa fråga.

Huvudfråga

På en 5-gradig skala, hur långt i målpuppfyllelsen har ni nått i genomförandet?

a) Miljöfarlig verksamhet

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. Åtgärden har utförts till stor del
3. **Åtgärden har delvis utförts**
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

Miljötillsyn är högt prioriterat, men prioritering sker inte i någon större utsträckning utifrån statusklassningar eftersom dessa i dagsläget är inaktuella i relation till miljökvalitetsnormerna.

b) Förorenade områden

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. Åtgärden har utförts till stor del
3. Åtgärden har delvis utförts
2. **Åtgärden har utförts till mindre del**
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

Resurser saknas för att arbeta aktivt med tillsyn och åtgärd av förorenade områden. Viss tillsyn förekommer, men prioritering sker i första hand utifrån rikssklassning på förorenade områden, och inte utifrån statusklassning på vattenförekomster.

c) Jordbruk

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. Åtgärden har utförts till stor del
3. **Åtgärden har delvis utförts**
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Stöd för självutvärdering

Kommunen har planerat tillsyn för verksamheter som särskilt behöver tillsyn utifrån miljökvalitetsnormerna för vatten

Kommunen har genomfört tillsyn för alla verksamheter som bidrar till risk att inte nå god status enligt riskbedömningen i VISS.

Kommunen har ställt krav på åtgärd där det är motiverat utifrån miljökvalitetsnormerna för vatten.

Kommunen har initierat omprövning för B-verksamheter som kommunen har tillsyn över och där efterlevnad av befintligt tillstånd inte är tillräckligt för uppfyllande av miljökvalitetsnormerna för vatten.

Kommunen har planerat tillsyn för förorenade områden enligt kap 10 MB som särskilt behöver tillsyn utifrån miljökvalitetsnormerna för vatten.

Kommunen har genomfört tillsyn för alla förorenade områden enligt kap 10 MB som bidrar till risk att inte nå god status enligt riskbedömningen i VISS.

Kommunen har drivit krav på inventeringar, undersökningar och åtgärder mot ansvarig, hantering av material och massor vid exploatering och utredning av tillsynsansvar där det behövs för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Motivera er gradering

Kommunen genomför överlag mycket tillsyn på jordbruk, men prioritering sker inte i första hand utifrån statusklassningar på vattenförekomster, utan utifrån allmänna miljörisker.

Vilka förutsättningar skulle behövas för högre genomförandegrad? (rullista, flera svar möjliga)

- Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)
- Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen
- Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet
- Fler/förbättrade vägledningar
- **Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen**
- Annat, nämligen (fritext) **Uppdaterade statusklassningar på vattenförekomster och uppdaterad indelning av vattenförekomster i enlighet med nya miljö kvalitetsnormer.**

Övriga frågor

Har miljö kvalitetsnormerna för vatten har använts som prioriteringsgrund i kommunens behovsutredning?

Ja, som en av flera bedömningsgrunder.

Har miljö kvalitetsnormer för vatten har använts som prioriteringsgrund i planering av den egeninitierade tillsynen i kommunens tillsynsplan?

Ja, som en av flera bedömningsgrunder.

Digitala åtgärdsunderlag

För att se behovet av åtgärd 2 för att nå miljö kvalitetsnormen i er kommun, se de digitala åtgärdsunderlagen: [Digitala åtgärdsunderlag \(lansstyrelsen. se\)](#)

Kommunen har planerat tillsyn för verksamheter som särskilt behöver tillsyn utifrån miljö kvalitetsnormerna för vatten

Kommunen har genomfört tillsyn för alla verksamheter som bidrar till risk att inte nå god status enligt riskbedömningen i VISS.

Kommunen har ställt krav på åtgärd där det är motiverat utifrån miljö kvalitetsnormerna för vatten.

Kommunen har för verksamheter där efterlevnad av befintligt tillstånd (för B-verksamheter som kommunen har tillsyn över) inte är tillräckligt för uppfyllande av miljö kvalitetsnormerna för vatten initierat omprövning.

Kommunerna åtgärd 3 – Dricksvattenskydd

Kommunerna ska säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen. Kommunerna behöver särskilt:

- a. anordna erforderligt skydd för allmänna och enskilda dricksvattentäkter, exempelvis i form av vattenskyddsområde, för vattentäkter som försörjer fler än 50 personer eller där vattentäktens uttag är mer än 10 m³ / dygn.
- b. göra en översyn av vattenskyddsområden som inrättats före införandet av miljöbalk (1998:808) (MB) och där behov finns revidera skyddsområdets avgränsningar och tillhörande föreskrifter så att tillräckligt skydd uppnås.
- c. bedriva systematisk och regelbunden tillsyn över vattenskyddsområden.
- d. utöva tillsyn över de vattentäkter som kommunen har föreskrivit tillståndsplikt för enligt [MB 9 kap. 10 §](#).

Åtgärden ska genomföras i samarbete med Länsstyrelserna.

Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande.

Åtgärd 3 Genomförande

Avgränsningsfråga

Arbetar ni med denna åtgärd i er kommun? **Ja**/Nej

Om svaret är nej förtydliga varför i frågan ***Motivera ert svar*** och gå sedan vidare till nästa fråga.

Huvudfråga

På en 5-gradig skala, hur långt i måluppfyllelsen har ni nått i genomförandet?

a) Skydd för vattentäkter

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. **Åtgärden har utförts till stor del**
3. Åtgärden har delvis utförts
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

Kommunen har enbart mandat att kräva skydd för allmänna vattentäkter, inte enskilda, men tillsyn genomförs enligt åtgärden.

b) Översyn av vattenskyddsområden

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. **Åtgärden har utförts till stor del**
3. Åtgärden har delvis utförts
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

En översyn har genomförts, och alla allmänna vattentäkter har vattenskyddföreskrifter, men det finns behov av uppdatering i vissa fall. Arbetet med uppdatering har påbörjats.

c) Tillsyn över vattenskyddsområden

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. **Åtgärden har utförts till stor del**
3. Åtgärden har delvis utförts
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

Tillsyn sker frekvent, samtliga vattenskyddsområden har haft tillsynsinsatser, men arbetet sker inte systematiskt utan då behov uppstår.

c) Tillsyn över vattentäkter

Stöd för självutvärdering

Tillsyn bedrivs systematiskt och regelbundet för samtliga vattenskyddsområden.

Tillsyn bedrivs systematiskt och regelbundet för samtliga vattentäkter.

Kommunen har gjort en översyn gällande befintliga vattenskyddsområden.

Kommunen arbetar vid behov med revidering av föreskrifter.

5. Åtgärden har genomförts fullt ut

4. Åtgärden har utförts till stor del
3. Åtgärden har delvis utförts
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

Tillsyn genomförs regelbundet enligt Livsmedelslagstiftningen, men kommunen har inte tillskrivit tillståndsplikt enligt 9 kap. 10§ MB på någon plats.

Vilka förutsättningar skulle behövas för högre genomförandegrad? (rullista, flera svar möjliga)

- Mer resurser
- Snabbare handläggning hos Länsstyrelsen
- Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen
- Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet
- Fler/förbättrade vägledningar
- Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat, nämligen (fritext). Åtgärden genomförs fullt ut.**

Övriga frågor

Finns det vattentäkter inom kommunens geografiska avgränsning som omfattas av åtgärd 3a (dessa inkluderar även samfälligheter och allmänna vattentäkter där kommunen inte är huvudman)?

- Ja**
- Nej
- Vet inte

Ange antal vattentäkter inom kommunen som omfattas av åtgärd 3a (fördelat på kommunala och större enskilda vattentäkter).

- Antal kommunala vattentäkter: **6** Uppgift saknas
- Antal övriga vattentäkter (större enskilda eller samfällda): **2** Uppgift saknas

Ange hur många av dessa vattentäkter som kommunen bedömer uppnår erforderligt skydd.

- Antal kommunala vattentäkter: **6** Uppgift saknas
- Antal övriga vattentäkter (större enskilda eller samfällda): **0** Uppgift saknas

Av de vattentäkter som bedöms uppnå erforderligt skydd, ange hur många som har skydd enligt:

a) Vattenskyddsområden med stöd av miljöbalken, där föreskrifterna bedöms vara ändamålsenliga.

- Antal vattentäkter: **2**

b) Skydd för vattentäkter enligt lokala hälsoskyddsföreskrifter, som är ändamålsenliga för skyddet av dricksvatten.

- Antal vattentäkter: **0**

c) Annat (exempelvis genom annan typ av områdesskydd där områdesbestämmelser direkt eller indirekt även skyddar vattentäkten):

- Antal vattentäkter: **0**

Hur många vattenskyddsområden inom kommunen inrättades före införandet av miljöbalken, det vill säga innan 1999?

Antal vattenskyddsområden inrättade innan 1999: **4** Uppgift saknas:

Hur många av vattenskyddsområdena inrättade innan 1999 är i behov av revidering?

Antal områden i behov av revidering: **4** Uppgift saknas:

Hur många de områden som är i behov av revidering är under pågående eller planerad revidering?

Antal områden under pågående eller planerad revidering: **4** Uppgift saknas:

Enligt 7 kap MB kan både länsstyrelsen och kommunen besluta om nya vattenskyddsområden. Planerar kommunen att själva besluta om nya vattenskyddsområden eller revidera befintliga vattenskyddsområden?

Ja

Nej

Vet inte

Om nej, ange orsaken (flerval):

Har inte vetat att möjligheten finns

Det saknas resurser inom kommunen

Vägledning och/eller stöd från Länsstyrelsen behöver ske i större utsträckning

Annat (öppet svar)

Om ja: Används HaV:s vägledning om inrättande av vattenskyddsområden (rapportnr 2021:4) som ett stöd för kommunen i arbetet med vattenskyddsområden (översyn, revidering, inrättande)?

Ja

Nej

Vet inte

Är kommunen tillsynsmyndighet för ett eller flera vattenskyddsområden?

Ja

Nej

Vet inte

Har kommunen föreskrivit tillståndsplikt för vattentäkter enligt MB 9 kap. 10 §?

Ja

Nej

Digitala åtgärdsunderlag

För att se behovet av åtgärd 3 för att nå miljökvalitetsnormen i er kommun, se de digitala åtgärdsunderlagen: [Digitala åtgärdsunderlag \(lansstyrelsen.se\)](https://lansstyrelsen.se)

Kommunerna åtgärd 4 – Fysisk planering enligt plan- och bygglagen

Kommunerna

Kommunerna ska genomföra översikts- och detaljplanering samt prövning och tillsyn enligt plan- och bygglag (2010:900) (PBL), på ett sådant sätt att det bidrar till att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten ska kunna följas. Kommunerna ska särskilt:

- a. säkerställa att miljö kvalitetsnormerna för vatten, utifrån aktuellt planeringsunderlag, från bland annat Vatteninformationssystem Sverige (VISS), beaktas vid fysisk planering och andra ärenden, som regleras i PBL,
- b. tillgodose att översiktsplanen tar hänsyn till och samordnas med aktuella planeringsunderlag, bland annat regionala vattenförsörjningsplaner, på ett sådant sätt att miljö kvalitetsnormerna för vatten kan följas.

Åtgärden behöver genomföras i samverkan med den länsstyrelse som har tillsynsansvar och berörda kommuner inom avrinningsområdet samt berörd region i de fall kommunen är inom ett område som omfattas av regional fysisk planering.

Åtgärden är av löpande karaktär och är en revidering från Åtgärdsprogram 2016–2021. Åtgärden ska därför påbörjas omgående och genomföras löpande.

Åtgärd 4 genomförande

Avgränsningsfråga

Arbetar ni med denna åtgärd i er kommun? **Ja**/Nej

Om svaret är nej förtydliga varför i frågan **Motivera ert svar** och gå sedan vidare till nästa fråga.

Huvudfråga

På en 5-gradig skala, hur långt i måluppfyllelsen har ni nått i genomförandet?

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. Åtgärden har utförts till stor del
3. **Åtgärden har delvis utförts**
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

Översiktsplanen tydliggör att miljö kvalitetsnormer för vatten är översikts- och detaljplanering genomförs på ett sådant sätt att det bidrar till att MKN för vatten ska kunna följas.
viktiga att ta hänsyn till vid fortsatt planering, men hänvisar inte I översiktsplanen framgår det hur kommunen anser att miljö kvalitetsnormerna ska följas.
översikts- och detaljplanering genomförs på ett sådant sätt att det bidrar till att MKN för vatten ska kunna följas.

Stöd för självutvärdering

Översikts- och detaljplanering genomförs på ett sådant sätt att det bidrar till att MKN för vatten ska kunna följas.

I översiktsplanen framgår det hur kommunen anser att miljö kvalitetsnormerna ska följas.

till regional vattenförsörjningsplan eftersom den inte var framtagen ännu då översiktsplanen antogs. Bedömningen är ändå att nu gällande översiktsplan ger tillräckligt skydd för de vattenförekomster som pekas ut i regional vattenförsörjningsplan.

Vilka förutsättningar skulle behövas för högre genomförandegrad? (rullista, flera svar möjliga)

- **Mer resurser**
- Kunskap om hur VISS och digitala kartunderlag kan användas
- **Ökad kunskap om hantering av MKN i översiktsplanering**
- Ökad kunskap om hantering av MKN i detaljplaneringen
- **Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen**
- Ökad vägledning från länsstyrelsen/-er
- Ökad vägledning från Boverket
- Ökad vägledning från Naturvårdsverket (dagvatten)
- Annat (fritext): **Uppdaterade statusklassningar på vattenförekomster och uppdaterad indelning av vattenförekomster i enlighet med nya miljö kvalitetsnormer.**

Digitala åtgärdsunderlag

För att se behovet av åtgärd 4 för att nå miljö kvalitetsnormen i er kommun, se de digitala åtgärdsunderlagen: [Digitala åtgärdsunderlag \(lansstyrelsen.se\)](https://www.lansstyrelsen.se)

Kommunen använder de digitala kartunderlagen och/eller informationen i VISS som underlag i den fysiska planeringen.

Kommunen tar hänsyn till och samordnar översiktsplanen med andra aktuella planeringsunderlag (till exempel styrdokument för VA-frågor, dagvatten, blåplaner eller andra styrdokument) på ett sådant sätt att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Arbetet med att fysisk planering genomförs i samverkan med tillsynsansvarig länsstyrelse och berörda kommuner inom avrinningsområdet.

Arbetet med fysisk planering sker i samverkan med den region som omfattas av regional fysisk planering (Region Stockholm och Region Skåne).

Kommunen har sett över gamla detaljplaner samt detaljplaner som bidrar till en kumulativ påverkan på vattenförekomster och där behov funnits ersätta dessa med nya detaljplaner för att säkerställa att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas

Kommunerna åtgärd 5 – VA-plan inklusive dagvatten

Kommunerna ska upprätta eller revidera plan för dricksvatten, spillvatten och dagvatten (VA-plan) och genomföra åtgärder i enlighet med planen så att miljökvalitetsnormerna för yt- och grundvatten ska kunna följas. Samverkan ska ske med berörd länsstyrelse.

Åtgärden är av löpande karaktär och är en revidering från Åtgärdsprogram 2016–2021.

Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras löpande.

Åtgärd 5 Genomförande

Avgränsningsfråga

Arbetar ni med denna åtgärd i er kommun? **Ja**/Nej

Om svaret är nej förtydliga varför i frågan **Motivera ert svar** och gå sedan vidare till nästa fråga.

Huvudfråga

På en 5-gradig skala, hur långt i måluppfyllelsen har ni nått i genomförandet?

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. Åtgärden har utförts till stor del
3. **Åtgärden har delvis utförts**
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

En första VA-plan antogs 2019, och åtgärder har genomförts i enlighet med den. Vi arbetar nu med en revidering av VA-planen för att tydligare lyfta det nya åtgärdsprogrammet och koppla VA-planen till den regionala vattenförsörjningsplanen, men arbetet är beroende av nya statusklassningar och indelning i vattenförekomster för att inte VA-planen ska bli inaktuell samma år som den antas. I och med förändringen i Lagen om allmänna vattentjänster 6§ har förutsättningarna för arbetet förändrats jämfört med när åtgärdsprogrammet antogs.

Stöd för självutvärdering

Kommunen har dokumenterat hur yt- och grundvattenförekomsternas status kan komma att påverkas av VA -och dagvattenhanteringen i kommunen.

Kommunen har dokumenterat var miljökvalitetsnormerna för vatten riskerar att inte följas på grund av VA -och dagvattenhanteringen.

Kommunen har dokumenterat vilka åtgärder som krävs inom VA -och dagvattenhantering för att miljökvalitetsnormerna ska kunna följas.

Kommunen har påbörjat arbetet med att genomföra åtgärderna så att miljökvalitetsnormer för yt- och grundvatten ska kunna följas.

Vilka förutsättningar skulle behövas för högre genomförandegrad? (rullista, flera svar möjliga)

- **Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)**
- Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen
- **Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet**
- **Fler/förbättrade vägledningar**
- **Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen**
- **Annat (öppet svar): Uppdaterade statusklassningar på vattenförekomster och uppdaterad indelning av vattenförekomster i enlighet med nya miljö kvalitetsnormer.**

Övriga frågor

Har det skett samverkan för att beakta MKN i VA-planeringen, i så fall med vilka?

Ja, med berörd länsstyrelse

Ja, med berörda kommuner

Nej

Andra (öppet svar):

Digitala åtgärdsunderlag

För att se behovet av åtgärd 5 för att nå miljö kvalitetsnormen i er kommun, se de digitala åtgärdsunderlagen: [Digitala åtgärdsunderlag \(lansstyrelsen.se\)](https://lansstyrelsen.se)

Kommunerna åtgärd 6 – Dioxiner från småskalig förbränning

Kommunerna ska verka för att minska utsläppen av dioxiner och dioxinlika föreningar från småskalig förbränning.

Åtgärden ska genomföras i samverkan med Naturvårdsverket, Energimyndigheten och länsstyrelserna.

Åtgärden ska genomföras så att den bidrar till att de åtgärder vidtas som behövs för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Åtgärden är av löpande karaktär och är en revidering från kompletterande Åtgärdsprogram 2018–2021. Åtgärden ska därför påbörjas omgående och genomföras löpande.

Åtgärd 6 Genomförande

Avgränsningsfråga

Arbetar ni med denna åtgärd i er kommun? **Ja**/Nej

Om svaret är nej förtydliga varför i frågan **Motivera ert svar** och gå sedan vidare till nästa fråga.

Huvudfråga

På en 5-gradig skala, hur långt i måluppfyllelsen har ni nått i genomförandet?

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. **Åtgärden har utförts till stor del**
3. Åtgärden har delvis utförts
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

Eldning regleras i lokala hälsoskyddsföreskrifter, kommunen informerar om eldning på rätt sätt och tillsyn bedrivs kopplat till eldning vid behov, men kommunen bedriver inget aktivt uppsökande arbete eller kampanjarbete.

Vilka förutsättningar skulle behövas för högre genomförandegrad? (rullista, flera svar möjliga)

Stöd för självutvärdering

Kommunen har informerat om eldning "på rätt sätt"

Kommunen har infört begränsningar för eldning av trädgårdsavfall

Kommunen har infört begränsningar i eldning inom detaljplanelagt/tätbebyggt område

Kommunen har informerat om förbättrande åtgärder i fastighetsägarens värmeanläggning

Kommunen har verkat för omställning till värmeförsörjning som ger mindre utsläpp

Andra aktiviteter och begränsningar som varit relevant i kommunen.

- **Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)**
- Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen
- **Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet**
- Fler/förbättrade vägledningar
- Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat, nämligen (fritext)

Digitala åtgärdsunderlag

För att se behovet av åtgärd 6 för att nå miljö kvalitetsnormen i er kommun, se de digitala åtgärdsunderlagen: [Digitala åtgärdsunderlag \(lansstyrelsen.se\)](https://lansstyrelsen.se)

Översyn av gemensamma Servicenämnder

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta:

1. Kommunstyrelsen får i uppdrag att:
  - Genomlysa formerna för samverkan utifrån att i stället för gemensam nämnd använda sig av avtalssamverkan, samt föreslå fortsatt samverkansform.
  - Genomlysa verksamhetsområden för samverkan, samt föreslå verksamhetsområden för fortsatt och/eller vidareutvecklad samverkan där behov finns och det är möjligt och relevant.
2. Uppdraget återrapporeras löpande till servicenämnderna och kommunstyrelsen i respektive kommun, med slutrapportering senast december 2025.

Sammanfattning av ärendet

Kommunerna är överens om att samverkan är ett viktigt verktyg för att hantera välfärdsfrågor nu och i framtiden och ser positivt på fortsatt samverkan. Vid de tillfällen när samverkansmöjligheter uppstår, bör denna fråga undersökas mellan kommunerna. De nuvarande servicenämnderna ser att det inför nästkommande mandatperiod finns anledning att vidareutveckla samverkan, men det finns också anledning att undersöka om avtalssamverkan kan vara en lämpligare form än de nuvarande servicenämnderna.

Sedan år 2018 finns en utvecklad möjlighet i kommunallagen om avtalssamverkan, en möjlighet som inte fanns då överenskommelsen gjordes år 2014. Det brukliga i nuläget är att kommuner avtals samverkar, vilket också Herrljunga och Vårgårda gör, dels med varandra inom andra områden, dels med andra kommuner. Det finns i ett samverkansavtal möjlighet att bygga en struktur för hur samverkan följs upp och säkerställa politisk insyn och mandat i avtalssamarbetet.

Det finns därför anledning att se över, vidareutveckla och omforma samverkansformen mellan kommunerna så att den är anpassad till de förutsättningar som råder i nuläget men också rustad för en alltmer komplex och föränderlig framtid som kommunerna möter.

Det finns också behov av att löpande se över vilka delar som potentiellt kan förbättras i nuvarande gemensam organisation och justera dessa, vilket ligger inom ramen för kommundirektörernas uppdrag.

Bakgrund

År 2014 tecknades en överenskommelse om att inrätta två gemensamma servicenämnder mellan Herrljunga och Vårgårda avseende:

- Ekonomi/personal
- IT/växel/telefoni

Syftet med nämnderna definierades som att skapa goda förutsättningar för utvecklande och samverkande service, vara en gemensam resurs för samtliga verksamheter, bidra till kvalitetshöjning och optimering av effektivisering, möjliggöra för kostnads- och kompetenseffektivitet, öka attraktionskraften för kommunen som arbetsgivare samt skapa förutsättningar för en fördjupad demokrati.

Den 1 januari 2015 inrättades två gemensamma nämndsorganisationer med uppgift att hantera samverkan mellan samtliga funktioner inom personal, ekonomi, IT, växel samt telefoni. Vårgårda tog ansvar för nämnden avseende ekonomi/personal och Herrljunga tog ansvar för nämnden avseende IT/växel/telefoni. Nämndernas arbete har därefter löpt vidare under nio års tid.

Konsekvenser

Konsekvensbeskrivning görs i samband med utredningsuppdraget och presenteras i kommande rapport till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet

Överenskommelse om gemensam servicenämnd för verksamhetsstödjande funktioner Ekonomi/personal samt IT/Växel/Telefoni

Beslutet ska skickas till

Kommundirektör i Vårgårda

Katja Saari
Kommundirektör

2014-05-06

Bilaga 2

Överenskommelse om gemensam servicenämnd för verksamhetsstödjande funktioner

- **Ekonomi/Personal**
- **IT/Växel/Telefoni**

§ 1 Inledning

Vårgårda och Herrljunga kommuner har kommit överens om att från och med den 1 januari 2015 inrätta två gemensamma nämnder (enligt 3 kap 3a § kommunallagen), kallad servicenämnd för verksamhetsstödjande funktioner ekonomi/personal respektive IT/Växel/Telefoni.

De gemensamma nämndernas verksamhetsområde är verksamhetsstödjande insatser inom ekonomi/personal och IT/Växel/Telefoni. Kommunerna är överens om att samverkan i två gemensamma nämnder är ett bra sätt att arbeta på för att utveckla och stärka samverkan inom dessa områden och att detta i förlängningen leder till bättre kvalitet och service till nytta för kommunens invånare. Det övergripande målet är att verksamheten ska utvecklas på ett positivt sätt och att samverkansarbetet ska ge bättre verkningsgrad på insatta resurser.

Herrljunga kommun respektive Vårgårda kommun är värdkommun och de gemensamma nämnderna ingår i respektive värdkommuns organisation. Nämndernas verksamhet regleras i dess reglementen, som antas av kommunfullmäktige i Vårgårda och Herrljunga.

§ 2 Syftet

Det övergripande syftet med verksamhetsstödjande samverkan är att:

- Skapa goda förutsättningar för utvecklande och samverkande service såväl inom funktionsansvaren som mellan funktionsansvaren.
- Vara en gemensam resurs för samtliga verksamheter i de båda kommunerna avseende ekonomi/personal och IT/Växel/Telefoni.
- Bidra till kvalitetshöjning och optimera effektivisering av den kommunala verksamheten så att resurserna räcker längre.
- Möjliggöra för kommunerna att långsiktigt säkerställa kostnads- och kompetenseffektivitet inom kommunala ekonomi-, personal- och IT-, växel- och telefoni-tjänster till efterfrågad kvalitet.
- Öka attraktionskraften för kommunen som arbetsgivare för att på så sätt locka och behålla kompetent personal inom funktionerna ekonomi, personal, IT, Växel/Telefoni.
- Skapa förutsättningar för en fördjupad demokrati och förbättrad medborgarservice genom att öka användarvänligheten för kommunala IT-tjänster.

För att uppfylla syftet inrättas två gemensamma organisationer med uppgift att hantera följande funktioner/processer:

- Samverkan mellan funktionerna personal, ekonomi, IT, Växel/Telefoni.
- Samverkan inom ekonomifunktionen såsom gemensamt stöd för ekonomi-processer t.ex. fakturering, finansiering, budgetering, anslagshantering, bokföring, uppföljning, redovisning etc.
- Samverkan inom personalfunktionen såsom gemensamt stöd för HR-processer t.ex. löner, arbetsrätt, pensionsfrågor, arbetsmiljö, chef- och medarbetarutveckling, jämställdhet och likabehandling etc.
- Samverkan inom IT-funktionen såsom gemensamt stöd för IT-processer t.ex. IT-drift, IT-strategi inkluderande förutsättningar för e-samhälle.

§ 3 Uppgifter mm

De gemensamma nämnderna har att ansvara för verksamhetsstödjande insatser i de båda kommunerna vad avser ekonomi/personal och IT/Växel/Telefoni. Nämndens uppgift är att stödja och säkerställa en effektiv ledning, administration och gemensamma arbetsformer inom olika delar av de verksamhetsstödjande funktionerna ekonomi, personal, IT, växel och telefoni.

Följande uppgifter ingår i nämndernas verksamhetsområden:

- Samverkan mellan funktionerna personal, ekonomi, IT, Växel/Telefoni.
- Samverkan inom ekonomifunktionen såsom gemensamt stöd för ekonomi-processer t.ex. fakturering, finansiering, budgetering, anslagshantering, bokföring, uppföljning, redovisning etc.
- Samverkan inom personalfunktionen såsom gemensamt stöd för HR-processer t.ex. löner, arbetsrätt, pensionsfrågor, arbetsmiljö, chef- och medarbetarutveckling, jämställdhet och likabehandling etc.
- Samverkan inom IT-funktionen såsom gemensamt stöd för IT-processer t.ex. IT-drift, IT-strategi inkluderande förutsättningar för e-samhälle.
- Samverkan inom växelfunktion med telefoni.

Ekonomifunktionen

Ekonomifunktionen ska med och i samverkan med övriga stödfunktioner i de gemensamma servicenämnderna stödja de kommunala verksamheterna i olika ekonomiprocesser t.ex. fakturering, finansiering, budgetering, anslagshantering, bokföring, uppföljning, redovisning etc.

Personalfunktionen

Personalfunktionen ska med och i samverkan med övriga stödfunktioner i de gemensamma servicenämnderna stödja de kommunala verksamheterna i olika HR-processer t.ex. löner, arbetsrätt, pensionsfrågor, arbetsmiljö, chef- och medarbetarutveckling, jämställdhet och likabehandling etc.

IT-funktionen

IT-funktionen ska med och i samverkan med övriga stödfunktioner i de gemensamma servicenämnderna stödja de kommunala verksamheterna i IT-processer avseende drift, support och underhåll, strategiutveckling och utvecklingsarbete i enlighet med antagna styrdokument avseende utveckling av e-samhälle. Hit hör bl a drifta och säkerställa kommunernas IT-system, utveckla strategier för det framtida e-samhället inom utveckling av e-demokrati, e-tjänster/e-service och e-förvaltning

Växel-/telefonifunktionen

Växel och telefonifunktionen ska med och i samverkan med övriga stödfunktioner i de gemensamma servicenämnderna stödja de kommunala verksamheterna avseende växel och telefonifunktionerna.

§ 4 De gemensamma nämnderna

De gemensamma nämnderna regleras av särskilt reglemente.

Den gemensamma nämnden ingår i värdkommunens förtroendeorganisation. Eftersom förtroendevald i den gemensamma nämnden anses som förtroendevald i den kommun som valt honom/henne skall den förtroendevalda arvoderas av den kommun som valt den förtroendevalda efter respektive kommuns arvodesbestämmelser.

De båda kommunerna är överens om att i god tid diskutera den gemensamma nämndens sammansättning och ordförandeskap inför den mandatperiod som börjar den 1 januari 2015.

Mandatperioden skall vara fyra år räknat från den 1 januari året efter det att allmänna val till kommunfullmäktige hållits i hela landet. Den gemensamma nämndens verksamhet skall dock upphöra tidigare om uppsägning av denna överenskommelse sker före mandatperiodens utgång.

§ 5 Verksamhetsstyrning, budget och resultat

Verksamhetens mål, omfattning, inriktning och kvalitet specificeras årligen i budget för verksamheten.

Verksamhetsplan 2015 och plan 2016 – framåt, för respektive servicenämnd, ska arbetas fram av respektive servicenämnd.

Budgetförslag

Den gemensamma nämnden upprättar ett budgetförslag. Kommunernas respektive kommunstyrelse enas därefter om ekonomiska ramar för kommande års drift- och investeringsbudget och verksamhet under våren, dock så att de kan behandlas av respektive kommun senast i juni månad varje år.

I enlighet med 8 kap. 4 § kommunallagen skall budgeten upprättas av värdkommunen i samråd med övriga samverkande kommuner.

Resultatredovisning

Eventuellt över- eller underskott överförs till följande verksamhetsår.

Ekonomisk redovisning av nämndens verksamhet ska för varje verksamhetsår lämnas till de samverkande kommunerna i enlighet med gemensamt fastställt datum i respektive kommuns tidsplan för bokslutsprocess.

Nämndens verksamhet ska utgöra en del av värdkommunens årsredovisning.

Kommunstyrelsen i värdkommunen upprättar årsredovisningen.

Kommunens årsredovisning ska lämnas till de samverkande kommunerna i enlighet med gemensamt fastställt datum i respektive kommuns tidsplan för överlämning till revisorerna och kommunfullmäktige. Det är kommunfullmäktige i värdkommunen som godkänner årsredovisningen.

Ett delårsbokslut ska upprättas i enlighet med de regler som gäller för övriga nämnder i värdkommunen.

§ 6 Organisation

Värdkommunen förbinder sig att vara huvudman för den gemensamma nämnden.

Den gemensamma nämnden har ingen egen förvaltning. Kommunchefen i värdkommunen är tillika förvaltningschef för verksamheterna inom den gemensamma nämnden. För beredning och verkställighet av den gemensamma nämndens beslut och planering och administration av verksamheten svarar kommunstyrelsens förvaltning i värdkommunen.

§ 7 Personal

Kommunerna är överens om att från och med den 2015-01-01 slå ihop de båda kommunernas nuvarande ekonomi-/personal-avdelningar och IT-/Växel/Telefoni-avdelningar till ett gemensamt servicekontor inom respektive värdkommuns kommunstyrelseförvaltning. Detta föreslås ske genom en s.k. verksamhetsövergång (enligt 6 b § LAS).

Den personal som berörs får ett personligt erbjudande om anställning hos huvudmannen från och med aktuellt datum för verksamhetsövergången. För den personal som avstår från att gå över till den nya arbetsgivaren kan en övertalighetssituation uppstå då inte arbetsuppgifterna finns kvar i kommunen. Den personal som går över till den nya arbetsgivaren ges samma kollektivavtalade villkor som tidigare. Även sparade semesterdagar och anställningstid ingår vid övergången.

Anställningstid

Den anställningstid som den anställde har fullgjort i XX/YY kommun räknas som fullgjord i XX/YY kommun (värdkommunen/huvudmannen) beträffande LAS

Rätt till föräldradighet

Rätt till studieledighet

Pensionsförmåner

Avgångsförmåner enligt AGF-KL

Tjänstegrupplivförsäkringar enligt TGL-KL

Hedersgåvor i kommunen

Vad som i övrigt förutsätts i Allmänna bestämmelser, AB

Övrig arbetsrättslig lagstiftning

Semester

Eventuellt sparade dagar förs automatiskt över till XX kommun (värdkommunen).

Komp-tid och flexitid

Regleras innan övergången

LAS-område

Är den anställande nämnden för all personal inom verksamhetsområdena ekonomi-/personal- och IT/Växel/Telefoni.

§ 8 Kostnadsfördelning

De totala faktiska kostnaderna för de gemensamma nämnderna och dess verksamheter (stödfunktionerna ekonomi/personal och IT/Växel/Telefoni) ska fördelas mellan kommunerna i enlighet med separat överenskommelse benämnd "särskilt angivna beräknings- och kostnadsfördelningsgrunder". Särskilt budgetbeslut ska fattas av respektive kommunfullmäktige inför nästkommande budgetår. Lämplig och relevant fördelningsnyckel ska arbetas fram i respektive servicenämnd.

(I fördelningsnyckeln ska även ägarförhållanden avseende lös egendom såsom t.ex. hårdvara, mjukvara och infrastruktur regleras avseende IT/Växel/Telefoni).

För verksamhetsåret 2015 gäller följande.

Inför budgetåret 2015 ska respektive kommun finansiera de gemensamma nämnderna utifrån budget 2014 och därtill hörande bedömning av verklig prognos/verkligt utfall för budgetåret 2014 samt bedömda löneökningkostnader vid lönerevision 2015 och kostnadsökningar utifrån bedömda prisökningar i enlighet med KPI eller annan bedömd kostnads-/prisutvecklingskoefficient. Andra ofrånkomliga kostnadssökningar ska medräknas inför bedömning av relevant budget för verksamhetsåret 2015.

Under 2015 ska uppföljning och utvärdering ske för att skapa underlag inför budgetbeslut och fördelningsnyckel inför budgetåret 2016.

Utifrån dessa fördelningsgrunder lämnar kommunerna ett årligt kommunbidrag för att täcka de gemensamma kostnaderna för nämnden. Kommunbidraget ska vara värd-kommunen tillhanda senast den 31 december året före budgetåret.

§ 9 Försäkring

Den samverkande part som har äganderätt till egendom som nyttjas för nämndens verksamhet ska se till att egendomen försäkras.

§ 10 Omförhandling

Kommun har rätt att påkalla omförhandling av detta avtal om det inträffar omständighet som väsentligen förändrar förutsättningarna för detta avtal.

§ 11 Tvister

Tvist rörande tolkning och tillämpning av detta avtal skall i första hand avgöras av parterna i samråd. Kan inte enighet uppnås skall tvisten avgöras av allmän domstol.

§ 12 Avveckling av nämnd

I det fall kommunerna väljer att avveckla den gemensamma nämnden och avbryta samarbetet, så är kommunerna överens om att en avveckling innebär risk för en såväl ekonomisk som verksamhetsmässig skada. Vidare så är kommunerna överens om svårigheten att vid överenskommelsens tecknande i detalj beskriva hur gemensamma resurser ska fördelas vid en avveckling. Därför ska avveckling genomföras på sådant sätt att kommunernas skada minimeras och att gemensamma resurser fördelas i förhållande till gjorda satsningar såväl före överenskommelsens tecknande som under samarbetsperioden.

En återgång av lös egendom (t.ex. datorutrustningar och annan hårdvara) till den ursprungliga kommunens ägo ska ske enligt samma principer som övergången till den gemensamma nämnden.

Avvecklingen ska ledas av respektive kommuns fullmäktigepresidium och beredas av en beredningsgrupp bestående av kommunernas kommunchefer. En extern utredningsresurs ska kunna anlitas i det fall presidierna finner det nödvändigt.

Förslaget till avvecklingsuppgörelse ska granskas av respektive kommuns revisorer innan beslut.

Redovisat tillvägagångssätt för avveckling ska tillämpas oavsett om det är en av parterna som begär avveckling eller det är båda parterna gemensamt.

§ 13 Överenskommelsens giltighet

Denna överenskommelse gäller från och med den 1 januari 2015 till och med utgången av nästa mandatperiod dvs den 31 december 2018. Därefter gäller överenskommelsen 2 år i taget med 12 månaders uppsägningstid.

Överenskommelsen gäller under förutsättning att fullmäktige i Vårgårda och Herrljunga kommuner har godkänt den genom beslut som vinner laga kraft.

Denna överenskommelse har upprättats i två originalexemplar, varav var part har tagit sitt.

För Vårgårda kommun

.....
Mattias Olsson
Kommunstyrelsens ordförande

.....
Lars Björkqvist
Kommunchef

För Herrljunga kommun

.....
Mats Palm
Kommunstyrelsens ordförande

.....
Niels Bredberg
Kommunchef

Bilagor:

Reglementen för Servicenämnderna Personal/Ekonomi och IT/Växel/Telefoni

KS § 18

Information om översyn av servicenämnderna

Sammanfattning

Kommundirektör Katja Saari informerar om att kommundirektörerna i Herrljunga kommun och i Vårgårda kommun har fått i uppdrag att se över servicenämndernas uppdrag och kommunernas samverkan kring personal, ekonomi, IT, växel och telefoni. Servicenämnderna inrättades 2015 och sedan dess har en ny kommunallag trätt i kraft 2018 som ger kommuner nya möjligheter till samverkan via avtal. Ärendet kommer att lyftas vid kommunstyrelsens sammanträde i mars.

Informationen läggs till handlingarna.

Svar på granskning avseende fordonhantering i Herrljunga kommun

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen tar emot granskningsrapporten och lägger den till handlingarna.
2. Förvaltningen ges i uppdrag att se över processen för hantering av kommunens fordon med utgångspunkt i revisionens rekommendationer. Översynen rapporteras till kommunstyrelsens snarast möjligt, dock senast 2024-11-07.

Sammanfattning av ärendet

Deloitte AB har av de förtroendevalda revisorerna i Herrljunga kommun fått uppdraget att genomföra en granskning avseende hantering av kommunens fordon i syfte att bedöma om Herrljunga kommuns hantering av fordon är ändamålsenlig och med en tillräcklig intern kontroll. Granskningen avser 2022–2023 och har begränsats till den nämnd som har ansvar för fordon.

Efter genomförd granskning lämnar revisionen rekommendationer till kommunstyrelsen, i sin roll att leda, samordna och koordinera hela kommunens verksamhet och till nämnderna i sin roll som användare och hanterare av fordon.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2024-02-26

Missiv från kommunrevisionen daterad 2024-12-31

Granskningsrapport från Deloitte gällande hantering av kommunens fordon, Herrljunga kommun, januari 2024

Beslutet ska skickas till

Kommunrevisionen

Katja Saari
Kommundirektör

Revisorerna i Herrljunga kommun

31 januari 2024

Till:
Kommunstyrelsen

Granskning av fordonshantering i Herrljunga kommun

Kommunens revisorer har med stöd av Deloitte AB genomfört en granskning av fordonshantering i Herrljunga kommun i syfte att bedöma om Herrljunga kommuns hantering av fordon är ändamålsenlig och med en tillräcklig intern kontroll.

I samband med granskningen har en rapport upprättats. I rapportens sammanfattning finns iakttagelser och rekommendationer. Vår granskning bifogas detta brev.

Vi önskar få del av kommunstyrelsens syn på rapportens rekommendationer senast **2024-03-27**.

För kommunens revisorer

Jonny Gustafsson
Ordförande

Hantering av kommunens fordon Herrljunga kommun

Januari 2024

Innehåll

Innehåll	1
Sammanfattning	2
1. Inledning	4
2. Granskningsresultat	6

Sammanfattning

Deloitte AB har av de förtroendevalda revisorerna i Herrljunga kommun fått uppdraget att genomföra en granskning avseende hantering av kommunens fordon.

Revisionsfråga

Är Herrljunga kommuns hantering av fordon ändamålsenlig och med en tillräcklig intern kontroll?

Svar på revisionsfråga

Vår sammanfattande revisionella bedömning är att Herrljunga kommuns hantering av bilar till viss del är ändamålsenlig och utformad med en tillräcklig intern kontroll.

Iakttagelser och slutsatser

Vår bedömning grundar sig i följande iakttagelser och slutsatser:

- Herrljunga kommun har en bred fordonspark, men det är oklart om den nuvarande sammansättningen av fordon uppfyller det faktiska och framtida behovet. Kommun hade per nov 2023 totalt 61 personalbilar, varav fem av dessa tillhör bilpoolen. En stor del av fordonsflottan är äldre än tre år, med en betydande andel över sju år.
- Herrljunga kommun har en strukturerad hantering av kostnader för sin fordonsflotta, både övergripande och enhetsnivå. Leasingavgifter, drivmedelskostnader, och kostnader för underhåll och reparationer är signifikanta komponenter i den totala kostnadsstrukturen. Reparationskostnader har ökat markant, framför allt under 2022. Skadekostnader, särskilt på grund av plåtskador, har varit betydande och har lett till att fordon behövt stå på verkstad under långa perioder.
- Det finns flera olika styr/stöddokument relaterade till fordonshantering, men det saknas en kommunövergripande policy/strategi som täcker alla aspekter av fordonshantering från

anskaffning till avyttring och som integrerar och harmoniserar befintliga dokument samt skapar en heltäckande och tydlig ram för fordonshantering.

- Det är inte tydligt definierat hur ansvaret för fordonshantering är fördelat på den politiska nivån. Exempelvis finns det en brist på tydliga direktiv och klarhet i roll- och ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen och övriga berörda nämnder när det gäller övervakning och strategisk styrning av fordonshantering.
- Miljövänliga transportalternativ värderas högt bland fordonansvarige och enhetschefer vid val av bilar. Dock saknas det detaljerade miljökrav och strategier för fordonsflottan i de befintliga styrdokumenterna. Det saknas en genomgående och strategisk inriktning för att integrera miljöaspekter i samtliga delar av fordonshantering.
- Detaljerade säkerhetskrav för kommunens fordon är inte tillräckligt belysta i de tillgängliga styrdokumenterna, exempelvis är det inte tydligt huruvida bilarna ska vara utrustade med alkoholås eller ej. Kommunens nuvarande bilpark är inte utrustad med alkoholås.
- Herrljunga kommun har ett pågående leasingavtal med Nordea Finans Sverige AB, och en ny upphandling av leasingavtal är under process.
- Granskningen indikerar att enheterna ofta väljer att förlänga leasingavtal och/eller väljer att behålla bilarna under längre tid, med motivering att detta är det mest kostnadseffektiva alternativ. Detta må vara korrekt på kort sikt med det finns risk att detta alternativ kan vara en mindre fördelaktig utifrån samhälls- och kommunens helhetsperspektiv och på en längre sikt.
- Det har konstaterats brister i märkningen (med kommunens logotyp) och skötsel/underhåll av kommunens fordon, vilket riskerar att skada kommuns image (bild av kommunen) externt.
- Herrljunga kommun har sedan 2018/2019 implementerat en bilpool för att effektivisera användningen av fordon, men det framgår inte tydligt hur väl bilpoolens storlek, tillgänglighet och

användningsfrekvens matchar de faktiska transportbehoven inom kommunen. Det finns även utrymme för att förbättra bokningssystemet, uppföljningsrutiner och policyer för att maximera bilpoolens effektivitet och bidra till kostnadsbesparingar och minskad miljöpåverkan.

- Det finns osäkerheter kring hur överskott och underskott vid avyttring av bilar ska hanteras. Hantering av eventuella överskott eller underskott vid försäljning av bilar i förhållande till restvärden är inte tydligt definierade eller transparenta.
- Enheterna genomför viss uppföljning och kontroll av fordonens användning, men processerna för internkontroll och efterlevnad av styrdokument behöver stärkas. Trots att det finns verktyg för uppföljning, som GPS-puckar och elektroniska körjournaler, används dessa inte fullt ut för att systematiskt övervaka och analysera användningen och hanteringen av fordon. En mer effektiv användning av dessa verktyg kan ge en djupare förståelse och kunskap kring hanteringen av fordon.

Rekommendationer

Kommunstyrelsen (*i sin roll att leda, samordna och koordinera hela kommunens verksamhet, inkl. Ekonomi, Strategisk planering, kommunövergripande projekt och initiativ*) **rekommenderas:**

- Att förtydliga ansvarsfördelningen för fordonshantering på politisk nivå - definiera och kommunicera klart hur ansvaret fördelas mellan kommunstyrelsen och övriga berörda nämnder (*Detta bör inkludera tydliga direktiv och rollförtydliganden för övervakning och strategisk styrning av fordonshantering*).
- Att utveckla och implementera en kommunövergripande policy/strategi för fordonshantering som integrerar och harmoniserar befintliga styrdokument (*Denna policy/strategi bör tydligt definiera riktlinjer för anskaffning, underhåll, och avyttring av fordon samt inkorporera miljömässiga och säkerhetsrelaterade aspekter i alla delar av fordonshantering. Den bör även inkludera tydlig övervakning och strategisk styrning för fordonshantering*).
- Att se över och utveckla policyerna, bokningssystemet och uppföljningsrutinerna för bilpoolen, så att storleken, tillgängligheten och användningsfrekvensen matchar de faktiska transportbehoven inom kommunen.

Kommunstyrelsen och nämnderna (*i sin roll som användare och hanterare av fordon*) **rekommenderas:**

- Att förstärka internkontrollen av fordonshantering genom att systematisera och följa upp hela processen, från behovsanalys och anskaffning till användning och avyttring av bilar (*inkl. att implementera effektiva uppföljningsrutiner, inklusive användning av verktyg som GPS-puckar och elektroniska körjournaler, för att noggrant övervaka användningen och skötseln av fordonen och säkerställa att de överensstämmer med kommunens policyer och riktlinjer*).
- Att genomföra regelbundna och riktade insatser för att öka medvetenheten och kunskapen om korrekt hantering och ansvarsfull användning av kommunens fordon (*Detta bör inkludera regelbunden utbildning i säker körning, fordonsskötsel och etablering av system för kontinuerlig uppföljning av fordonens skick*).

Jönköping den 22 januari 2024

DELOITTE AB

Revsul Dedic
Certifierad kommunal revisor

Shkurte Bilalli
Verksamhetskonsult

1. Inledning

Bakgrund

Herrljunga kommun har i likhet med många andra kommuner ett flertal fordon. Felaktig nyttjande och hantering av kommunens fordon riskerar att medföra höga och onödiga kostnader för kommunen. Det kan även leda till minskat förtroende från allmänheten. Utifrån ett ekonomiskt, miljömässigt och verksamhetsmässigt perspektiv är det även av stor vikt att kommunens fordonspark är anpassad utifrån de behov som finns. Kommunstyrelsen och nämnderna i en kommun ska enligt kommunlagen tillse att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten i övrig bedrivs på ett tillfredsställande sätt. Detta gäller även hantering av kommunens fordon. För att möjliggöra detta är det viktigt att det finns ett system och regler för att bevaka vilka fordon som finns inom kommunen samt hur dessa nyttjas. Det är även av vikt att kommunens fordon används på ett korrekt sätt.

De förtroendevalda revisorerna i Herrljunga kommun har med hänsyn till ovanstående bedömt det angeläget att genomföra en granskning av kommunens hantering av kommunens fordon.

Syfte och avgränsning

Granskningens syfte är undersöka om kommunens fordon används på ett korrekt sätt. Granskningen har begränsats till den nämnd som har ansvar för fordon. Granskningen avser år 2022–2023.

Granskning avser i första hand personalbilar och inte verksamhetsspecifika fordon.

Revisionsfråga

Är Herrljunga kommuns hantering av fordon ändamålsenlig och med en tillräcklig intern kontroll?

Underliggande frågeställningar

- Finns aktuella förteckningar över kommunens fordon? Hur många fordon finns i dagsläget och hur är dessa fördelade mellan olika förvaltningar? Uppfyller fordonsparken det fastställda behovet?
- Följs kostnadsutveckling för kommunens fordon upp? Hur utvecklingen under de senaste åren ((totalt, leasingavgift, drivmedel, service/underhåll)?
- Har Herrljunga kommun säkerställt att det finns ändamålsenliga styrdokument (policyn, riktlinjer, strategier och rutiner) avseende kommunens hantering av tjänste-/leasingbilar?

- Har Herrljunga kommun säkerställt att det finns ändamålsenliga organisation och ansvarsfördelningen gällande kommunens hantering av tjänste-/leasingbilar?
- Finns tydliga och dokumenterade riktlinjer och ansvar för riktlinjer och ansvar för beställning, upphandling och inköp och av kommunens fordon? Upprättas några kalkyler och görs det några överväganden i samband med beslut kring kommunens fordon (till exempel säkerhet, utrustning, miljö)?
- Finns det dokumenterade och tydliga riktlinjer och rutiner för ägande och nyttjande av kommunens bilar?
- Finns det dokumenterade och tydliga riktlinjer och rutiner för, service, reparationer, tvättning och städning av fordon?
- Finns det dokumenterade och tydliga rutiner för hantering av bilar vid leasingavtalstidens slut?
- Är kommunens hantering av bilpoolen tillfredsställande och ändamålsenlig?
- Finns rutiner/system för uppföljning och redovisning av hur fordon används och vilka resor görs? I vilket utsträckning kontrolleras efterlevnad av riktlinjer och rutiner? Hur ser efterlevnad ut?

Metod och granskningsinriktning

Granskningen har genomförts genom *dokumentstudier* samt genom intervjuer med följande befattningshavare:

- Kommundirektör.
- Ekonomichef.
- Förvaltningschef (Internservicenämnden).
- Verksamhetschef & enhetschef (Vård- och omsorg).
- Enhetschef (Syssetsättningsenheten/Funktionshinder).
- Bilansvarig/Fordonsansvarig.

Granskningen har delats in i följande sju faser:

- Planering av intervjuer.

- Samla fakta/underlag genom intervjuer och dokumentgranskning.
- Genomgång, sammanställning och analys av insamlat material.
- Framtagning av viktiga iakttagelser och rekommendationer samt svar på revisionsfråga.
- Rapportskrivning inkl. sakavstämning.
- Presentation av granskning till revisorer.
- Godkänd rapport skickas till berörda nämnder & revisorer.

Revisionskriterier och utgångspunkter

I vår granskning av Herrljunga kommuns hantering och användning av fordon/bilar har ett flertal revisionskriterier och utgångspunkter för att bedöma ändamålsenlighet och effektivitet, beaktats. Dessa kriterier grundar sig dels i lagstiftning såsom kommunallagen och Skatteverkets regler, dels i allmänna principer för god kommunal förvaltning och ekonomisk hushållning.

Enligt kommunallagen ska kommunens verksamhet präglas av effektivitet och ekonomi, där resurser används på ett sätt som bäst gagnar kommuninvånarna. Det innebär att fordonshantering inte bara ska vara kostnadseffektiv, utan även uppfylla behoven hos de kommunala verksamheterna och de tjänster som erbjuds till invånarna.

Fordonsparkens hantering bedöms utifrån principer om kostnadseffektivitet och ekonomisk hållbarhet (*ekonomisk aspekt*). Det inkluderar överväganden om livscykelkostnader för fordon, finansieringsmetoder (såsom leasing kontra direktköp), samt effekterna av försäljningsvärde och underhållskostnader. I linje med kommunens miljömål och nationella miljölagstiftning, bedöms fordonens miljöpåverkan. Detta inkluderar utsläppsnivåer, bränsleförbrukning och integrationen av miljövänliga fordon i kommunens fordonspark (*miljöaspekt*). Säkerheten för såväl förare som andra trafikanter är av yttersta vikt. Därför ingår en bedömning av fordonens säkerhetsstandarder och regelbundenheten i underhåll och service (*säkerhetsaspekt*).

Fordonsparkens förmåga att möta de skiftande behoven i olika verksamheter och enheter inom kommunen, samt anpassningsförmågan till förändrade behov över tid, är centrala aspekter. Detta innefattar även bedömningen av fordonspoolens storlek och sammansättning, samt tillgänglighet och användningseffektivitet (*användbarhet och flexibilitet*). Fordonsparken representerar också kommunen externt och påverkar därmed dess image. Det är viktigt att fordonen hålls i bra skick, är adekvat märkta

och används på ett sätt som speglar kommunens värderingar och ansvarstagande (*kommunens image/anseende*).

I en kommun är ansvaret för att säkerställa en ändamålsenlig och tillfredsställande fordonshantering vanligtvis uppdelat mellan flera nyckelroller och enheter:

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att säkerställa att kommunens verksamhet, inklusive fordonshantering, sker på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. De ansvarar för att strategiska beslut och riktlinjer för fordonshantering överensstämmer med kommunens mål och policyer. *En nämnd, dess verksamheter och chefer* ansvarar för den praktiska tillämpningen av kommunens riktlinjer och policyer (om de har några fordon). De ska se till att fordonen används och underhålls enligt fastställda standarder och praxis. De kan även ha ansvar för att utvärdera och rapportera om fordonens tillstånd och användning. *Ekonomiavdelningen* spelar en viktig roll i budgetering och finansiell uppföljning av fordonshantering, inklusive kostnadsanalys och investeringsbedömningar.

Fordonsansvariga inom vissa förvaltningar (som dessa finns) har ofta det operativa ansvaret för underhåll, service och eventuell avyttring av fordon. *Personal och användare av fordonen (även om de inte har formellt ansvar)* spelar de en viktig roll i att följa riktlinjer och policyer för användning och skötsel av fordonen. Samverkan och tydlig kommunikation mellan dessa olika roller och enheter är avgörande för en effektiv och ändamålsenlig fordonshantering i kommunen.

Dessa kriterier och utgångspunkter är utformade för att säkerställa en helhetsbedömning av kommunens fordonshantering. Granskningen syftar till att identifiera styrkor och svagheter i den nuvarande hanteringen och ge rekommendationer för förbättringar i linje med kommunens övergripande mål och policyer.

Kvalitetssäkring

Kvalitetssäkring har skett genom Deloitte's interna kvalitetssäkringssystem. Rapporten har även kvalitetssäkrats av de intervjuade personerna.

2. Granskningsresultat

Utifrån genomförda intervjuer och granskat material har en övergripande beskrivning av fordonshantering i Herrljunga kommun gjorts nedan. De iakttagelser som framkommit till följd av intervjuer och dokumentstudier redogörs under den rubrik som ansetts mest lämplig.

2.1. Allmänt

2.1.1 Fordonsparken Herrljunga kommun

Herrljunga kommun har en förteckning över kommunens fordon, som inkluderar både leasade och ägda fordon. Denna förteckning sköts och uppdateras av den fordonsansvarige på Arbetsmarknadsenheten (AME). För hantering och administration av bilarna används programmet Portify Fleet Intelligence, där registreras alla bilar, deras serviceintervaller och besiktningstider. Enligt uppgifter som vi tagit del av fanns det per nov 2023 totalt 61 personalbilar i Herrljunga kommun. I tabell 1 presenteras en sammanfattning per nämnd och verksamhet.

Nämnd	Antal bilar
Socialnämnd	43
- Arbetsmarknadsenheten	7
- försörjningsstöd IFO	4
- Rehabiliteringen och HSL	7
- Stöd- och resurs	3
- Hemtjänsten	22
Internservicenämnd	10
- Fastighetsenheten	5
- Bilpool	5
Samhällsbyggnadsnämnd	3
- Miljöenheten	2
- Lokalvård	1
KS/sevicenämnd IT	1
- IT-enheten	1
Bildningsnämnden	1
- Musik/kulturskolan	1
Oklart nämnd/verksamhet	3
Total	61

Tabell 1: (Källa: Interna uppgifter)

Socialnämnden innehar majoriteten av bilarna, totalt 43 stycken (över 80%) av den totala bilflottan.

Inom vård- och omsorgsverksamheten finns det 32 bilar, varav 22 finns inom hemtjänsten.

Internservicenämnden ansvarar för 5 bilpoolbilar och 5 bilar som används av fastighetsavdelningen. Samhällsbyggnadsnämnden har 3 bilar, varav 2 används av miljöenheten och en inom lokalvården. Kommunstyrelsen/Gemensamma servicenämnden IT har en bil till förfogande för IT-enheten. På samma sätt som för socialnämndens bilar, hanterar fordonsansvarige och AME inköp, service, tvätt och avyttring av bilarna som tillhör internservicenämnden, samhällsbyggnadsnämnden samt kommunstyrelsen/gemensamma servicenämnden IT. Det råder dock osäkerhet kring hantering av bildningsnämndens bil. I kommunens fordonspark utgör Toyota det vanligaste bilmärket, med 37 bilar (61%), varav 18 är hybridbilar. Enligt intervjuade personer grundar sig valet av Toyota på hemtjänstens preferens för hybridbilar och Toyotas längre hållbarhet.

Baserat på tillgängligt material kan vi inte specificera bilarnas exakta ålder, men avbetalningstiderna antyder att de flesta bilar är minst lika gamla som deras avbetalningstid. Enligt tabell 2 är cirka 77% av bilarna äldre än 3 år, och över 20% är äldre än 7 år. De intervjuade anser att det inte finns någon anledning att byta ut bilar som fungerar väl och är kostnadseffektiva.

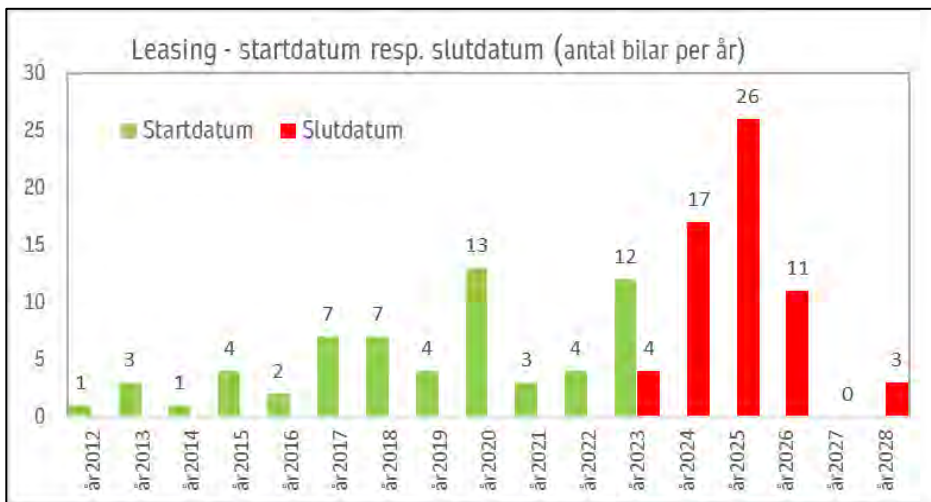
Märke	Antal bilar/Avbet.tid/ålder	1-3 år	1-5 år	1-7 år	> 7 år	% märke
Fiat	1			1		2%
Ford	3			1	2	5%
Nissan	2				2	3%
Opel	1		1			2%
Peugeot	3		2	1		5%
Renault	7	1	2	2	2	11%
Skoda	2	1	1			3%
Toyota	37	12	15	7	3	61%
Volvo	1		1			2%
VW	4		1		3	7%
	Total	14	23	12	12	
	Andel (avbetalningstid)	23%	38%	20%	20%	

Tabell 2: (Källa: Interna uppgifter)

En analys av start- och slutdatum för avbetalningar av kommunens bilar mellan 2012 och 2023 (Figur 1) visar att flest nya avbetalningsavtal inleddes under åren 2020 och 2023. Detta tyder på att ett betydande antal nya bilar anskaffades vid dessa tillfällen.

Av slutdatum framkom att avbetalningsperioderna för många av bilarna kommer att löpa ut mellan 2024 och 2026, med en tydlig koncentration till år 2025.

Granskning av avbetalningsplanerna visar att 62% av de för närvarande aktiva bilarna initialt hade en avbetalningsperiod på två år, medan ungefär 23% hade tre år och 15% fem år. Med beaktande av dessa uppgifter och det vi noterade innan framstår det som att enheterna ofta väljer att förlänga avbetalningstiden efter att den ursprungliga perioden har gått ut.

Figur 1 (Källa: Interna uppgifter)

I analysen av sambandet mellan avbetalningstid och leasingavgift framgår det att månadskostnaderna minskar markant när avbetalningsperioden överskrider 5 år. Detta kan delvis förklara varför enheter tenderar att behålla bilar längre i stället för att byta ut dem.

Som det framkommer senare i rapporten, har varje enhet och enhetschef en individuell bilbudget. För att hålla sig inom denna budget verkar det som om enhetschefen tenderar att ibland välja det alternativ som minimerar månadskostnaden, vilket kan resultera i ett kortsiktigt ekonomiskt tänkande.

2.1.2 Kostnadsredovisning, kostnadsfördelning och kostnadsutveckling

Finansiering av bilar

Herrljunga Kommun har tecknat ett leasingavtal med Nordea Finans Sverige AB. Avtalet gäller under perioden 2020-05-01-2024-04-30. Enligt uppgifter pågår en ny upphandling.

Avtalet baseras på SKL Kommentus ramavtal Finansiell Fordonsleasing 2017 och detaljerar villkoren för leasing av personbilar och lätta lastbilar under 3,5 ton. På villkoren i detta avtal, erbjuder sig Nordea Finans AB att löpande förvärva personbilar och lätta lastbilar under 3,5 ton, från av Herrljunga kommun anvisade leverantörer, för uthyrning genom leasing till Nordea Finans. Leasingperioden får uppgå till 36-60 månader. Det högsta bokförda värdet av samtliga fordon får inte överstiga 10 mnkr.

Herrljunga kommun betalar flera olika typer av kostnader till Nordea Finans enligt ramavtalet för fordonleasing. Dessa kostnadskomponenter speglar det totala ekonomiska åtagandet som Herrljunga kommun har gentemot Nordea Finans i enlighet med leasingavtalet för fordonen.

Leasingavgiften: Beräknas baserat på Nordea Finans anskaffningskostnad för fordonet och bestäms genom en årlig ränta som är baserad på Stibor-räntan plus ett fast tillägg. Leasingavgiften kan ändras om det finns förändringar i Stibor-räntan eller om det sker ändrad lagstiftning eller andra myndighetsåtgärder som påverkar leasingkostnaderna. Herrljunga kommun betalar denna avgift månadsvis i förskott.

Upphandlingskostnad: Om Nordea Finans betalar leverantören innan leverans har skett eller innan kommunens skyldighet att betala leasingavgiften har inträtt, ska Herrljunga kommun betala en särskild upphandlingskostnad. Denna kostnad beräknas baserat på det belopp som Nordea Finans har betalat ut och baseras på samma årliga räntesats som leasingavgiften. Upphandlingskostnaden gäller från betalningsdagen till den dag då leasingperioden börjar och betalas månadsvis i efterskott samt vid leasingperiodens början.

Övriga kostnader och avgifter: Mervärdesskatt på leasingavgiften betalas av Herrljunga kommun samtidigt med leasingavgiften. Andra kostnader eller utlägg som är relaterade till avtalet, samt andra avgifter eller skatter som beslutas av myndigheter och som berör avtalet, betalas av Herrljunga kommun till Nordea Finans vid anfordran.

Kostnader som inte ingår i leasingavgiften, såsom fordonsskatt, avgift för omregistrering, kostnader för försäkring, service och reparationer, utbyte av däck, drivmedel, smörjmedel eller parkeringsböter, betalas av Herrljunga kommun. Herrljunga kommun betalar även direkt till uppbördsmyndigheten för skatter och pålagor som är förenade med innehav eller brukande av fordonet.

Enligt erhållen rutin och de intervjuade ansvar enhetscheferna (budgetansvarig) för de bilar som deras enhet köper in och använder. Enhetscheferna har en individuell bilbudget att förhålla sig till. En enhet belastas med samtliga bilkostnader för de fordon de äger.

På enhetsnivå är kostnaderna kopplade till respektive bil, vilket möjliggör uppföljning av bilkostnader per bil, enhet, verksamhet, förvaltning eller nämnd, samt även per kostnadstyp. Alla kostnader bokförs i kommunens ekonomisystem och är därmed lättillgängliga för vidare uppföljning och analys.

Inom ramen för denna granskning avsåg vi inte att kartlägga och granska alla kostnader och kostnadsuppföljningen i detalj. Syftet är i stället att undersöka och bedöma vilka rutiner som finns för kostnadsredovisning och uppföljning av kostnader för kommunens fordon, vem som är ansvarig för detta och hur rutinerna tillämpas i praktiken.

För att få en uppfattning om kostnaderna och kostnadsredovisningen på en övergripande nivå och på enhetsnivå har vi tagit del av två Excel-filer. Den ena är från hemtjänsten och innehåller uppgifter om bilkostnader (leasing, bensin, försäkringar, skatt, och övriga kostnader för transportmedel, etcetera) per bil och per kostnadsställe (hemtjänstgrupp) för perioden januari till oktober 2023.

Den andra filen kommer från ekonomiavdelningen och innehåller en lista över alla bokförda fakturor (per faktura) under åren 2021-2023. Av denna lista framgår bland annat månad/år, verifikationsdatum, fakturanummer, en kopia av fakturan, kund/leverantörsnamn och belopp. Eftersom olika konton används för olika typer av kostnader, är det möjligt att följa upp kostnader per kostnadsslag. Dock kan vi inte utifrån det erhållna underlaget se kostnaden per bil, det vill säga fakturorna är inte kopplade till någon specifik bil.

Övergripande nivå

I Tabell 3 presenteras en övergripande sammanfattning av kostnaderna mellan åren 2021 och 2023, uppdelat efter olika kostnadsslag. För 2023 inkluderar siffrorna endast kostnader fram till november, och det är osäkert om dessa täcker alla kostnader för året.

Konto	Typ av kostnad	år 2021	år 2022	år 2023 (nov)
6911	Bensin	693 776 kr	1 047 997 kr	814 134 kr
6912	Diesel	347 823 kr	436 707 kr	249 457 kr
6913/14	Gas/Etanol	0 kr	726 kr	0 kr
6990	Övriga kost. för transportmedel	1 213 094 kr	1 483 931 kr	1 217 244 kr
6920	Fordonskatt	105 688 kr	121 506 kr	94 450 kr
6960	Trängselskatt	617 kr	752 kr	387 kr
7310	Försäkringspremier	161 039	208 280 kr	129 126 kr
6952	Leasing fordon	1 418 303 kr	1 329 039 kr	1 045 979 kr
	<i>Felkonterat</i>	<i>98 261 kr</i>	<i>74 227 kr</i>	<i>120 917 kr</i>
	TOTALT PER ÅR	4 038 600 kr	4 494 885 kr	3 542 567 kr

Tabell 3: (Källa: Interna uppgifter)

Drivmedelskostnad

Under 2022 noterades en markant ökning av drivmedelskostnaderna jämfört år 2021 (plus 40%). Denna uppgång kan hänföras till en kombination av ökade körsträckor och stigande bensinpriser. Bland kommunens bilflotta, framför allt inom socialförvaltningen där hybridbilar dominerar, återspeglas denna trend i att en majoritet av drivmedelskostnaderna är relaterade till bensin, medan en mindre andel utgörs av kostnader för diesel.

Leasing

Leasingkostnaderna utgjorde 35% av de totala kostnaderna för både 2021 och 2022. Som framgår av tabellen, låg leasingkostnaden på drygt 1,4 miljoner kronor under dessa år. Siffrorna för år 2023 gäller inte hela året, så det är svårt att dra slutsatser, men de tycks hamna på en lägre nivå än för 2021 och 2022.

Baserat på det granskade underlaget, verkar den totala årliga leasingkostnaden påverkas av resultatet från eventuellt överskott eller underskott vid försäljning av bilar. Det verkar som att när en bil säljs med ett överskott reduceras den totala leasingkostnaden med detta överskottsbelopp, och tvärtom vid ev. underskott. Enligt fordonsansvarig, som sköter försäljningen av bilarna, har bilarna under tiden han har ansvar sålts med överskott. Detta innebär att den faktiska leasingkostnaden för de befintliga bilarna är förmodligen högre än vad som redovisas i tabell 3.

Restskulden på bilarna minskar när enheterna väljer att behålla dem under flera år. Ca 60% av de bilar som används idag är äldre än 5 år, vilket innebär att leasingkostnaden per år minskar trots att antalet bilar inte har förändrats nämnvärt.

'Övriga kostnader för transportmedel'

Uppgifter som rör 'Övriga kostnader för transportmedel' avser kostnader som har registrerats på konto 6990. Enligt ekonomiavdelningen omfattar detta 'övriga kostnader för transportmedel'. I 'Övriga kostnader för transportmedel' ingår kostnader för vanlig tvätt, hyrbilar, service, besiktning, däckservice samt reparationskostnader och övriga kostnader som uppstår i samband med bilsador eller fel på bilar.

Enligt de intervjuade har kommunen under de senaste åren framför allt under 2022 upplevt stora reparationskostnader för sina bilar, främst på grund av krockar och plåtskador. En intern beräkning visar att skadekostnaderna under detta år uppgick till över 0,5 mnkr. Dessa kostnader minskade dock något under 2023. Under 2022 ledde omfattande skador till att bilar behövde stå på verkstad under långa perioder, ibland upp till tre månader, vilket tvingade enheterna att belasta sina budgetar med kostnader för hyrbilar. Det har noterats att hyrbilar eller bilar utan kommunens logotyp tenderar att skadas mindre. Detta väcker frågor om personalens ansvarsfulla användning av kommunens fordon. Låg ansvarskänsla, kombinerat med bristande körkunskaper hos vissa anställda, har identifierats som möjliga orsaker till problemet.

Enligt intervjun har verksamhetschefen, enhetschefen och fordonsansvarig engagerar sig aktivt i att höja medvetenheten bland personalen om vikten av korrekt hantering av fordon. Verksamheterna har bland annat tagit initiativ till utbildningar med körskolor för viss personal för att främja säker och ansvarsfull körning. Enligt de intervjuade enhetscheferna informeras alla nyanställda om att bilarna används som hemtjänstbilar och därmed representerar både hemtjänsten och kommunen utåt. Det understryks att bilarna bör vara fräscha, rena och välvårdade. Det är också viktigt att bilarna körs på ett lagligt och säkert sätt, vilket bidrar till en positiv bild av kommunen.

Samtliga kostnader relaterade till bilar såsom service, däckservice, skötsel och reparationer av bilarna, och dyl. redovisas under kontot 6990 - Övriga kostnader för transportmedel. På grund av detta kan vi inte urskilja de specifika kostnaderna, till exempel reparationer på plåtskador och andra reparationer såsom motorstopp och bromsproblem och övriga slitnings- och förbrukningsrelaterade problem från det

tillgängliga underlaget. Dessutom är det sannolikt att kostnaderna för däck och däckservice är betydande, eftersom de flesta bilar används under flera år, men även dessa kostnader är inte möjliga att särskilja av samma anledning.

I de övriga kostnaderna ingår kostnader för tjänster som utförs av personal på arbetsmarknadsenheten (AME), vilket inkluderar fordonansvarig samt personal som tvättar och sköter om kommunens bilar. Enligt representanter från AME, hanterar enheten kommunens bilar utan vinstintresse. Insatser ses snarare som en del av ett socioekonomiskt initiativ. Ca 3,5 tjänster på enheten är dedikerade till arbete med kommunens fordon, där ca 2,5 av dessa tjänster innehas av personer inom arbetsmarknadsåtgärder, som annars normalt inte skulle haft en anställning. Även om verksamheten inte drivs med vinstsyfte, är målet att täcka sina egna kostnader. Det finns en prislista för AMEs tjänster. Denna prislista har dock inte uppdaterats på flera år, vilket leder till osäkerhet om huruvida priserna speglar de faktiska kostnaderna idag.

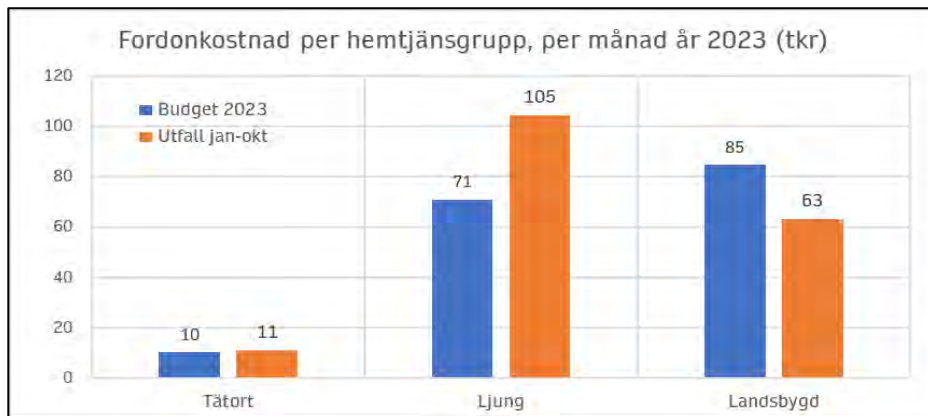
Hemtjänsten

För att få en övergripande bild av skillnaderna i kostnad per bil, kostnadsfördelningen per bil, månad, kostnadstyp och enheter, har vi valt att närmare granska bilkostnaderna inom hemtjänsten. Det bör observeras att valet av hemtjänsten inte beror på extra fokus eller ifrågasättande av bilhanteringen där, utan snarare på att hemtjänsten har ett större antal bilar jämfört med andra verksamheter.

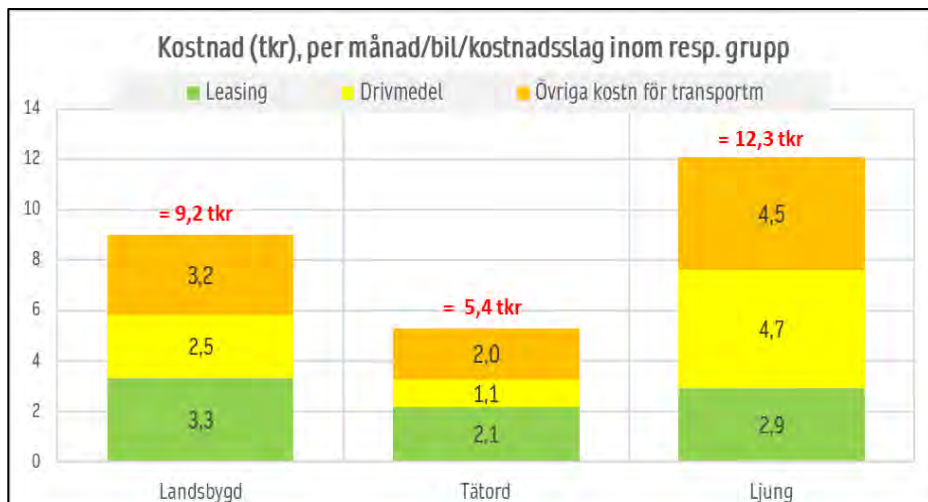
Som tidigare nämnts, finns det per november 2023 totalt 22 enheter inom hemtjänsten. Dessa fördelas enligt följande: 11 inom hemtjänstgrupp 'Landsbygd', 9 inom hemtjänstgrupp 'Ljung' och 2 inom hemtjänstgrupp 'Tätort'.

Den totala bilbudgeten för hemtjänsten under 2023 uppgår enligt uppgifter till cirka 2 mnkr. Utfallet per oktober 2023 ligger på 1,8 mnkr. I Figur 2 presenteras bilbudgeten för 2023 och de månatliga utfallen från januari till oktober 2023 för varje hemtjänstgrupp. Budgeterade summan för 'Tätort'. Förbrukningen i 'Tätort' överensstämmer med den budgeterade summan. I Figur 3 presenteras kostnaden per bil och månad för de olika hemtjänstgrupperna. Det framgår att hemtjänstgruppen "Ljung" hade en avsevärt högre månadskostnad för kostnadsslag "Övriga kostnad för transportm" under 2023 jämfört med de andra två grupperna. Detta kostnadsslag inkluderar framför allt utgifter för service, däckservice, skötsel och reparationer av fordonen. Den högre kostnaden i gruppen "Ljung" kan

tyda på högre reparationskostnader. Det är dock inte möjligt att avgöra om detta beror på en högre frekvens av plåtskador, olyckor eller andra typer av problem, utan en mer ingående analys. Noterbart är att leasingkostnaden för fordonen inom "Ljung" är lägre än i gruppen "Landsbygd", vilket kan tyda på att avbetalningsbeloppen är mindre och därmed att fordonen är äldre. Detta kan även innebära att fordonen i "Ljung" är mer benägna att uppvisa problem jämfört med fordonen i "Landsbygd".

Figur 2 (Källa: Interna uppgifter)

Figur 3 (Källa: Interna uppgifter)

Bedömning och kommentarer

[Finns aktuella förteckningar över kommunens fordon? Hur många fordon finns i dagsläget och hur är dessa fördelade mellan olika förvaltningar? Uppfyller fordonsparken det fastställda behovet?](#)

Vår samlande bedömning är att till stor del finns aktuell förteckning över kommunens fordon. Vi har dock inte tillräckligt med underlag för att göra en bedömning av fordonsparken uppfyller det fastställda behovet.

Vår bedömning grundar sig på nedanstående iakttagelser och slutsatser:

Programmet Portify Fleet Intelligence används för att hantera och administrera bilarna. Detta system registrerar serviceintervaller, besiktningstider och ekonomiska uppgifter för varje fordon. Dock verkar det som att viktig information, såsom ekonomiska data, inte utnyttjas fullt ut i dagsläget.

Enligt de uppgifter vi har, är fordonsförteckningen tillgänglig för alla anställda via kommunens intranät. Det underlag vi har granskat ger en god översikt över kommunens fordon, inklusive information om antal fordon, deras fördelning över olika nämnder och verksamheter, märkesfördelning, avbetalnings- och leasingvillkor, samt kostnadsredovisning och -fördelning. Dock saknar underlaget vi granskat en tydlig uppgift om bilarnas faktiska ålder.

Vår bedömning är därför att förteckningen i huvudsak innehåller de uppgifter som behövs för en effektiv hantering av kommunens bilar. Då vi inte har genomfört någon inventering av kommunens fordon, kan vi endast bedöma fordonsförteckningens utformning och inte verifiera om det korrekta antalet fordon är inkluderat.

Gällande frågan om huruvida fordonsparken uppfyller det fastställda behovet, måste vi framhålla att en fullständig bedömning för närvarande är begränsad på grund av otillräckliga uppgifter. För att ge ett välgrundat och heltäckande svar på denna fråga krävs en djupare analys av flera faktorer, såsom det aktuella och framtida användningsmönstret för fordonen, jämförelse av fordonsparkens kapacitet mot de fastställda kraven, samt en utvärdering av fordonens effektivitet och anpassning till kommunens verksamhetsbehov. Denna uppgift saknas idag.

Vi noterar att socialnämnden innehar majoriteten av bilarna (43 av 61), främst inom vård- och omsorgsverksamheten samt Toyota är det dominerande bilmärket, med en preferens för hybridbilar inom hemtjänsten. Detta val motiveras med Toyotas längre hållbarhet och hemtjänstens preferenser.

Följs kostnadsutveckling för kommunens fordon upp? Hur utvecklingen under de senaste åren ((totalt, leasingavgift, drivmedel, service/underhåll)?

Vår samlande bedömning är att till stor del följs kostnadsutveckling för kommunens fordon upp.

Vår bedömning grundar sig på nedanstående iakttagelser och slutsatser:

Kommunen följer upp fordonskostnader på både övergripande och enhetsnivå. Uppföljningen innefattar att koppla kostnaderna till specifika bilar och verksamheter, vilket möjliggör en detaljerad analys.

Även om det finns en struktur för att följa upp kostnaderna på övergripande nivå, pekar vissa brister på att uppföljningen inte är heltäckande. Detta gäller särskilt när det kommer till att urskilja detaljerade kostnader per fordon och att bedöma den faktiska ekonomiska påverkan av leasingavtal och bilskötsel.

Kostnadsuppföljning på enhetsnivå är kostnaderna kopplade till respektive bil. Denna uppföljning möjliggörs genom registrering av bilkostnader i kommunens ekonomisystem. Uppföljningen inkluderar leasing, bränsle, försäkringar, skatt och övriga kostnader för transportmedel.

Kostnadsposten 'Övriga kostnader för transportmedel', som inkluderar utgifter för tvätt, hyrbilar, service, besiktning och däckservice, registreras under ett specifikt konto. Dessa kostnader är därför inte alltid lätta att urskilja och det är oklart hur de exakt fördelas per bil.

Leasingkostnaderna utgör en betydande del av de totala bilkostnaderna. Det finns indikationer på att dessa kostnader minskar över tiden i takt med att avbetalningsperioderna förlängs. Det finns dock tecken på att den faktiska leasingkostnaden för befintliga bilar är högre än vad som redovisas. Dessutom finns det indikationer på att leasingavtalen ofta förlängs, vilket kan påverka den totala kostnadsutvecklingen.

Under 2022 noterades en signifikant ökning i drivmedelskostnaderna, vilket till stor del kan förklaras av höjda bensinpriser och längre körsträckor. Majoriteten av dessa kostnader kommer från bensindriven transport, vilket speglar fordonsflottans sammansättning.

Kommunen upplevde stora reparationskostnader, särskilt under 2022, på grund av krockar och plåtskador. Dessa kostnader påverkade budgeten genom ökade utgifter för hyrbilar och reparationer. Det finns dock svårigheter att urskilja specifika kostnader för olika typer av reparationer och underhåll.

2.2 Styrning och organisering

2.2.1 Styrdokument

Policy för resande i tjänsten i Herrljunga kommun

Vår dokumnetgransning visar att det finns två dokument som berör reglering av resande i tjänsten i Herrljunga kommun: 1) policy för resande i tjänsten (fastställd av kommunfullmäktige 2021 (KS 178/2021 101)) och 2) riktlinje för tillämpning av policy för resande i tjänsten i Herrljunga kommun" (fastställd av kommunstyrelsen år 2021 (KS 178/2021 101)). Dessa två dokument kompletterar varandra snarare än att syfta på olika saker. Tillsammans för att ge en övergripande ram och mer detaljerade instruktioner om hur policyerna ska tillämpas, särskilt med avseende på hanteringen av kommunens fordon och leasingbilar. Båda dokumenten syftar till att främja en mer hållbar och effektiv användning av fordon inom kommunen. Båda belyser kommunens strävan efter att minska användningen av privata fordon till förmån för den kommunala bilpoolen, samtidigt som de säkerställer en ansvarsfull och miljömedveten användning av fordonen.

I *policy för resande i tjänsten* beskrivs de övergripande principerna och målen för kommunens resor i tjänsten. Det specificerar att användningen av egen bil inte är ett krav och att den kommunala bilpoolen bör användas vid behov av bilresor. Vidare uppmuntras samåkning. Dessutom förespråkar policyn koordinering av inköp och beställningar för att minska antalet transporter.

Riktlinje för tillämpning av policy för resande i tjänsten ger mer detaljerade instruktioner om hur den övergripande policyn bör tillämpas. Den förtydligar att kommunens fordon ska användas i första hand och att egen bil kan användas i undantagsfall efter godkännande från närmaste chef. Dessutom inkluderar den rekommendationer om att samåka eller samordna transporter och att köra sparsamt enligt metoder som eco-driving.

Policy och riktlinjer gäller för samtliga av kommunens anställda, förtroendevalda, anställda i helägda bolag samt konsulter som verkar på uppdrag av kommunen.

Riktlinjer för användandet av kommunens tjänstebilar/leasingbilar

Dokumentet "Riktlinjer för användandet av kommunens tjänstebilar" har fastställts av kommunstyrelsen år 2018 (KS 159/2018) och gäller till vidare. Den beskriver specifika regler för användning av tjänstebilar och leasingbilar inom Herrljunga kommun och gäller samtliga nämnder och

förvaltningar. Det framgår att Herrljunga kommunens tjänstebilar och leasingbilar får endast användas för tjänsteuppdrag. För att säkerställa efterlevnad av riktlinjerna, ställer kommunen ett krav på att tjänstebilar ska vara utrustade med modern digital körjournal och transponder. Denna utrustning ska möjliggöra noggrann uppföljning av användningen av fordonen och bidrar till transparens och ansvarsskyldighet inom kommunen.

Finanspolicy Herrljunga kommunkoncern

Dokumentet "Finanspolicy Herrljunga Kommunkoncern" har fastställts av kommunfullmäktige år 2016 (KS 182/2016 942) och att gälla tills vidare. Kopplat till kommunens tjänstebilar/leasingbilar stipulerar finanspolicyen att eventuell finansiering genom leasing ska samordnas av ekonomikontoret med övriga finansieringsalternativ. Detta innebär att leasing betraktas som en integrerad del av kommunens övergripande finansieringsstrategi. Finanspolicyen pekar på att leasing används som en del av kommunens finansieringsstrategi och att samordningen av leasing ska ske på en central nivå genom ekonomikontoret.

Rutiner för hantering av kommunens leasingbilar

Dokumentet "Rutiner leasingfordon - Herrljunga kommun" beskriver detaljerad ansvar, organisation och processer för hanteringen av kommunens bilar, inklusive hantering av leasingfordon, ramavtal för fordon och finansiering, anskaffning av fordon, leasingavtal samt underhåll av fordonen. Denna rutin gäller för all verksamhet och personal inom kommunen, med undantag för de kommunala bolagen.

Det går inte av rutinerna att utläsa vem/vilken instans som har utarbetat dem eller när de skapades. Det råder även osäkerhet bland chefer och personalen vem eller vilken instans som utformat eller godkänt rutinen. Det är även oklart huruvida rutinen är aktuella i dagsläget och om de tillämpas av de berörda verksamheterna. I de kommande avsnitten kommer specifika detaljer från rutiner att beskrivas på lämpligt ställe och på ett lämpligt sätt.

Upphandlingspolicy

Upphandlingspolicy (reviderad av KF år 2021 (KS 224/2020 106)) avser köp, leasing, hyra eller hyrköp av varor och tjänster och därmed även inköp/leasing av fordonbilar. Denna policy betonar vikten av att genomföra upphandlingar på ett professionellt sätt, med ett övergripande mål att styra samhället mot en långsiktigt hållbar utveckling. Detta omfattar beaktande av sociala, etiska och miljöaspekter. Vidare,

understryker policyen att alla upphandlingar ska ske i överensstämmelse med lagen om offentlig upphandling (LOU), vilket inkluderar principer som icke-diskriminering, öppenhet, likabehandling, ömsesidigt erkännande och proportionalitet. Policyen definierar tydligt ansvarsfördelningen för upphandling inom kommunen.

Det finns en uttrycklig förväntan på att nämnder och förvaltningar ska samordna upphandlingar när likartade behov finns, vilket hanteras av kommunens upphandlingsfunktion. *Upphandlingsfunktion* spelar en central roll i att tillhandahålla kompetens och verktyg för att genomföra upphandlingar och inköp på ett effektivt sätt. Vidare är det viktigt att nämnder och kommunstyrelsen upprättar *delegationsordningar* för upphandling och inköp.

Riktlinjer för upphandling och direktupphandling

De riktlinjer som finns för upphandling och direktupphandling i kommunen (reviderad av KS år 2020 (KS 225/2020 106)) syftar till att säkerställa att kommunen tillämpar ett strategiskt förhållningssätt vid offentlig upphandling. Detta innefattar att tillvarata konkurrensen vid direktupphandlingar, vilket är viktigt för att inkludera lokala och mindre företag i upphandlingsprocessen. Kommunens upphandlingsfunktion har en övergripande roll i att övervaka och koordinera dessa processer, och säkerställer att kommunen genomför upphandlingar och inköp på ett professionellt sätt. Det betonas också att vid direktupphandling måste kontroller göras mot befintliga ramavtal för att undvika otillåtna direktupphandlingar som kan leda till skadestånd och sanktionsavgifter.

2.2.2 Ansvarsfördelning

Politisk nivå

Kommunstyrelse

I texten "Reglemente för kommunstyrelsen" nämns inget specifikt om ansvar för och hantering av kommunens fordon (tjänstebilar/leasingbilar) som berör kommunstyrelsen. Av reglemente framgår dock det att kommunstyrelsen har en avgörande roll i den ekonomiska förvaltningen av kommunen. Enligt § 4 i dokumentet är det kommunstyrelsens ansvar att säkerställa att alla verksamheter i kommunen bedrivs i enlighet med mål och riktlinjer fastställda av kommunfullmäktige, samt att följa lagar, förordningar och bestämmelser enligt reglementen. Detta innebär att kommunstyrelsen inte bara

ansvarar för att genomföra och övervaka den ekonomiska förvaltningen, men även för att kontinuerligt redovisa och analysera denna förvaltning till kommunfullmäktige.

Gemensam servicenämnd, ekonomi och personal

I "Reglemente för gemensam servicenämnd ekonomi och personal" framgår det att nämndens primära ansvar inkluderar stöd till ekonomi- och personalrelaterade funktioner samt att säkerställa effektiv ledning och administration. Detta inkluderar även ansvar för inköps- och upphandlingsprocesser, vilket är relevant vid granskning av kommunens fordonshantering.

Samhällsbyggnadsnämnden

Under 10 § Övriga uppgifter i reglementsbestämmelser för samhällsbyggnadsnämnd, reviderad 2023-06-20 framgår det att nämnden ansvarar för samtliga förvaltningars behov av kommunala fordon exklusive räddningstjänsten.

Övriga nämnden

Utöver kommunstyrelsens, samhällsbyggnadsnämnden och i den gemensamma service nämndens reglemente har vi även granskat reglementet för övriga nämnder i Herrljunga kommun för att hitta information som rör nämndernas ansvar för hantering av fordon, tjänste- och leasingbilar. I de reglementet som granskats, fann vi ingen specifik information som direkt adresserade nämndernas ansvar för fordon, tjänste- eller leasingbilar.

Tjänstemannanivå

Enligt "Rutiner leasingfordon - Herrljunga kommun" är ansvarsfördelningen och rollerna för hantering av leasingfordon inom socialnämnden enligt följande:

Enhetschefen (Budgetansvariga inom respektive förvarningar): *Ansvariga för enhetens bilar, kontaktperson för fordonsansvarig i bilfrågor, fattar beslut om införskaffning av fordon, kan utse egna personer inom enheten för att vara ansvariga för enhetens fordon samt godkänner försäljning av bilen eller beslutar om förlängning vid avyttring.*

Fordonsansvarig (Personen som arbetar på arbetsmarknadsenhet, socialförvaltningen): *Har översikt över kommunens bilar, stöd till enhetschefen i bilfrågor, hanterar anskaffning och återlämning av fordon, ansvarar för löpande underhåll som service, tvätt och däckbyten, ansvarig för tvätt och städning,*

service, däckbyten och besiktning av fordonen, ansvarar för kontakt med däckverkstad och hantering av besiktningar samt undersöker det mest ekonomiskt fördelaktiga alternativet vid avyttring av fordon. Fordonsansvarig ansvarar ej för bildningsnämndens och räddningstjänstens fordon. Dessa hanterar sina bilar själva.

Upphandlingsfunktionen (ligger under kd/servicenämnden (ekonomi): *Ansvarig för stöd och rådgivning kring inköp och upphandling av fordon, hanterar upphandling av ramavtal för leasing, samt lägger in leasingavtal i Tendsign.*

Inköpssamordnare (Enligt de intervjuade finns dock inte tjänsten "inköpssamordnare" längre. Enligt uppgifter hanteras dessa uppgifter av fordonsansvarig och ekonomiavdelningen): *Ansvarig för kontakten mot leasingbolag, håller koll på befintliga leasingavtal och förlänger dem vid behov, dokumenterar och hanterar nya leasingavtal, kontrollerar befintliga leasingavtal och kontaktar fordonsansvarig inför förlängning eller avyttring samt hanterar administration vid försäljning av fordon via bilauktionsföretag.*

Av intervjun med tjänsteperson framgår har internservicenämnden och därmed förvaltningschefen på internserviceförvaltningen har sedan några år tillbaka den övergripande ansvaret för kommunens bilpool. Det praktiska hantering av bilar som ingår i bilpoolen sköts dock fordonsansvarig, i likhet med socialnämndens bilar.

Bedömning och kommentarer

[Har Herrljunga kommun säkerställt att det finns ändamålsenliga styrdokument \(policyn, riktlinjer, strategier och rutiner\) avseende kommunens hantering av tjänste-/leasingbilar?](#)

Vår samlande bedömning är att Herrljunga kommun har endast till viss del säkerställt att det finns ändamålsenliga styrdokument avseende kommunens hantering av tjänste-/leasingbilar?

Vår bedömning grundar sig på nedanstående iakttagelser och slutsatser:

Herrljunga kommun har dokument som täcker olika aspekter av fordonshantering, inklusive användning, finansiering, miljö och upphandling. Dock saknas tydlig samverkan mellan dessa dokument, och det finns brister i systematisk uppföljning, rapportering och miljökrav för fordon.

Säkerhetsaspekter är inte heller adekvat adresserade. För att förbättra fordonshanteringens rekommenderas utveckling av en övergripande fordonspolicy som integrerar alla relevanta områden och

införande av systematiska rutiner för uppföljning och rapportering, vilket skulle bidra till en mer informerad och effektiv fordonshantering i linje med kommunens mål och policyer.

Har Herrljunga kommun säkerställt att det finns ändamålsenliga organisation och ansvar gällande kommunens hantering av tjänste-/leasingbilar?

Vår samlande bedömning är att Herrljunga kommun har endast till viss del säkerställt att det finns ändamålsenliga organisation och ansvar gällande kommunens hantering av tjänste-/leasingbilar.

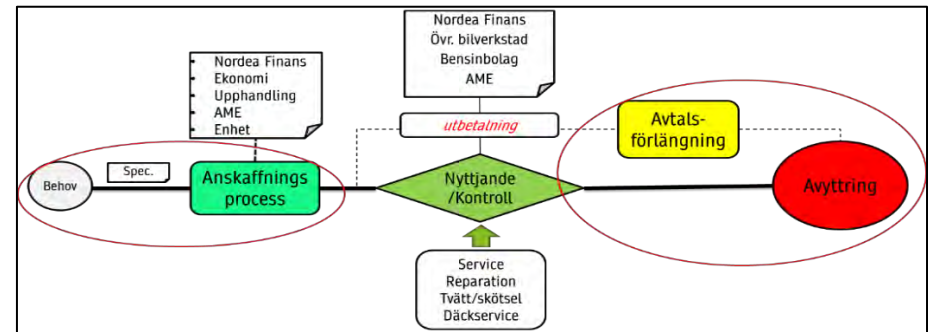
Vår bedömning grundar sig på nedanstående iakttagelser och slutsatser:

Granskningen av dokumenten har uppmärksammat oklarheter gällande ansvarsfördelningen för hantering av fordon inom Herrljunga kommun på politisk nivå. Det finns en brist på tydlighet i detaljerna kring de specifika ansvarsområdena mellan kommunstyrelsen, servicenämnden, internservicenämnden och övriga nämnder. Exempelvis, enligt reglementsbestämmelserna för samhällsbyggnadsnämnden, åligger det nämnden att ansvara för alla förvaltningars behov av kommunala fordon, med undantag för räddningstjänsten. Trots detta framkommer det inte i intervjuerna att samhällsbyggnadsnämnden bär detta ansvar, och det är därmed okänt om nämnden enligt reglementet faktiskt uppfyller sitt ansvar för samtliga förvaltningars behov av kommunala fordon. Detta ansvarsförhållande återspeglas inte heller i det övriga tillgängliga underlaget.

Dokumenterna innehåller riktlinjer för tjänstebilar och leasingbilar men ger ingen klar bild av ansvarsstruktur. Kommunstyrelsen har ett underförstått ansvar för att säkerställa att fordonshantering är i linje med kommunens mål och ekonomiska förvaltning. Även om nämndernas reglemente inte specificerar ansvar för fordonshantering, kräver kommunallagen adekvat intern kontroll och ekonomisk anpassning av fordon efter behov. På tjänstemannanivå finns en klarare struktur för hantering av kommunens fordon, men det är osäkert om den baserade dokumentationen är aktuell och styrande. Sammantaget behövs en tydligare organisatorisk struktur och ansvarsfördelning, särskilt på politisk nivå, för att effektivisera fordonshanteringen i Herrljunga kommun.

2.3 Hanteringsprocess och rutiner

Utifrån informationen från våra intervjuer och dokumentet "Rutiner för hantering av kommunens leasingbilar" har vi skapat en sammanfattande hanteringsprocess för Herrljunga kommuns bilar, vilket framgår i figur 4.

Figur 4:

Ramavtal för fordon och finansiering

Som tidigare nämnts har Herrljunga Kommun ingått ett leasingavtal med Nordea Finans Sverige AB, vilket sträcker sig från 1 maj 2020 till 30 april 2022. Kommunen har dock utnyttjat möjligheten att förlänga avtalet och har därmed förlängt det till och med 30 april 2024. Under denna period grundar sig avtalet på SKL Kommentus ramavtal för Finansiell Fordonsleasing 2018, vilket specificerar villkoren för leasing av personbilar och lätta lastbilar under 3,5 ton.

SKL:s ramavtal ger kommunen möjlighet att köpa tillhörande tjänster för de fordon som avropas. Ramavtalet är uppdelat i tre kategorier: Personbilar (A), Förmånsbilar (B) och Transportfordon (C). För kategorierna A och C krävs att ny konkurrensutsättning genomförs vid avrop, medan för kategori B sker avropen genom en specifik fördelningsnyckel. Denna nyckel baseras på flera faktorer, inklusive funktion, inköpspris, förmånsvärde, livscykelkostnad (LCC), miljöpåverkan, säkerhet och leveranstid.

Enligt dokumentet 'Rutiner för leasingfordon - Herrljunga kommun' ska alla inköp och upphandlingar av fordon i kommunen följa de ramavtal som upphandlats av kommunen. Det är kommunens upphandlingsfunktion som ansvarar för att dessa ramavtal följs, vilket säkerställer att alla fordon inköps i enlighet med gällande lagstiftning och kommunens egna riktlinjer.

Anskaffning av nytt fordon

Baserat på Herrljunga kommuns rutiner för hantering av leasingfordon har vi utformat en skiss av anskaffningsprocessen för nya fordon, från behovsanalys till bilens mottagande, vilket presenteras i Bilaga 1.

I enlighet med interna rutiner är kommunens fordonsansvarige en nyckelperson i processen för att anskaffa nya fordon. Denne hanterar all kommunikation och samordning relaterad till nya fordon. Rutinerna kräver även att alla fordoninköp genomförs i samråd med kommunens upphandlingsfunktion för att garantera professionella och ansvarsfulla inköp.

Anskaffningsprocessen initieras när enheterna, genom sin fordonsansvariga, kommunicerar sina specifika behov till upphandlingsfunktionen. Fordonsansvarig samlar in och förmedlar detaljerad information, inklusive fordonens kravspecifikationer såsom antal, behov, typ av däck, säkerhetsfunktioner, växellådans typ, uppvärmningssystem, drivmedelstyp, leasingperiod, färg och eventuella serviceavtal. Dessutom inkluderas praktiska detaljer som leveranstid och beräknat årligt milantal.

Rutinerna för Herrljunga kommun framhäver betydelsen av en enhetlig image genom att kräva att alla fordon är vita och bär kommunens logotyp, vilket främjar en igenkännbar profil.

Även om specifika tekniska krav såsom utrustning, säkerhet, miljöstandarder och alkoholås för närvarande inte är detaljerat angivna, betonar kommunens upphandlingspolicy vikten av att i upphandlingsprocessen beakta faktorer som socialt ansvar, etik och miljö.

Baserat på kravspecifikationen utformar upphandlingsfunktionen ett detaljerat förslag till upphandling. Därefter granskar och godkänner fordonsansvarig förslaget före det distribueras till potentiella leverantörer. Efter att ha mottagit svar från leverantörerna, är det fordonsansvarigs uppgift att, med stöd från upphandlingsfunktionens expertis och verktyg, noggrant utvärdera de inkomna anbuden. Slutligen säkerställer fordonsansvarig att ett beslut fattas, att avtalet undertecknas av en behörig person enligt delegeringsordningen, och att resultatet kommuniceras till de berörda leverantörerna.

När en leverantör är vald och avtalsspärren har löpt ut, initierar fordonsansvarig beställningsprocessen. Leverantören bekräftar beställningen och meddelar ett preliminärt leveransdatum. Denna information, inklusive inköpsvärde, leveransdatum, restvärde, avtalstid, fordonstyp, leverantörsdetaljer och verksamhetskod, vidarebefordras av fordonsansvarig till ekonomiavdelningen. Ekonomiavdelningen säkerställer att kommunen har nödvändig finansiell kapacitet för leasingen hos leasingbolaget. Detta inkluderar att kontrollera och vid behov justera limit-gränsen, för att sedan registrera all relevant information i leasingbolagets webbportal.

Taktagelser från intervjuer

Intervjuer med ansvariga för hantering och anskaffning av kommunens fordon visar att enhetschefer spelar en central roll i att identifiera behov av nya fordon och i beslutsprocessen för anskaffning inom sina enheter. Varje enhetschef ansvarar för en dedikerad budget för bilar och måste hantera denna noggrant för att möta verksamhetens behov. Vid behov av nyanskaffning av fordon utforskar enhetscheferna olika interna lösningar, såsom att byta bil mellan enheter, för att maximera resurseffektiviteten.

Enhetscheferna initierar anskaffningsprocessen av nya bilar och bedömer kostnaden för en ny bil baserat på offerter och förslag som erhålls. Beslutet om vilken bil som ska köpas baseras enligt de intervjuade på en avvägning mellan verksamhetens krav och tillgängliga budget.

Under intervjuer med representanter från vård- och omsorgsverksamheten, en betydande användare av kommunens bilflotta, noterades att de nuvarande fordonspolicyerna inte tydligt inkluderar krav på miljöbilar. Trots detta, betraktas uppfyllandet av EURO 6-standarden för alla anskaffade bilar som ett grundkrav bland de intervjuade cheferna. De intervjuade uttrycker en stark vilja att välja miljövänligare fordon, men budgetbegränsningar leder ofta till en avvägning mellan ekonomiska och miljömässiga faktorer. Trots att miljöbilar, särskilt elbilar, generellt är dyrare, finns det en ambition att prioritera miljövänliga alternativ. Därför är Toyota hybridbilar ett populärt val, då de betraktas som ett kostnadseffektivt steg mot mer miljövänlig transport.

Intervjuer med arbetsmarknadsenheten och fordonsansvarig visar att trots strävan efter miljövänliga fordon, saknas explicita miljökrav i de befintliga rutinerna för fordonshantering. En skillnad mellan miljöambitioner och verkligheten framträder, där infrastrukturella och budgetmässiga begränsningar hindrar implementeringen av miljövänliga fordon i kommunens fordonflotta. Enheterna är ovilliga att hantera de högre kostnaderna förknippade med miljöbilar. Ett praktiskt exempel är arbetsmarknadsenhetens köp av en elbil och behovet av att installera en laddstolpe för användning, vilket belyser de praktiska utmaningar och infrastrukturinvesteringar som krävs för en övergång till en grönare fordonflotta. Det pågår dock diskussioner om att utveckla infrastrukturen för elbilar.

De intervjuade bekräftar att det för närvarande inte finns något krav på att kommunens fordon ska vara utrustade med alkoholås. Dessutom saknar kommunens fordon alkoholås idag, då installationen medför en extra kostnad och det råder ovilja bland enheterna att bära dessa extrakostnader.

När det gäller fordonens utseende, ska enligt gällande rutiner kommunens bilar vara vita och märkta med kommunens logotyp. En nyligen genomförd förändring av logotypen innebär att fordon med den gamla logotypen gradvis kommer att fasas ut, men det finns inget omedelbart krav på att omedelbart byta logotyp på alla fordon på grund av kostnadsaspekter. Det förekommer bilar märkta med den gamla logotypen samt nya bilar som ännu inte är märkta.

För att öka säkerheten och effektiviteten är alla bilar utrustade med GPS-puckar och elektroniska körjournaler, vilket möjliggör övervakning och optimering av fordonens användning.

I processen för anskaffning av nya fordon tenderar leverantörer att presentera en Livscykelkostnads kalkyl (LCC), som oftast inkluderar inköps- och servicekostnader, men inte den totala ägandekostnaden (TOC). TOC representerar den totala summan av alla kostnader associerade med ett inköp, inklusive inköpspris, utrustning, utbildning, underhåll, reservdelar, transport, lagerhållning, reparationer, avyttring, och kapitalbindning. Det har observerats att Toyota frekvent presenterar fördelaktiga LCC-kalkyler, vilket har bidragit till att många av kommunens bilar är av detta märke.

Ägande och nyttjande av fordon

Enligt *leasingavtalet* innehar leasingbolaget ägarskapet över de leasade fordonen, medan Herrljunga kommun tilldelas nyttjanderätten enligt specifikt fastställda villkor. Denna struktur av ägarförhållanden innebär att kommunen måste följa strikta riktlinjer, särskilt avseende överlåtelse av rättigheter eller genomförande av förändringar i fordonen, vilka endast kan ske med leasingbolaget skriftliga medgivande. Vidare framhåller avtalet vikten av ansvarsfull användning av fordonen. Endast personer med giltigt körkort och som bedöms lämpliga som förare har rätt att bruka fordonen.

Kommunens dokument "*Riktlinjer för användandet av tjänstebilar*" återspeglar en liknande restriktiv hållning som leasingavtalet, där tjänstebilar och leasingbilar endast får användas för tjänsteuppdrag. Trots möjligheten till undantag under specifika förutsättningar, såsom jour och beredskap, är det tydligt att användningen av dessa fordon är strikt reglerad. De stränga begränsningarna för privatanvändning, med maximalt 100 mil per år och högst 10 tillfällen per år. För att säkerställa efterlevnad och förhindra missbruk av denna rättighet krävs noggrann dokumentation av varje undantagsfall i en körjournal.

Även de *intervjuade* chefer bekräftar att det är strikt förbjudet att använda kommunens fordon för privata ändamål, utan några undantag.

Det framgår att enheterna hanterar bilarna med en viss grad av autonomi, där de själva bestämmer över leasingperioderna. Beslut om att behålla eller byta ut fordon styrs av en analys baserad på kostnadseffektivitet snarare än fastställda tidsramar. Denna flexibilitet ger enheterna möjlighet att anpassa sig till varierande behov och sträva efter kostnadseffektivitet, genom att exempelvis behålla väl fungerande och sparsamt använda fordon. Även om enheterna formellt äger sina fordon, råder det en allmän uppfattning om att AME i praktiken 'äger' bilarna.

Fordonen tilldelas enheterna snarare än enskilda individer, vilket leder till delat ansvar och flexibel användning av bilparken, enligt de intervjuade. Vidare har varje enhet utsett interna fordonsansvariga som hanterar logistiken och administrationen kring fordonen.

Skötsel, service och reparationer av fordon

Enligt *leasingavtalet* är Herrljunga kommun skyldig att vårda och underhålla fordonet så att det inte utsätts för förändringar som inte är en del av normal förslitning. Kommunen ska följa instruktions- eller serviceboken och se till att fordonet hålls i gott skick. Om fordonet blir obrukbart på grund av förslitning, vanvård eller annan orsak, befriar detta inte kommunen från betalningsskyldighet gentemot leasingbolaget. Om fordonet helt eller delvis förstörs eller går förlorat, måste leasingbolaget omedelbart informeras skriftligen. Herrljunga kommun har fullt ansvar gentemot leasingbolaget för förarens handlingar, även om fordonet skadas eller försvinner under leasingperioden. Kommunen är även ensam ansvarig för skador som fordonet kan vålla på person eller egendom även i vad avser tredje man. Detta gäller även vid transport av fordonet till och från Herrljunga kommun.

I Herrljunga *kommuns rutiner för hantering av leasingbilar* fastställs tydliga ansvarsområden för fordonens vård och underhåll. Fordonsansvarig spelar en central roll i detta och ansvarar för flera nyckelaktiviteter kopplade till vård och underhåll av kommunens bilar exkl. bilar som används av vaktmästare, IT och räddningstjänsten.

Fordonsansvarig ska utarbeta ett tvätt schema och genomföra regelbunden tvätt och städning av bilarna, inkl. hämtning och återlämning av bilar. I samband med tvätt och städning ska även bilarnas behov av service kontrolleras. Fordonsansvarig ska hantera bokningen och ser till att bilarna

transporteras till och från verkstaden för service. När det gäller byte av däck ansvarar fordonsansvarig för att organisera och genomföra detta. Det inkluderar att ha kontakt med däckverkstad och att ansvara för transporten av bilarna till och från verkstaden för däckbyte. Fordonsansvarig ansvarar för att hålla sig uppdaterad om när bilarnas besiktningar ska genomföras. Hen ansvarar även för att koordinera och genomföra transporten av bilarna till och från besiktningstationen.

I samband med intervjuer uppger fordonsansvarig att varje bil tvättas var sjätte vecka. Det är dedikerade personer på AME som ansvar för hämtning och återlämning av fordonet, rengöring och städning samt påfyllning av spolarvätska och kontroll av bilens lampor. Enligt de intervjuade finns det perioder då bilarna blir ovanligt smutsiga och även om det finns möjlighet att beställa extra tvättar, har inga enheter använt sig av detta alternativ ännu.

När det gäller däck uppges att nya bilar levereras med ett par däck från återförsäljaren. Vid behov av ytterligare däck köps dessa från en lokal däckfirma. För närvarande finns det inga särskilda avtal med däckföretag, vilket innebär att kommunen väljer leverantörer baserat på behov och tillgänglighet.

Kommunen har inte tecknat några särskilda serviceavtal med verkstäder. Så länge nybilsgarantin gäller, utförs service hos återförsäljaren. Enligt fordonsansvarig väljs efter garantiperiodens slut den mest kostnadseffektiva verkstaden för servicebehov, med noggrann övervägning av kvalitet och pris. När situationen kräver det anlitas märkesverkstäder. För att minimera transportkostnader och stödja lokala företag, väljs ofta verkstäder som ligger nära verksamheten.

Under intervjun framkom det att AME tillhandahåller en extra bil som andra enheter kan låna vid behov, när deras egna bilar är på service eller reparation, eller vid väntan på en ny bil. Denna service från AME uppges vara ekonomiskt fördelaktigt, eftersom det är billigare än att hyra från externa aktörer.

Vidare framkom det att vid skador på bilar lämnas fordonen till verkstaden, varvid den drabbade enheten tillhandahålls en hyrbil. Vid skador på bilen ska en skadeanmälan skickas från enhetschefen till fordonansvarig som sedan upprättar en anmälan till försäkringsbolaget. Denna rutin fungerar inte helt tillfredställande idag.

Avtalsförlängning och avyttring av fordon

Enligt *leasingavtalet* kan Herrljunga kommun, ett år efter delavtalets start, anvisa en köpare till leasingobjektet. Denna rätt kvarstår även under förlängningsperioder. Vid förtidslösen betalar köparen

till leasingbolaget ett diskonterat värde av återstående hyror och restvärde, baserat på avtalsräntan plus mervärdesskatt. Efter betalning övergår äganderätten till köparen. Om kommunen inte meddelar om återlämning 30 dagar före leasingperiodens slut, förlängs perioden automatiskt med 24 månader. Leasingavgiften under denna tid baseras på fordonets restvärde och räknas enligt annuitetsmetoden med den aktuella räntesatsen. Vid leasing-/förlängningsperiodens slut och efter full betalning kan kommunen anvisa en köpare till leasingobjektet för en köpeskilling motsvarande dess bokförda värde, förutsatt att leasingbolaget får betalning. Om kommunen inte utnyttjar sin anvisningsrätt, ska bilen återlämnas till leasingbolaget. Eventuellt överskott vid försäljning tillfaller kommunen, medan ett eventuellt underskott ska betalas till leasingbolaget. Vid försäljning ansvarar kommunen för eventuella ersättningar till köparen för fel eller brister i bilen. Leasingbolaget ska lämna ett utköpserbjudande för restskulden före periodens slut om kommunen önskar utnyttja sin anvisningsrätt.

Enligt interna rutiner ansvarar fordonsansvarig för att hantera bilar vid avtalstidens slut. Fordonsansvarig har ett övergripande ansvar för att koordinera och övervaka processen, från att initiera avyttringen till att slutligen informera leasingbolaget om utfallet. Hen ska även utvärdera de mest ekonomiskt fördelaktiga alternativen för kommunen, vare sig det är att lämna tillbaka bilen till bilföretaget eller att avyttra bilen genom andra kanaler.

Vid avtalstidens slut har kommunen möjlighet att antingen lämna tillbaka bilen till bilföretaget mot ett garanterat återköpsvärde, justerat för eventuella skador och övermil, eller att avyttra bilen genom exempelvis bilauktionsföretag.

Av rutinen framgår att när ett leasingavtal närmar sig sitt slut, ska fordonsansvarig inleda en utvärderingsprocess. Denna process startar med att fordonsansvarig informerar ekonomiavdelningen om den planerade avyttringstidpunkten. Fordonsansvarige begär sedan en initial värdering av restvärdet från den ursprungliga leverantören. Efter att ha mottagit värderingen jämför fordonsansvarig detta värde med potentiella erbjudanden från bilauktionsföretag eller andra försäljningskanaler. Om värderingen resulterar i ett värde som är lägre än restvärdet hos leasingbolaget, engageras enhetschefen i beslutsprocessen för att fatta ett beslut om bilens framtid – oavsett om det innebär att eventuell förlängning av leasingperioden, behålla (friköpa bilen), återlämna eller avyttra bilen. Fordonsansvarigs ska ombesörja all nödvändig administration kring försäljningsprocessen. Detta inkluderar att koordinera överlämningen av fordonet till antingen den ursprungliga leverantören eller

till ett bilauktionsföretag, samt att säkerställa att alla relaterade dokument är korrekt hanterade. Till sist ser ekonomiavdelningen till att leasingbolaget informeras när bilen har avyttrats.

Iakttagelser från intervjuerna indikerar att fordonsansvariga spelar en central och aktiv roll i hanteringen av leasingbilarna. De övervakar fordonens skick och initierar bedömningar av när en bil inte längre är kostnadseffektiv eller kräver betydande reparationer. Denna bedömning baseras på en noggrann analys av bilens skick, körsträcka och reparationshistorik. Även om enhetscheferna formellt har det slutliga beslutsansvaret, betonades det att de ofta litar på och följer fordonsansvarigas råd och rekommendationer, vilket framhäver fordonsansvarigas betydande roll och inflytande i bilhanteringen.

I samband med att det närmar sig tid för bilbyte eller avyttring, initierar fordonsansvariga processen, vilket beskrivs i detalj i Bilaga 2. De inleder dialog med enhetscheferna ungefär sex månader innan leasingavtalets utgång för att planera och förbereda för kommande beslut. Fordonsansvariga tar också aktivt ansvar för att bedöma bilens marknadsvärde genom att kontakta försäljningsföretag och jämföra olika erbjudanden.

Intervjuerna avslöjar att beslutsprocessen för att förlänga leasingperioden, avyttra/sälja bilen eller behålla den inte systematiskt inkluderar en långsiktig Total Cost of Ownership (TCO)-beräkning. I stället tenderar enheterna att prioritera alternativ som erbjuder den mest fördelaktiga ekonomiska lösningen på månadsbasis, drivet av behovet att hålla sig inom den tilldelade budgeten. Dock indikerar det faktum att försäljningsvärdet ofta överstiger bilens bokförda restvärde att fordonsansvariga effektivt navigerar på marknaden på ett sätt som gynnar kommunen ekonomiskt. Det framkom även att det finns oklarheter kring hanteringen av överskott och underskott vid avyttring av bilar. Även om tidigare erfarenheter ofta resulterat i försäljningar som genererat överskott, kvarstår osäkerhet kring hur potentiella förluster skulle hanteras.

Bedömning och kommentarer

[Finns tydliga och dokumenterade riktlinjer och ansvar för riktlinjer och ansvar för beställning, upphandling och inköp och av kommunens fordon? Upprättas några kalkyler och görs det några överväganden i samband med beslut kring kommunens fordon \(till exempel säkerhet, utrustning, miljö\)?](#)

Vår samlande bedömning är att det till stor del finns dokumenterade riktlinjer och ansvar för beställning, upphandling och inköp och av kommunens fordon. Vår samlande bedömning är att det till

viss del sker överväganden i samband med beslut kring kommunens fordon kring säkerhet, utrustning och miljö.

Vår bedömning baserar på nedanstående iakttagelser och slutsatser:

Herrljunga kommun har implementerat ett regelverk kring fordonshanteringen, men det finns indikationer på att riktlinjernas tydlighet och det dokumenterade ansvaret för beställning, upphandling och inköp behöver förstärkas. Det finns en grundläggande struktur, men detaljer kring ansvar, procedurer och uppföljning är inte alltid konsekvent dokumenterade eller kommunikationen av dessa är otillräcklig. Därmed är det inte fullständigt säkerställt att alla relevanta parter är medvetna om sina roller och ansvar, vilket resulterar i potentiella inkonsekvenser i tillämpningen av riktlinjerna.

Gällande upprättandet av kalkyler och genomförandet av överväganden i samband med beslut om kommunens fordon, framgår det att kommunen till viss del genomför ekonomiska beräkningar och överväganden gällande säkerhet, utrustning och miljö. Dock indikerar granskningen att dessa processer inte är systematiska eller helt integrerade i beslutsprocesserna. Det finns exempel på att vissa aspekter beaktas, men det saknas en helhetsbild där alla relevanta faktorer systematiskt inkluderas i en konsoliderad kalkylmodell.

Trots att Herrljunga kommun har etablerat vissa grundläggande ramar för hantering av kommunens fordon, framkommer det att det finns utrymme för utveckling och förbättringar. Riktlinjernas tydlighet, det dokumenterade ansvaret samt systematiseringen och integreringen av kalkyler och överväganden i beslutsprocesserna bör stärkas för att säkerställa en mer effektiv och transparent fordonshantering. Det är av vikt att dessa aspekter adresseras för att höja standarden på fordonshanteringen och för att säkerställa att kommunens resurser används på ett ansvarsfullt och hållbart sätt.

Vår bedömning baserar på nedanstående iakttagelser och slutsatser:

[Finns det dokumenterade och tydliga riktlinjer och rutiner för ägande och nyttjande av kommunens bilar?](#)

Vår samlande bedömning är att det till stor del dokumenterade och tydliga riktlinjer och rutiner för ägande och nyttjande av kommunens bilar.

Vår bedömning baserar på nedanstående iakttagelser och slutsatser

Utifrån den genomförda dokumentgranskningen kan det konstateras att kommunen har dokumenterade riktlinjer för ägande av fordonen, såsom framgår i leasingavtalet med leasingbolaget.

Avtalet specificerar ägarskap och villkor för nyttjanderätt, samt krav på kommunen att följa leasingbolagets riktlinjer. Riktlinjer för användandet av tjänstebilar återspeglar en restriktiv hållning som är i linje med leasingavtalet. Detta dokument definierar villkoren för användning av fordonen, inklusive begränsningar för privatanvändning och krav på dokumentation vid undantag. Intervjuer med kommunens personal uppger att dessa riktlinjer följs, med ett uttryckligt förbud mot privat användning av fordonen och en struktur för ansvarig användning.

Även om det finns tydliga riktlinjer och rutiner, framkommer det utvecklingsmöjlighet i hur AME 'i praktiken' anses äga bilarna, trots att enheterna formellt äger dem. Detta kan indikera en viss oklarhet i ägande- och ansvarsstrukturer, vilket kan kräva ytterligare klarläggande och dokumentation för att säkerställa fullständig transparens och effektiv hantering.

Trots en tydlig struktur för ägande och nyttjande, framkommer det att det finns ett visst mått av autonomi inom de enskilda enheterna när det gäller hantering av leasingperioder och beslut kring fordonens användning. Denna flexibilitet kan vara fördelaktig för att möta enheternas skiftande behov, men kan också innebära risker för inkonsekvens i hanteringen och nyttjandet av fordonen.

Sammanfattningsvis, vår uppfattning är att det finns dokumenterade och tydliga riktlinjer och rutiner för både ägande och nyttjande av kommunens bilar. De huvudsakliga områdena för utveckling och förbättring rör tydligheten och genomförandet av ägarskapsstrukturen, särskilt i relation till intern leasingstruktur och ansvarsfördelning.

Finns riktlinjer och rutiner för, service, reparationer, tvättning, städning av fordon? Är dessa dokumenterade och tydliga?

Vår samlande bedömning är att till stor del finns riktlinjer och rutiner för service, reparation, tvättning och städning av fordon.

Vår bedömning baserar på nedanstående iakttagelser och slutsatser:

Utifrån den genomförda dokumentgranskningen kan det konstateras att Herrljunga kommun har upprättat och dokumenterat rutiner för vård och underhåll av fordon, vilket innefattar tvätt, städning, och service. Fordonsansvarig har en central och väldefinierad roll i dessa processer, inklusive tvättscheman, transport till verkstäder, samt uppföljning av service och besiktningar. Periodisk tvätt och städning av bilarna genomförs regelbundet och ansvar för denna process är klart definierat.

Dock finns det utvecklingspotential i avtalsstrukturerna och samarbetena med externa aktörer. För närvarande saknas formella avtal med däckföretag och verkstäder, vilket medför att val av leverantörer tenderar att ske ad hoc. Denna brist på särskilda avtal kan leda till inkonsekvens i servicekvalitet och potentiella kostnadsineffektiviteter. Dessutom, trots att rutiner för fordonsvård är tydligt fastställda, kan den sjätteveckors tvättfrekvens behöva omvärderas för att säkerställa att fordonen hålls i optimalt skick, särskilt under perioder av ökad smutsanhopning.

Sammanfattningsvis visar kommunen en stark grund i hantering och underhåll av sina fordon men skulle gynnas av förstärkt struktur i externa samarbeten och anpassningsbarhet i underhållsrutiner. För att ytterligare stärka kommunens hantering av fordon, rekommenderas formalisering av relationer med service- och däckleverantörer, samt en översyn av tvättrutinernas flexibilitet för att säkerställa att fordonen bibehåller en hög standard av renlighet och underhåll.

Finns det dokumenterade och tydliga rutiner för hantering av bilar vid leasingavtalstidens slut?

Vår samlande bedömning är att det till stor del finns tydliga rutiner för hantering av bilar vid leasingavtalstidens slut.

Utifrån den genomförda dokumentgranskningen kan det konstateras att Herrljunga kommun har dokumenterade rutiner för hantering av leasingfordon vid leasingavtalstidens slut. Dessa rutiner inkluderar instruktioner för avyttring av fordon. Det finns tydliga anvisningar för fordonsansvariga gällande deras roller och ansvar, vilket understryker en strukturerad process.

Fordonsansvarige spelar en central och aktiv roll i processen, vilket inkluderar bedömning av fordonens skick, utvärdering av marknadsvärde, samt hantering av försäljningsprocessen. Detta indikerar att kommunen har tillräckliga interna mekanismer för att effektivt hantera slutet av leasingperioden. Även om rutinerna är väl dokumenterade och processen verkar strukturerad, finns det utrymme för utveckling och förbättring, särskilt i hanteringen av ekonomiska bedömningar och beslutsfattande. Det framgår att beslutsprocessen kring valet mellan att förlänga leasingperioden, avyttra eller sälja bilen inte systematiskt inkluderar en total kostnadsberäkning (TCO) för en längre tidsperiod. Denna brist kan leda till att beslut tas baserat på kortsiktiga ekonomiska överväganden snarare än en helhetsbedömning av bilens värde och kostnadseffektivitet över tid.

Vidare finns det osäkerheter kring hanteringen av överskott och underskott vid avyttring av bilar. Även om kommunen har haft positiva erfarenheter med försäljningar som genererat överskott, är det oklart hur potentiella förluster skulle hanteras. Detta kan utgöra en risk för kommunens ekonomi och bör åtgärdas genom tydligare riktlinjer och processer.

Sammanfattningsvis, vår uppfattning är att det finns relativt tydliga rutiner och processer på plats, men det finns också områden där kommunen skulle kunna förbättra sina rutiner för att säkerställa en mer genomtänkt och ekonomiskt hållbar hantering av leasingfordonen. Ökad fokus på total kostnadseffektivitet och tydliga riktlinjer för hantering av ekonomiska risker skulle ytterligare stärka kommunens position och bidra till en mer robust och transparent process för hantering av leasingfordon.

2.4 Hantering av kommunens bilpool

Herrljunga kommuns bilpool, som för närvarande består av fem bilar, administreras formellt av internservicenämnden (med undantag för de delar som fordonansvariga hanterar) och är till för att tjäna personalen på kommunhuset, elevhälsan och musikskolan. Bilarna är strategiskt placerade vid kommunhuset och kan reserveras genom ett gemensamt bokningssystem. Nycklarna förvaras säkert i ett nyckelskåp vid receptionen. Användare får tillgång till bilarnas nycklar genom en kod som tillhandahålls vid bokningstillfället. Systemet, som implementerades under 2019/2020, kräver också att användarna specificerar syftet med användningen av fordonet.

Kostnaden för hyran av bilarna baseras på den faktiska användningen. Samtliga bilar i bilpoolen är utrustade med ett individuellt drivmedelkort avsett för tankning. Kortet är kopplade till respektive bil.

Trots strukturen och bokningssystemet har intervjuer med internservicenämnden belyst vissa operativa utmaningar och ineffektiviteten i hanteringen av bilpoolen. Identifierade utmaningar inkluderar brister i den ekonomiska effektiviteten, bokningsprocessen och den faktiska användningen av fordonen.

Det förekommer situationer där bilar, trots att de har reserverats, inte hämtas av den bokande medarbetaren, vilket leder till onödiga kostnader eftersom bilen debiteras även om den inte används.

Ytterligare en problematik är bristen på kvalitetssäkring och systematisk uppföljning. För närvarande saknas regelbunden övervakning av körjournaler, och granskningar genomförs endast vid misstankar

om missbruk av fordonen. Detta understryker behovet av att införa en mer robust och systematisk metod för att övervaka och säkerställa att fordonen används på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt.

Dessutom har det framkommit att det finns utmaningar med att spåra vem som har reserverat eller hyrt bilarna, vilket kan kopplas till brister i det befintliga bokningssystemets möjligheter att effektivt hantera och följa upp bokningar och uthämtningar. Detta inkluderar bland annat ett behov av att se över biltaxan.

Enligt uppgifter rapporterar att poolbilarna för närvarande uppvisar ett underskott. På grund av återkommande underskott, pågår det enligt intervjuade en översyn av bokningssystemet för att adressera dessa frågor. Utvärderingen planeras vara färdig inom ett halvår.

Enligt de uppgifter som vi har tagit del av, uppgår de budgeterade hyresintäkterna för dessa fem bilar till 240 000 kr per år, vilket motsvarar cirka 48 000 kr per bil. Eftersom nämnden arbetar med en nollbudget, innebär detta att de uppskattade kostnaderna för dessa bilar också uppgår till samma belopp. I det underlag som vi har granskat finns det tre poster i den ekonomiska redovisningen: 'Hyresintäkter', 'Främmande tjänster' och 'Övriga kostnader'. Det är dock inte möjligt att urskilja vilka specifika kostnader som ingår under respektive post.

Bedömning och kommentarer

Är kommunens hantering av bilpoolen tillfredställande och ändamålsenlig?

Vår samlande bedömning är att kommunens hantering av bilpoolen är till viss del tillfredställande och ändamålsenlig.

Vår bedömning baserar på nedanstående iakttagelser och slutsatser:

Vår granskning av Herrljunga kommuns hantering av bilpoolen visar på en blandad bild av effektivitet och utmaningar. Å ena sidan finns en struktur med klart definierade ansvarsområden och ett bokningssystem som syftar till att underlätta tillgång och användning av kommunens fem bilar. Å andra sidan framkommer betydande brister som behöver åtgärdas för att förbättra hanteringen och säkerställa att bilpoolen tjänar sitt syfte på ett kostnadseffektivt sätt.

Det finns tecken på att bilpoolens hantering kan förbättras för att möta de uppsatta målen om ändamålsenlighet och kostnadseffektivitet. Det är rekommenderat att de uppmärksammade bristerna åtgärdas genom en kombination av strukturella förändringar, införande av mer rigorösa uppföljningsmekanismer, och en översyn av bokningssystemet. Detta kommer att bidra till en mer effektiv hantering av bilpoolen och säkerställa att de budgeterade medlen används på ett ansvarsfullt sätt.

Sammanfattningsvis är det tydligt att det finns aspekter i hanteringen av bilpoolen som fungerar tillfredsställande, såsom tillgängligheten. Dock framträder utvecklingsmöjligheter i form av förbättrad kostnadseffektivitet, bättre uppföljning och kvalitetssäkring, samt förstärkt transparens i den ekonomiska redovisningen.

2.5 Uppföljning och kontroll

Uppföljning av körjournal

om tidigare nämnt är användningen av kommunens bilar för privata ändamål förbjuden enligt kommunens riktlinjer och de intervjuade ansvariga/chefernas instruktioner. För att övervaka och säkerställa att denna policy efterlevs, är bilarna utrustade med GPS-puckar. Dessa puckar tillhandahåller detaljerad information om bilarnas användning, inklusive daglig distans, rutter och specifika sträckor som färdats. Vid misstankar om missbruk eller otillåten användning kan ansvariga chefer begära tillgång till bilarnas körjournaler, vilka ger omfattande information såsom datum, tid, registreringsnummer, start- och slutadress, resans syfte, förarens identitet, samt total distans och restid. Dock har inte verksamheten direkt tillgång till att granska dessa körjournaler. I stället hanteras uppföljning och kontroll av en dedikerad person med särskilt mandat för detta. Trots detta, indikerar uppgifterna att det inte finns några kontinuerliga och systematiska stickprovskontroller av bilanvändningen genom körjournalerna. Kontrollerna genomförs i stället endast vid specifika misstankar om missbruk av fordonen.

Budget- och kostnadsuppföljning

Enligt de intervjuade har enheten finns en process för hantering av fakturor relaterade till bilar. Fakturor granskas noggrant för att identifiera eventuella avvikelser. Detta arbete involverar en dedikerad person på enheten som tar emot och gör en första granskning av fakturorna. För att ytterligare säkerställa riktigheten i fakturorna går minst två personer igenom dem innan de slutligen

godkänns av enhetschefen. Vidare uppges att samtliga enhetschefer genomför regelbundna, månatliga översyner av sina budgetar i samråd med controllers. Dessa genomgångar är tillfällen för att diskutera budgetutfallet och identifiera eventuella avvikelser eller oförutsedda kostnader.

Angående drivmedelskostnader, varje bil har ett specifikt drivmedelskort, men systematisk eller regelbunden uppföljning av kortanvändningen saknas. Uppföljning sker endast vid markanta avvikelser i fakturabeloppet.

Digitala nyckelskåp

Enligt uppgifter är varje enhet utrustad med ett digitalt nyckelskåp där bilnycklarna förvaras. För att hämta en nyckel krävs ett tjänstekort och en unik kod, vilket möjliggör en transparent och spårbar process genom att logga all aktivitet. Detta säkerställer att endast behörig personal har tillgång till bilarna. Dessutom är logistiken för fordonen organiserad så att alla bilar hämtas och lämnas på en bestämd plats för varje enhet.

Internkontroll

Enligt uppgifter finns det för närvarande inga ytterligare internkontroller för bilanvändning och efterlevnad av kommunens policy och riktlinjer, utöver de nämnda kontrollerna och uppföljningarna.

Bedömning och kommentarer

[Finns rutiner/system för uppföljning och redovisning av hur fordon används och vilka resor görs \(till exempel körjournaler, drivmedel\)? I vilket utsträckning kontrolleras efterlevnad av riktlinjer och rutiner?](#)

Vår samlande bedömning är att det till viss del finns rutiner/system för uppföljning och redovisning av hur fordon används och vilka resor görs och att till viss del sker uppföljningar och redovisningar av hur fordon används och vilka resor görs.

Vår bedömning baserar på nedanstående iakttagelser och slutsatser:

Användningen av GPS-puckar i fordonen och det detaljerade innehållet i körjournalerna är starka komponenter som möjliggör noggrann uppföljning av varje enskilt fordon. Trots tillgången till tekniska övervakningssystem, noteras bristen på regelbunden och systematisk granskning av körjournaler, vilket indikerar en reaktiv snarare än proaktiv kontrollmetod.

Fakturagranskningen och den regelbundna budgetöversynen, som genomförs i samråd med controllers, är exempel på en välstrukturerad process. Inblandningen av flera personer i fakturagranskningen och enhetschefernas aktiva deltagande i budgetöversyner skapar en robust kontrollmiljö.

Drivmedelskortsystemet är en fördel, men dess effektivitet begränsas av avsaknaden av systematisk och regelbunden uppföljning av kortanvändningen. Endast att granska vid markanta avvikelser kan leda till att mindre oegentligheter förbises.

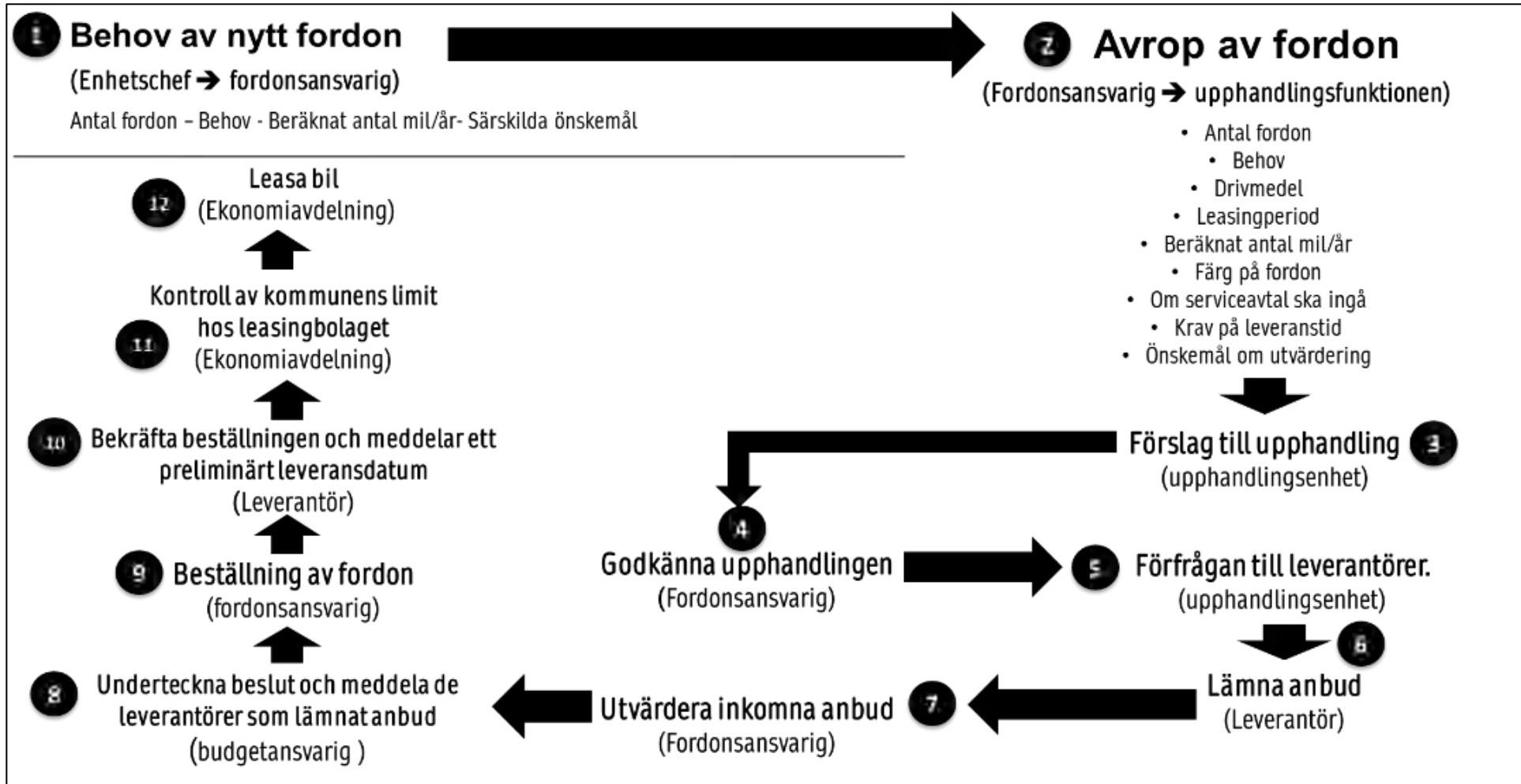
Det digitala nyckelsåpet och den centraliserade fordonlogistiken är väl genomtänkta åtgärder som förstärker fordonshanteringen. Dock finns det utrymme för förbättring i den interna kontrollen, där bristen på regelbundna och systematiska stickprovskontroller samt en begränsad proaktivitet i uppföljningsprocessen noteras som svagheter.

Sammanfattningsvis finns det välstrukturerade system och processer för uppföljning och redovisning av fordonen i Herrljunga kommun, men det finns också utrymme för förbättring. Att övergå till en mer proaktiv uppföljningsprocess, inklusive regelbundna och systematiska kontroller av körjournaler och en

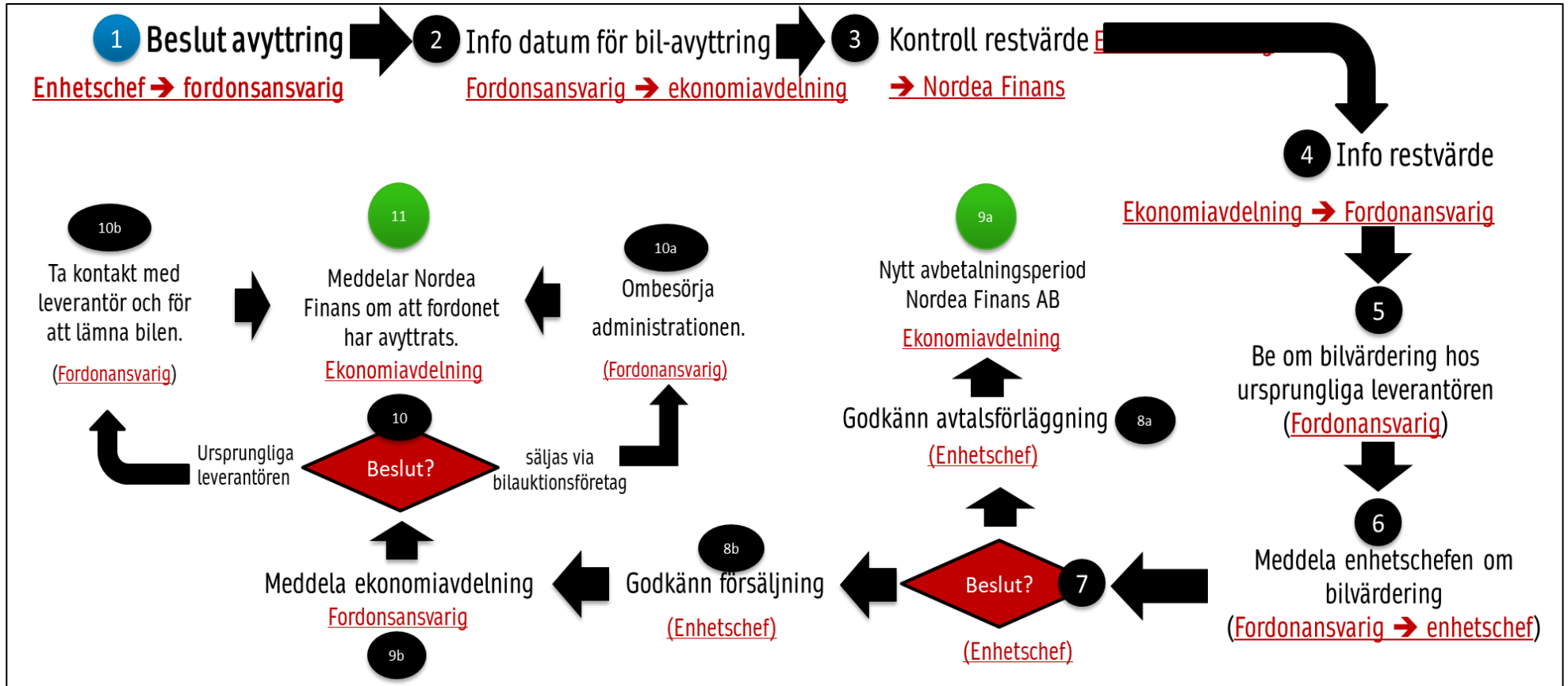
mer omfattande uppföljning av drivmedelsanvändningen, är rekommenderat. Att stärka den interna kontrollen skulle ytterligare säkerställa efterlevnaden av riktlinjer och rutiner, och bidra till effektiv resurshantering.

BILAGOR

Bilaga 1: Anskaffningsprocess

Bilaga 2: Avyttringsprocess

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the “Deloitte organization”). DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more.

Deloitte provides industry-leading audit and assurance, tax and legal, consulting, financial advisory, and risk advisory services to nearly 90% of the Fortune Global 500® and thousands of private companies. Our professionals deliver measurable and lasting results that help reinforce public trust in capital markets, enable clients to transform and thrive, and lead the way toward a stronger economy, a more equitable society and a sustainable world. Building on its 175-plus year history, Deloitte spans more than 150 countries and territories. Learn how Deloitte’s more than 415,000 people worldwide make an impact that matters at www.deloitte.com.

Our advice is prepared solely for the use of the client. You may not disclose it or its contents to any other person without our prior written consent. No other person may rely on the advice and we accept no responsibility to any other person.

© 2023 For more information, contact Deloitte AB.

Samverkansavtal för familjecentraler i Västra Götaland 2024-2025

Förslag till beslut

1. Samverkansavtal för familjecentraler i Västra Götaland 2024-2025 godkänns.
2. Kommundirektör ges i uppdrag att teckna avtalet för Herrljunga kommuns vägnar.

Sammanfattning av ärendet

VästKoms styrelse beslutade den 22 juni 2023 att ställa sig bakom förslaget på samverkansavtal för familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet i Västra Götaland. VästKoms styrelse rekommenderar kommunalförbunden att i sin tur rekommendera sina respektive medlemskommuner att besluta om förslaget samt teckna avtal med Västra Götalandsregionen. Direktionen för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund behandlade ärendet den 29 september 2023 och har översänt sitt beslut samt rekommenderat förslag.

En familjecentral/familjecentralsliknande verksamhet är en verksamhet och en mötesplats där föräldrar och barn kan träffas och utbyta erfarenheter och där det finns kompetens i nära samverkan. Ingående basverksamheter är barnhälsovård, öppen förskola och/eller mödrahälsovård och/eller socialtjänst. Verksamheten ska vara hälsofrämjande, generell, förebyggande och stödjande.

Samverkansavtalet ska ses som ett gemensamt styrdokument mellan huvudmännen. Avtalet är en miniminivå för den lokala samverkan, där lokal nivå har möjlighet att göra överenskommelser i samverkan utöver det som omfattas i samverkansavtalet.

Eftersom samverkansavtalet berör flera nämnders verksamhetsområden behöver kommunens beslut om samverkansavtalet fattas av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen skickade samverkansavtalet på remiss till socialnämnden och bildningsnämnden för yttrande om nämnderna ställer sig bakom förslaget. Båda nämnderna ställer sig bakom föreslagen samverkansavtal. Med anledning av detta föreslår förvaltningen att kommunstyrelsen godkänner samverkansavtalet och att kommundirektör ges i uppdrag att teckna avtalet.

Konsekvenser

Gemensamma kostnader utgörs av kostnader kopplade till gemensamma lokaler, samordnartjänsten samt kostnader kopplade till gemensamma insatser enligt verksamhetsplan. Till kostnader som är kopplade till gemensamma lokaler ingår bland annat hyra för gemensamma ytor, lokalvård, gemensamma möbler, lås och inbrottslarm, brandskyddsutrustning, utrymnings- och överfallslarm, IT, skrivare och liknande. Alla basverksamheter som ingår i samverkan kring en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet ska dela lika på kostnaden för samordnaren. Det inkluderar samtliga kostnader kopplade till tjänsten, till exempel lön, kompetensutveckling och datautrustning. Den verksamhet där samordnaren anställs ersätts av övriga ingående verksamheter med respektive del av kostnaden. Gemensam finansiering av samordnaren gäller från och med att detta avtal träder i kraft både vid befintliga familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter samt vid etablering av nya. Övriga gemensamma kostnader ska från och med att detta avtal träder i kraft delas lika mellan ingående basverksamheter vid etablering av nya familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter om inte annat överenskommes i det lokala samverkansavtalet.

De kostnader som samverkansavtalet medför för kommunens del, delas mellan socialnämnden och bildningsnämnden.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterat 2023-02-21

Samverkansavtal för Familjecentraler i Västra Götalandsregionen 2024-2025

Protokollsutdrag från Boråsregionens direktion 2023-09-23 § 75

Beslut från socialnämnden 2024-02-13 § 6

Beslut från bildningsnämnden 2024-02-05 § 8

Beslutet ska skickas till

Boråsregionen

Socialnämnden för kännedom

Bildningsnämnden för kännedom

Anela Lennartsson
[Titel]

BN § 8

DNR UN 2023/156

Svar på remiss gällande samverkansavtal för familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet i Västra Götaland

Sammanfattning

VästKoms styrelse beslutade den 22 juni 2023 att ställa sig bakom förslaget på samverkansavtal för familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet i Västra Götaland. VästKoms styrelse rekommenderar kommunalförbunden att i sin tur rekommendera sina respektive medlemskommuner att besluta om förslaget samt teckna avtal med Västra Götalandsregionen. Direktionen för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund behandlade ärendet den 29 september 2023 och har översänt sitt beslut samt rekommenderat förslag.

Eftersom samverkansavtalet berör flera nämnders verksamhetsområden, kommer kommunens beslut om samverkansavtalet fattas av kommunstyrelsen. Innan kommunstyrelsen beslutar om att teckna samverkansavtal, efterfrågas ett remissyttrande från bildningsnämnden och socialnämnden om nämnderna ställer sig bakom föreslagen samverkansavtal.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2024-01-17

Begäran om yttrande från kommunstyrelsen

Protokoll från direktionen § 75/2023

Samverkansavtal Familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Bildningsnämnden ställer sig bakom förslag till Samverkansavtal för familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet i Västra Götaland.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Bildningsnämndens beslut

1. Bildningsnämnden ställer sig bakom förslag till Samverkansavtal för familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet i Västra Götaland.

Expedieras till: Kommunstyrelsen

SN § 6

DNR SN 2023/146

Samverkansavtal för familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet i Västra Götaland

Sammanfattning

På uppdrag av Vårdsamverkan Västra Götaland (VVG) har ett förslag till Samverkansavtal för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland tagits fram. En familjecentral/familjecentralsliknande verksamhet är en verksamhet och en mötesplats där föräldrar och barn kan träffas och utbyta erfarenheter och där det finns kompetens i nära samverkan. Ingående basverksamheter är barnhälsovård, öppen förskola och/eller mödrahälsovård och/eller socialtjänst. Verksamheten ska vara hälsofrämjande, generell, förebyggande och stödjande.

Samverkansavtalet ska ses som ett gemensamt styrdokument mellan huvudmännen. Avtalet är en miniminivå för den lokala samverkan, där lokal nivå har möjlighet att göra överenskommelser i samverkan utöver det som omfattas i samverkansavtalet.

Kommunstyrelsen begärde i remiss inkommen 2023-12-04 yttrande från socialnämnden om nämnden ställer sig bakom föreslaget samverkansavtal. Förvaltningen föreslår att socialnämnden ställer sig bakom reviderat samverkansavtal samt att föreslå kommunstyrelsen att ta beslut om detsamma och teckna avtal med Västra Götalandsregionen

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-12-06.

Remiss inkommen 2023-12-04

Brev reviderat samverkansavtal familjecentral Västra Götaland

Protokollsutdrag § 75 2023-09-29 Reviderat samverkansavtal familjecentral

Västra Götaland, Dnr 2022/SKF0151

Samverkansavtal familjecentraler, giltig från: 2024-03-01

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Socialnämnden ställer sig bakom det reviderade samverkansavtalet för familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet i Västra Götaland.
- Socialnämnden föreslår kommunstyrelsen att ta beslut om detsamma samt om att teckna avtal med Västra Götalandsregionen.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Fortsättning SN § 6

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden ställer sig bakom reviderat samverkansavtal för familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet i Västra Götaland.

Socialnämndens förslag till kommunstyrelsen

1. Kommunstyrelsen ställer sig bakom reviderat samverkansavtal för familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet i Västra Götaland.
2. Avtal tecknas med Västra Götalandsregionen.

Expedieras till: Kommunstyrelsen, Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund

Protokoll från strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden, 2023-10-04

§ 133

Samverkansavtal familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland

Diarienummer SSN 2023-00636

Beslut

1. Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden ställer sig bakom förslaget på samverkansavtal för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland.

Sammanfattning av ärendet

En familjecentral och en familjecentralsliknande verksamhet är en arena där kommun och region genomför gemensamma tidiga insatser riktade till barn och föräldrar. Verksamhetens uppdrag är att arbeta för att främja trygga uppväxtvillkor för barn genom att bland annat sprida kunskap till och stödja föräldrar och blivande föräldrar. Det är en generell ingång som når nästan alla föräldrar som samtidigt kan erbjuda kompletterande stödinsatser för dem som är i behov av det.

På uppdrag av Vårdsamverkan Västra Götaland har ett förslag på ett Samverkansavtal för samtliga familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland tagits fram. Samverkansavtalet hanterar samverkan mellan ingående verksamheter i familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter. Samverkansavtalet ska ses som ett gemensamt styrdokument mellan huvudmännen. Avtalet är en miniminivå för den lokala samverkan, där lokal nivå har möjlighet att göra överenskommelser i samverkan utöver det som omfattas av detta samverkansavtal.

Under hösten 2022 har förslaget till samverkansavtal varit hos parterna på remiss. Generellt var inkomna synpunkterna positiva på ett samverkansavtal som tydliggör uppdraget, skapar ett likvärdigt innehåll över hela Västra Götaland och kvalitetssäkrar verksamheterna. Ett samverkansavtal främjar långsiktig samsyn och stabilitet för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter.

Den 3 maj 2023 ställde det politiska samrådsorganet SRO sig bakom förslag på Samverkansavtal för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland och rekommenderar parterna att fatta beslut i enlighet med förslaget.

Justerare:	Justerare:	Justerare:	Rätt utdraget intygar:
------------	------------	------------	------------------------

Protokoll från strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden, 2023-10-04

Beredning

Det partsgemensamma politiska samrådsorganet SRO ställde sig den 3 maj 2023 bakom förslaget.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande daterat 2023-09-27
- Samverkansavtal familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland

Skickas till

För genomförande:

- Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden

För kännedom:

- Delregionala nämnder i Västra Götaland
- Vårdsamverkan Västra Götaland
- Samtliga kommuner i regionen
- Politiskt samrådsorgan, SRO
- Ann-Sofi Isaksson

Justerare:	Justerare:	Justerare:	Rätt utdraget intygar:
------------	------------	------------	------------------------

SAMVERKANSAVTAL

Familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland

Gäller för: Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland
Giltig från: 2024-03-01

→ Avtal

Överenskommelse

Riktlinje

Rutin

Innehåll

1. Inledning	3
2. Syfte och mål.....	4
3. Avtalsparter.....	4
4. Avtalstid och uppföljning	4
5. Lagstiftning, styrande och stödjande dokument	5
6. Målgrupp.....	6
7. Familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheters uppdrag.....	6
8. Definitioner	7
8.1. Familjecentrerat arbetssätt	7
8.2. Familjecentral	8
8.3. Familjecentralsliknande verksamhet	8
8.4. Samlokalisering	9
9. Samverkan.....	9
10. Samverkande parter	10
10.1. Socialtjänst.....	10
10.2. Öppen förskola.....	11
10.3. Barnmorskemottagning	12
10.4. Barnhälsovård	13
11. Organisation, ledning och styrning	13
11.1. Styrgrupp.....	13
11.2. Samordnare.....	14
12. Lokal uppföljning.....	16
13. Sekretess	16
14. Ekonomi	17
14.1. Gemensamma kostnader.....	17
14.2. Finansiering av respektive basverksamhet	17
15. Lokala samverkansavtal	18
Referenser	20
Bilagor	20
Bilaga 1. Mall för lokalt samverkansavtal	21
Bilaga 2. Mall för lokalt nyttjanderättsavtal.....	28
Bilaga 3. Barnmorskemottagningens uppdrag och åtagande	32
Bilaga 4. Utvecklingsområden.....	34

1. Inledning

Att stödja föräldrar i föräldraskapet är en av de viktigaste insatserna samhället kan göra för att främja barns hälsa och utveckling. Trygga och välinformerade föräldrar är en viktig förutsättning för en positiv utveckling för barnet och minskar risken för en rad olika hälsoproblem och riskbeteenden.¹

Kommuner och regioner har ett ansvar i att stödja föräldrarna i föräldraskapet² och där utgör familjecentralerna och de familjecentralsliknande verksamheterna en viktig arena.

Under 2020 lyfte Västra Götalandsregionen fram behovet av att tydliggöra uppdrag och förväntningar på familjecentralerna i Västra Götaland. Genom att skapa ett länsgemensamt inriktningsdokument för Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland ville man kvalitetssäkra en lägsta nivå för familjecentralerna i länet.

Den 10 maj 2021 fastställde Vårdsamverkan Västra Götaland en uppdragshandling som gav Västra Götalandsregionen och VästKom i uppdrag att ta fram ett inriktningsdokument för familjecentralerna i Västra Götaland. Vårdsamverkan Västra Götaland konstaterade att de senaste årens rapporter och utredningar visat på ett behov av att skapa en gemensam grund för struktur, organisation och styrning av familjecentraler i länet.

Detta samverkansavtal är resultatet av det uppdrag som gavs av Vårdsamverkan Västra Götaland. Dokumentet tituleras här samverkansavtal istället för inriktningsdokument med hänvisning till gällande riktlinje för gemensamma styrdokument i Västra Götaland.³

Samverkansavtalet hanterar samverkan mellan ingående verksamheter i familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter. På nationell nivå har vi i nuläget en stor brist på barnmorskor, vilket slår igenom även i vårt län. Detta påverkar förutsättningarna för samverkan kring familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter. Hänsyn till rådande situation har tagits i framtagandet av detta samverkansavtal.⁴ Vid

---

¹ *En nationell strategi för ett starkt föräldraskapsstöd (2018)*, [Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd](#).

² Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, [Riksdagen](#).

³ *Riktlinje – Gemensamma styrdokument som upprättas mellan kommunerna i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen inom hälsa, vård och omsorg*, [Vårdsamverkan Västra Götaland](#).

⁴ Se bilaga 3.

tecknande av lokala samverkansavtal bör alltid förutsättningar för kompetensförsörjning beaktas för samtliga ingående parter.

2. Syfte och mål

Syftet med ett gemensamt samverkansavtal för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland är:

- att tydliggöra uppdrag och förväntningar
- att skapa likvärdigt innehåll i verksamheterna
- att kvalitetssäkra verksamheterna
- att säkra samverkan mellan huvudmännen

Målet är att genom familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter bidra till att utjämna skillnader i hälsa och livsvillkor hos befolkningen.

3. Avtalsparter

Detta samverkansavtal gäller samtliga 49 kommuner i Västra Götaland samt Västra Götalandsregionen.

Samverkansavtalet ska ses som ett gemensamt styrdokument mellan huvudmännen. Avtalet är en miniminivå för den lokala samverkan, där lokal nivå har möjlighet att göra överenskommelser i samverkan utöver det som omfattas av detta samverkansavtal.

4. Avtalstid och uppföljning

Samverkansavtalet gäller under perioden 2024-03-01 – 2025-12-31. Om avtalet inte sagts upp skriftligen 12 månader innan avtalets utgång förlängs det automatiskt med 2 år. Uppföljning kommer ske under avtalsperioden.

Vid väsentliga förändringar av förutsättningarna för avtalet kan initiativ till en översyn tas av det politiska samrådsorganet, SRO.

Båda huvudmännen har ett gemensamt ansvar för den länsgemensamma uppföljningen av samverkansavtalet. Uppföljning ska ske gentemot Vårdsamverkan Västra Götaland.

5. Lagstiftning, styrande och stödjande dokument

Vid framtagande av detta samverkansavtal har följande styrande och stödjande dokument samt lagstiftning tagits i beaktande:

- Hälso- och sjukvårdslagen⁵
- Lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.⁶
- Socialtjänstlagen⁷
- Skollagen⁸
- Slutrapport regional översyn av familjecentraler⁹
- Utvärdering av samverkansorganiseringar för familjecentrerat arbetssätt i Göteborg¹⁰
- Nationell vägledning Familjecentral¹¹
- Börja med barnen - En sammanhållen god och nära vård för barn och unga¹²

En viktig utgångspunkt för arbetet med framtagandet av samverkansavtalet har också varit proportionell universalism. Det vill säga att insatser till föräldrar bör vara universella och riktade till alla, men samtidigt vara proportionella till de behov som finns i utsatta grupper.¹³

Proportionell universalism.¹⁴

⁵ Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), [Riksdagen](#).

⁶ Lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2018:1197), [Riksdagen](#).

⁷ Socialtjänstlagen (2001:453), [Riksdagen](#).

⁸ Skollag (2010:800), [Riksdagen](#).

⁹ Slutrapport regional översyn av familjecentraler (2016), [Acando](#).

¹⁰ Utvärdering av samverkansorganiseringar för familjecentrerat arbetssätt i Göteborg (2020), [Arthur D Little](#).

¹¹ Nationell vägledning Familjecentral. Samverkan för barns bästa (2021), [Föreningen för familjecentralers främjande](#).

¹² Börja med barnen! En sammanhållen god och nära vård för barn och unga. Delbetänkande av utredningen om en sammanhållen god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34), [Regeringen](#).

¹³ Vad är folkhälsa, jämlik hälsa och folkhälsoarbete, [Folkhälsomyndigheten](#).

¹⁴ Kunskapscentrum för jämlik vård, Västra Götalandsregionen.

I samverkansavtalet används genomgående begreppet *föräldrar* och inte *vårdnadshavare*. Ett barn kan ha annan vårdnadshavare än en förälder, men eftersom begreppet föräldrar används generellt i nationella definitioner, utredningar och underlag, där detta avtal utgår från ett flertal av dem, används begreppet föräldrar även i detta avtal. Vårdnadshavare kan likställas med föräldrar i detta dokument.

6. Målgrupp

Målgruppen för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter är blivande föräldrar, barn från noll år till dess att barnet uppnått skolålder och övergått till elevhälsan, barnets föräldrar samt andra viktiga vuxna runt barnet.

7. Familjecentralers och familjecentralsliknande verksamheters uppdrag

En familjecentral och en familjecentralsliknande verksamhet är en verksamhet som riktar sig till barn och föräldrar och som är hälsofrämjande, generell, tidigt förebyggande och stödjande. Familjecentralens och den familjecentralsliknande verksamhetens uppdrag är att arbeta för att främja trygga uppväxtvillkor för barn genom att sprida kunskap till och stödja blivande föräldrar och föräldrar. Verksamheten är en ingång att nå alla föräldrar och samtidigt erbjuda kompletterande stödinsatser för föräldrar som är i behov av det.¹⁵

Familjecentralen och den familjecentralsliknande verksamheten är en arena där kommun och region genomför gemensamma tidiga insatser¹⁶ och en verksamhet med goda förutsättningar för olika professioner att samarbeta för barnets bästa.¹⁷

Syftet med familjecentralen och den familjecentralsliknande verksamheten som samverkansarena och mötesplats är att genom föräldrarna minska:

---

¹⁵ Vad är en familjecentral, [Föreningen för familjecentralers främjande](#).

¹⁶ Vad är en familjecentral, [Föreningen för familjecentralers främjande](#).

¹⁷ Familjecentraler, [Rikshandboken barnhälsovård – för professionen](#).

- Fysisk, psykisk och social ohälsa bland barn
- Ojämlighet i hälsa bland barn
- Risken att barn hamnar mellan samhällets trygghetssystem som gör att barnet inte får rätt stöd i rätt tid¹⁸

Utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter, familjens livssituation och genom samarbete, samordning och samverkan, ska familjecentralen och den familjecentralsliknande verksamheten:

- Erbjudna lättillgängligt stöd
- Vara ett kunskaps- och informationscentrum
- Stärka arbetet med FN:s konvention för barnets rättigheter
- Skapa arbetsformer där barn och föräldrar är delaktiga
- Främja en gynnsam fysisk, psykisk och social utveckling för barn
- Uppmärksamma barn och deras familjer där tecken finns på avvikande utveckling eller där det finns tecken på riskfaktorer i barnets närmiljö
- Stärka samspelet och en god relation mellan barn och föräldrar
- Erbjudna tidiga insatser till blivande föräldrar och familjer med barn
- Stärka barnets och föräldrarnas sociala nätverk
- Stärka ett jämställt föräldraskap
- Stärka barns språkutveckling
- Stärka integrationen¹⁹

8. Definitioner

8.1. Familjecentrerat arbetssätt

Familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter ska präglas av ett familjecentrerat arbetssätt. Ett familjecentrerat arbetssätt avser att insatser för barn tar sin utgångspunkt i hela familjen, eller den blivande familjen, och deras levnadsvillkor. Målet är att förbättra uppväxtvillkoren för barn genom att stärka familjen.

Ett familjecentrerat arbetssätt kännetecknas av:

- Ett hälsofrämjande perspektiv där människors styrkor lyfts fram och tas tillvara

¹⁸ Vad är en familjecentral, [Föreningen för familjecentralers främjande](#).

¹⁹ Vad är en familjecentral, [Föreningen för familjecentralers främjande](#).

- Barnets bästa sätts i främsta rummet
- Föräldrarna ses som barnets viktigaste resurser
- Det sociala nätverket runt barnet ses som en viktig resurs
- Arbetssättet anpassas utifrån barnets mognadsgrad
- Gränsöverskridande samverkan där verksamheterna sätter barn- och familjeperspektivet främst

Familjecentrerat arbetssätt ska tillämpas av alla ingående verksamheter inom familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten.

8.2.Familjecentral

En familjecentral är en samlokaliserad²⁰ verksamhet som minst består av barnmorskemottagning, barnhälsovård, öppen förskola och socialtjänst med inriktning mot förebyggande arbete.

Utöver basverksamheterna kan även andra samhällsaktörer ingå i samarbetet, som till exempel folktandvård, bibliotek, föräldrastödsutvecklare, logoped, budgetrådgivning, psykologer för mödra- och barnhälsovård och civila samhällets organisationer.

Familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet benämns båda som familjecentral externt, gentemot allmänheten. Det ska tydligt framgå vad allmänheten kan förvänta sig från verksamheten, och vilka basverksamheter och andra verksamheter som finns där.

Familjecentralens arbete ska regleras i ett lokalt samverkansavtal.

8.3.Familjecentralsliknande verksamhet

En familjecentralsliknande verksamhet är en verksamhet med samverkan mellan minst tre av basverksamheterna. Barnhälsovård och öppen förskola ska ingå i samverkan samt ytterligare minst en av de återstående basverksamheterna. Barnhälsovården ska vara samlokaliserad med minst en av de kommunala verksamheterna (öppen förskola och/eller förebyggande socialtjänst).

Utöver basverksamheterna kan även andra samhällsaktörer ingå i samarbetet, som till exempel folktandvård, bibliotek,

---

²⁰ Se stycke 8.4.

föräldrastödsutvecklare, logoped, budgetrådgivning, psykologer för mödra- och barnhälsovård och civila samhällets organisationer.

Familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet benämns båda som familjecentral externt, gentemot allmänheten. Det ska tydligt framgå vad allmänheten kan förvänta sig från verksamheten, och vilka basverksamheter och andra verksamheter som finns där.

Den familjecentralsliknande verksamhetens arbete ska regleras i ett lokalt samverkansavtal.²¹

8.4. Samlokalisering

Samlokalisering innebär att hela den verksamhet som respektive part bedriver som berör familjecentralens eller den familjecentralsliknande verksamhetens uppdrag ska vara fysiskt förlagd till familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten.²²

För barnhälsovårdens del innebär det hela barnhälsovårdens uppdrag. För barnmorskemottagningen utgörs detta av graviditetsrelaterad vård. För förebyggande socialtjänsts del innebär det uppsökande och servicebaserat arbete, till exempel föräldraskapsstöd. För öppna förskolan utgörs det av hela dess verksamhet.

Samlokalisering skapar mer gynnsamma möjligheter till samverkan, men det är inte en förutsättning för samverkan. Samlokalisering är särskilt fördelaktigt för att nå ut till familjer med stora behov, och har således större fördelar i områden med sämre socioekonomiska förhållanden.²³

9. Samverkan

Samverkan handlar om både samarbete med personlig kontakt i det löpande arbetet och samordning av resurser på huvudmannanivå. Det handlar om att skapa konsensus, förtroende och tillit kring ansvar och roller. Utöver intern samverkan på den egna familjecentralen eller inom

---

²¹ Utöver familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter kan annan avtalsbunden samverkan tecknas som inte faller inom ramen för ovanstående definitioner. Dessa samverkansformer omfattas inte av detta avtal.

²² Lokalanpassningar kan behöva göras utifrån ingående basverksamheters krav på standard och säkerhet.

²³ *Utvärdering av samverkansorganiseringar för familjecentrerat arbetssätt i Göteborg* (2018), [Arthur D Little](#).

den familjecentralsliknande verksamheten sker även extern samverkan med andra verksamheter.

Följande förutsättningar behöver finnas för att få till en bra samverkan:

- Kunskap om varandras kompetenser
- Tydliga roller med arbetsbeskrivningar
- Gemensam värdegrund (familjecentrerat arbetssätt)
- Gemensam verksamhetsplan och uppföljning
- Tydlig styrning och ledning
- Samverkanstid där tid avsätts för regelbundna möten med personalen som arbetar på familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten, samt tid för möten med cheferna för de olika verksamheterna²⁴
- Gemensam kompetensutveckling som planeras i styrgruppen och beslutas av chef för respektive verksamhet
- Rutiner för hantering av dokumentation och sekretess

Samverkan mellan de olika yrkesgrupperna är en förutsättning för en välfungerande familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet och ökar förmågan att upptäcka och tillgodose barns och barnfamiljers individuella behov.²⁵

10. Samverkande parter

En familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet utgörs i grunden av samverkan mellan fyra basverksamheter. Utöver basverksamheterna kan även andra samhällsaktörer ingå i samarbetet.

Nedan beskrivs ingående basverksamheters uppdrag, åtagande, roller och kompetens kopplat till familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter.

10.1. Socialtjänst

I socialtjänstlagen anges att socialnämnden i den uppsökande verksamheten ska upplysa om socialtjänsten och erbjuda grupper och

²⁴ Familjecentraler, [Rikshandboken barnhälsovård – för professionen](#).

²⁵ *Börja med barnen! En sammanhållen god och nära vård för barn och unga.*

Delbetänkande av utredningen om en sammanhållen god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34), [Regeringen](#).

enskilda sin hjälp. När det är lämpligt ska nämnden samverka med andra samhällsorgan och med organisationer och andra föreningar. När det gäller gruppen barn och unga finns särskilda bestämmelser i socialtjänstlagen. Socialnämnden ska bland annat verka för att barn och ungdomar växer upp under trygga och goda förhållanden. En familjecentral eller en familjecentralsliknande verksamhet ger socialtjänsten en bred arena att möta blivande föräldrar och föräldrar till små barn i enlighet med socialtjänstlagens uppsökande och servicebaserade arbete. Genom socialtjänstens samlokalisering med andra inom en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet finns en flexibel och adekvat struktur för socialtjänstens samverkansansvar och uppsökande service, för att kunna erbjuda stöd utifrån familjens behov.

Tack vare samverkan med barnmorskemottagningen, barnhälsovård och öppen förskola kan föräldrar på ett lättillgängligt sätt få tillgång till socialtjänstens resurser och kompetens redan under graviditeten eller som nybliven förälder.

Socialtjänsten kan bedriva förebyggande arbete på olika nivåer; individ-, grupp- och samhällsnivå. Det kan handla om spännvidden mellan att delta i och leda olika föräldrastödsprogram (individuellt eller i grupp), social rådgivning, samhällsinformation, motivation- och nätverksarbete eller att tidigt upptäcka behov och lotsa vidare till ytterligare stöd. Det kan också handla om samtal kring familjeliv, relationer, anknytning och samspel samt att arbeta för att främja barnfamiljers situation i området.

10.2. Öppen förskola

Öppen förskola regleras av skollagen och lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Enligt skollagen får en kommun anordna öppen förskola som komplement till förskola och pedagogisk omsorg. Den öppna förskolan är en verksamhet som riktar sig till barn och föräldrar och annan medföljande vuxen. Verksamheten är hälsofrämjande, generell, tidigt förebyggande och stödande. Den öppna förskolan ska erbjuda barn en pedagogisk gruppverksamhet samtidigt som den ger föräldrar stöd i föräldrarollen och möjlighet till social gemenskap. Besökarna är inte inskrivna utan avgör själva när eller hur ofta de vill komma. Den öppna förskolan utformas utifrån de behov som finns på orten eller bostadsområdet. Det innebär att innehållet i verksamheten varierar från plats till plats.

Öppna förskolan ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov samt utformas så att den främjar allsidiga kontakter och social gemenskap.

Verksamheten ska bedrivas i ändamålsenliga lokaler i grupper med en lämplig sammansättning och storlek.

För bedrivande av verksamheten ska det finnas personal med sådan utbildning eller erfarenhet att en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses.

Verksamheten på öppna förskolan utvecklas utefter varje barns behov och tillsammans med besökarna, genom att skapa arbetsformer där barn och föräldrar är delaktiga. Pedagogen har till uppgift att arbeta med både barn, föräldrar och relationen mellan dem samt visa på ett pedagogiskt förhållningssätt. Den öppna förskolan riktar sig till familjer med barn från 0 år till dess barnet börjar skolan.

I en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet tillför öppen förskola pedagogisk kompetens och ett pedagogiskt perspektiv. Genom samverkan i en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet ökar öppna förskolans möjligheter att tidigt upptäcka och tillgodose behov hos familjerna.

10.3. Barnmorskemottagning

Övergripande basuppdrag för barnmorskemottagningen är hälsovård under graviditet (inklusive föräldrautbildning och förlossningsförberedelse), preventivmedelsrådgivning, förebygga sexuellt överförbara sjukdomar samt organiserade gynekologiska cellprovskontroller enligt gällande vårdprogram.

Barnmorskemottagningen spelar en central roll för kvinnors och familjers hälsa genom rådgivning och insatser inom graviditetsövervakning och sexuell och reproduktiv hälsa. Den del av uppdraget som omfattar hälsovård under graviditet utgör cirka hälften av alla besök på barnmorskemottagningen.

Hälsovård under graviditet har till syfte att främja hälsa och verka förebyggande. Det är ett sätt att arbeta med medicinskt och psykosocialt omhändertagande av målgruppen.

Barnmorskemottagningens kompetens innehas av barnmorskan. Barnmorskemottagningen ska etablera nära samverkan mellan mottagningar, kommuner och vårdenheter inom vårdval med flera för att skapa en väl fungerande vårdkedja för familjer med särskilda behov. Folkhälsoperspektivet genomsyrar allt arbete och målsättningen är att i varje enskilt möte uppmärksamma levnadsvanor, att nå alla och samtidigt identifiera individer med behov av extra stöd och initiera insatser i samverkan med relevanta aktörer.

Barnmorskemottagningen och barnmorskan är en bas för familjecentralens och den familjecentralsliknande verksamhetens arbete kring familjeplanering, det ofödda barnet och de blivande föräldrarna. Den tvärprofessionella samverkan på familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten underlättar barnmorskans uppdrag angående tidig upptäckt, minimerar **risken att det ofödda barnet ”faller mellan stolarna”** och ökar möjligheten att ge rätt insats i rätt tid.

10.4. Barnhälsovård

Barnhälsovårdens mål är att bidra till bästa möjliga fysiska, psykiska och sociala hälsa för barn. Detta genom att främja barns hälsa och utveckling, förebygga ohälsa hos barn samt tidigt identifiera och initiera åtgärder vid problem med barns hälsa, utveckling och uppväxtmiljö. Detta genomförs bland annat genom att följa barns hälsa, utveckling och livsvillkor enligt barnhälsovårdens nationella program. Barnhälsovårdens arbete leds av barnhälsovårdssjuksköterskan i team tillsammans med läkare och psykolog.

Enligt Socialstyrelsen krävs det samsyn, struktur och styrning för att hälsoarbetet inom barnhälsovården ska vara framgångsrikt. Familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter lyfts fram som konkreta exempel på hur barnhälsovårdspersonalens samverkan med olika verksamheter kan organiseras. Den största vinsten med familjecentralers och familjecentralsliknande verksamheter samverkansform är personalens ökade förmåga att upptäcka och möta barnfamiljernas behov av stöd, vilket gör familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter till en väl lämpad arena för föräldraskapsstöd.

11. Organisation, ledning och styrning

11.1. Styrgrupp

Organisering av ledning och styrning är avgörande för ett framgångsrikt arbete på en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet. Varje familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet ska därför ha en styrgrupp²⁶ med uppdrag att styra och leda de olika verksamheternas

---

²⁶ Styrgruppen kan vara samma för fler än en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet.

gemensamma åtaganden. Styrgruppen ska utgöras av de närmaste cheferna till varje profession. Till exempel:

- Verksamhetschef eller biträdande verksamhetschef för barnhälsovård
- Enhetschef för barnmorskemottagning
- Enhetschef/rektorer för öppen förskola/förskola
- Enhetschef för förebyggande socialtjänst

Andra nyckelfunktioner kan också ingå i styrgruppen. Det är viktigt att cheferna i styrgruppen är väl insatta i det dagliga arbetet och i utvecklingen av den enskilda familjecentralen eller familjecentralsliknande verksamheten.

Styrgruppen eller chefer över styrgruppen ansvarar för att samverkansavtal skrivs och att alla parter undertecknar detta. Styrgruppen ansvarar för att tillsammans med de verksamma på familjecentralen eller familjecentralsliknande verksamheten ta fram mål för verksamheten samt uppföljning av målen. Styrgruppen ska leda och följa familjecentralens eller den familjecentralsliknande verksamhetens utveckling enligt de fastställda målen och riktlinjerna.

För att samverkan ska fungera tillfredsställande ska alla verksamheterna i familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten ha en gemensam verksamhetsplan som följs upp och utvärderas. Styrgruppen ansvarar för att verksamhetsplanen upprättas.

Styrgruppen behöver mötas regelbundet tillsammans med samordnaren för familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten. Mötesfrekvens regleras i det lokala avtalet.

11.2. Samordnare

Varje familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet ska ha en samordnare²⁷ som håller ihop verksamheten och är länken mellan arbetslaget och styrgruppen i båda riktningar. Samordnarrollen är inte

---

²⁷ Utöver samordnare kan även koordinatörer finnas i vissa kommuner.

Koordinatoruppdraget är vanligtvis bredare än samordnarrollen och kan till exempel omfatta ett helhetsansvar i ett geografiskt område kring utveckling av strukturer för samverkan och utveckling av familjecentrerat arbetssätt. Koordinatören kan i vissa fall även inneha rollen som samordnare.

knuten till en viss profession. Samordnaren utses av styrgruppen som också beslutar om samordnarens uppdrag och tjänstgöringsgrad.²⁸

Samordnarens uppdrag kan innehålla följande:

- Verka för att det gemensamma, vardagliga arbetet på familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten fungerar
- Föra dialog med styrgruppen
- Främja samverkan och verksamhetens utveckling tillsammans med övriga i arbetsgruppen
- Stödja arbetet mot verksamhetens mål

Detta kan till exempel innebära att:

- Planera och leda samverkansmöten och verksamhetsmöten för familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten
- Delta på styrgruppsmöten
- Representera familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten utåt
- Ansvara för hemsida, informationsmaterial och sociala medier
- Ansvara för utifrån kommande studiebesök
- Ansvara och driva planering för gemensam fortbildning inom arbetslaget
- Sammanställa årlig verksamhetsberättelse
- Initiera utvecklingsarbeten på familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten
- Vara ansvarig för introduktion av nyanställd personal på familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten.
- Organisera och fördela gemensamma arbetsuppgifter
- Ansvara för informationsflödet till samtliga medarbetare
- Bevaka och samordna gemensamma utbildningsfrågor
- Förfoga över familjecentralens eller den familjecentralsliknande verksamhetens gemensamma budget om sådan finns
- Upprätta årlig, gemensam verksamhetsplan med uppföljning och utvärdering på uppdrag av styrgruppen

---

²⁸ Om funktionen samordnare utses och hanteras på annat sätt avseende uppdrag och tjänstgöringsgrad ska det regleras i det lokala samverkansavtalet.

12. Lokal uppföljning

Uppföljning av familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten ska ske lokalt. Styrgruppen ansvarar för att tillsammans med de verksamma på familjecentralen eller familjecentralsliknande verksamheten ta fram mål för verksamheten samt uppföljning av målen. Alla verksamheter i familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten ska ha en gemensam verksamhetsplan som följs upp och utvärderas. Styrgruppen ansvarar för att det årligen upprättas en gemensam verksamhetsplan med uppföljning och utvärdering.²⁹

13. Sekretess

De verksamheter som samverkar inom familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten omfattas av olika sekretessbestämmelser. Grunden för de olika personalgruppernas tystnadsplikt är dock densamma. Allt utbyte av information ska ske enligt gällande lagstiftning och regleras i offentlighets- och sekretesslagen.³⁰

Uppgifter om en enskild får lämnas till en annan verksamhet inom familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten om den enskilde har lämnat sitt samtycke till överlämning av informationen. Detta eftersom ett samtycke kan häva sekretessen om den enskildes hälsotillstånd eller personliga förhållanden som annars gäller i de olika verksamheterna enligt offentlighet- och sekretesslagen.

Uppgifter om den enskilde kan även lämnas till en annan verksamhet (myndighet) om det aktualiseras en sekretessbrytande regel i det enskilda ärendet. Vissa sekretessbrytande regler kan aktualiseras om det finns anmälnings- och uppgiftsskyldighet enligt annan lag eller författning, exempelvis till socialtjänsten vid misstanke om att barn far illa eller riskerar att fara illa. Det finns även sekretessbrytande regler som möjliggör överlämning av information till polis om uppgifterna är nödvändiga för att utreda brott.

---

²⁹ På sikt föreslås att en länsgemensam modell för verksamhetsuppföljning och kvalitetssäkring tas fram. Se bilaga 4, Utvecklingsområden.

³⁰ Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), [Riksdagen](#).

14. Ekonomi

14.1. Gemensamma kostnader

Gemensamma kostnader utgörs av kostnader kopplade till gemensamma lokaler, samordnartjänsten samt kostnader kopplade till gemensamma insatser enligt verksamhetsplan.

Gemensamma lokaler definieras utifrån uppdrag och utgår från en miniminivå bestående av en toalett för personal, en toalett för besökare samt ett konferensrum och ett personalrum.

Till kostnader som är kopplade till gemensamma lokaler ingår bland annat hyra för gemensamma ytor, lokalvård, gemensamma möbler, lås och inbrottslarm, brandskyddsutrustning, utrymnings- och överfallslarm, IT, skrivare och liknande.

Alla basverksamheter som ingår i samverkan kring en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet ska dela lika på kostnaden för samordnaren. Det inkluderar samtliga kostnader kopplade till tjänsten, till exempel lön, kompetensutveckling och datautrustning. Den verksamhet där samordnaren anställs ersätts av övriga ingående verksamheter med respektive del av kostnaden.³¹

Gemensam finansiering av samordnaren gäller från och med att detta avtal träder i kraft både vid befintliga familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter samt vid etablering av nya.

Övriga gemensamma kostnader ska från och med att detta avtal träder i kraft delas lika mellan ingående basverksamheter vid etablering av nya familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter om inte annat överenskommes i det lokala samverkansavtalet.

14.2. Finansiering av respektive basverksamhet

De ingående parternas medverkan i en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet finansieras på olika sätt.

---

³¹ Regleras i det lokala samverkansavtalet.

Barnhälsovården får ersättning utifrån egen samlokalisering eller icke samlokalisering i enlighet med Krav- och kvalitetsbok Vårdval Vårdcentral.³²

Barnmorskemottagningen får ersättning i enlighet med vårdöverenskommelse mellan regional nämnd och styrelsen för Regionhälsan.

För kommunernas del skapas förutsättningar att ingå i en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet vid nyetablering genom avsättande av resurser. Därefter hanteras kommunernas finansiering genom ordinarie budgetprocess.

15. Lokala samverkansavtal

Det lokala samverkansavtalet bör bestå av två olika delar – ett samverkansavtal som hanterar verksamheterna och samverkan dem emellan samt ett nyttjanderättsavtal som hanterar lokaler och hyror.

Se bilaga 1 för mall av ett lokalt samverkansavtal och bilaga 2 för mall av ett lokalt nyttjanderättsavtal.

Mallarna är förslag på hur respektive avtal kan utformas. I avtalen kan den lokala styrgruppen lägga till rubriker och innehåll utifrån behov. I nyttjanderättsavtalet kan även en del av punkterna redan ha reglerats i samverkansavtalet.

Ett lokalt samverkansavtal ska dock innehålla följande punkter:

- Avtalsparter och placering
- Avtalstid
- Avtalets utgångspunkter
- Syfte med avtalet
- Familjecentralens syfte och mål
- Parternas gemensamma ansvar
- Parternas enskilda ansvar
- Styrgrupp
- Samordnare
- Personalgrupp
- Sekretess och informationsöverföring

---

³² Krav- och kvalitetsbok Vårdval Vårdcentral, [Västra Götalandsregionen](#).

- Finansiering
- Ändring och tillägg i avtalet
- Tvist
- Underskrift

Referenser

Börja med barnen! En sammanhållen god och nära vård för barn och unga. Delbetänkande av utredningen om en sammanhållen god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34), [Regeringen](#).

En nationell strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd (2018), [Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd](#).

Familjecentraler, [Rikshandboken barnhälsovård – för professionen](#).

Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), [Riksdagen](#).

Krav- och kvalitetsbok Vårdval Vårdcentral, [Västra Götalandsregionen](#).

Lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2018:1197), [Riksdagen](#).

Nationell vägledning Familjecentral. Samverkan för barns bästa (2021), [Föreningen för familjecentralers främjande](#).

Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), [Riksdagen](#).

Riktlinje – Gemensamma styrdokument som upprättas mellan kommunerna i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen inom hälsa, vård och omsorg, [Vårdsamverkan Västra Götaland](#).

Skollag (2010:800), [Riksdagen](#).

Slutrapport regional översyn av familjecentraler (2016), [Acando](#).

Socialtjänstlagen (2001:453), [Riksdagen](#).

Utvärdering av samverkansorganiseringar för familjecentralerat arbetssätt i Göteborg (2020), [Arthur D Little](#).

Vad är en familjecentral, [Föreningen för familjecentralers främjande](#).

Vad är folkhälsa, jämlik hälsa och folkhälsoarbete, [Folkhälsomyndigheten](#).

Bilagor

Se nedanstående sidor.

Mall lokalt samverkansavtal

Denna mall gäller för samverkansavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt samverkansavtal vid sidan av ett lokalt nyttjanderättsavtal.

Bilaga 1. Mall för lokalt samverkansavtal

Lokalt samverkansavtal
(vid sidan av ett lokalt nyttjanderättsavtal)

Familjecentralen / Familjecentralsliknande
verksamheten **skriv in namn på verksamheten**

Mall lokalt samverkansavtal

Denna mall gäller för samverkansavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt samverkansavtal vid sidan av ett lokalt nyttjanderättsavtal.

1. Avtalsparter och placering

Namn på ingående barnvårdscentral (BVC), Västra Götalandsregionen (VGR), organisationsnummer 232100–0131 eller namn på företaget och deras organisationsnummer.

Namn på ingående barnmorskemottagning, Regionhälsan, Västra Götalandsregionen (VGR), organisationsnummer 232100–0131

Namn på ingående avdelning/enhet inom socialtjänst, förvaltning, kommunens namn och org.nr xxxxxx-xxxx.

Namn på ingående öppen förskola, förvaltning, kommunens namn och org.nr xxxxxx-xxxx.

Familjecentralen / den familjecentralsliknande verksamheten xx är lokaliserad på här skrivs besöksadressen till verksamheten.

Utifrån samverkansavtalet för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland betecknas verksamheten som en familjecentral /familjecentralsliknande verksamhet. Utåt mot befolkningen kallas verksamheten för familjecentralen xx. Nedan benämns verksamheten därför som familjecentral.

2. Avtalstid

Avtalet gäller under perioden xxxx-xx-xx – xxxx-xx-xx med möjlighet till x månaders förlängning. Förlängningen ska vara skriftlig och beslutad av samtliga avtalsparter.

Uppsägning av avtalet för upphörande eller omförhandling ska meddelas övriga parter skriftligen med sex månaders varsel.

Rekommendation: Avtalstiden bör vara minst 3 år men inte längre än 5 år. Minst tre år ger verksamheten ro att arbeta och implementera vad som står i avtalet. Om avtalstiden är mer än 5 år finns det en risk att avtalet blir inaktuellt och inte följer förändringar i omvärlden. Om det finns en gemensam lokal bör samverkansavtalet följa hyresavtalet om inte hyresavtalet/-en är längre än 5 år.

Mall lokalt samverkansavtal

Denna mall gäller för samverkansavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt samverkansavtal vid sidan av ett lokalt nyttjanderättsavtal.

3. Avtalets utgångspunkter

Följande styrdokument ligger till grund för avtalet:

- Samverkansavtal familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland (dnr xxxx).
- Eventuell avsiktsförklaring mellan nämnd och kommun (dnr xxxx).
- Fyll på med övriga eventuella styrdokument.

4. Syfte med avtalet

Syftet med avtalet är att säkra samverkan, skapa långsiktighet, kontinuitet och kvalitet i familjecentralens verksamhet samt familjecentralens roll i kommunområdets familjecentraliserade arbete. Detta avtal reglerar verksamhetens ledningsstruktur, innehåll, respektive parts ansvarsområde och finansiering av gemensamma resurser utöver lokaler. **Hänvisa till aktuellt avtal som reglerar verksamhetens lokalfrågor. Se och utgå från ”Mall nyttjanderättsavtal”.**

5. Familjecentralens uppdrag och mål

Familjecentralens övergripande uppdrag och mål

Se Samverkansavtal familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland, avsnitt 7.

Familjecentralens lokala mål och uppföljning

Styrgruppen ska tillsammans med de verksamma på familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten upprätta uppföljningsbara mål. Alla verksamheter i familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten ska ha en gemensam verksamhetsplan som följs upp och utvärderas. Styrgruppen ansvarar för att det årligen upprättas en gemensam verksamhetsplan med uppföljning och utvärdering.

Mall lokalt samverkansavtal

Denna mall gäller för samverkansavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt samverkansavtal vid sidan av ett lokalt nyttjanderättsavtal.

6. Parternas gemensamma ansvar

Parterna ska tillsammans skapa en verksamhet som möter de behov som finns hos målgruppen och som motsvarar behovet i det geografiska området. Parterna ansvarar för att upprätta verksamhetsplan och uppföljningsbara mål samt att följa verksamhetens utveckling enligt de fastställda målen och riktlinjerna. Parterna har också ansvar för den gemensamma kompetensutvecklingen hos personalgruppen.

Parterna ansvarar även för att avsätta gemensam tid för personalgruppen att ha samverkansmöten. För samverkansmöten, där alla samverkansparter är representerade, avsätts xx timmar/månad. På dessa möten behandlas till exempel utvecklingsfrågor och samverkansaktiviteter. Lokalfrågor ska behandlas på tid då de som arbetar i lokalerna deltar.

7. Parternas enskilda ansvar

Varje avtalspart har ansvar för sin egen verksamhet och personal. Varje chef ansvarar för att familjecentralen blir en del av respektive avtalsparts ordinarie verksamhet. Varje avtalspart ansvarar för att respektive personal har:

- Utrymme för samverkan i sin tjänst
- Möjlighet till gemensam utbildning och kompetensutveckling
- Kunskap om familjecentrerat arbetssätt
- Kunskap kring rutiner för dokumentation och sekretess

8. Styrgrupp

Se Samverkansavtal familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland, avsnitt 11.1.

Anpassa utifrån lokala förutsättningar och överenskommelser.

9. Samordnare

Se Samverkansavtal familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland, avsnitt 11.2 och 14.1.

Mall lokalt samverkansavtal

Denna mall gäller för samverkansavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt samverkansavtal vid sidan av ett lokalt nyttjanderättsavtal.

Anpassa utifrån lokala förutsättningar och överenskommelser. Beskriv samordnaruppdragets omfattning (tjänstegrad) och uppdrag för samordnaren.

Gällande finansiering av samordnartjänsten, se avsnitt 15 i detta avtal.

10. Personalgrupp

Ange aktuell personal som bemannar familjecentralen.

11. Sekretess och informationsöverföring

Se Samverkansavtal familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland, avsnitt 13.

12. Systematiskt brandskyddsarbete

Styrgruppen ansvarar för att det upprättas samt bedrivs ett systematiskt brandskyddsarbete i de gemensamma lokalerna på familjecentralen, för de verksamheter som finns i lokalerna. Styrgruppen utser även SBA ombud som har ansvaret för att bedriva SBA ronder i dessa ytor, utför kontroller på brandlarmet samt genomför utrymningsövningar. Det ska även finnas en plan för utrymning i de gemensamma ytorna där avsökning av dessa ingår. Det ska finnas en gemensam återsamlingsplats för att underlätta kontakt vid en utrymning.

13. Hot och våld

Incidenter gällande hot och våld kan inträffa och en gemensam plan för detta tas fram utav berörda verksamheter.

14. Försäkring

Respektive verksamhet försäkrar sina inventarier. Den verksamhet som har störst andel av familjecentralens lokaler försäkrar även de inventarier som finns i de gemensamma ytorna.

Mall lokalt samverkansavtal

Denna mall gäller för samverkansavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt samverkansavtal vid sidan av ett lokalt nyttjanderättsavtal.

15. Finansiering

Lokaler

Hänvisa till aktuellt avtal som reglerar verksamhetens lokalfrågor. Se och utgå från ”Mall nyttjanderättsavtal”.

Personalkostnader

Respektive avtalspart står för personalkostnader avseende sin personal och för andra verksamhetsspecifika kostnader.

Samordnare

Kostnaden för samordnaren ska delas lika mellan de basverksamheter som ingår i samverkan kring familjecentralen. Se Samverkansavtal familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter i Västra Götaland, avsnitt 14.1.

Ange kostnad för samordnaren, anställande part och upplägg för ersättning från övriga ingående verksamheter.

16. Ändringar och tillägg i avtalet

Parterna är införstådda med att villkor och förutsättningar för den verksamhet som avtalet avser kan komma att förändras till följd av ny lagstiftning, beslut inom respektive huvudman eller annat. Skulle sådana förändringar uppkomma har parterna skyldighet att snarast informera övriga avtalsparter om detta.

Ändringar och tillägg till detta avtal skall för att vara gällande skriftligen godkännas av parterna.

17. Tvist

Tvist mellan parterna om tolkning eller tillämpning av detta avtal löses i samförstånd mellan parterna. Om tvist om tolkning eller tillämpning av avtalet inte kan lösas i samförstånd mellan parterna, lyftes frågan till respektive huvudman.

Mall lokalt samverkansavtal

Denna mall gäller för samverkansavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt samverkansavtal vid sidan av ett lokalt nyttjanderättsavtal.

18. Underskrift

Detta avtal är upprättat i **fyra** likalydande exemplar där parterna tagit var sitt original.

Datum och ort

För öppen förskola
Ange förvaltning,
xx kommun

Datum och ort

För mödrahälsovård
Västra Götalandsregionen

Namn

Titel

Namn

Titel

För ange förvaltning för socialtjänst
xx kommun

För xx vårdcentral, BVC
Västra Götalandsregionen

Namn

Titel

Namn

Titel

För (tex bibliotek)

För (tex tandvården)

Namn

Titel

Namn

Titel

Mall Nyttjanderättsavtal

Denna mall gäller för nyttjanderättsavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt nyttjanderättsavtal vid sidan av ett lokalt samverkansavtal.

Bilaga 2. Mall för lokalt nyttjanderättsavtal

Lokalt nyttjanderättsavtal (vid sidan av ett lokalt samverkansavtal)

Familjecentralen / Familjecentralsliknande verksamheten **skriv in namn på verksamheten**

Mall Nyttjanderättsavtal

Denna mall gäller för nyttjanderättsavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt nyttjanderättsavtal vid sidan av ett lokalt samverkansavtal.

OBS! Nyttjanderättsavtal har inga formkrav. Tänk på att detta endast är ett förslag på hur ett nyttjanderättsavtal kan utformas och att det eventuellt inte täcker alla punkter som kan vara aktuella för just er. En del av punkterna regleras eventuellt redan i samverkansavtalet. Ta bort och lägg till rubriker utefter vad ert behov är.

1. Avtalsparter och lokalisering

(1) Y, organisationsnummer (Upplåtaren) och

(2) X, organisationsnummer (Nyttjaren)

gemensamt benämnda som parterna.

Familjecentralen / familjecentralsliknande verksamheten zz är lokaliserad på adress zz.

2. Nyttjanderättens omfattning och ändamål

Y upplåter härmed nyttjanderätten avseende Familjecentralen zz på adressen zz till X på nedanstående villkor.

Nyttjanderätten enligt detta avtal omfattar... till exempel lokaler, ytornas storlek, parternas andel, årlig kostnad i ett visst basårs prisnivå.

3. Nyttjanderättsperiod, uppsägningstid och förlängningstid

Avtalet gäller fr.o.m. 20xx-xx-xx och tills vidare alt tom 20xx-xx-xx.

Avtalet kan sägas upp för att upphöra att gälla vid det månadsskifte som inträffar närmast efter sex månader från uppsägningen. Uppsägningen ska vara skriftlig.

Vid behov om förlängning av upplåtelsen ska....

4. Ersättning för upplåtelsen

Y ersätts med zz kronor per månad/år/kvartal.

Betalningsvillkor...

Mall Nyttjanderättsavtal

Denna mall gäller för nyttjanderättsavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt nyttjanderättsavtal vid sidan av ett lokalt samverkansavtal.

Ersättningen omfattar till exempel uppvärmning av lokalen, vatten, avlopp, ventilation och el, avfallshantering, trappstädning och snöröjning/sandning och som inte framgår av tidigare punkter.

5. Upplåtarens åtaganden

Upplåtaren ansvarar för att.....

6. Nyttjarens åtaganden

Nyttjaren ansvarar för att...

7. Överlåtelse av nyttjanderätten

Exempelvis: Detta avtal får inte överlåtas på annan utan Y:s samtycke. X får inte heller upplåta rättighet som helt eller delvis härrör från detta avtal utan Y:s samtycke.

8. Nedsättning av ersättningsbeloppet

Exempelvis: X har rätt till skälig nedsättning av ersättningsbeloppet när Y brister i sin underhållsskyldighet enligt detta avtal och gällande rätt.

Exempelvis: Om hinder eller men uppstår i nyttjanderätten och detta sker utan X vållande har X rätt till skälig nedsättning av ersättningsbeloppet och, om hindret är av så väsentlig art att det helt hindrar utförandet av X verksamhet, att säga upp avtalet till omedelbart upphörande. Om hindret har resulterat i ekonomisk skada för X äger X rätt att få denna skada ersatt.

Mall Nyttjanderättsavtal

Denna mall gäller för nyttjanderättsavtal om familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet. Mallen har tagits fram för att underlätta framtagandet av ett lokalt nyttjanderättsavtal vid sidan av ett lokalt samverkansavtal.

9. Hävning av nyttjanderätten

Exempelvis: Part får häva avtalet om motparten inte fullgör sina åtaganden enligt avtalet och rättelse efter påminnelse inte sker utan dröjsmål och avtalsbrottet är av väsentlig betydelse.

10. Force Majeure

Exempelvis: Oförutsägbara händelser som omfattande arbetskonflikter, miljö- och naturkatastrofer samt allvarlig smittspridning eller annan omständighet som parterna inte råder över och som förhindrar en part från att fullfölja skyldigheter som följer av avtalet befriar sådan part från dessa skyldigheter.

11. Ändringar och tillägg till nyttjanderätten

Exempelvis: Ändringar och tillägg till avtalet ska vara skriftliga och undertecknas av båda parter för att vara giltiga.

12. Underskrift

Detta avtal har upprättats i två likalydande exemplar, varav parterna har tagit varsitt.

Ort, datum

Y

X

Bilaga 3. Barnmorskemottagningens uppdrag och åtagande

Utifrån att det finns en nationell brist på barnmorskor i Sverige i nuläget behöver barnmorskemottagningens åtagande och uppdrag kopplat till familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter anpassas och begränsas en tid framöver. Under avtalstiden gäller följande förutsättningar för barnmorskemottagningens deltagande i familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter:

- Barnmorskemottagningen prioriterar socioekonomiskt prioriterade områden med full samlokalisering och permanent barnmorskemottagning på plats.
- Inget krav på samlokalisering i övriga områden som inte är socioekonomiskt prioriterade, utan i dessa fall sker samverkan med övriga verksamheter genom lokala samverkansavtal för familjecentralsliknande verksamhet.
- Barnmorskemottagningen samverkar på individnivå (överlämningar, konsultation förebyggande socionom, SIP och så vidare) i den omfattning det behövs utifrån den gravida/det väntade barnets behov.
- Barnmorskemottagningen förlägger en träff per föräldrautbildning lokalt på plats på familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten i samverkan med övriga basverksamheter på familjecentralen eller den familjecentralsliknande verksamheten.
- Barnmorskemottagningen deltar på samverkansmöten på generell nivå utifrån uppdrag. En barnmorska representerar vid möten, ca 6 timmar/termin. Vid behov av mer tid tas frågan via den lokala styrgruppen.
- Enhetschef från barnmorskemottagningen ingår i den lokala styrgruppen och deltar på dess möten.
- I de fall barnmorskemottagningen inte är samlokaliserad närvarar inte barnmorskan vid möten som berör lokaler, städ, sophantering och liknande.

- Barnmorskan närvarar inte vid planering och utförande av samverkande verksameters aktiviteter såsom utflykter och liknande.
- Gemensam utbildning för medarbetare på familjecentralen planeras i styrgrupp och beslutas av chef för respektive verksamhet.

Bilaga 4. Utvecklingsområden

Vid framtagande av detta samverkansavtal har ett antal framtida utvecklingsområden identifierats. Utvecklingsområdena har framkommit utifrån de underlag³³ och dialoger som fungerat som utgångspunkt för arbetet samt utifrån inkomna svar under remissrundan.

Utvecklingsområdena faller inte inom ramen för framtagandet av detta samverkansavtal och är så pass omfattande att de kräver egna processer.

- En läns gemensam styrgrupp med ansvar kring barn och unga frågor behöver tillskapas för att bland annat omhänderta utpekade och kommande utvecklingsfrågor i samverkan kring familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter.
- En läns gemensam modell för verksamhetsuppföljning och kvalitetssäkring behöver tas fram.
- Läns gemensamma utbildningsinsatser för de som arbetar på och med familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter behöver tas fram. Kunskap om familjecentrerat arbetssätt behöver också säkerställas hos både personal och styrgrupper.
- Förutsättningarna för att utöka åldersspannet för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter till och med 12 år alternativt 17 år behöver utredas. Det finns också ett behov i samband med detta att utreda förutsättningarna för att utveckla samverkan med ungdomsmottagningarna med målsättningen att få till stånd en mer stödjande helhet, utan glapp för barn och unga. Utifrån samma resonemang bör också utredas om samarbetet med tandvården ska vidareutvecklas länsövergripande i verksamheterna.
- Arbeta för en gemensam verksamhetsutveckling som till exempel kan innefatta tillvägagångssätt att nå familjer i behov av stöd, speciellt i utsatta områden.

---

³³ Se stycke 5, Lagstiftning, styrande och stödjande dokument. Utgångspunkt för utvecklingsområdena har främst varit *Slutrapport regional översyn av familjecentraler (2016)*, [Acando](#) och *Utvärdering av samverkansorganiseringar för familjecentrerat arbetssätt i Göteborg (2020)*, [Arthur D Little](#).

- Ett vägledande dokument avseende familjecentralers och familjecentralsliknande verksameters lokaler behöver tas fram.
- En rutin för tillvägagångssätt vid nyetablering behöver tas fram. Rutinen bör inkludera behovs- och resurskartläggning inför beslut om nyetablering.
- En långsiktig och övergripande utvecklingsplan för hela länet kring behov och lokalisering av familjecentraler och familjecentralsliknande verksamheter behöver tas fram. Syftet med planen är att kunna prioritera och täcka behov för att genom det säkerställa mer jämlik vård, stöd och omsorg.
- Socioekonomiskt prioriterade områden behöver definieras i ett länsgemensamt dokument. Här behöver man tydligt beskriva, i en länsgemensam kontext, vilka områden som avses.

Remiss - Samverkansavtal för familjecentraler i Västra Götaland

Remissinstanser
Socialnämnden
Bildningsnämnden

Bakgrund

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund har till kommunen inkommit med en rekommendation till kommunen att ta beslut om förslag till samverkansavtal för familjecentral och familjecentralsliknande verksamhet i Västra Götaland samt teckna avtal med Västra Götalandsregionen.

Ärende

Eftersom samverkansavtalet berör flera nämnders verksamhetsområden, kommer kommunens beslut om samverkansavtalet fattas av kommunstyrelsen. Innan kommunstyrelsen beslutar om att teckna samverkansavtal, efterfrågas ett yttrande från bildningsnämnden och socialnämnden om nämnderna ställer sig bakom föreslagen samverkansavtal.

Bilagor

Brev från Boråsregionen
Förslag till samverkansavtal
Protokoll från direktionen § 75/2023

Instruktion för remissvaret

Remissvaret skickas senast den:

31 oktober 2023

Anela Lennartsson

Administrations- och kommunikationsenheten

SN § 14

DNR SN 2023/67

Rapportering av ej verkställda gynnade beslut enligt SoL och LSS per 2023-12-31

Sammanfattning

Socialnämnden ska till fullmäktige lämna en statistikrapport över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL och 9 § LSS som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Socialnämnden ska även rapportera gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL och 9 § LSS som inte har verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts. Nämnden ska vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut.

Denna rapporteringsskyldighet regleras i 16 kap 6 h § SoL och 28 h § LSS. Anledning till ej verkställda beslut är oftast bristande resurser. Med resurser avses t.ex. en fysisk person när det gäller insatsen kontaktperson, en ledig lägenhet när det gäller insatsen särskilt boende eller en plats på korttidsboende/familj om insatsen är korttidsvistelse enligt LSS.

Generellt gällande verkställighet av kontaktpersoner, kontaktfamiljer etc. kan sägas att där uppdrag bygger på frivillighet och uppdragstagares lämplighet, att finna uppdragstagare som matchar brukares behov och där det även bör finnas en personkemi, där kan det vara en utmaning att kunna verkställa beslutade insatser inom skälig tid.

Totalt antal rapporter för fjärde kvartalet 2023 är 7 varav 4 verkställda/avslutade av annan orsak. Av de 3 rapporter som kvarstår har 2 fått ett eller flera skäliga erbjudanden om verkställande men tackat nej.

Äldreomsorg

Ett beslut avseende särskilt boende är ej verkställt på grund av att enskilde tackat nej till erbjudanden.

Individ och familjeomsorg

Fortsatt svårigheter att verkställa insatser främst kontaktfamilj och kontaktperson som bygger på frivilligas intresse och lämplighet för uppdraget

LSS

Ett beslut är ej verkställt på grund av att vårdnadshavare tackat nej till erbjudanden och önskar nu avvakta med verkställande av beslutet till dess att Herrljunga har en egen korttidsvistelse.

Övrigt

Arbete pågår hela tiden i sökandet efter familjer och personer intresserade av uppdrag.

Fortsättning SN § 14

Dokumentation hos handläggare och utförare har till viss förbättrats men behöver utvecklas vidare, gällande exempelvis vad som orsakar fördröjningen, vad som görs under väntetiden, insatser i väntan på verkställighet, datum då enskilde får erbjudande – IVO har här förfinat rapporteringsmallarna vilket innebär att tydlig information behöver framgå i dokumentationen inför varje kvartalsrapport. Det har skett en förbättring i dokumentationen gällande insatsen kontaktperson där det nu finns en avsedd person som arbetar med att verkställa dessa beslut.

I flera fall är beslut verkställda i praktiken men är inte registrerade som verkställda i verksamhetssystemet, vilket gör det svårt att i efterhand avgöra när beslutet verkställdes.

En förteckning på de rapporterade ej verkställda besluten lämnar SAS varje kvartal, till berörda enhetschefer inom respektive område, som ett stöd till kontroll på nuläget och bättre kunna förbereda sig på i enskilda ärenden och följa upp, dokumentera, inför varje kvartalsrapportering.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2024-01-08

Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt SoL och LSS per den 2023-12-31.

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att lägga rapporten av ej verkställda gynnande beslut enligt SoL och LSS per 2023-12-31 till handlingarna.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens förslag till kommunfullmäktige

1. Rapporten av ej verkställda gynnande beslut enligt SoL och LSS per 2023-12-31 läggs till handlingarna.

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom till: Revisorerna

Rapportering av ej verkställda gynnande beslut¹ enligt SOL och LSS 2023-12-31

SOCIALTJÄNSTLAGEN – SOL

Äldreomsorg

<u>Typ av bistånd</u>	<u>Datum för beslut</u>	<u>Datum för avbrott</u>	<u>Individ</u>	<u>Kön</u>	<u>Verk/avs.</u>
Särskilt boende	2023-06-15		Vuxen	Man	
Kontaktperson		2023-01-31	Vuxen	Kvinna	2023-10-06
Kontaktperson		2023-06-22	Vuxen	Kvinna	2023-09-30

Individ och familjeomsorg

<u>Typ av bistånd</u>	<u>Datum för beslut</u>	<u>Datum för avbrott</u>	<u>Individ</u>	<u>Kön</u>	<u>Verks/avs.</u>
Kontaktfamilj		2023-06-08	Ungdom	Flicka	2023-10-19
Kontaktperson		2023-06-21		Flicka	2023-11-15
Kontaktperson		2023-07-31	Ungdom	Pojke	

LAG OM STÖD OCH SERVICE TILL VISSA FUNKTIONSHINDRADE – LSS

Handikappomsorg

<u>Typ av bistånd</u>	<u>Datum för beslut</u>	<u>Datum för avbrott</u>	<u>Individ</u>	<u>Kön</u>	<u>Verks/avs.</u>
Korttidsvistelse	2022-10-24		Ungdom	Pojke	*

* Vårdnadshavare önskar avvakta med att verkställa beslutet

I tjänsten

Paula Wolffsohn
SAS/Kvalitetsstrateg

---

¹ Beslut är, per definition, verkställda om verkställighet har skett inom 3 (tre) månader från beslutsdatum.

SN § 7

DNR SN 2023/133

Beslut om att skjuta upp ikraftträdande av taxan gällande Tillståndsenheten i samverkan (TIS)

Sammanfattning

Under 2023 har arbete pågått för att införa en ny taxa för TIS (Tillståndsenheten i samverkan) med sikte på att ny taxa skulle vara klar och träda i kraft 1 januari 2024. Vid dialog med ett antal av samverkanskommunerna har det framkommit att ytterligare tid behövs för politisk förankring. Önskemål om en tydligare beskrivning av taxekonstruktionen och en ekonomisk redogörelse har framförts.

Därför föreslås nu att taxan i stället ska träda i kraft 2025. Uppdelningen av höjningen blir den samma som tidigare beslutats, dvs ansökning och anmälningsavgifter höjs i sin helhet 2025 och de fasta och rörliga avgifterna för befintliga verksamheter höjs med 50% av höjningen 2025 och resterande del 2026.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-24
Kommunfullmäktige 2023-11-27 § 188

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Socialnämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige att fastställa bestämmelser och bilagor för uttag av avgifter gällande alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om vissa receptfria läkemedel.
- Ansvarig nämnd får för varje kalenderår besluta om att reglera timavgifterna enligt prisindex för kommunal verksamhet (PKV).
- Bestämmelser och bilagor 1 och 2 träder i kraft 2025-01-01.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens förslag till kommunfullmäktiges

1. Bestämmelser och bilagor för uttag av avgifter gällande alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om vissa receptfria läkemedel fastställs.
2. Ansvarig nämnd får för varje kalenderår besluta om att reglera timavgifterna enligt prisindex för kommunal verksamhet (PKV).
3. Bestämmelser och bilagor 1 och 2 träder i kraft 2025-01-01.

Expedieras till: Kommunfullmäktige, Tillståndsenheten i samverkan

Ikraftträdande av taxan gällande Tillståndsenheten i samverkan (TIS)

Miljö- och byggnadsnämndens beslut

Miljö- och byggnadsnämnden beslutar att föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att senarelägga ikraftträdandet av taxan till den 1 januari 2025, gällande uttag av avgifter gällande alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om vissa receptfria läkemedel.

Detta innebär att tidigare kommunfullmäktige beslut 2023-10-30 §119 ändras avseende ikraftträdande av taxan.

Kommunfullmäktiges beslut 2023-10-30 §119 i övrigt gäller i sin helhet.

Sammanfattning av ärendet

Under 2023 har ett beredningsarbete pågått för att införa en ny taxa för TIS (Tillståndsenheten i samverkan) from 2024. Beslutsprocessen innebar att den 2023-10-30 beslutade kommunfullmäktige i Lidköping om taxan. Beslutet innebar att bestämmelserna och bilagorna skulle träda ikraft 1 januari 2024 och höjningen i vissa delar skulle ske i två steg, 2024 och 2025.

Samtliga kommuner i samverkan skulle sen besluta om samma taxa innan årsskiftet. För att ge mer tid för beredning av ärendet togs beslut i Miljö- och byggnadsnämnden den 2023-12-12 att skjuta fram ikraftträdandet till 1 april 2024.

Vid dialog med samverkanskommunerna framkommer att ytterligare tid behövs för politisk förankring. Man önskar en tydligare beskrivning av taxekonstruktionen och en ekonomisk redogörelse.

Därför föreslås att taxan i stället träder i kraft 1 januari 2025.

Uppdelningen av höjningen blir den samma som tidigare beslutats, det vill säga ansökning- och anmälningsavgifter höjs i sin helhet 2025 och de fasta och rörliga avgifterna för befintliga verksamheter höjs med 50% av höjningen 2025 och resterande del 2026.

Uppdelningen av höjningen blir den samma som tidigare beslutats, det vill säga ansökning- och anmälningsavgifter höjs i sin helhet 2025 och de fasta och rörliga avgifterna för befintliga verksamheter höjs med 50% av höjningen 2025 och resterande del 2026.

De ekonomiska konsekvenserna av en senareläggning av ikraftträdande av beslutet innebär att under 2024 kommer nuvarande taxa gälla och det innebär att full kostnadstäckning inte kommer att ske via taxan 2024, utan finansernas med skattemedel.

Avtalet mellan samverkanskommunerna reglerar hur över- och underskott skall regleras. ”Kostnader som inte täcks av intäkter eller ger eventuella överskott på minst 5% skall faktureras eller krediteras samarbetskommunen året efter aktuellt budgetår. Fördelningen görs utifrån samverkanskommunernas antal servering- och tobakstillstånd som avses i detta avtal i respektive kommun det aktuella budgetåret”.

Utifrån en beräkning som grundar sig från 2021 innebär den skattefinansierade delen 2024 totalt för alla kommuner i samverkan 1,8 miljoner kronor. För Lidköping innebär det 0,4 miljoner kronor. Om taxan hade trätt i kraft 2024 med en 50 % höjning skulle motsvarande belopp vara 0,9 miljoner kronor totalt för alla kommuner i samverkan och för Lidköping 0,2 miljoner kronor. Vilket innebär en ökning av skattefinansiering för Lidköping med 0,2 miljoner kronor. Det verkliga utfallet av skattefinansieringen kommer följas upp i samband med prognoser vid delår 1 och delår 2 samt bokslut 2024.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse - Ikraftträdande av taxan gällande Tillståndsenheten i samverkan (TIS)
Bestämmelser och taxa för provning och tillsyn, inklusive bilaga 1 och 2

Kommunfullmäktiges beslut 2023-10-30 § 119

Miljö- och byggnadsnämndens beslut 2023-12-12 § 151

Samverkansavtal TiS

Beslutet ska skickas till

Essunga kommun

Falköpings kommun

Grästorps kommun

Gullspångs kommun

Götene kommun

Herrljunga kommun

Hjo kommun

Karlsborgs kommun

Skara kommun

Skövde kommun

Tibro kommun

Tidaholms kommun

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Miljö- och byggnadsnämnden

Sammanträdesdatum
2024-02-06

Töreboda kommun

Vara kommun

Vårgårda kommun

Kommun	Lidköpings kommun
Beslutsinstans	Kommunfullmäktige
Tid och plats	Måndagen den 30 oktober 2023, klockan 10:00 till 10:15 i fullmäktigesalen, Lidbeckska huset. Detta protokoll innehåller omedelbar justering av § 119. Övriga ärenden vid kommunfullmäktiges sammanträde, protokollförs i separat protokoll.
Utses att justera	Carina Ohlsson (S) Pär Johnson (L)
Justeringens plats och tid	Lidbeckska huset, Hamngatan 1, 2023-10-30, klockan 13:15.
Justerade paragrafer	§ 119
Underskrifter	
Sekreterare	_____ Linda Mattila
Ordförande	_____ Carl Rudbeck (M)
Justerare	_____ Carina Ohlsson (S) Pär Johnson (L)

Bevis om tillkännagivande av justerat protokoll

Justeringen har tillkännagivits på kommunens anslagstavla.

Kommun	Lidköpings kommun
Beslutsinstans	Kommunfullmäktige
Datum för sammanträdet	2023-10-30
Datum då tillkännagivandet publiceras	2023-10-30
Datum då publiceringen av tillkännagivandet upphör	2023-11-21
Förvaringsplats av protokollet	KLK kansli, stadshuset, Skaragatan 8
Sekreterare	Linda Mattila

Närvarolista

Beslutande

Ledamöter

Carl Rudbeck (M), ordförande
Ann-Carin Landström (V), 1:e vice ordförande
Kajsa Ezelius (S), 2:e vice ordförande
Roger Ahlén (S)
Tomas Lidberg (S)
Frida Nilsson (C)
Andreas Bill (C)
Kenneth Lundell (S)
Diana Svensk (S)
Christina Klasson (M)
Jörgen Blomqvist (SD)
Christina Ulfström (S)
Thomas Karlsson (C)
Tomas Persson (SD)
Carina Ohlsson (S)
Karl Wiktorsson (S)
Claes-Göran Borg (V)
Irena Rodic (S)
Lena Jenemark (S)
Christian Poucette (M)
Mathias Andersson (M)
Kenneth Svensson (M)
Mario Melani (S)
Pär Johnson (L)
Jenny Hallström (V)
Jonas Sundström (S)
Jonas Krantz (S)
Veronica Berling (L)
Roberth Andersson (SD)
Linda Lundström (M)
Jörgen Svederberg (SD)
Ewa Sunnercrantz (L)
Patrick Pilhagen (L)
Ulrika Gartman Blom (M)
Curt Johansson (SD)
Marisa Chefe Conde (MP)
Mikael Kaufmann (KD)
Helena Börjesson (C)
Maria Edström (KD)

Roger Persson (SD)
Anna Wallgren (KD)
Per Gunnar Lindahl (M)
Mats Joräng (M)

Tjänstgörande ersättare

Marianne Bonnevier (MP) ersättare för Petra Karlsson Tigerberg (MP)
Lisebritt Karlsson (S) ersättare för Camilla Lundgren (S)
Ulrika Wernersson (V) ersättare för Mattias Pettersson (V)
Marita Lantz (S) ersättare för Gustav Edvinsson (S)
Olly Swärd Poucette (M) ersättare för Christoffer Järkeborn (M)
Rolf Blomqvist (S) ersättare för Manuel Melani (S)
David Fredriksson (SD) ersättare för Josefine Nordström (SD)

Övriga närvarande

Övriga

Linda Mattila, kommunsekreterare
Marika Norrman Kron, kommunsekreterare

Ärendelista

Paragraf	Ärende	Diarienummer	Sida
§ 119	Bestämmelser och taxa gällande alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om vissa receptfria läkemedel	KS 2023/402	6 - 8
§ 120	Allmänpolitisk debatt		
§ 121	Strategisk plan och budget 2024-2026	KS 2023/8	
§ 122	Delårsrapport 2 2023	KS 2023/12	
§ 123	Startbeslut för projektering av ny förskola Majåker	KS 2023/459	
§ 124	Svar på motion (C) om fullmättshall för träning i Tun	KS 2022/509	
§ 125	Svar på motion (C) om fullmättshall för träning i Otterstad	KS 2022/508	
§ 126	Svar på motion (C) om fullmättshall för träning i Örslösa	KS 2022/510	
§ 127	Svar på motion (C) om förskola i Lovene/Mellby	KS 2022/513	
§ 128	Svar på motion (SD) om vänort i Ukraina	KS 2022/161	
§ 129	Svar på motion (SD) uppdragen som kommunal- och oppositionsråd borde ha reglementen som reglerar ansvar och förväntningar	KS 2022/277	
§ 130	Svar på motion (S) om textilinsamling för återvinning	KS 2023/433	
§ 131	Redovisning av obesvarade motioner KF 30 oktober 2022	KS 2023/96	
§ 132	Valärenden - Entledigande och fyllnadsval KF 30 oktober 2023	KS 2023/2	
§ 133	Val av ledamöter och ombud till TABA Invest AB	KS 2023/723	
§ 134	Val av lekmannarevisorer till TABA Invest AB	KS 2023/718	
§ 135	Anmälan om ny ersättare i kommunfullmäktige i Lidköping	KS 2023/61	
§ 136	Anmälningar KF 30 oktober 2023	KS 2023/68	

§

Diarienummer KS 2023/402

Bestämmelser och taxa gällande alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om vissa receptfria läkemedel

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar att fastställa bestämmelser och bilagor för uttag av avgifter gällande alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om vissa receptfria läkemedel. Förändringen kommer att ske stegvis under två år.

Ansvarig nämnd får för varje kalenderår besluta om att reglera timavgifterna enligt prisindex för kommunal verksamhet (PKV).

Bestämmelser och bilagor 1 och 2 träder i kraft 2024-01-01.

Paragrafen justeras omedelbart.

Reservation

Roberth Andersson (SD), Tomas Persson (SD), Jörgen Svederberg (SD), David Fredriksson (SD), Jörgen Blomqvist (SD), Curt Johansson (SD) och Roger Persson (SD), reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande om återremiss.

Sammanfattning av ärendet

Ärendet återremitterades av kommunfullmäktige §84 den 2023-06-09, med motiveringen.

”En tydligare redovisning av vad avgifterna avser samt en redovisning av hur tillsynsmyndighetens verksamhet i andra kommuner påverkar avgifterna för Lidköpings restaurangföretagare.”

Tjänsteskrivelsen har kompletterats med svar på återremissen med text i kursiv stil.

Enligt alkohollagen 8 kap 10 §, lag om tobak och liknande produkter 8 kap 1, 2 §§ lag om tobaksfria nikotinprodukter 40 § och lag om vissa receptfria läkemedel 15 kap 3 §, får en kommunal nämnd ta ut avgift för prövning och tillsyn enligt taxa som kommunfullmäktige bestämmer.

Gällande taxa beslutades av kommunfullmäktige 2020-06-15. Nämndens kostnader för verksamheten är därmed inte beräknad på flera år och taxan är i behov av revidering.

Bestämmelser för denna taxa har tidigare inte funnits. Den tydliggör för vad, hur och när nämnden avser att ta ut avgift. Det är ett viktigt juridiskt styrande dokument i tillämpningen av taxan.

Självkostnadsprincipen gäller som huvudregel för kommunal verksamhet. I 2 kap 6 § i kommunallagen anges att ”kommuner och regioner får inte ta ut högre avgifter än som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som de tillhandahåller”.

För att taxan ska motsvara nämndens kostnader för verksamheten har en beräkning av nämndens alla kostnader per timme har gjorts, enligt mall som Sveriges kommuner och regioner (SKR) tagit fram. En bedömning av tidsåtgång för varje ärendetyp är gjord. Kostnaderna täcks genom avgifter till verksamheterna, och inte genom skattefinansiering. Lidköping är värdkommun för 15 kommuner i samverkan där Lidköpings kommuns taxa är styrande och en förutsättning för avtalet. Lidköpings kommun fakturerar alla verksamheter och står för alla kostnader, och därmed är det av stor vikt att verkliga kostnader tas ut genom avgifter.

Enligt 5 kap 2§ i kommunallagen får kommunfullmäktige uppdra åt nämnd att i fullmäktiges ställe besluta i visst ärenden. Enligt föreslagna bestämmelser får ansvarig nämnd besluta om förändrad timavgift enligt årlig indexuppräknings av taxan enligt PKV (kommunalt prisindex). Detta anges i 2 3 §§ 3 i bestämmelserna. Uppräkningen sker enligt index från och med år 2024 med utgångspunkt i den timavgift som anges i bestämmelserna 3 §, timavgiften är 1136 kr och basår är 2023.

I bilagorna anges beräknad tidsåtgång för respektive ärende, istället för en avgift i kronor. Syftet är att vara tydliga med beräknad tidsåtgång gentemot verksamhetsutövarna och att underlätta administrationen med taxan när ny timavgift årligen beslutas. Revidering av beräknad tidsåtgång sker vid behov, timavgift uppräknas årligen enligt index.

Taxan föreslås ändras i två steg för vissa delar av de fasta och rörliga avgifterna där det innebär en betydande höjning av nu befintlig avgifter. Fast och rörlig avgift faktureras de befintliga verksamheterna som har serveringstillstånd eller tobakstillstånd.

Tidsåtgången kommer därför att reduceras år 1 (2024) med motsvarande ca 50 % av totala höjningen. Från och med 2025-01-01 kommer ingen reduktion av tidsåtgång att ske. Detta innebär att full kostnadstäckning inte kommer att ske via taxan 2024, utan finansieras med skattemedel. Totalt för alla kommuner i samverkan innebär det 926 tkr. För Lidköping innebär 200 tkr. Beräkningen grundar sig på underlag från 2021.

Ansökning- och anmälningsavgifter, kunskapsprov, avgift för sanktioner och årlig avgift för detaljhandel med folköl, e-cigarett, tobaksfria nikotinprodukter och vissa receptfria läkemedel föreslås träda i kraft i sin helhet från och med 2024-01-01.

Indexuppräknings av timavgiften kommer att ske i december 2023 och därefter årligen.

Förslag till beslut på sammanträdet (yrkande)

Anna Wallgren (KD) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Tomas Persson (SD) yrkar på att ärendet återremitteras.

Tomas Persson (SD) lämnar följande motivering till återremissen:

”Att ta fram ett förslag på bland annat att särskilja kostnader för resor så att den verkliga kostnaden debiteras kunden i respektive kommun”.

Beslutsgång

Ordföranden ställer proposition på om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras och finner att kommunfullmäktige beslutar att ärendet ska avgöras i dag.

Ordföranden ställer proposition bifall mot avslag på kommunstyrelsens förslag och finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla kommunstyrelsens förslag.

Beslutsunderlag

Beslut KS 2023-10-11 § 236 Bestämmelser och taxa gällande alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om vissa receptfria läkemedel

Tjänsteskrivelse - Bestämmelser och taxa gällande alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om vissa receptfria läkemedel

Beslut MBN 2023-09-05 § 98 Allmänna bestämmelser och taxa gällande serveringstillstånd tobak folköl tobaksfria nikotinprodukter, receptfria läkemedel

Förslag. Bestämmelser och taxa för prövning och tillsyn inkl bilaga 1 och 2

MBN § 64 Bestämmelser och taxa gällande alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om vissa receptfria läkemedel

Beslutet ska skickas till

Mona Wrethman, chef Miljö och Hälsa

Samtliga kommuner i samverkan

KF § 188
KS § 194

DNR KS 2023/371

Bestämmelser om taxa gällande alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om vissa receptfria läkemedel

Sammanfattning

Enligt alkohollagen 8 kap 10 §, lag om tobak och liknande produkter 8 kap 1, 2 §§, lag om tobaksfria nikotinprodukter 40 § och lag om receptfria läkemedel 15 kap 3 §, får en kommunal nämnd ta ut avgift för prövning och tillsyn enligt en taxa som kommunfullmäktige bestämmer. Gällande taxa är i stort behov av revidering då den senast fastställdes § 105/2020-06-15. Nämndens kostnader för verksamheten har inte beräknats sedan dess. Kommunstyrelsen arbetsutskott i Lidköpings kommun återremitterade då till social- och arbetsmarknadsnämnden frågan om delegation till ansvarig nämnd för indexuppräknings av taxan på grund av att det inte fanns en tillräcklig utredning och beräkningsgrund för taxan. Detta är nu gjort. Självkostnadsprincipen gäller som huvudregel för kommunal verksamhet. I 2 kap 6 § i kommunallagen anges att ”kommuner och regioner får inte ta ut högre avgifter än som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som de tillhandahåller”. Bestämmelser för denna taxa har tidigare inte funnits. Den tydliggör för vad, hur och när nämnden avser att ta ut avgift. Det är ett viktigt juridiskt styrande dokument i tillämpningen av taxan. Taxan föreslås ändras i två steg för vissa delar av de fasta och rörliga avgifterna där det innebär en betydande höjning av nu befintliga avgifter. Fast och rörlig avgift faktureras de befintliga verksamheterna som har serveringstillstånd eller tobakstillstånd.

Ansökning- och anmälningsavgifter, kunskapsprov, avgift för sanktioner och årlig avgift för detaljhandel med folköl, e-cigarett, tobaksfria nikotinprodukter och vissa receptfria läkemedel föreslås träda i kraft i sin helhet från och med 2024-01-01. Indexuppräknings av timavgiften kommer att ske i december 2023 respektive 2024.

Socialnämnden beslutade genom § 123/2023-10-24 att föreslå kommunfullmäktige att fastställa de föreslagna bestämmelserna och bilagor för uttag av taxor och avgifter gällande alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om vissa receptfria läkemedel under förutsättningen att även kommunfullmäktige i Lidköpings kommun fastställde de föreslagna bestämmelserna med bilagor. Kommunfullmäktige i Lidköpings kommun beslutade genom § 119/2023-10-30 att fastställa föreslagna bestämmelser och bilagor.

Fortsättning KS § 194

Beslutsunderlag

Socialnämnden § 123/2023-10-24

Bestämmelser och taxa för prövning och tillsyn

Bilaga 1 Avgifter serveringstillstånd

Bilaga 2 Avgifter tobak, e-cigaretter, folköl, tobaksfria nikotinprodukter, receptfria läkemedel

Protokollsutdrag från kommunfullmäktige i Lidköpings kommun § 119/2023-10-30

Förslag till beslut

Socialnämndens förslag till beslut:

- Kommunfullmäktige föreslås att, med förbehåll om att fullmäktige i Lidköpings kommun antar de föreslagna bestämmelserna med bilagor i enlighet med aktuellt förslag, fastställa de föreslagna bestämmelserna och bilagor för uttag av taxor och avgifter gällande alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om vissa receptfria läkemedel. Om taxan inte antas av Lidköpings kommunfullmäktige den 30/10, så gäller tills vidare den nuvarande taxan.
- Förändringen kommer att ske stegvis under två år. Ansvarig nämnd bör för varje kalenderår besluta om att reglera timavgifterna enligt prisindex för kommunal verksamhet (PKV). Bestämmelser och bilagor 1 och 2 kommer efter antagande i respektive nämnd att träda i kraft 2024-01-01

Beslutsgång

Ordföranden frågar om socialnämndens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Bestämmelser och bilagor för uttag av taxor och avgifter gällande alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om vissa receptfria läkemedel fastställs.
2. Förändringen kommer att ske stegvis under två år. Ansvarig nämnd bör för varje kalenderår besluta om att reglera timavgifterna enligt prisindex för kommunal verksamhet (PKV). Bestämmelser och bilagor 1 och 2 kommer efter antagande i respektive nämnd att träda i kraft 2024-01-01.

I kommunfullmäktige frågar ordförande om kommunstyrelsens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Fortsättning KF § 188

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Bestämmelser och bilagor för uttag av taxor och avgifter gällande alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om vissa receptfria läkemedel fastställs.
2. Förändringen kommer att ske stegvis under två år. Ansvarig nämnd bör för varje kalenderår besluta om att reglera timavgifterna enligt prisindex för kommunal verksamhet (PKV). Bestämmelser och bilagor 1 och 2 kommer efter antagande i respektive nämnd att träda i kraft 2024-01-01.

Expedieras till:
För kännedom till:

Tillståndsenheten i Samverkan
Socialnämnden

Bestämmelser och taxa för prövning och tillsyn

TIS, Tillståndsenheten i Samverkan

- Alkohollag (2010:1622)
- Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter
- Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter
- Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel

Antagen av Kommunfullmäktige,
Lidköpings kommun

2023-xx-xx

Dokumentinformation

Fastställt av:	Kommunfullmäktige
Fastställt, datum:	2023-xx-xx
Dokumentsansvarig:	Mona Wrethman
Ansvarig för revidering:	Chef för område miljö- och hälsoskydd
Gäller för:	Bestämmelser och taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter, lag om handel med vissa receptfria läkemedel
Gäller till, datum:	Tills vidare

Innehållsförteckning

Dokumentinformation.....	2
Inledning och bestämmelser	4
Avgifter stadigvarande serveringstillstånd.....	5
Avgifter för extra tillsyn och sanktion, servering.....	5
Avgift för kunskapsprov.....	5
Avgift för tobakstillstånd	6
Avgift för extra tillsyn och sanktion, tobak	6
Avgift för försäljning av elektroniska e-cigarett, tobaksfria nikotin- produkter, folköl och vissa receptfria läkemedel	7
Avgift för extra tillsyn, försäljning.....	7
Bilagor.....	8

Inledning

Enligt alkohollagen 8 kap 10 §, lag om tobak och liknande produkter 8 kap 1, 2 §§, lag om tobaksfria nikotinprodukter 40 § och lag om handel med vissa receptfria läkemedel 23 §, får en kommunal nämnd ta ut avgift för prövning och tillsyn enligt en taxa som kommunfullmäktige bestämmer. Denna taxa träder i kraft den 1 januari 2024.

Bestämmelser

1 § Denna taxa gäller avgifter i Lidköping kommun. Taxan baseras på kommunallagens bestämmelser och kostnadstäckning enligt självkostnads- och likställighetsprincipen, och gäller för prövning, handläggning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och läkemedelslagen, eller enligt bestämmelser meddelade med stöd av dessa lagar. Med handläggning avses den sammanlagda tid som varje tjänsteman vid nämnden har använt för inläsning, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, tillsynsbesök och kontroller i övrigt, restid, handläggning och beredning av ärenden, administration, samt föredragning i nämnd.

2 § Timavgiften i denna taxa är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad året före det år taxan börjar gälla. Ansvarig nämnd får för varje kalenderår därefter besluta att höja timavgifter och fasta avgifter med den procentsats för prisindex för kommunal verksamhet (PKV), som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året förestående.

3 § Vid tillämpningen av denna taxa tas en avgift ut enligt timtaxa beslutad av kommunfullmäktige. Avgift per timme är 1136 kr och basår är 2023. Årlig uppräknings av timavgift sker enligt 2 §.

4 § Ansvarig nämnd får besluta om avgift, nedsättning eller efterskänkning.

5 § Avgifter enligt taxan ska betalas för varje enskilt ärende. Avgift för prövning av tillståndsansökan och prövning vid anmälan ska ske innan handläggning påbörjas. Övriga avgifter ska betalas inom den tid som anges. Om tillstånd inte beviljas eller om ansökan återtas efter att handläggningen påbörjats, återbetalas inte erlagd avgift för ansökan.

6 § Om ändringar görs i lag eller förordningar som denna taxa omfattar får ansvarig nämnd göra motsvarande ändringar i bilagorna till denna taxa. Ansvarig nämnds beslut enligt denna taxa kan överklagas till förvaltningsrätten.

Avgifter stadigvarande serveringstillstånd

7 § Årlig fast avgift för tillsyn baseras på tillåten serveringstid som meddelats i tillståndet.

8 § Årlig fast avgift omfattar kalenderår och ska betalas från och med året efter då tillståndet har meddelats. Helt avgiftsbelopp debiteras även om verksamheten upphör under kalenderåret.

9 § Årlig fast avgift debiteras även om tillfälligt uppehåll i verksamheten sker.

10 § Rörlig årlig avgift baseras på omsättningen som redovisas i restaurangrapporten. Avgift baseras på föregående års omsättning och slutregleras året efter. Avgiften ska betalas från och med det året som verksamheten har meddelats tillstånd.

11 § Restaurangrapporten som är underlag för beräkning av den rörliga avgiften, ska årligen vara inlämnad senast det datum som anges av folkhälsomyndigheten. Om inte rapporten inkommer i tid skickas två påminnelser ut. Avgift för påminnelse faktureras.

12 § Om inte restaurangrapporten inkommer senast det datum som anges i sista utskickade påminnelsen, debiteras maximalt belopp enligt taxan för den rörliga delen.

Avgift för extra tillsyn och sanktion

13 § Utöver årlig fast avgift för tillsyn av verksamheter med stadigvarande serveringstillstånd kan avgift tas ut för extra tillsyn på grund av ökad tidsåtgång. Avgiften tas ut per påbörjad halvtimme och nedlagd tillsyn- och handläggningstid. För tillsyn och annan handläggning som utförs vardagar mellan klockan 19.00 och 07.00 lördagar, söndagar, julafton, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, midsommarafton och helgdagar, tas avgift ut med 1,5 gånger ordinarie timavgift. Avgift tas inte ut för tillsyn med anledning av klagomål som visar sig vara obefogat om verksamhetsutövaren samtidigt uppfyllt lagstiftningens krav.

14 § Om beslut om erinran, varning eller återkallelse av tillståndet meddelas innehavare av stadigvarande tillstånd, tas en avgift ut för beredning av ärendet. Avgiften tas ut då beslutet vunnit laga kraft.

Avgift för kunskapsprov

15 § Avgiften för varje kunskapsprov ska betalas med fast avgift enligt taxa. Man får tre försök att klara godkänt prov. Om man inte gör godkänt prov återbetalas inte erlagd avgift för ansökan.

Avgift för tobakstillstånd

16 § Årlig fast avgift omfattar kalenderår och ska betalas från och med året efter då tillståndet har meddelats. Helt avgiftsbelopp debiteras även om verksamheten upphör under kalenderåret.

Avgift för extra tillsyn och sanktion

17 § Utöver årlig fast avgift för tillsyn av verksamheter med tobakstillstånd kan avgift tas ut för extra tillsyn på grund av ökad tidsåtgång. Avgiften tas ut per påbörjad halvtimme och nedlagd tillsyn- och handläggningstid. För tillsyn och annan handläggning som utförs vardagar mellan klockan 19.00 och 07.00 lördagar, söndagar, julafton, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, midsommarafton och helgdagar, tas avgift ut med 1,5 gånger ordinarie timavgift. Avgift tas inte ut för tillsyn med anledning av klagomål som visar sig vara obefogat om verksamhetsutövaren samtidigt uppfyllt lagstiftningens krav.

18 § Om beslut om varning eller återkallelse av tillståndet meddelas innehavare av försäljningstillståndet, tas avgift ut för beredning av ärendet. Avgiften tas ut då beslutet vunnit laga kraft.

Avgift för försäljning av elektroniska e-cigarettor, tobaksfria nikotinprodukter, folköl och receptfria läkemedel

19 § Årlig fast avgift omfattar kalenderår och ska betalas från och med året efter då tillståndet har meddelats. Helt avgiftsbelopp debiteras även om verksamheten upphör under kalenderåret.

20 § Avgift för försäljning av folköl ingår i avgift för serveringstillstånd.

Avgift för extra tillsyn

21 § Utöver årlig fast avgift för tillsyn av verksamheter med försäljning av e-cigarettor, tobaksfria nikotinprodukter, folköl och receptfria läkemedel kan avgift tas ut för extra tillsyn på grund av ökad tidsåtgång. Avgiften tas ut per påbörjad halvtimme och nedlagd tillsyn- och handläggningstid. För tillsyn och annan handläggning som utförs vardagar mellan klockan 19.00 och 07.00 lördagar, söndagar, julafton, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, midsommarafton och helgdagar, tas avgift ut med 1,5 gånger ordinarie timavgift. Avgift tas inte ut för tillsyn med anledning av klagomål som visar sig vara obefogat om verksamhetsutövaren samtidigt uppfyllt lagstiftningens krav.

Bilagor

Bilaga 1: Avgifter serveringstillstånd

Bilaga 2: Avgifter tobak, e-cigaretter, folköl, tobaksfria nikotinprodukter,
receptfria läkemedel

Serveringstillstånd

Stadigvarande serveringstillstånd

Allmänheten, slutet sällskap, catering, paus	10 tim
Utökning av stadigvarande tillstånd (till exempel serveringstid, utökad serveringsyta, alkoholdryck)	5 tim
Utökning av stadigvarande tillstånd tillfälligt (till exempel enstaka tillfällen, serveringstid, utökad serveringsyta)	3 tim
Provsmakning vid tillverkning	5 tim
Ansökan från konkursförvaltare (max 3 mån)	5 tim
Prövning av anmälan om ändringar i ägarförhållande med samma juridiska person	5 tim
Servering i gemensamt serveringsutrymme	1 tim
Minskning av tillstånd (till exempel serveringsyta, serveringstid)	1 tim

Tillfälliga serveringstillstånd

Allmänheten	5 tim
Slutna sällskap	3 tim
Paustillstånd	5 tim
Provsmakning vid arrangemang eller tillverkning	5 tim
Servering i gemensamt serveringsutrymme	1 tim

Övrigt

Kunskapsprov, max 3 prov/ansökan	2 tim per prov
Anmälan om cateringlokal inklusive prövning	1 tim
Anmälan om cateringlokal i privatbostad	Utan avgift
Avgift för sanktion, beredning och handläggning mot tillståndshavare	Avgift enligt verklig tid
Påminnelse för restaurangrapport som inte skickats in i tid	1 tim/ påminnelse

Tillsynsavgifter

Årlig fast avgift (baseras på serveringsställets öppettider)

Grupp A: Föreningar med stadigvarande tillstånd som inte driver försäljning med vinstintresse, samt restauranger med tillstånd för servering fram till kl. 22:00		2 tim
Grupp B: Restauranger med tillstånd för servering fram till kl. 02:00	2024	2025
	7 tim	9 tim

Rörlig avgift utifrån omsättning, kr/år

(årsomsättning av alkoholdrycker redovisas i restaurangrapporten)

	2024	2025
0 - 50 000	2 tim	2 tim
50 001 - 100 000	2 tim	3 tim
100 001 - 250 000	4 tim	5 tim
250 001 - 500 000	7 tim	8 tim
500 001 - 1 000 000	9 tim	10 tim
1 000 001 - 5 000 000	12 tim	14 tim
5 000 001 - 10 000 000	14 tim	16 tim
10 000 001 - 15 000 000	16 tim	18 tim
15 000 001 - 20 000 000	18 tim	20 tim
20 000 001 - eller mer	20 tim	22 tim

Avgifter för tobak, tobaksfria nikotinprodukter, e-cigarett, folköl, receptfria läkemedel

Tobak, ansöknings- och prövningsavgifter

Detaljhandel/partihandel:	
Ansökan om försäljningstillstånd	8 tim
Ansökan om tillfälligt försäljningstillstånd	6 tim
Prövning av anmälan om ändrade ägar- eller bolagsförhållanden	5 tim

Tillsynsavgift

Årlig fast avgift

Detaljhandel/partihandel/servering av:		
Folköl (finns serveringstillstånd ingår avgift för folköl)		2 tim
Vissa receptfria läkemedel		2 tim
E-cigarett och påfyllningsbehållare		2 tim
Tobaksfria nikotinprodukter		2 tim
Tobak	2024	2025
	7 tim	8 tim
Avgift för sanktion mot tillståndshavare för tobak, handläggning och beredning		Avgift verklig tid

Förslag till åtaganden inom ramen för den regional satsningen *Åtgärdsprogrammet för miljömålen – Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022–2025*

Förslag till beslut

1. Förslag till åtaganden för Herrljunga kommun inom *Åtgärdsprogrammet för miljömålen – Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022–2025*, vilka anges i: *Blankett Åtaganden Kommuner_Herrljunga* (daterad 2024-02-12) godkänns.
2. Förvaltning ges i uppdrag att meddela Länsstyrelsen i Västra Götaland Herrljunga kommuns åtaganden inom ramen för *Åtgärdsprogrammet för miljömålen – Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022–2025*.

Sammanfattning av ärendet

Herrljunga kommun är delaktiga i att uppfylla de nationella miljömålen på regional nivå. Detta görs delvis genom åtaganden inom *Åtgärdsprogrammet för miljömålen – Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland*. Herrljunga Kommun har ännu inte inkommit med för kommunen passade åtaganden för programperioden 2022–2025. Ett förslag om att anta ett antal åtgärder, som till stor del ryms inom nuvarande verksamhet och redan uppsatta planer, föreslås härmed för kvarvarande programperiod.

Bakgrund

I det internationella åtagandet Agenda 2030 lovade FN:s medlemsstater år 2015 att leda världen genom en hållbar utveckling med målet att uppnå de 17 globala målen till år 2030. Agenda 2030 innefattar alla tre hållbarhetsdimensionerna: den ekologiska, den ekonomiska samt den sociala hållbarheten.

Den ekologiska hållbarheten och de miljömässiga dimensionerna av Agenda 2030 konkretiseras i Sverige genom de svenska miljömålen. Dessa består av ett generationsmål, 16 miljö kvalitetsmål samt ett antal etappmål. Sveriges miljömål beslutades av Sveriges riksdag redan 1999.

Åtgärdsprogrammet för miljömålen – Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland (hädanefter omnämnt som Åtgärdsprogrammet) är Länsstyrelsen i Västra Götalands läns regionala satsningen för att genomföra sitt regeringsuppdrag om att stötta regionala aktörer i arbetet med att uppnå Sveriges miljömål. Detta är andra gången som den regionala satsningen genomförs med genomförandeperioden 2022–2025. Den tidigare programperioden var mellan 2017–2021.

Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om och den kommunalt inriktade satsningen med Kommunernas Klimatlöften är en del av Länsstyrelsens i Västra Götalands arbete med att uppnå de regionala miljömålen. Herrljunga kommun har tagit en aktiv roll i detta arbete genom att anta och genomföra ett antal löften under de olika programperioderna. Inför programperioden 2024–2026 har Herrljunga kommun antagit 21 löften för genomförande. Många av löfterna samspelar eller går hand i hand med Åtgärdsprogrammet.

Åtgärdsprogrammets olika åtgärdsförslag är riktade till olika aktörer, varvid vissa åtgärder vänder sig till kommuner. På grund av resursbrist så har åtaganden för Åtgärdsprogrammet för Herrljunga kommun hittills uteblivit. Än finns dock tid för åtaganden och att ta vårt ansvar för att bidra till hållbarhetsomställningen. Kommunstyrelsens förvaltning har nu stämt av med ansvariga förvaltningar, avdelningar och enheter för att sammanställa passande åtaganden. Den förkortade

genomförandeperioden (vilket i vårt fall blir 2024–2025 istället för 2022-2025) har tagits med i beaktande när viktningen av vilka åtgärder som är passande för kommunen att anta presenteras.

Åtgärderna delas in under fyra kategorier, vilka förtydligas i fet stil nedan.

De åtgärder som av förvaltningen föreslås att antas är följande:

Minskad klimatpåverkan och ren luft

- KL1. Minska halterna av luftföroreningar och verka för ett mer transporteffektivt samhälle.

Hållbar användning av vattenmiljöer

- V3. Minska spridningen av högfluorerade ämnen (PFAS)
  - a) Använda brandsläckningsmetoder med fluorfria alternativ utom i de få fall när fluorinnehållande brandskum krävs.

Utmaning Hållbart brukande av skog och odlingslandskap

- SO16. Använda GIS-baserade naturvårdsdatabaser och naturvårdsplaner i fysisk planering
  - a) använda aktuella GIS-baserade naturvårdsdatabaser
  - b) ta fram och inarbeta aktuella naturvårdsplaner i fysisk planering.
- SO17. Skapa blomrika miljöer för pollinerare.
- SO18. Ta fram kommunala skogspolicys

Utmaning God bebyggd miljö och hållbar konsumtion

- BK1. Skydda och utveckla tätorters grönområden
- BK3. Förbättra inomhusmiljön inom skola och förskola
  - a) Förbättra inomhusmiljön inom skola och förskola - kommuner som verksamhetsutövare
  - b) Förbättra inomhusmiljön inom skola och förskola - kommuner som tillsynsmyndighet
- BK4. Ta fram kulturmiljöprogram som underlag i fysisk planering
- BK5. Främja ekologisk livsmedelskonsumtion
  - a) Öka inköpen av ekologiska livsmedel inom kommunen
- BK7. Arbeta med barnperspektivet i fysisk planering
  - a) Kommuner arbetar med barnperspektivet i ÖP och/eller DP på det sätt som passar kommunens processer. Länsstyrelsen ger råd inom ramen för hanteringen av planärenden.
- BK9. Främja en fysisk planering för minskad klimatpåverkan från resor och transporter
  - a) Kommuner arbetar aktivt med att minska klimatpåverkan från resor och transporter genom sin fysiska planering (ÖP, DP och planbesked)
- BK10. Arbeta in riktlinjer i översiktsplan för grön infrastruktur, ekosystemtjänster och kompensationsåtgärder
  - a) Kommuner arbetar in riktlinjer i översiktsplanen för bevarande och utveckling av grön infrastruktur, ekosystemtjänster och ekologisk kompensation, för att stärka biologisk mångfald och klimatanpassning.

Konsekvenser

Det är viktigt att vi alla hjälps åt för att skapa en hållbar framtid med liten påverkan på miljön samt begränsade klimatförändringar. Vi ansvarar för en hållbar framtid. Genom att inte delta i åtgärdsprogrammet med de åtaganden som ryms inom planerad verksamhet samt gällande lagkrav så missar vi chansen att skicka budskapet att dessa är prioriterade frågor i kommunen och att vi värnar om en hållbar framtid. Vi går även miste om den stöttning som erbjuds för att genomföra åtgärderna.

Åtagandena innebär i sig ingen direkt ekonomisk påverkan på kommunens budget. Däremot kan de åtgärder som genomförs medföra vissa ekonomiska konsekvenser. Hänsyn har dock tagits för att de föreslagna åtagandena i möjligast mån bör rymmas inom redan existerande eller planerad budget. Att inte fullt ut lyckas med att genomföra ett löfte innebär inga ekonomiska, eller andra, sanktioner.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet

Epost: Brev till kommunstyrelsens ordförande från Landshövdingen, daterad 2023-06-11

Följebrev: Brev till kommunstyrelsens ordförande från Landshövdingen, daterad 2023-06-11

Ifylld blankett för åtaganden, daterad 2024-02-12

Fördjupat underlag med kommentarer, daterad 2024-02-12

Beslutet ska skickas till

Länsstyrelsen i Västra Götaland (ange ärendenummer 501-54100-2021).

Berörda förvaltningar inom kommunen.

Sandra Palmqvist
Miljöstrateg

Fördjupat underlag med kommentarer

Till: Förslag till åtaganden inom ramen för den regional satsningen *Åtgärdsprogrammet för miljömålen – Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022–2025*

Avvägningarna har gjorts mellan miljöstrategen på Kommunstyrelsens förvaltning tillsammans med ansvariga tjänstepersoner för ansvariga förvaltningar, enheter och avdelningar inom kommunens organisation. Det omfattande bakgrundsmaterialet på 157 sidor som återfinns i *"Detaljerat underlag om åtgärder - Stöd för att genomföra och följa upp regionalt åtgärdsprogram för miljömålen i Västra Götaland"* har använts för att göra korrekta rekommendationer om åtaganden utifrån hur åtgärderna beskrivs. Dokumentet går att återfinna [här](#):

<https://www.hallbartvg.se/wp-content/uploads/Detaljerat-underlag-om-atgarderna-2022-2025.pdf>

Åtgärderna delas in i fyra kategorier vilka förtydligas i fet stil nedan. Kursiv stil under varje åtagande förklarar varför åtgärden anses som lämplig eller ej att anta för Herrljunga kommun för programperioden 2022–2025.

De åtgärder som av förvaltningen föreslås att **antas** är följande:

Minskad klimatpåverkan och ren luft

- KL1. Minska halterna av luftföroreningar och verka för ett mer transporteffektivt samhälle.

Åtgärden sammanfaller redan med mycket av det arbete som berörda förvaltningar/enheter redan gör i frågan samt med de planer som redan finns.

Hållbar användning av vattenmiljöer

- V3. Minska spridningen av högfluorerade ämnen (PFAS)
  - a) Använda brandsläckningsmetoder med fluorfria alternativ utom i de få fall när fluorinnehållande brandskum krävs.

PFAS är en grupp av kemikalier som misstänks ha negativa effekter på miljön och som inte bryts ner med tiden i naturen. Nya riktlinjer om lägre halter i dricksvatten börjar även att gälla från och med 1 januari 2026. Utifrån förvaltningens kännedom så används inte brandsläckningsmetoder innehållande PFAS i Herrljunga kommun och inga planer på att börja använda dessa finns. Detta ställningstagande är något vi bör fortsätta med även framöver.

Utmaning Hållbart brukande av skog och odlingslandskap

- SO16. Använda GIS-baserade naturvårdsdatabaser och naturvårdsplaner i fysisk planering
  - a) använda aktuella GIS-baserade naturvårdsdatabaser

b) ta fram och inarbeta aktuella naturvårdsplaner i fysisk planering.

Åtgärden sammanfaller redan med mycket av det arbete som berörda förvaltningar/enheter redan gör i frågan samt med de planer som redan finns. I stödmaterialets formulering framgår att det för varje berörd kommun bör tas fram kommunspecifika naturvårdsdatabaser samt naturvårdsplaner. Detta kan göras med delfinansiering genom LONA-bidrag. Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer dock att de anpassar material som redan finns tillgängligt från andra instanser, så som länsstyrelsen, till kommunens behov och tar detta i beaktande i fysisk planering. Därmed kan vi redan anses uppfylla åtagandet genom att fortsatt hålla dessa aktuella. Miljöstrategen ser dock ett behov av att konkretisera dessa i framtida framtaganden av styrdokument som rör ekologi, miljöstrategi, klimat, biologisk mångfald och klimatanpassning. Detta skulle kunna göras inför framtagande av ny eller uppdaterad översiktsplan.

- SO17. Skapa blomrika miljöer för pollinerare.

Gata-Parkavdelningen genomför redan ett antal åtgärder för ökad biologisk mångfald i prioriterade åtgärder.

- SO18. Ta fram kommunala skogspolicys

Skogsansvarig tillsammans med miljöstrategen ser behovet av att ha en politiskt antagen inriktning för hur och i vilken riktning kommunens skog bör skötas. Vilka är målen med vårt skogsinnehav? Är det att bedriva ett vinstdrivande skogsbruk eller finns det fler aspekter att ta med i beaktande? I dagsläget har vi en skogsbruksplan upprättad i samverkan med Södra skogsbolag, vilka förvaltar brukandet av kommunens skog. En skogsbruksplan inriktar sig på hur man ska nå sitt mål med skogsbruket. Den innehåller kartor, beskrivning av skogens bestånd, tidsangivelser för när olika åtgärds bör sättas in samt ekonomiska uppgifter så som kostnader och vinster vid avverkning eller gallring. En skogspolicy skiljer sig från skogsbruksplanen på så sätt att biologisk mångfald, rekreation, klimatanpassning och kulturvärden får en framträdande roll. Detta medan en målinriktning med kommuns skogsinnehav och skogsbruk upprättas. Denna i skogspolicyn upprättade målbild kan sedan vara behjälplig vid upprättande av ny skogsbruksplan. Förvaltningen föreslår att skogspolicyn tas fram inför framtagandet av ny eller uppdaterad översiktsplan.

Utmaning God bebyggd miljö och hållbar konsumtion

- BK1. Skydda och utveckla tätorters grönområden

Tätortsnära områden är viktiga för bland annat rekreation, folkhälsa, klimatanpassning och biologisk mångfald. Samhällsbyggnadsförvaltningen samt enheten för strategisk planering har identifierat att det finns ett behov av att ta fram styrdokument i frågan om att bevara dessa och sammanfaller med de planer som redan finns. Framtagande av styrdokument så som grönstrukturstrategi/program eller liknande skulle kunna göras inför framtagande av ny eller uppdaterad översiktsplan.

- BK3. Förbättra inomhusmiljön inom skola och förskola
  - a) Förbättra inomhusmiljön inom skola och förskola - kommuner som verksamhetsutövare
  - b) Förbättra inomhusmiljön inom skola och förskola - kommuner som tillsynsmyndighet

Kommunens skolor är prioriterad av politiken i Herrljunga kommun och därmed bör även en god inomhusmiljö för eleverna att vistas i vara av stor vikt. Barn och ungdomar spenderar en stor del av sin vakna tid under veckodagar i utbildnings- och barnomsorgslokaler. Fastighetsavdelningen samt bildningsförvaltningen ansvarar enligt miljöbalken för olika delar av egenkontrollansvaret. Detta följs årligen upp genom myndighetsutövande av miljöenheten genom sitt tillsynsansvar av verksamheterna.

- BK4. Ta fram kulturmiljöprogram som underlag i fysisk planering

Under 2022 togs Kulturhistorisk byggnadsinventering för Herrljunga respektive Annelund och Ljungs tätorter fram. Dessa kan utgöra underlag som kan liknas vid ett fullständigt kulturmiljöprogram inför framtagande av ny eller uppdaterad översiktsplan. Dokumenten kan dock bedömas behöva kompletteras med uppgifter om platser, naturmiljöer eller landskap som bör bevaras eller hur de bör användas eller utvecklas i framtiden. Komplettering med underlag om kulturmiljöer utanför tätort kan även bedömas bli aktuellt.

- BK5. Främja ekologisk livsmedelskonsumtion
  - a) Öka inköpen av ekologiska livsmedel inom kommunen

Idag är ca 35% av Herrljunga kommuns livsmedelsinköp ekologiska. 25% av dessa är, utöver att vara ekologiska, även svenska. Måltidsenheten har ambitionen att kontinuerligt öka andelen ekologiska varor i sin verksamhet. En avvägning görs dock där även svenskt och lokalproducerat ibland premieras över importerat ekologiskt. För livsmedel med animaliskt ursprung så är drygt 99,5% av svenskt ursprung. För vissa ekologiska livsmedel så går det inte att få tag i svenska motsvarigheter. Exempel på dessa är kaffe, bananer och apelsiner, som dock köps in som ekologiska.

- BK7. Arbeta med barnperspektivet i fysisk planering
  - a) Kommuner arbetar med barnperspektivet i ÖP och/eller DP på det sätt som passar kommunens processer. Länsstyrelsen ger råd inom ramen för hanteringen av planärenden.

Åtgärden sammanfaller redan med mycket av det arbete som berörda förvaltningar/enheter redan gör i frågan samt med de planer som redan finns. Barnperspektivet prioriteras i fysisk planering.

- BK9. Främja en fysisk planering för minskad klimatpåverkan från resor och transporter
  - a) Kommuner arbetar aktivt med att minska klimatpåverkan från resor och transporter genom sin fysiska planering (ÖP, DP och planbesked)

Åtgärden sammanfaller redan med mycket av det arbete som berörda förvaltningar/enheter redan gör i frågan samt med de planer som redan finns.

- BK10. Arbeta in riktlinjer i översiktsplan för grön infrastruktur, ekosystemtjänster och kompensationsåtgärder
  - a) Kommuner arbetar in riktlinjer i översiktsplanen för bevarande och utveckling av grön infrastruktur, ekosystemtjänster och ekologisk kompensation, för att stärka biologisk mångfald och klimatanpassning.

Samhällsbyggnadsförvaltningen samt enheten för strategisk planering har identifierat att det finns ett behov av att ta fram styrdokument i frågan vilket sammanfaller med de planer som redan finns inom förvaltningarna. Framtagande av styrdokument skulle kunna göras inför framtagande av ny eller uppdaterad översiktsplan.

De åtgärder som av förvaltningen föreslås att **inte** anta är följande:

Hållbar användning av vattenmiljöer

- V1. Skydda och restaurera värdefulla sjöar och vattendrag
  - b) Skydda sötvattensmiljöer med syfte att bevara natur- och/eller kulturvärden.
  - c) Arbeta tvärsektorielt med restaurering av sjöar och vattendrag.

Förvaltningen kan i nuläget inte se att det finns några planer eller resurser på att skydda några sötvattensmiljöer i kommunen genom exempelvis limniska naturreservat. Det saknas även resurser på det stora hela för att på ett strategiskt sätt jobba med tvärsektoriella restaureringar av sjöar eller vattendrag. Kommunen saknar kompetenser så som kommunekolog och vattenvårdshandläggare som skulle kunna jobba med frågorna.

Förvaltningen kan dock se två potentiella undantag, men anser inte att dessa väger upp tillräckligt för att anta åtagandena då strategiska resurser att jobba med frågorna saknas. Det första potentiella undantaget skulle kunna bli om det beslutas att Orraholmsområdet blir till naturreservat. Om så blir fallet så kommer dock inte de limniska miljöerna vara av den största betydelsen då de inte är naturliga utan antropogent anlagda i området. Dess rekreativvärden samt värde för fågellivet är dock betydande. Det andra potentiella undantaget skulle kunna bli eventuella insatser för att minska övergödningssituationen i Sämsjön. Miljöenheten har under 2023 utfört en förstudie för att sammanställa befintliga fakta om övergödningssituationen i Sämsjön. Miljöenheten hoppas kunna komplettera denna med utökad provtagning under 2024. Detta är beroende på om LOVA-bidrag beviljas för insatsen. Om sammanställningen blir av så hoppas den kunna peka ut var verksamma åtgärder kan sättas in för att minska problemen med övergödningen. Förutsättningar för att åtgärder ska kunna tillämpas är först att den utökade provtagningen kan genomföras och lämpliga åtgärdsplaner/insatser kan pekas ut och sedan att nytt LOVA-bidrag för de faktiska åtgärderna beviljas. Detta är i nuläget osäkert. Projekten hade även vunnit på att ha en ansvarig kommunekolog eller vattenvårdshandläggare.

- V3. Minska spridningen av högfluorerade ämnen (PFAS)
  - b) Sanera utrustning och fordon som fortsättningsvis inte ska användas för fluorerade ämnen.
  - c) Undersöka enskilda vattentäkter i närheten av brandövningsplatser eller där släckningsinsatser med fluorerade brandskum genomförts.
  - d) Sanera platser som är kraftigt förorenade av högfluorerade ämnen.

Då förvaltningen fått bilden av att PFAS aldrig använts under brandövning eller insatser av Räddningstjänsten i Herrljunga kommun finns inget behov av att anta åtagandena.

- V4. Genomföra kommunala handlingsplaner för förorenade områden

Miljöenheten ser ett stort behov av att ta fram en handlingsplan för förorenade områden i kommunen men saknar resurser för att genomföra åtgärden. Förvaltningen har fått uppfattningen om att miljöenheten flera gånger äskat om pengar för framtagandet av handlingsplan för förorenade områden men fått avslag. Utan ett tillskott i budgeten så ryms tyvärr inte projektet inom ordinarie verksamhets resurser.

- V5. Genomföra kommunal kust- och havsplanering

Herrljunga saknar marina miljöer, varvid åtgärden inte berör kommunen.

- V6. Miljöanpassa fritidsbåtsanvändningen
  - a) erbjuda toatömning (sugtömning) för fritidsbåtar
  - b) erbjuda fler möjligheter att nyttja båtbottentvätt samt säkerställa funktionen av befintliga reningsanläggningar
  - c) erbjuda fler båtramper samt båtförvaring på land under sommarsäsong
  - d) erbjuda tankning från pump av alkylatbensin
  - e) erbjuda el-laddning av motorer

f) skrota uttjänta fritidsbåtar.

Fritidsbåtsanvändandet i Herrljunga är i jämförelse med kustkommunerna mycket liten och åtgärden anses inte vara prioriterad. Vi saknar även resurser som kan arbeta med frågorna.

- V7. Främja utvecklingen av hållbart marint vattenbruk
  - b) Tillgängliggöra lämplig mark och underlätta lösningar för en fungerande logistik vid drift och skörd av sjöbaserad blötdjursanläggning, samt för landbaserade recirkulerande odlingar.

Herrljunga saknar marina miljöer, varvid åtgärden inte berör kommunen.

Utmaning Hållbart brukande av skog och odlingslandskap

- SO1. Anlägga nya våtmarker
- SO3. Skydda värdefulla våtmarksområden
  - b) Skydda våtmarker med höga naturvärden.
- SO4. Skydda värdefulla skogsområden
  - b) Skydda värdefulla skogsområden genom frivilliga avsättningar.
  - c) Skydda tätortsnära skogar.
- SO5. Förbättra miljöhänsynen vid skogsbruksåtgärder genom målbilder
  - b) Bedriva skogsbruket i kommunala skogar utifrån målbilderna.
- SO7. Minska skadorna på kulturmiljöer i skogsbruket
- SO8. Öka arealen hyggesfritt skogsbruk
  - b) Utveckla hyggesfritt skogsbruk i kommunalt ägda skogar för att öka variationen i landskapet, främja rekreations- och miljövärden samt visa på möjligheterna med alternativa brukningsformer.
- SO9. Samverka för att bevara jordbruksmark
  - b) Utredning enligt 3 kap 4 § miljöbalken finns med i kommunala beslutsunderlag för översiktsplan, detaljplan och bygglov.
- SO13. Ökad mängd svenskt naturbeteskött i offentliga inköp
- SO15. Bevara och planera för skyddsvärda träd
  - b) frihugga skyddsvärda träd samt ersättningsträd.

För samtliga ovanstående punkter: Kommunen saknar kompetenser så som kommunekolog och vattenvårdshandläggare som skulle kunna jobba med frågorna på ett strategiskt sätt. Flera av åtgärderna anses av förvaltningen vara av stor vikt. Utifrån detta bör det ses över om utökade resurser kan tillgodose i framtida budgetarbete.

Utökade kommentarer: SO9-Lagrummet tas i beaktande enligt beskrivningen, förvaltningen ansåg dock inte att åtgärden bör prioriteras ytterligare i nuläget. SO13-kostenheten har satt ett fokus på ekologiska samt svenskt och lokalproducerat i första hand, förvaltningen bedömer därmed inte att åtgärden är prioriterad under den kvarvarande programtiden.

Utmaning God bebyggd miljö och hållbar konsumtion

- BK6. Kommuner tar fram arkitekturstrategi

a) Kommuner tar, själva eller tillsammans, fram en arkitekturstrategi.

Samhällsbyggnadsförvaltningen ser inget behov av att ta fram en arkitekturstrategi under programperiodens tidsfrist.

Sammanställt av:

Sandra Palmqvist,

Miljöstrateg, Kommunstyrelsens förvaltning

Formulär för åtaganden – åtgärder riktade till *kommuner*

Detta formulär används för att göra åtaganden i **åtgärdsprogrammet för miljömålen – Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022–2025**.

Mer information om åtgärderna finns på www.hallbartVG.se. Detaljerad information om åtgärderna finns i det [detaljerade underlaget om åtgärderna](#). I detta formulär listas åtgärder där **kommuner** avses som huvudaktörer för genomförandet.

Organisationens namn:

Herrljunga Kommun

Åtar sig att arbeta med nedanstående åtgärder:

Åtgärder inom utmaningen minskad klimatpåverkan & ren luft

KL 1. Minska halterna av luftföroreningar och verka för ett mer transporteffektivt samhälle

Åtgärder inom utmaningen hållbar användning av vattenmiljöer

V1. Skydda och restaurera värdefulla sjöar och vattendrag

b) Skydda sötvattensmiljöer med syfte att bevara natur- och/eller kulturvärden.

c) Arbeta tvärssektoriellt med restaurering av sjöar och vattendrag.

Länsstyrelsen
Västra Götaland

V3. Minska spridningen av högfluorerade ämnen (PFAS)

a) Använda brandsläckningsmetoder med fluorfria alternativ utom i de få fall när fluorinnehållande brandskum krävs.

b) Sanera utrustning och fordon som fortsättningsvis inte ska användas för fluorerade ämnen.

c) Undersöka enskilda vattentäkter i närheten av brandövningsplatser eller där släckningsinsatser med fluorerade brandskum genomförts.

d) Sanera platser som är kraftigt förorenade av högfluorerade ämnen.

V4. Genomföra kommunala handlingsplaner för förorenade områden

V5. Genomföra kommunal kust- och havsplanering

V6. Miljöanpassa fritidsbåtsanvändningen

a) erbjuda toatömning (sugtömning) för fritidsbåtar

b) erbjuda fler möjligheten att nyttja båtbotentvätt samt säkerställa funktionen av befintliga reningsanläggningar

c) erbjuda fler båttramper samt båtförvaring på land under sommarsäsong

d) erbjuda tankning från pump av alkylatbensin

e) erbjuda el-laddning av motorer

f) skrota uttjänta fritidsbåtar.

V7. Främja utvecklingen av hållbart marint vattenbruk

b) Tillgängliggöra lämplig mark och underlätta lösningar för en fungerande logistik vid drift och skörd av sjöbaserad blötdjursanläggning, samt för landbaserade recirkulerande odlingar.

Åtgärder inom utmaningen hållbart brukande av skog & odlingslandskap

SO1. Anlägga nya våtmarker

SO3. Skydda värdefulla våtmarksområden

b) Skydda våtmarker med höga naturvärden.

SO4. Skydda värdefulla skogsområden

b) Skydda värdefulla skogsområden genom frivilliga avsättningar.

c) Skydda tätortsnära skogar.

SO5. Förbättra miljöhänsynen vid skogsbruksåtgärder genom målbilder

b) Bedriva skogsbruket i kommunala skogar utifrån målbilderna.

SO7. Minska skadorna på kulturmiljöer i skogsbruket

SO8. Öka arealen hyggesfritt skogsbruk

b) Utveckla hyggesfritt skogsbruk i kommunalt ägda skogar för att öka variationen i landskapet, främja rekreations- och miljövärden samt visa på möjligheterna med alternativa brukningsformer.

SO9. Samverka för att bevara jordbruksmark

b) Utredning enligt 3 kap 4 § miljöbalken finns med i kommunala beslutsunderlag för översiktsplan, detaljplan och bygglov.

SO13. Ökad mängd svenskt naturbeteskött i offentliga inköp

Länsstyrelsen
Västra Götaland

SO15. Bevara och planera för skyddsvärda träd

b) frihugga skyddsvärda träd samt ersättningsträd.

SO16. Använda GIS-baserade naturvårdsdatabaser och naturvårdsplaner i fysisk planering

a) använda aktuella GIS-baserade naturvårdsdatabaser

b) ta fram och inarbeta aktuella naturvårdsplaner i fysisk planering.

SO17. Skapa blomrika miljöer för pollinerare

SO18. Ta fram kommunala skogspolicys

Åtgärder inom utmaningen god bebyggd miljö & hållbar konsumtion

BK1. Skydda och utveckla tätorters grönområden

BK3. Förbättra inomhusmiljön inom skola och förskola

a) Förbättra inomhusmiljön inom skola och förskola - kommuner som verksamhetsutövare

b) Förbättra inomhusmiljön inom skola och förskola - kommuner som tillsynsmyndighet

BK4. Ta fram kulturmiljöprogram som underlag i fysisk planering

BK5. Främja ekologisk livsmedelskonsumtion

BK6. Kommuner tar fram arkitekturstrategi

a) Kommuner tar, själva eller tillsammans, fram en arkitekturstrategi.

BK7. Arbeta med barnperspektivet i fysisk planering

a) Kommuner arbetar med barnperspektivet i ÖP och/eller DP på det sätt som passar kommunens processer. Länsstyrelsen ger råd inom ramen för hanteringen av planärenden.

BK9. Främja en fysisk planering för minskad klimatpåverkan från resor och transporter

BK10. Arbeta in riktlinjer i översiktsplan för grön infrastruktur, ekosystemtjänster och kompensationsåtgärder

a) Kommuner arbetar in riktlinjer i översiktsplanen för bevarande och utveckling av grön infrastruktur, ekosystemtjänster och ekologisk kompensation, för att stärka biologisk mångfald och klimatanpassning.

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Instruktioner för att skicka in formuläret

När formuläret är ifyllt, skicka in som bifogad fil till vastragotaland@lansstyrelsen.se. Ange ärendenummer 501-54100-2021 i ämnesraden. Bifoga även underlag som bekräftar beslutet, exempelvis ett sammanträdesprotokoll om det finns.

Uppgiftslämnare

Namn:

Epost:

Telefon:

Vänligen ange två kontaktpersoner för uppföljningen av åtgärdsprogrammet som görs genom åtgärdswebben.

Kontaktperson 1

Namn:

Epost:

Telefon:

Kontaktperson 2

Namn:

Epost:

Telefon:

Eventuella frågor skickas till miljomal.vastragotaland@lansstyrelsen.se.

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Från: O-RB-Miljömål <miljomal.vastragotaland@lansstyrelsen.se>
Skickat: 2023-06-09 09:18
Till: Herrljunga Kommun <herrljunga.kommun@herrljunga.se>
Ämne: Åtgärdsprogrammet för miljömålen - Brev från Landshövdingen
Kopia: sandra.palmqvist@herrljunga.se <sandra.palmqvist@herrljunga.se>
Bilagor: Brev till Kommunstyrelseordföranden från Landshövdingen.pdf, Blankett åtaganden kommuner.pdf

WARNING: Det här mejlet är skickat från en extern adress. Klicka inte på länkar eller bifogade filer om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Detta mail riktar sig till kommunstyrelsens ordförande i Herrljunga kommun

Bästa Kommunstyrelseordförande,

Jag skriver till dig med anledning av möjligheten att anta åtgärder i åtgärdsprogrammet för miljömålen - Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland. 32 kommuner deltar hittills i arbetet och jag hoppas nu att även din kommun har möjlighet att inkomma med åtaganden i programmet.

Genom åtgärdsprogrammet arbetar vi med samtliga miljömål, men mycket av arbetet inom miljömålet *Begränsad klimatpåverkan* görs inom Klimat 2030 och arbetet med kommunernas klimatlöften. Åtgärdsprogrammet för miljömålen fungerar på samma sätt som kommunernas klimatlöften, med skillnaden att åtgärdsprogrammet innehåller åtgärder med fler synergier mellan exempelvis klimat och biologisk mångfald. Genom att anta åtgärder i programmet kan er kommun bidra till att uppnå de regionala miljömålen i Västra Götaland.

Hur gör din kommun ett åtagande?

1. Förbered vilka åtgärder ni vill åta er att arbeta med. Som underlag använder ni bifogat formulär.
2. Besluta om vilka åtgärder ni vill arbeta med. Vi rekommenderar att beslutet är politiskt förankrat och att arbetet budgeteras.
3. Vänligen skicka ert beslut (ifyllt formulär) till vastragotaland@lansstyrelsen.se. Ange ärendenummer 501-54100-2021.

För vidare information se bifogat brev och formulär.

Det här mailet skickas även den hållbarhets-/miljöstrateg som arbetar i din kommun. Under våren har samtal förts mellan denna tjänsteperson och miljömålssamordnaren här på Länsstyrelsen, i syfte att informera om åtgärdsprogrammet, utbyta tankar om arbetet framåt och ta del av de goda insatser som görs i din kommun.

Om du har frågor får du gärna skicka dessa till miljomal.vastragotaland@lansstyrelsen.se eller kontakta Andrea Carstensen på andrea.carstensen@lansstyrelsen.se.

Med hälsningar från

Sten Tolgfors,
Landshövding Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Till Kommunstyrelsens ordförande

Ta chansen att göra en insats för miljön och klimatet genom att anta åtgärder i åtgärdsprogrammet för miljömålen – Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland!

Sverige ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030 och de 17 globala målen för hållbar utveckling. Genom att arbeta med de regionala miljömålen i Västra Götaland arbetar vi med den miljömässiga dimensionen av Agenda 2030. Utmaningarna för att nå målen är globala men lösningarna är många gånger lokala. Därför är just din kommun en nyckelspelare för att omsätta dessa åtaganden i praktisk handling.

För att uppnå miljömålen måste vi tillsammans arbeta med prioriterade åtgärder. Under 2022 lanserade Länsstyrelsen tillsammans med Skogsstyrelsen det nya regionala åtgärdsprogrammet för miljömålen [Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland](#). I det nya programmet har vi fokuserat på åtgärder som främjar klimat och biologisk mångfald, då läget är mest kritiskt för dessa områden. Hittills har [32 kommuner](#), Västra Götalandsregionen och flera andra aktörer inkommit med åtaganden i programmet. Det är fortfarande möjligt att anta åtaganden och vi hoppas att just din kommun vill vara med. Årets [miljömålsbedömningar](#) visar att läget är allvarligt och vi kommer att lämna över miljöproblem till kommande generationer. Därför är det av största vikt att vi nu visar handlingskraft, blickar framåt och skruvar upp tempot i miljömålsarbetet ytterligare. Tillsammans kan vi göra märkbar skillnad som främjar både miljön och klimatet.

Det är dags att gemensamt kraftsamla för att skapa ett hållbart Västra Götaland!

Sten Tolgfors, Landshövding, Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Förlängning av samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete för 2025 mellan Herrljunga kommun och Delregional nämnd södra

Förslag till beslut

Förlängning av samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete för 2025 mellan Herrljunga kommun och Delregional nämnd södra godkänns.

Sammanfattning av ärendet

Herrljunga kommun och delregional nämnd södra har avtal som reglerar det lokala folkhälsoarbetet i Herrljunga kommun. Då avtalet gått ut och nytt avtal inte skrivits behöver avtalet för perioden 2021-2024 förlängas. Delregional nämnd södra (DRNS) har två avtal med respektive kommun. Ett avtal gäller folkhälsotjänst och ett gäller lokalt folkhälsoarbete. Nuvarande avtal för tjänst gäller tills vidare och behöver därmed inte hanteras.

Bakgrund

Västra Götalandsregionens (VGR) nya politiska organisation skapar möjligheter och fördelar med att göra mer lika mellan de fem delregionerna. Samtliga fem delregionala nämnder beslutade i maj/juni 2023 om att genomföra en regiongemensam översyn av folkhälsoavtalen för en mer lika hantering. Översynen återrapporterades till DRNS november 2023. På uppdrag av den strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden (SSN) ska en regional plan för det regionövergripande folkhälsoarbete tas fram i dialog med de delregionala nämnderna (DRN). Planen ska innehålla principer för genomförande för bland annat SSN och DRN. Planen och översynen av folkhälsoavtal kompletterar varandra och blir vägledande när nya samverkansavtal ska tas fram. Målsättningen är att nya samverkansavtal folkhälsa ska börja gälla från och med 1 januari 2026. Samtliga kommuner har svarat att de ställer sig bakom förslaget till förlängning. Koncernkontoret föreslår att nuvarande avtal gällande lokalt folkhälsoarbete förlängs med ett år för att även gälla för 2025. Ett politiskt beslut om förlängning behöver även fattas av respektive kommun under våren 2024.

Konsekvenser

Förlängning av avtal avseende lokalt folkhälsoarbete innebär inga nya ekonomiska konsekvenser. Finansiering av det lokala folkhälsoarbetet fortsätter utifrån så kallad 50/50-finansiering där region och kommun lägger 50 % vardera för att bekosta arbetet. Kostnadsunderlaget utgår enligt avtal från 14 kr/per invånare.

Beslutsunderlag

Beslut från Delregional nämnd södra.

Förlängning av samverkansavtal.

Tjänsteskrivelse Förlängning av samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete för 2025 mellan Herrljunga kommun och Delregional nämnd södra.

Beslutet ska skickas till

Delregional nämnd södra delregional.namnd.sodra@vgregion.se

Folkhälsostrateg Li Johansson Nyström li.johansson-nystrom@herrljunga.se

Li Johansson Nyström
Folkhälsostrateg

Från: Christina Norman Klaar <christina.norman.klaar@vgregion.se> för Delregional Nämnd Södra <delregional.namnd.sodra@vgregion.se>
Skickat: den 13 februari 2024 11:24
Till: Herrljunga kommun; Katja Saari; Li Johansson Nyström
Ämne: Beslut från delregional nämnd södra 8 februari 2024 - Förlängning av samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete i Herrljunga kommun för 2025
Bifogade filer: Protokollsutdrag från delregional nämnd södras sammanträde den 8 februari 2024 - Förlängning av samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete....pdf

WARNING: Det här mejlet är skickat från en extern adress. Klicka inte på länkar eller bifogade filer om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

På uppdrag för delregional nämnd södra

Hälsningar
Christina Klaar
nämndsamordnare för delregionala nämnder
koncernstab kansli och säkerhet
Koncernkontoret
Västra Götalandsregionen

Telefon: 010-441 39 50/ 070-081 65 27
Epost: christina.norman.klaar@vgregion.se

Protokoll från delregional nämnd södra, 2024-02-08

§ 5

Förlängning av samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete i Herrljunga kommun för 2025

Diarienummer DRNS 2023-00004

Beslut

1. Delregional nämnd södra godkänner för sin del att förlänga samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete i Herrljunga kommun 2021–2024 med ett år för att även gälla för 2025.

Sammanfattning av ärendet

Delregional nämnd södra (DRNS) har tagit över de samverkansavtal som södra hälso- och sjukvårdsnämnden tecknat med varje kommun inom sitt geografiska område gällande folkhälsa. DRNS har två avtal med respektive kommun. Ett avtal gäller folkhälsotjänst och ett gäller lokalt folkhälsoarbete. Nuvarande avtal för tjänst gäller tills vidare och behöver därmed inte hanteras. Avtalet för lokalt folkhälsoarbete gäller för perioden 2021–2024 och är det avtal som behöver förlängas.

Västra Götalandsregionens (VGR) nya politiska organisation skapar möjligheter och fördelar med att göra mer lika mellan de fem delregionerna. Samtliga fem delregionala nämnder beslutade i maj/juni 2023 om att genomföra en regiongemensam översyn av folkhälsoavtalen för en mer lika hantering. Översynen återrapporterades till DRNS november 2023.

På uppdrag av den strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden (SSN) ska en regional plan för det regionövergripande folkhälsoarbete tas fram i dialog med de delregionala nämnderna (DRN). Planen ska innehålla principer för genomförande för bland annat SSN och DRN. Planen och översynen av folkhälsoavtal kompletterar varandra och blir vägledande när nya samverkansavtal ska tas fram. Målsättningen är att nya samverkansavtal folkhälsa ska börja gälla från och med 1 januari 2026.

Samtliga kommuner har svarat att de ställer sig bakom förslaget till förlängning. Koncernkontoret föreslår att nuvarande avtal gällande lokalt folkhälsoarbete förlängs med ett år för att även gälla för 2025. Ett politiskt beslut om förlängning behöver även fattas av respektive kommun under våren 2024.

Justerare:	Justerare:	Justerare:	Rätt utdraget intygar:
------------	------------	------------	------------------------

Protokoll från delregional nämnd södra, 2024-02-08

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande daterat 2024-01-12

Skickas till

- Herrljunga kommun, herrljunga.kommun@herrljunga.se.
- Kommundirektör, katja.saari@herrljunga.se, Folkhälsstrateg,
li.johanssonnystrom@herrljunga.se

Justerare:	Justerare:	Justerare:	Rätt utdraget intygar:
------------	------------	------------	------------------------

Val av representant till ägarråd för Inera AB 2024

Förslag till beslut

1. Förnamn Efternamn (parti) utses att företräda Herrljunga kommun vid digitalt ägarråd för Inera AB den 29 april 2024

Sammanfattning av ärendet

Inera AB ägs av SKR Företag, regioner och kommuner, däribland Herrljunga kommun. Genom samverkan och med uppdrag från regioner utvecklar Inera gemensamma lösningar, gemensam mjuk infrastruktur och andra stöd för digitalisering. Idag ansvarar Inera för ett 40-tal regiongemensamma tjänster och projekt, bland annat 1177 Vårdguiden, Nationell patientöversikt och Journalen. Herrljunga kommun förvärvade aktier i Inera AB av SKR Företag AB den 5 september 2017 (Kommunfullmäktige § 88).

Den 29 april kl. 14.00-16.00 arrangerar SKR Företag digitalt ägarråd för Inera AB. Ägarrådet är ett av de forum där ägarna av Inera har ett tydligt inflytande på verksamheten. Det är på ägarrådet som ägarna utövar inflytande på verksamheten inom Inera. Det som beslutas på ägarrådet den 29 april ska sedan bekräftas på Ineras årsstämma den 11 juni. Samtliga handlingar publiceras på SKR:s webbplats och i verktyget VoteIT senast den 15 april. Sista anmälningdag är 4 april.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2024-02-15

Inbjudan till digitalt ägarråd för Inera AB från SKR daterad 2024-02-15

Beslutet ska skickas till

Inera AB

Markus Larsson
Utredningssekreterare

Från: Sveriges Kommuner och Regioner <utskick@skr.se>
Skickat: den 15 februari 2024 09:00
Till: Herrljunga kommun
Ämne: Inbjudan till Ägarråd för Inera AB 2024

WARNING: Det här mejlet är skickat från en extern adress. Klicka inte på länkar eller bifogade filer om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Inbjudan till Ägarråd för Inera AB 2024

Jag vill härmed bjuda in samtliga ägare till Ineras ägarråd. Ägarrådet är Ineras högsta beslutande organ, genom vilket ägarna gemensamt beslutar om bolagets strategiska inriktning framåt.

Ägarrådet fastställer även ägardirektiv, ägaröverenskommelse samt utser styrelseledamöter. Det som beslutas på ägarrådet den 29 april ska sedan bekräftas på Ineras bolagsstämma den 11 juni 2024.

Välkommen!

**Anders
Henriksso
n**
Ordförand
e för SKR
och SKR
Företag
AB

Praktisk information

Datum: Måndag den 29 april 2024

Tid: 14:00 - 16:00

Plats: Ägarrådet hålls digitalt. Mer information skickas ut efter anmälan.

Sista anmälningsdag: 4 april 2024

Anmälan

Ägarrådet hålls digitalt och webbsänds också via skr.se. Deltagande för ägarrepresentanterna sker via Zoom. Via verktyget VoteIT fattas besluten och frågor kan ställas via chatt. Anmälda ägarrepresentanter får ett mejl med Zoomlänk samt instruktioner om hur röstning och beslutsfattande går till.

Har du kollegor som vill följa ägarrådet eller ta del av informationen, så går det bra. Länk till webbsändning kommer att finnas via skr.se.

Den 15 april, två veckor innan ägarrådet, är detta viktigt att notera:

- Samtliga handlingar publiceras inför ägarrådet på skr.se samt i VoteIT.
- Övriga frågor till ägarrådet ska anmälas via inera@skr.se.

Det är möjligt att ställa frågor och komma med inspel inför ägarrådet via VoteIT.

Utsedd ägarrepresentant

För att en deltagare ska vara giltig som ägarrepresentant behövs protokollsutdrag med beslut, eller en ifylld blankett, se nedan.

En annan aktieägare kan fungera som ombud om ni själva inte kan medverka, använd då samma blankett för att utse denne.

Blankett för att utse representant/ombud till ägarråd i Inera AB

Kontakt

Anmälan av övriga frågor till ägarrådet ska sändas in senast den 15 april.

Dessa samt eventuella frågor kring representation och ombud sänds till inera@skr.se.

Val av ägarrepresentant till Nossan Förvaltningsaktiebolags (org.nr. 556637-5746) bolagsstämma 2024

Förslag till beslut

Namn Efternamn (Parti) utses till ägarrepresentant vid Nossan Förvaltningsaktiebolags (org.nr. 556637–5746) bolagsstämma 2024.

Sammanfattning av ärendet

Enligt det av kommunfullmäktige antagna (KF § 11/2024-02-19) gemensamt ägardirektiv för Nossan Förvaltningskoncern, ska kommunstyrelsen utse kommunens ägarrepresentant till förvaltningsbolagets årsstämma.

Kommunstyrelsen utser ägarrepresentant till bolagsstämmor i Nossan Förvaltningsaktiebolag för ett år i taget. Styrelsen för Nossan Förvaltningsaktiebolag utser ägarrepresentant till övriga bolagsstämmor.

Nossan Förvaltningsaktiebolags årsstämma äger rum 2024-03-26 kl. 10.00-11.00

Ägarrepresentanten representerar ägaren genom fullmakt i enlighet med kommunstyrelsens beslut. Vidare ska kommunstyrelsen fastställa ägarinstruktion till utsedd ägarrepresentant.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2024-02-26
Bilaga 1, Förslag till instruktion till ägarrepresentant vid bolagsstämma 2024 för Nossan Förvaltningsaktiebolag
Bilaga 2, Förslag till fullmakt ägarrepresentant vid Nossan Förvaltningsaktiebolags (org.nr. 556637–5746) bolagsstämma 2024

Beslutet ska skickas till

Nossan Förvaltningsaktiebolag AB

Katja Saari
Kommundirektör

Bilaga 1

Instruktion till ägarrepresentant vid bolagsstämma 2024 för Nossan Förvaltningsaktiebolag (org.nr. 556637-5746)

Vid Nossan Förvaltningsaktiebolags bolagsstämma har ägarrepresentant att företräda Herrljunga kommun som ägare och särskilt uppmärksamma att styrelsen har beaktat att bolagets finansiella verksamhet och formaliahantering sker i överensstämmelse med aktiebolagslagen, bolagsordning och ägardirektiv.

Instruktion till ägarrepresentant vid bolagsstämma för Nossan Förvaltningsaktiebolag, fastställd av kommunstyrelsen **2024-xx-xx**.

Bilaga 2

FULLMAKT

vid Nossan Förvaltningsaktiebolags (org.nr. 556637-5746) bolagsstämma 2024.

Härmed befullmäktigas **Namn Efternamn (personnummer)**, ledamot i kommunstyrelsen, att vid Nossan Förvaltningsaktiebolags bolagsstämma/or 2024, företräda ägaren Herrljunga kommun i enlighet med instruktion till ägarrepresentant vid Nossan Förvaltningsaktiebolags bolagsstämma och rösta för samtliga aktier i bolaget.

Herrljunga kommun

[Datum]

Mats Palm
Kommunstyrelsens ordförande

Antal aktier: **1000 st**

Svar på medborgarförslag avseende infrastruktur i Vreta tätort

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att medborgarförslaget avslås

Sammanfattning av ärendet

Medborgarförslag inkom 2023-11-20 om att kommunen sätter upp farthinder på Vretavägen på sträckan mellan Tåbergsliden och 50-skyltarna västerut för att på så vis få ned hastigheterna på vägsträckan. Kommunfullmäktige överlämnade genom § 191/202-11-27 medborgarförslag till kommunstyrelsen för beredningen.

Förvaltningen har stämt av förslaget med gatu- och parkchef och då Vretavägen ägs av Trafikverket har kommunen inte rådighet över den sträcka som förslaget berör.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2024-02-14

Kommunfullmäktige § 191/2023-11-27

Beslutet ska skickas till

Kommunfullmäktige, förslagsställaren

Moa Andersson

Nämndsamordnare

KF § 191

DNR KS 2023/395

Medborgarförslag avseende infrastruktur i Vreta tätort

Sammanfattning

Följande medborgarförslag inkom 2023-11-20 från Ronny Modig:

”Hej

Här kommer ett förslag avseende infrastrukturen i ”Vreta tätort”

Orsaken till denna är följande: Trafiken på denna smala blandtrafiksväg gående igenom det SCB kallar tätort har ändrats mycket sedan 1980 talet när vägverket belade den och hävdade att den är godkänd att framföra fordonskombinationer upp till 64 ton (BK1) Då det på denna tiden oftast var låg trafik på vägen, men sedan dess har mycket hänt, dels så har fordonskombinationerna ökat i tyngder och i längder vilket medför nya utmaningar vid framfart på väg 1927 genom ”Vreta tätort” Utöver detta så har trafiken ökat så att den troligen ligger över 500 fordon per dygn och tyvärr så har efterlevandet av hastighetsgränsen minskat, då jag fått höra från boende mellan Tåbergsliden och järnvägsövergången i Vreta att ungefär var tredje fordon kommer med högre fart än 50 mellan 0730-1500 övrig tid verkar det var närmare 65% överträdelse

(...)

Vretavägens vägsäkerhetsgrupp har genom undertecknad försökt få Trafikverket att sätta upp några farthinder på sträckan mellan Tåbergsliden och 50 skyltarna västerut för att få ner hastigheterna till sådana hastigheter som är lämpliga vid blandtrafik men ej fått gehör för detta Så därför anser vi att Herrljunga kommun får i uppdrag att se till att dessa kommer till stånd ! För kommunen anser väl inte oskyddade trafikanter får gå/cykla på egen risk om de använder Vretavägen?

(...)

I kommunfullmäktige frågar ordförande om ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Expedieras till:

Kommunstyrelsen

Från: Ronny Modig
Skickat: 2023-11-20 10:34
Till: Herrljunga kommun <Herrljunga.Kommun@herrljunga.se>
Ämne: Medborgarförslag avseende Vretas infrastruktur
Bilagor: Nya Vretavägen.jpg, Namn.jpg, Tröska.jpg, Vretavägen 30 B.jpg, Mot nr 32.jpg

WARNING: Det här mejlet är skickat från en extern adress. Klicka inte på länkar eller bifogade filer om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Hej

Här kommer ett förslag avseende infrastrukturen i "Vreta tätort"

Orsaken till denna är följande:

Trafiken på denna smala blandtrafiksväg gående igenom det SCB kallar tätort har ändrats mycket sedan 1980 talet när vägverket belade den och hävdade att den är godkänd att framföra fordonskombinationer upp till 64 ton (BK1)

Då det på denna tiden oftast var låg trafik på vägen, men sedan dess har mycket hänt, dels så har fordonskombinationerna ökat i tyngder och i längder vilket medför nya utmaningar vid framfart på väg 1927 genom "Vreta tätort"

Utöver detta så har trafiken ökat så att den troligen ligger över 500 fordon per dygn och tyvärr så har efterlevandet av hastighetsgränsen minskat, då jag fått höra från boende mellan Tåbergsliden och järnvägsövergången i Vreta att ungefär var tredje fordon kommer med högre fart än 50 mellan 0730-1500 övrig tid verkar det var närmare 65% överträdelse

Nu är det ju så att vid passage av Tåbergsliden ser man inte mötande trafik förrän man nästan är på toppen och med tanke på att de flesta håller minst 40 km/tim så är otroligt att inte fler olyckor skett där Har fått höra om de mest sanslösa möten som medfört repor på högersida av bilen då man försöker hålla ut så långt att man skrapar i brevlådor och dylika saker

Och bilar med släpkärror som varit på väg mot Vedumsvägen har fått hålla åt höger p.g.a. möten så kärran gått upp på ett hjul!

Och nere vid infarten till Bergsgården så har det varit ett par incidenter p.g.a. den smala passagen vid 30B som påtalats för polisen men då de enbart gör kontroller i mån av tid så blir detta allt som oftast på helger

Vretavägens vägsäkerhetsgrupp har genom undertecknad försökt få Trafikverket att sätta upp några farthinder på sträckan mellan Tåbergsliden och 50 skyltarna västerut för att få ner hastigheterna till sådana hastigheter som är lämpliga vid blandtrafik men ej fått gehör för detta

Så därför anser vi att Herrljunga kommun får i uppdrag att se till att dessa kommer till stånd !

För kommunen anser väl inte oskyddade trafikanter får gå/cykla på egen risk om de använder Vretavägen?

Då det enligt kommunens egen mätning 2021 var en dygnmedelfart på 47 km/tim på de knappt 490 fordonen som passerade gamla lekparken (under Pandemin) vilket vi tolkar såsom en relativ hög på en smal blandtrafsväg där många tolkat mätningarna som trafikverket gjorde 2017 och kommunen 2021 så ökade trafikmängden trots pandemin med närmare 4% vilket inte kan anses vara mycket men vi tror nog att trafikmängden nu ökar med 2% per år efter pandemin, vi har även noterat att det passerar cirka 20-30 gående varav 45% är äldre, 15% har hund, 5-10% barnvagn/barn som av förklarliga skäl inte kontrollerats/protokollförts, dessa ökar med uppemot 150% under fina dagar.

Att det sedan inte heller finns några anvisade mötesplatser på de smala delar <4 meters bredd utan att fordon tvingas utnyttja privat mark är ju inte heller optimalt och att dagvattnet numera rinner in på fastigheterna där det fortfarande finns många egna brunnar p.g.a. höjningen (>40 cm) som gjordes vid "förstärkningen" av vägen då det inte finns några dagvattenbrunnar utefter vägen

Lämpligt är att påtala att dessa åtgärder måste finnas till dess den ”nya” sträckningen av väg 1927 kommit i bruk

Bifogad skiss är ett alternativ som man kan använda i stället för det förslag som finns sedan tidigare då kommunen får mer mark att detaljplanera såsom bostäder/industri mm än enligt det äldre förslaget.

Vilken vi antar kommer att gynna Öltorps industriområde och eventuell annan bebyggelse i anslutning till Vreta tätort då man på denna sträcka kan framföra fordonen i minst 70 km/tim!

Med hopp om bifall

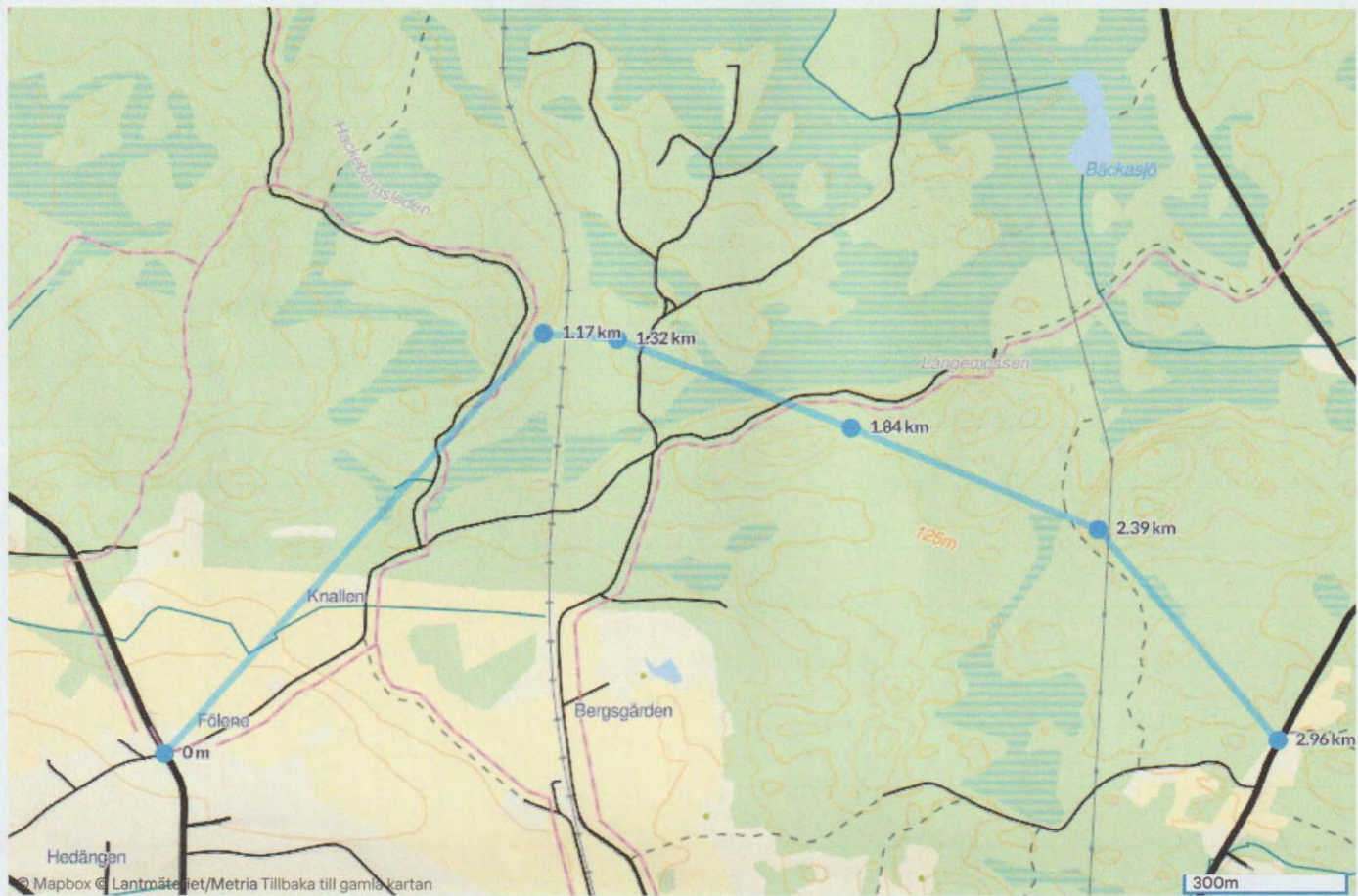
Ronny Modig

(Se bifogad namnteckning)

Skickades från [E-post](#) för Windows

KFU § 4

KS 2023/226

Svar på medborgarförslag om en ny multisporthall i Herrljunga Kommun

Sammanfattning

Medborgarförslag inkom 2023-06-16 från Martin Fredriksson gällande anläggandet av en ny multisporthall i Herrljunga centralort. Kommunfullmäktig beslutade att lämna ärendet till kommunstyrelsen för bredning KF § 114/2023-06-20.

Förslagsställaren hänvisar till att det finns stora behov av en multisporthall och att skola och idrottsföreningar efterfrågar fler halltider. I medborgarförslaget lyftes fördelar med att en ny lokal som också skulle kunna tjäna som en social mötesplats för ungdomar. Förslagsställaren vill att kommunen ska initiera ett arbete där kommunen ska ta kontakt med intressenter som exempelvis Herrljunga industrifastigheter, för att undersöka möjligheten att etablera en ny multisporthall i Herrljunga kommun.

Kultur- och fritid har genomfört en kartläggning av behoven av fler idrottsanläggningar i kommunen. Herrljunga kommuns idrottsföreningar har, via ett digitalt formulär, inkommit med synpunkter och redogjort för sina behov. Bland annat har önskemål framförts om; ny sporthall alternativt utbyggnad av Horsbyhallen, renovering av friidrottsanläggningen på Skoghälla, konstgräsplan alternativt en hall med konstgräs, samt utbyggnad av bowlingbanorna i Mörlanda. Bildningsförvaltningen redogör att skolan har behov av tillgång till fler tider i stor gymnastikhall innehållande material som krävs för undervisning inom ämnet idrott. Bildningsförvaltningen ser också ett behov av en idrottshall närmare kommunens byskolor. Kultur- och fritid ser inte att det finns ett behov av en multisporthall i Herrljunga kommun utifrån skolans och idrottsföreningarnas behov.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2024-01-15

Kommunfullmäktige § 114/2023-06-20

Medborgarförslag inkommet 2023-06-16

Analys av Herrljunga kommuns idrottsföreningar och bildningsförvaltningens behov av tillgång till fler idrottsanläggningar.

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunfullmäktige föreslås avslå medborgarförslaget om en ny multisporthall i Herrljunga kommun avslås.

Lina Sundberg (M) yrkar att kultur och fritidsutskottet överlämnar analysen av Herrljunga kommuns idrottsföreningar och bildningsförvaltningens behov av tillgång till fler idrottsanläggningar till Kommunstyrelsen med rekommendation att kontakta förslagsställaren (Martin Fredriksson) för att använda materialet i sitt fortsatta arbete.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förvaltningens förslag till beslut mot Lina Sundbergs yrkande och finner att utskottet beslutar i enighet med Lina Sundbergs yrkande.

Kultur- och fritidsutskottets beslut

kultur och fritidsutskottet överlämnar analysen av Herrljunga kommuns idrottsföreningar och bildningsförvaltningens behov av tillgång till fler idrottsanläggningar till Kommunstyrelsen med rekommendation att kontakta förslagsställaren (Martin Fredriksson) för att använda materialet i sitt fortsatta arbete.

Expedieras till: Kommunstyrelse

Till Herrljunga Kommunfullmäktige

I samband med att medborgare Inge Bertilsson har lämnat in ett förslag kring lshall till kommunfullmäktige så hade ett försök kring en komplettering av en multihall skett.

Vi har förstått och konstaterat att denna komplettering behöver ett eget medborgarförslag som då sänds in i och med denna skrivelse. Kommunfullmäktige bör välja att se detta medborgarförslag som att vara tillsammans med det andra medborgarförslaget då vi är övertygade att det finns en gemensam vinning för Herrljunga med dessa hallar.

Medborgarförslaget får annars behandlas separat och beslutas om separat om man så väljer.

Medborgarförslag kring en ny multisportshall

Föreningslivet och skolorna i Herrljunga kommun vittnar om att det är svårt att få halltider för att bedriva såväl skolidrott som träning och matcher, inte minst för barn och ungdomar. Detta kan dels få till följd att barn och unga får väldigt sena träningstider, eller för få, vilket kan leda till att fler barn tappar intresset och slutar idrotta, och för skolan innebär problemet med halltider att lektionsplanering blir svår och kan bli lidande.

Dessutom riktar detta förslag sig kring att den geografiska platsen är en utmärkt plats för en s k "social hub" för ungdomar. Detta skulle främja såväl utanförskap, förebygga psykisk ohälsa som andra sysselsättningseffekter som vore bra för ungdomar i Herrljunga. Andra aktiviteter som t ex E-gaminghall, föreläsningar, träffar mm kan ske i dessa lokaler.

Man brukar prata kring sociala investeringar där man inte ser besparingen av dess kostnader när investeringar sker - som har med ungdomars mående, minskade vård- och välfärdskostnader, förstörelse ute i samhället, hålla sig borta från droger och kriminalitet mm. Detta är en sådan investering där besparingar är på andra platser.

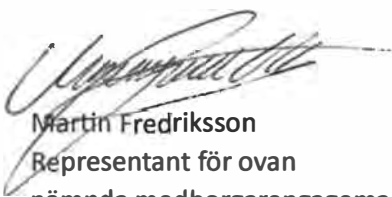
För att skapa tillväxt och kraft i kommunen i form av inflyttning av familjer in i hela Herrljungabygden, för att öka invånarantal, öka kompetens till företag och skapa en plats där man vill fortsätta att leva i så behövs nya investeringar som leder till denna effekt – detta är absolut en sådan.

Vi är många aktörer, privatpersoner, föreningar och företag som alla vill engagera sig och stötta kommunen i att etablera en multisportshall i anslutning till Herrljunga Sportcenter.

Därför vill vi nu att kommunen själva initierar ett arbete där man tar kontakt med oss, andra intressenter som exempelvis Herrljunga industrifastigheter, för att undersöka möjligheten att etablera en ny multisportshall i Herrljunga kommun.

Vi påminner också om fullmäktiges tidigare beslut kring konstgräs inom tätorten Herrljunga, som då istället kan tas med i detta medborgarförslag istället för tidigare.

Vi önskar därför att detta medborgarförslag behandlas på kommunfullmäktige

Martin Fredriksson
Representant för ovan
nämnda medborgarengagemang.

(samt Inge Bertilsson med tidigare inlämnat förslag)

Från: Emma Blomdahl <emma.blomdahl@herrljunga.se>
Skickat: 2023-06-16 10:02
Till: Mats Palm <mats.palm@herrljunga.se>, Björn Wilhelmsson <bjorn.wilhelmsson@herrljunga.se>, Markus Larsson <markus.larsson@herrljunga.se>
Ämne: VB: Medborgsförslag att behandlas på fullmäktige
Kopia: Björn Wilhelmsson <bjorn.wilhelmsson@herrljunga.se>
Bilagor: Medborgarförslag Martin Fredriksson kring Multisporthall till kommunfullmäktige 20230616.pdf, Fotbollshall Presentation Kommunfullmäktige.pdf

Hej,
Denna antar jag ska gå till dig Markus så den hamnar till kf?

Med vänlig hälsning,
Emma Blomdahl Wahlberg
Första Vice Ordförande, kommunstyrelsen
Tfn: 076 135 49 84

Herrljunga kommun
Box 201, 524 23 Herrljunga
Besöksadress: Torget 1, 524 30 Herrljunga
herrljunga.se

När du kommunicerar med Herrljunga kommun behandlar vi dina personuppgifter. För mer information hur Herrljunga kommun hanterar personuppgifter se herrljunga.se/personuppgifter

---

Från: Martin Fredriksson
Skickat: den 16 juni 2023 09:47
Till: Mats Palm <mats.palm@herrljunga.se>; Emma Blomdahl <emma.blomdahl@herrljunga.se>
Ämne: Medborgsförslag att behandlas på fullmäktige

WARNING: Det här mejlet är skickat från en extern adress. Klicka inte på länkar eller bifogade filer om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Hej gemensamma kommunalråd

Efter samtal med båda av Er så lämnar jag härmed in ett medborgarförslag där jag fått både förslag på och bekräftat av Mats att denna ska behandlas på nästa möte tillsammans med tidigare medborgarförslag kring Ishall.

Jag har fått information om att Inge Bertilsson blivit kallad kring medborgarförslaget om Ishall och ställer mig gärna till förfogande att komma och presentera sänt medborgarförslag.

MVH

Martin Fredriksson
Engagerar medborgare i Herrljunga
0708-496136

KFU § 3

KS 2021/209

Återkoppling gällande utvärdering av projekt fritidsbank

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beviljade genom KS § 188/2021-11-22 medel för uppstart av idrottsbibliotek. Projektorganisationen uppdrogs även att inkomma med utvärderingar av projektet till kommunstyrelsens sammanträden i december 2022 och i april 2023. Eftersom verksamheten ännu inte startat upp i april 2023 kunde ingen utvärdering av verksamheten göras. Förvaltningen uppdrogs att återkomma med utvärdering av verksamheten till utskottets sammanträden i januari 2024.

Fritidsbanken, som är placerad i källarvåningen i Herrljunga Kulturhus, öppnade sin verksamhet i juli 2023. Sedan dess har verksamheten hållit öppet två eftermiddagar i veckan. Sista december 2023 hade ca 150 individer skrivits in som låntagare och cirka 300 objekt lånats ut. Kultur och fritid bedömer att detta är ett förhållandevis lågt antal utlåningar och bedömer att verksamheten inte nått ut med informationen om att Fritidsbanken finns i tillräckligt stor utsträckning och att målgruppen inte hittat hit. Föreningar har inte visat något intresse av att hjälpa till med bemanning mot ersättning, vilket gjort att möjligheten att hålla öppet varit begränsade. I samband med jullovet, flyttade Fritidsbankens verksamhet tillfälligt till Sportcenter. Kultur och fritid avsåg att öka tillgänglig och underlätta lån av skridskor och annat i närheten av isrinken, vilket lett har gjort att utlåningen ökade med flera 100 procent. Skolor har nu lånat utrustning till friluftsdagar och så länge isen finns, kommer utlåningen i Sportcenter att finnas kvar. Kultur och fritid har gjort en organisationsförändring och kommer att fokusera på att nå ut till målgruppen, genom att bland annat besöka skolorna i kommunen. Verksamheten kommer också erbjuda skolorna möjligheten att låna utrustning till friluftsdagar och möjlighet att hjälpa till att transportera utrustning till skolorna.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2024-01-15

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Återkoppling avseende utvärdering av projekt Fritidsbanken godkänns.
- Förvaltningen uppdras återkomma med utvärdering av verksamheten till utskottets sammanträden i juni 2024.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kultur- och fritidsutskottets beslut

1. Återkoppling avseende utvärdering av projekt Fritidsbanken godkänns.
2. Förvaltningen uppdras återkomma med utvärdering av verksamheten till utskottets sammanträden i juni 2024

_____

För kännedom till: Kommunstyrelsen

Återkoppling gällande utvärdering av projekt fritidsbank

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beviljade genom KS § 188/2021-11-22 medel för uppstart av idrottsbibliotek. Projektorganisationen uppdrogs även att inkomma med utvärderingar av projektet till kommunstyrelsens sammanträden i december 2022 och i april 2023. Eftersom verksamheten ännu inte startat upp i april 2023 kunde ingen utvärdering av verksamheten göras. Förvaltningen uppdrogs att återkomma med utvärdering av verksamheten till utskottets sammanträden i januari 2024.

Fritidsbanken, som är placerad i källarvåningen i Herrljunga Kulturhus, öppnade sin verksamhet i juli 2023. Sedan dess har verksamheten hållit öppet två eftermiddagar i veckan. Sista december 2023 hade ca 150 individer skrivits in som låntagare och cirka 300 objekt lånats ut. Kultur och fritid bedömer att detta är ett förhållandevis lågt antal utlåningar och bedömer att verksamheten inte nått ut med informationen om att Fritidsbanken finns i tillräckligt stor utsträckning och att målgruppen inte hittat hit. Föreningar har inte visat något intresse av att hjälpa till med bemanning mot ersättning, vilket gjort att möjligheten att hålla öppet varit begränsade. I samband med jullovet, flyttade Fritidsbankens verksamhet tillfälligt till Sportcenter. Kultur och fritid avsåg att öka tillgänglig och underlätta lån av skridskor och annat i närheten av isrinken, vilket lett har gjort att utlåningen ökade med flera 100 procent. Skolor har nu lånat utrustning till friluftsdagar och så länge isen finns, kommer utlåningen i Sportcenter att finnas kvar. Kultur och fritid har gjort en organisationsförändring och kommer att fokusera på att nå ut till målgruppen, genom att bland annat besöka skolorna i kommunen. Verksamheten kommer också erbjuda skolorna möjligheten att låna utrustning till friluftsdagar och möjlighet att hjälpa till att transportera utrustning till skolorna.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2024-01-15

Förslag till beslut

- Återkoppling avseende utvärdering av projekt Fritidsbanken godkänns.
- Förvaltningen uppdras återkomma med utvärdering av verksamheten till utskottets sammanträden i juni 2024.

Margareta Ehn Edvinsson
Kultur- och fritidschef

Expedieras till:
För kännedom till: Kommunstyrelsen

Bakgrund

Kommunstyrelsen beviljade genom § 188/2021-11-22 medel för uppstart av idrottsbibliotek. Projektorganisationen uppdrogs även att inkomma med utvärderingar av projektet till kommunstyrelsens sammanträden i december 2022 och i april 2023. Då verksamheten ännu inte startat upp under våren 2023 kunde ingen utvärdering av verksamheten göras. Kultur och fritidschef redogjorde i stället för hur arbetet fortlöpt och planerna för öppnandet.

Uppstartsnamn för projektet var Idrottbibliotek eftersom kommunen inte fick använda varumärket Fritidsbanken och dess profil, bilder med mera. Under tiden pågick en process och dialog mellan Fritidsbanken och Herrljunga Kommun. Förslag och beslut från Herrljunga Kommun godkändes ej av Fritidsbanken. En dialog startade våren 2022 för att uppfylla de krav Fritidsbanken ställde för att bli del av varumärket "Fritidsbanken". Herrljunga Kommun fick i november godkänt och alla kriterier uppfyllda, sedan skrevs kontrakt. Profilmateriel beställdes och marknadsföring av Fritidsbanken startades. Namnbyte till Fritidsbanken gjordes i november 2022 och under vinter/vår 2022/2023 påbörjades arbete med att samla in utrustning. I januari 2023 fanns ca. 350–400 olika artiklar i kommunens fritidsbank. Fritidsbankens verksamhet beräknades invigas den 7 mars 2023.

Projektorganisationen uppdrogs att inkomma med utvärderingar av projektet till kommunstyrelsens sammanträden i december 2022 och i april 2023. Eftersom verksamheten ännu inte startat upp i april 2023 kunde ingen utvärdering av verksamheten göras. Förvaltningen uppdrogs att återkomma med utvärdering av verksamheten till Kultur- och fritidsutskottets sammanträden i januari 2024.

Fritidsbanken, som är placerad i källarvåningen i Herrljunga Kulturhus, öppnade sin verksamhet den 4 juli 2024. Sedan dess har verksamheten hållit öppet tisdagar och torsdagar kl 13-17. Antalet besökare som lånat fritidsutrustning har varit lågt fram till början av december 2023. Detta bedömer vi delvis beror på att informationen om att Fritidsbanken finns har inte nått ut till barn och familjer i tillräckligt stor utsträckning, vilket gör att många inte känner till verksamheten marknadsföringen och informationen om verksamheten har inte varit tillräcklig.

Kanske öppettiderna inte har varit optimala och lokalens placering är lite undanskymd. När det gäller bemanningen av Fritidsbanken, så var tanken det skulle vara generösa öppettider genom att föreningar skulle bistå med bemanning av Fritidsbanken mot en ekonomisk ersättning. Det har inte funnits något intresse från föreningar att bistå verksamheten.

Inför juledigheten 2023, flyttades delar av Fritidsbankens utrustning. Det medförde att utlåningen ökade med flera 100 procent. Fler upptäckte möjligheten att låna och det var smidigt att låna skridskor och hjälm, för att sedan gå ut och åka på isen vid isrinken.

Framtidsplaner

Nu har Kultur och fritid genomfört en organisationsförändring och mer arbetsresurser kommer att läggas på Fritidsbanken under våren 2024. En Fritidssamordnare kommer att fokusera på att uppsöka skolorna i kommunen och berätta för eleverna om möjligheten att låna utrustning utan kostnad. Skolorna kommer också erbjudas möjligheten att låna utrustning till friluftsdagar och Fritidsbankens personal kommer att erbjuda möjlighet att transportera utrustning till skolorna. Skolan kommer att uppmuntras att göra studiebesök i lokalen.

Fritidssamordnaren kommer även gör nya försök att hitta samarbetspartners när det gäller att få civilsamhället att bistå verksamheten för att möjliggöra tillgängligheten genom fler öppettider. Tankar finns också om att bistå vid lovaktiviteter om det finns behov av utrusning.

Miljökonsekvensbeskrivning.

Genom att ta vara på begagnad utrustning, laga och sedan låna ut dem, så bidrar verksamheten till mindre konsumtion och

Samverkan

Fritidsbanken är en plattform för samverkan mellan föreningar som kan stötta och bistå verksamheten. Även samverkan mellan skola och fritidsbanken är viktig för att underlätta för barnens deltagande i idrottsaktiviteter.

KS § 26

DNR KS 2021/209

Återkoppling gällande projekt fritidsbank

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beviljade genom § 188/2021-11-22 medel för uppstart av idrottsbibliotek. Projektorganisationen uppdrogs även att inkomma med utvärderingar av projektet till kommunstyrelsens sammanträden i december 2022 och i april 2023. Då verksamheten ännu inte startat upp kan ingen utvärdering lämnas i nuläget, utan projektorganisationen lämnar istället en återkoppling av hur arbetet fortlöper.

Uppstartsnamn för projektet var Idrottsbibliotek eftersom kommunen inte fick använda varumärket Fritidsbanken och dess profil, bilder med mera. Under tiden pågick en process och dialog mellan Fritidsbanken och Herrljunga Kommun. Förslag och beslut från Herrljunga Kommun godkändes ej av Fritidsbanken. En dialog startade våren 2022 för att uppfylla de krav Fritidsbanken ställde för att bli del av varumärket "Fritidsbanken". Herrljunga Kommun fick i november godkänt och alla kriterier uppfyllda, sedan skrevs kontrakt. Profilmateriel beställdes och marknadsföring av Fritidsbanken startades. Namnbyte till Fritidsbanken gjordes i november 2022 och under vinter/vår 2022/2023 påbörjades arbete med att samla in utrustning. I januari 2023 fanns ca. 350–400 olika artiklar i kommunens fritidsbank. Fritidsbankens verksamhet beräknas invigas den 7 mars 2023.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-02-03

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Återkoppling avseende projekt idrottsbanken godkänns.
- Förvaltningen uppdras återkomma med utvärdering av verksamheten till kommunstyrelsens sammanträden i september 2023 och februari 2024

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens beslut

1. Återkoppling avseende projekt idrottsbanken godkänns.
2. Förvaltningen uppdras återkomma med utvärdering av verksamheten till kommunstyrelsens sammanträden i september 2023 och i februari 2024.

SN § 5

DNR SN 2024/26

Verksamhetsberättelse anhörigstöd 2023

Sammanfattning

Anhörigstödet utgår från Socialtjänstlagen 5 kap 10§. Socialnämnden ”ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder.”

Anhörigstöd är en frivillig insats därav har anhörigsamordnaren ett stort uppdrag kring att sprida information om det stöd som finns att få. Anhörigsamordnare har under 2023 arbetat med att utveckla kontaktvägar samt sprida information om anhörigstödet via flera olika nätverk. Information har nåtts av många men det finns fortfarande utmaningar med att nå ut till fler. Möjligheten att kontakta anhörigsamordnare via hemsidan genom ett kontaktformulär samt tidsbokning har också införts under 2023 för att tillgängliggöra kontaktvägar. I början av året identifierades målgruppen föräldrar/vårdnadshavare till barn med NPF-diagnoser (Neuropsykiatriska diagnoser) eller problematisk skolfrånvaro, syskon samt anhöriga till personer med demens/kognitiv svikt. Ett särskilt fokus har därför lagts på dessa målgrupper i form av enskilda samtal och anhörigrupper.

Den återkoppling anhörigsamordnaren fått ifrån anhöriga är att samtalen och grupperna hjälper dem i sitt anhörigskap och gör att ”man orkar lite till”. Flera anhöriga som söker sig till anhörigsamordnaren har hört att funktionen finns från andra anhöriga som har goda erfarenheter av besöken/kontakten. Samverkansarbetet fortlöper och utvecklas både med närliggande kommuner men även internt över de olika förvaltningarna, frivilligorganisationer, samt med regionala och nationella anhörignätverk.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2024-01-22

Verksamhetsberättelse anhörigstöd

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Socialnämnden godkänner Verksamhetsberättelse anhörigstöd 2023.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut

1. Verksamhetsberättelse anhörigstöd 2023 godkänns.

_____
För kännedom till: Kommunstyrelsen

Verksamhetsberättelse Anhörigstöd 2023

Sammanfattning.

Anhörigstödet utgår från Socialtjänstlagen 5 kap 10§.

Socialnämnden "ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder."

Utifrån lagtexten är uppdraget att fortsatt utveckla anhörigstödet i Herrljunga kommun. Detta skall göras genom att samverka med övriga förvaltningar inom kommunen men även genom samarbeten med andra kommuner, regionen, nationellt, frivilliga organisationer samt privata aktörer. Det ingår även att hålla sig uppdaterad inom forskning och utveckling samt planera för framtiden. Här kommer en sammanfattning av hur detta arbete under året 2023 fortlöpt.

Samverkan/forskning/utveckling/nätverk

Under året har samverkan fortlöpt inom socialförvaltningen samt med de andra förvaltningar inom kommunen. Samverkan har även fortsatt och utvecklats med andra kommuner, regionalt och nationellt.

Anhörigsamordnaren är representant i olika anhörignätverk så som BorNA (Boråsregionens anhörignätverk), VäsNA (Västsvenska nätverket för anhörigstöd) samt mini VÄSNA (bara några få kommuner från VÄSNA). I dessa nätverk tar man del av forskning och utbildningar som riktar sig till anhöriga och anhörigstöd i hela Sverige.

Under året har BorNA nätverket samverkat med FoU Sjuhärad i en studie om anhörigkonsulenternas arbetssituation samt vardagen som anhörig och upplevelsen av kommunalt anhörigstöd. Herrljunga fortsätter som pilotkommun för upprättandet av den nationella databas som håller på att arbetats upp nationellt, där bland annat statistik över enskilda samtal och gruppverksamhet läggs in för att få en överblick över hur det ser ut genom landet. Anhörigsamordnaren har även blivit intervjuad utifrån sin roll av en forskare kopplad till NKA (Nationellt kompetenscentra anhöriga) som planerar att publicera en bok i ämnet, boken är även tänkt att bidra som utbildningsmaterial i vissa utbildningar framöver när den blir publicerad.

Anhörigsamordnaren sitter även med som en av de drivande representanterna i den nationella samverkansgruppen för utvecklandet av marknadsföring av anhörigstödet. Denna

grupp har under året genomfört undersökningar nationellt för att kartlägga hur marknadsföringen ser ut samt vad som kan tänkas behövas framåt. Anhörigsamordnaren i Herrljunga kommun och en Anhörigkonsulent i Göteborgs stad har tillsammans presenterat resultatet av undersökningen för representanter från Socialstyrelsen och andra som arbetar med anhöriga, vid ett nationellt forum.

Anhörigsamordnaren har även deltagit vid nätverken för unga omsorgsgivare/barn som anhöriga, detta är ett nationellt nätverk där det erbjuds digitala anhöriggrupper för barn/unga samt vissa grupper på plats bland annat i Borås där fokus i grupperna varit på när man mist ett syskon. Dessa grupper är tillgängliga för Herrljunga kommuns barn och unga på grund av att Herrljunga har en representant i det nationella nätverket.

I början av året identifierades målgrupper i behov av extra fokus, vilket resulterade i ett ökat fokus på föräldrar/vårdnadshavare till barn med NPF-diagnoser eller problematisk skolfrånvaro.

LSS-dagen genomfördes i år igen denna gång på hösten, även detta år genomfördes den i samverkan med Vårgårda kommun och FUB. Detta år var det fyra representanter ifrån Herrljunga och fyra ifrån Vårgårda som drev arbetet tillsammans med en representant från FUB. Dagen upplevdes lyckad och det var cirka 200 besökare samt att återkopplingen från besökarna var positiv.

Anhörigsamordnaren har fortsatt att delta i rättighetsnätverket under året och deltog på MR-dagarna i Helsingborg för att skapa nätverk, knyta kontakter för framtida samverkan. Året innan (2022) etablerades kontakten med Solrosen (en del av Räddningsmissionens organisation som arbetar med barn med frihetsberövade föräldrar), vilket resulterade i en teaterföreställning för mellanstadiets elever med temat "Det ingen får veta..." med fokus på anhöriga till frihetsberövade.

Under hösten har Rättighetsnätverket tillsammans med sportcentret genomgått en HBTQI-diplomering. Detta är ett arbete som kommer att fortsätta och tanken är att stärka upp alla förvaltningar i arbetet med att vara mer inkluderande gentemot denna målgrupp, till exempel hur man skall formulera sig i upprättandet av nya riktlinjer eller rutiner samt hur vi pratar till och om varandra. Detta arbete sker i samverkan med och stöttning från RFSL-Sjuhärad, som ansvarade för Diplomeringen.

Deltagandet i SSPF (Skola Socialtjänst Polis Folkhälsa) fortsätter med samverkansträffar och planeringar för fortsatt förebyggande arbete. Anhörigsamordnaren är aktiv i samverkan med kommunens personliga ombud för att ge stöd och vägledning till kommunens anhöriga och deras närstående. Anhörigsamordnaren deltog även i en heldag i Borås tillsammans med Boråsstad, SKR och polisen för att diskutera samverkan och hantera frågor om våld i nära relationer, inklusive händelseförlopp och exempel på framgångsrik samverkan.

Anhörigsamordnaren är också med i projektet Skola – Hem tillsammans med personal i

Bildningsförvaltningen och kommunens Folkhälsostateg, som är den drivande bakom projektet. Detta projekt kommer att fortlöpa under hela 2024 och är ett projekt som fokuserar fullföljda studier.

Under våren planerades och sedan under hösten genomfördes "En vecka fri från våld" av Herrljunga kommuns Folkhälsostateg, kommunens samordnare för det vålds preventiva arbete samt kommunens anhörigsamordnare. Under veckan vävdes även Herrljungas Psykisk hälsa dag in, en dag med fokus på psykisk hälsa och vilka olika hjälpinsatser det finns för att må bra/bättre samt suicid dagen uppmärksammades i samband med veckan.

Anhörigsamordnare ha deltagit på workshop för implementeringen av anhörigstrategin. Implementerings arbetet har påbörjats i kommunen och kommer att fortlöpa under nästkommande år.

Fortsatt samverkan med Vara kommuns anhörigkonsulent, byggt upp en ny samverkan med Vårgårdas nya anhörigkonsulent bland annat har det resulterat i informationsträffar för anhöriga till personer med demens.

Under det gångna året har uppsökandeverksamhet/utvecklingsmöjligheter fortsatt i form av besök och deltagande på olika APT inom socialförvaltningen och bildningsförvaltningen, anhörigträffar samt föräldramöten på olika skolor i kommunen. Deltagande hos olika ideella föreningar så som bokklubben i Ljung och samverkat med Röda korset vid fyra anhörigträffar på Hemgården och på Hagen. Anhörigsamordnare har även deltagit på Öppet hus på Tors hus. Representerat Herrljunga kommun i olika forum och på olika orter samt medverkat i tidning och radio. Fortsatt spridning av informationen om anhörigsamordnar funktionen fortlöper med hjälp av fysisk närvaro vid olika tillställningar så som Herrljunga festivalen, informationsfolders och samverkan inom kommunens alla verksamheter. Detta är ett pågående och föränderligt arbete i och med att tjänsten utvecklas och växer hela tiden. Anhörigsamordnare har tillsammans med Socialförvaltningens IT-strateg skapat ett e-formulär som gör det möjligt för anhöriga att ta kontakt med anhörigsamordnare via kommunens hemsida. Det har även skapats ett bokningssystem så att det nu går att boka tider för enskilda samtal eller vägledning/lotsning via kommunens hemsida.

Anhörigsamordnare har även deltagit i utbildningar och kompetensförstärkning under året.

Anhörigträffar/ Anhöriggrupper

Anhörigsamordnaren har deltagit vid anhörigträffar inom vård- och omsorgs-verksamheter, föräldramöten i skolor i Herrljunga tätort. Digitala anhöriggrupper har genomförts i samverkan med NKA (ME-WE grupp unga omsorgsgivare), Vara kommun (Vuxen syskon), Boråsregionens kommuner och vuxen skolan (Steget ut).

Under hösten 2023 genomförde även Herrljunga kommuns anhörigsamordnare i samverkan med Vara kommuns anhörigkonsulent två grupper för vårdnadshavare/föräldrar till barn med NPF-diagnoser, grupperna fylldes upp snabbt och en ny grupp i Herrljunga är planerad

till våren 2024.

Enskilda samtal

Enskilda samtal är där anhörigsamordnaren lägger mest tid. Dessa samtal fortsätter att öka, detta är ett tecken på att det uppsökande arbetet fungerar samt att många instanser inom kommunen lotsar anhöriga till anhörigsamordnaren. Samtalen består av aktivt lyssnande, vägledning och lotsning inom kommunens verksamheter, vem man kan vända sig till och i vilka ärenden. Många samtal handlar mycket om att stötta den anhörige i jobbiga situationer och även stötta med att hantera oro, skuld och skam. De anhöriga som tagit kontakt har fått informationen om att anhörigsamordnare finns via information på hemsidan, blivit hänvisade av personal på olika enheter inom kommunen, har fått informationen från andra anhöriga eller familjemedlemmar samt tagit kontakt via formuläret på hemsidan. Det finns även de som fått information om anhörigstödet i Herrljunga via Närhälsan eller anhörigstöd i andra kommuner. Vissa av dessa enskilda samtal är bara vid ett tillfälle men flera av dem pågår under en längre tid. Antalet samtal som skett under året är cirka 172 i skrivande stund och det har varit mest kvinnor som tagit kontakt men även en del män. Några hembesök har utförts och ett flertal samtalspromenader.

Resultat

Resultaten av återkopplingen från anhörigsamordnaren visar att samtalen och grupperna hjälper anhöriga att klara av sin roll som anhöriga och ger dem energi att fortsätta. Många anhöriga kommer till anhörigsamordnaren efter att ha hört positiva erfarenheter från andra anhöriga som har deltagit i besök eller haft kontakt. Efter avslutade föräldragrupper eller vårdnadshavargrupper har det kommit in flera förfrågningar om att starta nya grupper, både från föräldrar/vårdnadshavare själva och från andra.

Framtid

Fokus under 2023 har varit på att fortsätta att underhålla och utveckla verksamheten samt att utöka samverkan inom och utanför socialförvaltningen. Framåt kommer arbetet med de olika anhörignätverken att fortlöpa samt samverkan med de närliggande kommunerna.

Rättighetsnätverket planerar att delta vid MR-dagarna i Skellefteå och denna gång föreläsa om det arbetet kommunen gör och planerna framåt, ett bra sätt att sätta Herrljunga på kartan för det fantastiska arbetet med mänskliga rättigheter som utförs.

Sammanfattning SIP-samordnare

SIP-samordnar uppdraget utgår ifrån socialtjänstlagen (2 kap. 7 § SoL) och hälso- och sjukvårdslagen (16 kap. 4§ HSL).

” När den enskilde har behov av insatser både från socialtjänsten och från hälso- och sjukvården ska kommunen tillsammans med landstinget upprätta en individuell plan. Planen ska upprättas om kommunen eller landstinget bedömer att den behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda, och om den enskilde samtycker till att den upprättas. Arbeta med planen ska påbörjas utan dröjsmål. Planen ska när det är möjligt upprättas tillsammans med den enskilde. Närstående ska ges möjlighet att delta i arbetet med planen, om det är lämpligt och den enskilde inte motsätter sig det.”

På grund av att regionens SIP-samordnare inte varit på plats första halvåret så har de regionala SIP-samordnar träffar som tidigare utförts uteblivit under våren. Dessa träffar startades upp igen på hösten ,2 träffar för SIP-samordnare för vuxen gruppen i Sjuhärad samt de 2 träffar för SIP-samordnare för barn och unga i Sjuhärad, och kommer att fortlöpa framöver. Fortsatt arbete med att informera om hur SIP processen går till samt vilken rätt man har att kalla till dessa möten är något som ändå fortlöpt under hela året. Inom kommunen har SIP-samordnare fungerat som ett bollplank för olika professioner i frågor om SIP.

Arbetet fortlöper med att delta på nationella och regionala nätverksträffar, nätverksleda vid behov samt att omvärldsbevaka.

Anhöringsamordnare
Helena Boman

Kommunstyrelserna

Meddelande från styrelsen – Överenskommelse om Omställning till en långsiktigt hållbar socialtjänst – 2024

Ärendenr: SKR2023/02152

Förbundsstyrelsens beslut

Styrelsen för Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har vid sammanträde den 26 januari 2024 beslutat

att godkänna överenskommelsen med staten om omställning till en långsiktigt hållbar socialtjänst år 2024

att i en skrivelse informera kommuner om överenskommelsen.

Bakgrund

Under 2024 har regeringen för avsikt att presentera en ny socialtjänstlag med ikraftträdande under 2025. Den nya lagstiftningen innebär en omfattande omställning för socialtjänsten. För att åstadkomma verklig förändring krävs ett långsiktigt arbete där socialtjänsten skiftar fokus till ett mer förebyggande arbete och tidiga insatser. Socialtjänsten behöver vara lätt tillgänglig och insatser behöver kunna erbjudas på enklare sätt än i dag. Socialtjänstens verksamhet behöver även utgå från bästa tillgängliga kunskap. Regeringen har föreslagit 20 miljoner kronor årligen under omställningsperioden 2024-2028 för överenskommelsen med SKR för att stödja kommunerna omställningen.

Inriktning 2024

I avvaktan på den nya socialtjänstlagen är inriktningen på överenskommelsen 2024 att stödja kommunerna i omställningen till

- en mer förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst
- en kunskapsbaserad socialtjänst

Under 2024 kommer arbetet framför allt att fokusera på att förbereda kommunerna inför att den nya socialtjänstlagen träder i kraft. Syftet är att skapa långsiktighet, förutsägbarhet, goda planeringsförutsättningar och stärka förutsättningarna för ett långsiktigt omställningsarbete.

SKR:s åtaganden inom ramen för överenskommelsen är att

- stödja kommunernas strategiska arbete för omställningen
- stödja kommuners erfarenhetsutbyte och gemensamma lärande samt stimulera samverkan mellan kommuner
- stödja kommuners arbete med att utveckla ledning, styrning och uppföljning för att aktivt arbeta med omställningen
- stödja utvecklingen av lätt tillgängliga och förebyggande arbetsätt
- stödja kommuner i läges- och behovsanalyser (i länen) inför en ny socialtjänstlag
- verka för stöd till uppföljning och analyser som kan vara av intresse för flera kommuner
- bidra till spridning av metoder och arbetsätt som bygger på bästa tillgängliga kunskap.

Överenskommelsen redovisas i sin helhet i **bilaga 1**.

Medel till SKR

För överenskommelsen får SKR 20 miljoner kronor år 2024.

Medel till kommuner

Utöver medel till överenskommelsen med SKR har regeringen aviserat omställningsstöd till kommunerna genom en bemannings- och kompetenssatsning. För omställningsstödet har regeringen i budgetpropositionen för 2024 föreslagit 200 miljoner kronor för 2024. Regeringen beräknar vidare att avsätta 1,2 miljarder kronor 2025 och 2,2 miljarder kronor årligen för 2026–2028, under förutsättning att riksdagen anvisar medel för det aktuella anslaget. Dessa medel fördelas direkt till kommunerna.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Henriksson
Ordförande

Omställning till en långsiktigt hållbar socialtjänst – 2024

**Överenskommelse mellan staten och
Sveriges Kommuner och Regioner**

Innehåll

Inledning	3
1.1 Bakgrund till överenskommelsen.....	3
2. Överenskommelsens inriktning och syfte.....	4
2.1 Övergripande om arbetet med en ny socialtjänstlag och omställningen till en långsiktigt hållbar socialtjänst	4
2.2 Allmänna utgångspunkter	4
3. Överenskommelsens innehåll och prioriterade områden	5
3.1 Prioriterat område: En mer förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst	5
3.2 Prioriterat område: En kunskapsbaserad socialtjänst.....	5
4. SKR:s åtaganden inom ramen för överenskommelsen.....	6
5. Redovisning och uppföljning av insatserna i överenskommelsen ...	6
6. Ekonomiska villkor	7
7. Godkännande av överenskommelsen.....	8
Bilaga	9

Inledning

1.1 Bakgrund till överenskommelsen

Socialtjänsten utgör en central del i den svenska välfärdspolitiken och är samhällets yttersta skyddsnet. Varje kommun ansvarar för socialtjänsten inom sitt område. Socialtjänstlagen är den lag som lägger grunden för socialtjänstens verksamhet.

Nuvarande socialtjänstlag bygger till stora delar på den socialtjänstlag som kom 1980. Samhället har förändrats och vi har i dag andra samhällsutmaningar. Det handlar bl.a. om bostadsbrist, segregation, otrygghet i utsatta områden, att bryta rekrytering och socialisering in i kriminella gäng, att mäns våld mot kvinnor måste stoppas och förebyggas och att tryggheten och säkerheten för barn behöver stärkas. Socialtjänsten står samtidigt inför utmaningen att möta behoven hos ett ökat antal äldre personer, många med komplexa behov. Det innebär även ett ökat behov av stöd till anhöriga. Det handlar också om att möta behoven hos personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga som många gånger behöver olika former av stöd under hela livet.

Under 2024 har regeringen för avsikt att presentera en ny socialtjänstlag och arbetet påbörjas för att stödja kommunernas socialtjänst i omställningen till en långsiktigt hållbar, mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst. Socialtjänsten behöver utifrån den nya lagen och förändrade utmaningar reformeras. För att åstadkomma verklig förändring krävs en långsiktig omställning, där socialtjänsten skiftar fokus till ett mer förebyggande arbete och tidiga insatser. Socialtjänsten behöver vara lätt tillgänglig och insatser behöver kunna erbjudas på ett enklare sätt än i dag. Socialtjänstens verksamhet behöver även utgå från bästa tillgängliga kunskap. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har en viktig roll i detta arbete.

För att stödja kommunerna i omställningen av socialtjänsten ingår regeringen, för statens räkning, och SKR denna överenskommelse.

2. Överenskommelsens inriktning och syfte

2.1 Övergripande om arbetet med en ny socialtjänstlag och omställningen till en långsiktigt hållbar socialtjänst

Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2024 en ny socialtjänstlag för en mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst. Förutom den nya lagen aviserades stöd till kommunerna för en långsiktig omställning, genom en bemannings- och kompetenssatsning och förslag om en överenskommelse med SKR. För omställningsstödet har regeringen i budgetpropositionen för 2024 föreslagit 200 miljoner kronor för 2024. Regeringen beräknar vidare att avsätta 1,2 miljarder kronor 2025 och 2,2 miljarder kronor årligen för 2026–2028, under förutsättning att riksdagen anvisar medel för det aktuella anslaget. Regeringen har även föreslagit 20 miljoner kronor årligen under omställningsperioden för överenskommelsen med SKR för att stödja kommunerna i omställningen.

En långsiktigt hållbar socialtjänst kan tillgodose befintliga stödbehov samtidigt som den bidrar till att förebygga sådana behov i ett senare skede. Det förebyggande arbetet ska inte ställas emot den verksamhet som socialtjänsten bedriver för att möta individuella behov, men det har fått stå tillbaka för mer akuta och individriktade insatser. Det förebyggande arbetet behöver stärkas och bli en lika självklar del av socialtjänstens arbete. Det handlar om sammanhängande delar av den helhetssyn som är en bärande del av socialtjänsten.

2.2 Allmänna utgångspunkter

I avvaktan på den nya socialtjänstlagen har parterna enats om att inriktningen på överenskommelsen 2024 är att stödja kommunerna i omställningen till en mer förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst samt en kunskapsbaserad socialtjänst. Syftet är att skapa långsiktighet, förutsägbarhet och goda planeringsförutsättningar för kommuner och andra berörda aktörer inför en ny socialtjänstlag. Under 2024 kommer arbetet framför allt att fokusera på att förbereda kommunerna inför att den nya socialtjänstlagen träder i kraft, i syfte att stärka förutsättningarna för ett långsiktigt omställningsarbete.

En mer förebyggande socialtjänst handlar bl.a. om att socialtjänsten aktivt arbetar för att människor har kunskap om verksamheten och enkelt ska kunna ta och ha kontakt med den. Genom att socialtjänsten arbetar mer

förebyggande kan behovet av mer omfattande insatser minska, fördröjas eller i bästa fall förhindras. Det handlar också om att socialtjänsten i sin verksamhet uppmärksammar behovet av och möjligheten att utföra sitt uppdrag proaktivt samt att kommunen övergripande planerar socialtjänstens verksamhet och insatser utifrån en proaktiv synvinkel.

Det är också viktigt att socialtjänsten arbetar utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet. Arbetet med att stödja en kunskapsbaserad socialtjänst är också centralt för en långsiktig hållbar socialtjänst.

Arbetet ska genomsyras av ett barnrätts-, funktionshinders- och jämställdhetsperspektiv.

3. Överenskommelsens innehåll och prioriterade områden

3.1 Prioriterat område: En mer förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst

Parterna är överens om vikten av att socialtjänsten ges förutsättningar för att långsiktigt arbeta mer förebyggande. Parterna har också en samsyn om att det förebyggande arbetet förutsätter att socialtjänsten kan erbjuda insatser tidigt och på ett enklare sätt än i nuläget.

Förebyggande arbete kan förhindra eller motverka att ett behov eller problem uppstår, men även att redan uppkomna behov eller problem upprepas, förvärras eller blir mer omfattande. Med förebyggande arbete kan även framtida behov fördröjas. Förebyggande arbete syftar i första hand till att kunna ge enskilda stöd tidigt. Att arbeta förebyggande syftar även till en mer effektiv användning av socialtjänstens resurser.

Inom ramen för det prioriterade området ingår även utveckling av en lättillgänglig socialtjänst. Att socialtjänsten ska vara lättillgänglig innebär exempelvis att det ska vara enkelt för enskilda att komma i kontakt med socialtjänsten, oavsett vilka individuella förutsättningar en person har. En lättillgänglig socialtjänst handlar också om organisation, tillgängliga insatser, kunskap om olika gruppers behov och planering av verksamheten.

3.2 Prioriterat område: En kunskapsbaserad socialtjänst

Parterna är överens om att den fortsatta utvecklingen mot en kunskapsbaserad socialtjänst behöver stärkas. Arbetet har gått framåt de senaste

decennierna, men en kunskapsbaserad socialtjänst innebär ett långsiktigt och kontinuerligt utvecklingsarbete. Målet med kunskapsstyrningen inom socialtjänsten är att bästa tillgängliga kunskap används och att ny kunskap kontinuerligt utvecklas, delas och omsätts av professionen.

För att stärka socialtjänstens kunskapsbas behövs lokal kunskap om olika grupper samt den egna verksamheten och dess resultat. Det är en förutsättning för att utveckla den beprövade erfarenheten i socialtjänsten. Det kan exempelvis ske genom systematisk uppföljning.

Nationellt framtagen kunskap om verksamma arbetsätt och metoder med vetenskapligt stöd är också en förutsättning för att socialtjänsten ska kunna bedriva sin verksamhet i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet och med god kvalitet.

4. SKR:s åtaganden inom ramen för överenskommelsen

Parterna är överens om att SKR, inom ramen för överenskommelsen 2024, ska genomföra insatser för att stödja omställningen mot en långsiktigt hållbar socialtjänst, med fokus på en mer förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst samt en kunskapsbaserad socialtjänst.

Inom ramen för arbetet ska SKR:

- stödja kommunernas strategiska arbete för omställningen,
- stödja kommuners erfarenhetsutbyte och gemensamma lärande samt stimulera samverkan mellan kommuner,
- stödja kommuners arbete med att utveckla ledning, styrning och uppföljning för att aktivt arbeta med omställningen,
- stödja utvecklingen av lätt tillgängliga och förebyggande arbetsätt,
- stödja kommuner i läges- och behovsanalyser (i länen) inför en ny socialtjänstlag,
- verka för stöd till uppföljning och analyser som kan vara av intresse för flera kommuner, och
- bidra till spridning av metoder och arbetsätt som bygger på bästa tillgängliga kunskap.

5. Redovisning och uppföljning av insatserna i överenskommelsen

Parterna är överens om att de insatser som har vidtagits med stöd av medlen i överenskommelsen ska redovisas och följas upp.

SKR ska redovisa de insatser som har genomförts av SKR med stöd av medlen från överenskommelsen under 2024. SKR ska lämna en delrapport till Regeringskansliet (Socialdepartementet med kopia till Socialstyrelsen) senast den 30 september 2024. I delrapporten ska SKR redogöra för den verksamhet som SKR har bedrivit under första halvåret 2024.

SKR ska lämna en verksamhetsrapport till Regeringskansliet (Socialdepartementet med kopia till Socialstyrelsen) senast den 31 mars 2025. I verksamhetsrapporten ska SKR redogöra för den verksamhet som har bedrivits under 2024 med stöd av bidraget. I det ingår att särredovisa kostnaderna och resultat för de olika insatser som genomförts med stöd av medlen i överenskommelsen. I redovisningen ska barnrätts-, funktionshinders- och jämställdhetsperspektivet belysas.

6. Ekonomiska villkor

Överenskommelsen för 2024 omfattar totalt 20 000 000 kronor, som fördelas till SKR.

Beslut om utbetalning av medel till SKR under 2024 fattas genom ett särskilt regeringsbeslut ställt till Kammarkollegiet. Kostnaderna ska belasta det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2024 uppförda anslaget 4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m., anslagsposten 5 Övriga utvecklingsmedel, som disponeras av Kammarkollegiet.

Medlen till SKR utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet senast den 1 december 2024. Den information som ska ingå i rekvisitionen framgår av *bilagan*. Rätten till bidrag förfaller om rekvisition inte inkommit inom denna tid. Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2025.

En ekonomisk redovisning för kalenderåret 2024 som visar hur de medel som har tilldelats SKR har använts ska lämnas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2025. Den information som ska ingå i den ekonomiska redovisningen framgår av *bilagan*.

Regeringskansliet (Socialdepartementet) och Kammarkollegiet har rätt att begära in kopior av räkenskaper och övrigt underlag som rör bidragets användning.

7. Godkännande av överenskommelsen

Överenskommelsen har upprättats i två exemplar varav parterna har tagit var sitt.

För staten

För Sveriges

genom Socialdepartementet

Kommuner och Regioner

Stockholm den xx januari 2024

Stockholm den xx januari 2024

Minna Ljunggren

Palle Lundberg

Statssekreterare

Verkställande direktör

Bilaga

Information som ska ingå i rekvisition och ekonomisk redovisning avseende, från Kammarkollegiet rekviderade medel, inom ramen för denna överenskommelse. I den ekonomiska redovisningen ska SKR redogöra för den verksamhet som bedrivits under 2024 med stöd av bidraget. SKR ska verka för att omfattning och finansiering av respektive område inom överenskommelsen ska kunna redovisas i så stor utsträckning som möjligt.

Rekvisition	Ekonomisk redovisning
1. Kontaktuppgifter Bidragsmottagare Organisationsnummer Kontaktperson Postadress Telefon inkl. riktnummer Faxnummer E-postadress	1. Kontaktuppgifter Bidragsmottagare Organisationsnummer Kontaktperson Postadress Telefon inkl. riktnummer Faxnummer E-postadress
2. Bidrag som ansökan avser Regeringskansliets diarienummer för bakomliggande överenskommelse Regeringskansliets diarienummer för regeringsbeslut avseende utbetalning Överenskommelsens benämning Belopp som rekvireras Rekvisitionen avser perioden	2. Bidrag som ansökan avser Regeringskansliets diarienummer för bakomliggande överenskommelse Regeringskansliets diarienummer avseende regeringsbeslut för utbetalning Överenskommelsens benämning Summa bidrag enligt överenskommelsen Summa bidrag som utbetalats från regeringen/Regeringskansliet Period som den ekonomiska redovisningen avser
3. Uppgifter för utbetalning Bankgiro/Plusgiro Önskad betalningsreferens	3. Redovisning av verksamhet eller aktivitet Bidrag som erhållits av regeringen/Regeringskansliet Kostnader Kostnader (specificera större kostnadsposter) Summa kostnader Medel som inte har förbrukats (Bidrag – kostnader)

<p>4. Underskrift i original av behörig företrädare Bidragstagaren intygar att lämnade uppgifter är riktiga samt försäkrar att bidraget kommer att användas enligt den gemensamma överenskommelsen. Datum Underskrift Namnförtydligande</p>	<p>4. Ekonomichefens (eller motsvarande) granskning av den ekonomiska redovisningen Alt 1: N.N. (ekonomichefen eller motsvarande) intygar att den ekonomiska redovisningen under punkt 3 är korrekt. Alt 2: N.N. (ekonomichefen eller motsvarande) bedömer inte att den ekonomiska redovisningen under punkt 3 är korrekt. (Avvikelserna och eventuella åtgärder ska också redovisas.) Datum Underskrift Namnförtydligande Befattning Telefon inkl. riktnummer E-postadress</p>
	<p>5. Underskrift i original av behörig företrädare Bidragstagaren intygar att lämnade uppgifter är riktiga. Datum Underskrift Namnförtydligande</p>

Ägardialoger 2024-01-18

Närvarande

- Mats Palm (S) ordförande kommunstyrelsen
- Emma Blomdahl Wahlberg (C), 1:e vice ordförande kommunstyrelsen
- Gunnar Andersson (M), 2:e vice ordförande kommunstyrelsen
- Katja Saari, kommundirektör
- Moa Andersson, nämndsamordnare, via länk
- Kaisa Lundquist, ekonomichef
- Eva-Lena Helge Egsonius, verkställande tjänsteperson Nossan förvaltningsaktiebolag kl. 13.00-16.50
- Gunnar Ingvarsson (C), ordförande Nossan förvaltningsaktiebolag kl. 13.00-14.35, 16.05-16.50
- Morgan Fihn, näringslivschef kl. 13.00-13.45
- Christer Johansson, VD Herrljungabostäder kl. 13.50-14.35
- Henrik Berner (S), ordförande Herrljungabostäder kl. 13.50-14.35
- Mikael Källström (S), ordförande stiftelsen Herrljunga industrilokaler kl. 15.00-16.00
- Anders Mannikoff, VD Herrljunga elektriska kl. 16.05-16.50
- Claes Unosson (UPAR), ordförande Herrljunga elektriska kl. 16.05-16.50

Syfte och upplägg

Ägardialogmöten är en del av kommunstyrelsens uppsiktsplikt i enlighet med kommunallagen 6 kap § 1 över den kommunala verksamhet som i enlighet med KL 10 kap §§ 2–6 bedrivs av kommunala bolag eller stiftelser. I dialogerna deltar kommunstyrelsens presidium, ordföranden i respektive bolags/stiftelses styrelse, VD i respektive bolag, kommundirektör samt ekonomichef. Ägardialoger genomförs två gånger per år, i januari och i september.

Fokus Herrljunga

Aktuella företagsetableringar och samverkan kring dessa

Fokus Herrljunga arbetar aktivt med en potentiell etablering, men avvaktar nu återkoppling i mars månad. Positiv samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningen och Herrljunga elektriska.

Etablering med positivt utfall men först 2025, positiv samverkan med SHI

Etablering gällande återvinningsverksamhet av bildäck i anslutning strängbetong

Branschanalys - vilka branscher/företag är aktuella/intresserade av att etablera sig i Herrljunga?

Det finns tyvärr ingen kö att hämta data från, men kommunen är stark inom byggsektorn och tillverkningsindustrin. Synergietableringar kring dessa branscher. Volvos etablering i Floby ger ringar på vattnet, affärsmöjlighet för AB Karl Hedin som fått förfrågan om att producera specialemballage. Näringslivschef visar exempel från Branschindex – Alla bolag ligger stabilt beträffande anställda inom 3 år. Iml och Pipelife är störst. Rangordning grannkommuner och uppdatering nyföretagarcentrum. Fokus använder numer företagsstart och har avslutat samarbetet med Nyföretagarcentrum Herrljunga. Bra start med fem rådgivningar sista halvåret 2023 varav en konverterade till en nyetablering.

Uppdatering nyföretagarcentrum

Diskussion om näringslivspolitikens strategi som antogs av kommunfullmäktige i juni 2023, utifrån entreprenörskap och etableringar, företagsklimat, kompetensförsörjning, attraktionskraft, infrastruktur och industrimark och utveckling.

Marknadsföringsprojektet

Börjar bygga och planera för marknadsföringsprojektet. Industrimark.nu.

Projekt Coworking – Herrljungabygden vad kan man göra med lokalerna.

Näringslivschef presenterar planen för projekt Coworking - En arena för kreativitet och naturligare samverkan. Tanken med lokalerna är att de ska vara självbärande. Ska finnas en naturlig rörlighet och inga fasta platser. Bra respons från sparbanken Alingsås och Leader. Leaderansökan är gjord.

Vad bör vi göra i kommunen

Det finns god kompetens inom kommunen och Fokus Herrljunga upplever att samarbetet fungerar och rullar på. Målstrategierna litar lika med andra kommuner. Möten mellan bland annat besöksnäringsansvarig och näringslivschef har ägt rum med fokus på hur man ska samverka med frågor kring besöksnäringen.

Herrljungabostäder

Ekonomi, preliminärt utfall, helår 2023

Bokslutet pågår, Herrljungabostäder räknar med ett underskott på 2 mkr till följd av lägre hyresintäkter och högre reparationskostnader. Tonvägen skrivs ned med 5 mkr. Utmaningen är att man har ett äldre bestånd och ett nyare bestånd men ingenting där i mellan. Svårt med hyressättningen.

Väsentlig verksamhetsinformation

Utmaningen är att få in nya kommuninvånare samt att underhålla lägenheterna och byggnaderna. Den första stora stamreoveringen är genomförd, vilket tagits emot positivitet. Stora reoveringar kräver förhandlingar med hyresgästerna då reoveringar medför hyreshöjningar. Herrljungabostäder fortsätter att titta på nästa projekt. Tjänster för kunder. Rut-tjänster Ser i NKI att hyresgästerna vill ha mer hjälp och stöd.

Mål och tillväxt

Det kommer just nu ut många lägenheter på marknaden. Kvarteret Lyckan byggs av en privat entreprenör men Herrljungabostäder kan just nu inte se att de förlorar hyresgäster till Lyckan. Företaget lägger löpande ut information i sina sociala medier.

Möjlighet för gemensam samverkan

Upphandlingar är tidskrävande och vi behöver generellt bli bättre på att samverka. I vilka former skulle vi kunna samverka kring fastighetsförvaltning? VD för Herrljungabostäder lägger fram förslag om gemensam pool med hantverkare som en möjlighet att spara pengar. Möjligheten till detta bör utredas. Kommunen och Herrljunga bostäder behöver arbeta gemensamt för att locka nya kommunmedborgare.

Övriga frågor som inte berörs i punkterna ovan

Mellan nov-mars har bolaget 38 utflyttningar, 19 av dessa flyttar från kommunen, bolaget ser ingen röd tråd i vart personerna flyttar. Blandad ålder på dem som flyttar ut. 27 personer har flyttat in, främst från Borås och Falköping. 31 nya lägenheter som står tomma.

Enskilda frågor

Tonvägen är färdig och alla lägenheter är uthyrda. Detaljplanen för Enen är färdig. Stora kostnader. Dialog med samhällsbyggnadschef som tror att projektet snart kan gå ut i samråd. Bokat 20 lägenheter Skogshälla. Priser och räntor har stor påverkan. Marknaden är just nu mättad. Byggbranschen är hårt ansatt.

Trygghetsbostäder – cirka 80 stycken seniorbostäder i kommunen.

Herrljungabostäder skickar återkommande ut blanketten "Nöjd hyresgäst" för att lyssna av vad det finns för förbättringspotential.

Stiftelsen Herrljunga industrilokaler

Ekonomi, preliminärt utfall, helår 2023

Höga kostnader för renovering av stationshuset. Stationshuset har även höga kostnader för städ och förbrukningsmaterial, stationen är den enda fastigheten som det inte finns full kostnadstäckning för. Beräkningsmodell som bygger på tillval. Inte klarat de indexhöjningar som finns. Skadegörelse som sker i väntrummen kan fångas på film. Funderingar kring vad som ska göras med stationshuset. Fastigheten går med underskott. Vad ska vi använda stationshuset till? Eventuell samverkan mellan kommunen och stiftelsen inom städ, lokalvård och vaktmästeri. I vilken form ska kommunen vara närvarande?

Väsentlig verksamhetsinformation

Nyetableringarna PREFAB-trappan och Agility verkar gå bra. Etablering på industrivägen i Ljung är på gång, några beslut som måste komma till stånd. Stiftelsen har fått in ett par förfrågningar om nyetableringar. Minskar 10 miljoner i kostnader.

Möjlighet för gemensam samverkan

Fokus Herrljunga och Herbo

Förfrågningar och behov av ytterligare industrimark

Hudenevägen 100 kvm.

Herrljunga elektriska/Herrljunga vatten

Ekonomi, preliminärt utfall, helår 2023

Preliminärt resultat 2023 för Herrljunga elektriska är 8 mkr, motsvarande siffra för Herrljunga vatten är 2 mkr. Kollektivet är skyldiga medel.

Återbetalning el, vakans.

Bolag	Utfall 2023-12-31*	Prel. utfall 2024*
Herrljunga Elektriska AB	8 Mkr	BU 8,5 Mkr
Herrljunga Vatten AB	2 Mkr	BU 0,5 Mkr

*) Resultat efter finansiella poster

Väsentlig verksamhetsinformation

Herrljunga Elektriska AB:s affärsområden följer plan och helåret 2023 blir ännu ett starkt år. El-/energiteknik har fortsatt bra beläggning.

Fjärrvärmesystemet har gått för högtryck under vinterns kalla perioder. Bolaget har också upptäckt brister i fjärrvärmesystemet runt pannan i Mörlanda och där tvingats byta ut nät nu under vintern. Elnätet är nu uppe i full fart gällande bytet till nya elmätare. Stadsnät är engagerade i PTS långsiktiga projekt för utveckling av motståndskraft och uthållighet för elektronisk kommunikation. Kunskapskällan och Herrljunga elektriska samverkar för att höja intresset för el- och energiteknik. Åldersstrukturen i företaget är generellt bra: medelåldern i hela företaget är 43 år. Herrljunga Vatten AB:s driftgrupp är, efter en utdragen rekryteringsprocess, nu bemannade enligt plan. Status för befintliga anläggningar blir ständigt bättre även om en hel del återstår. Nyanläggning pågår genom fler bostadsområden, nu senast anslutning av kvarteret Lyckan och förberedelser runt Skoghälla. Arbetet med utbyggnaden för Norra Säm pågår enligt plan. Problemen vi haft med industriutsläpp ser ut att gå mot en lösning där vi har en god samverkan med berörda industrier.

Verksamhetsplanering 2024–2026

Koncernen behöver omstruktureras på grund av en lagändring som kräver juridisk åtskillnad av elnätsverksamhet. Arbetet sker i samverkan med PwC och har dragit ut på tiden. Just nu pågår en utredning hos PwC av eventuella skatteeffekter vilket kan påverka hur bolaget väljer att göra omstruktureringen.

Elnätet - utrustning av nästa generations elmätare. Med nya elmätare, i kombination med nya beräkningsverktyg, kommer bolaget att kunna ha ännu bättre kontroll på inverkan av solceller, elbilar och batterier. Det egna elnätet bedöms i stort vara i gott skick för att kunna husera större befolkning, elbilar och solel. Dock måste Vattenfall förstärka anslutningen av Herrljunga mot regionnätet på 5–10 års sikt. Idag är kapaciteten från överliggande nät i stort sett fullt utnyttjad.

El-/energiteknik har gått från överbeläggning till en mer normal god beläggning.

Fjärrvärme fungerar tämligen stabilt. Det kalla vädret har gjort att panncentralerna gått på högtryck vilket genererar en del extra handpåläggning. Utbyten av kulvertsystemet i Mörlanda har funnits i plan men verkligheten hann ikapp och nu behöver delar av nätet bytas ut mitt i vintern. Avtalet med Solör Bioenergi om värmeleveranser från PC Sågen är uppsagt för omförhandling.

Stadsnät/IT har en stabil affärsmodell som verkar fungera bra även när bolaget nu går över från utbyggnads- till förvaltningsfas. Bolaget har även inlett ett arbete med att se över utvecklingsalternativ för den totala fiberinfrastrukturen i kommunen.

Vatten/avlopp jobbar vidare med detaljprojektering och genomförande av VA-utbyggnaden i Norra Säm.

Mål och tillväxt

Bolagets primära roll är att tillhandahålla och utveckla förstklassiga och prisvärda infrastrukturtjänster och där inbegrips även den interna infrastruktur som finns inom kommunens lokala industriföretag (deras interna eldistribution och energianvändning). Bolaget försöker samverka på bästa sätt med kommunens förvaltningar och övriga kommunala initiativ såsom varumärkesarbete, festival, tomtförsäljning, säkerhetsskydd, krisberedskap osv. Bolaget bevakar frågan om elbilsladdning och har under förra året installerat en publik snabbbladdare vid Mariedalsgatan. Bolaget samverkar även med Vårgårda kommun för att lyfta frågan om elnätskapacitet i Vattenfalls regionnät.

Möjlighet för gemensam samverkan

Vilka områden kan kommunen snäppa upp sig och blir bättre på?

Skapa fler mötesplatser. Bolaget bedömer att de har en bra samverkan med kommunen men att den inte så tydlig. Krissamverkan. Samverkan med Kunskapskällan, 23 % av bolagets personal kommer från kunskapskällan. VA-teamet fungerar bra.

Hur bedriver man arbetet mot regionnäsägare, vattenfall, när det gäller utbyggnad av 130 kV

Bolaget har fått loss den effekt som Pipe-life har behov av.

Anteckningar vid uppföljning av Herrljunga kommuns åtgärder inför och vid extraordinära händelser och höjd beredskap Torsdag 25 januari 2024

Närvarande

Kommunen:

Mats Palm	Kommunstyrelsens ordförande
Emma B. Wahlberg	Kommunstyrelsens 1:e vice ordförande
Gunnar Andersson	Kommunstyrelsens 2:e vice ordförande
Katja Saari	Kommundirektör
Anela Lennartsson	Kommunikationschef
Anders Mannikoff	VD, Herrljunga Elektriska
Anette Falk	Säkerhetschef

Länsstyrelsen:

Carin Nero	Enheten för samhällsskydd och beredskap
Alexandra Boberg	Enheten för samhällsskydd och beredskap

Inledning

Mötet inleddes med en presentation av deltagarna samt kortare presentation av Länsstyrelsens uppdrag kring uppföljning av länets kommuners arbete med krisberedskap samt av Herrljunga kommun. Anteckningarna nedan följer dagordningen på mötet. Länsstyrelsens noteringar är skrivna under egen rubrik.

Kommunen består av ca 9 500 invånare och är en viktig järnvägs punkt. Kommunen har 950 anställda och flera egenägda bolag inom exempelvis el och VA. Förvaltning är indelad i åtta nämnder och fem förvaltningar samt sex kommunala bolag. Alla bolag ligger under samma koncernhuvudman. Herrljunga kommun delar två nämnder tillsammans med Vårgårda kommun med två politiska representanter från Vårgårda och två från Herrljunga. Under kommunstyrelsen finns ett nytt kultur- och fritidsutskott. Det finns även en stiftelse som arbetar nära kommunen med uppdrag att stärka näringslivet.

Kommunen ingår i Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund.

Organisation och styrning av krisberedskapsarbete

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska organ med helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomi. I Herrljunga kommun leder kommunstyrelsen hela förvaltningen. Kommunstyrelsen ansvarar för krisberedskapsfrågorna. Kommunens styrning av arbetet med

civil beredskap samt ansvarsfördelning redovisas i *styrdokumentet Säkerhetspolicy Herrljunga kommun* samt *Riktlinje för civil beredskap*. Kommunen kommer inom kort förstärka säkerhetsavdelningen med en informationssäkerhetssamordnare/säkerhetssamordnare. Säkerhetschefens tjänst är numera organisatoriskt placerad närmare kommunledningen vilket gör det att det upplevs mer integrerat i kommunens arbete än tidigare.

Herrljunga kommun har i dagsläget egen räddningstjänst som är mycket involverade i krisberedskapsarbetet. Även det kommunala bolaget Herrljunga Elektriska är högst delaktiga. Tydliga kontaktvägar är upparbetade vilket är viktigt vid en händelse. Under 2023 ansökte Herrljunga kommun om att räddningstjänsten ska bli en del av Räddningstjänsten Storgöteborg (RSG). Idag har kommunen en hyrd tf räddningschef från RSG.

På tjänstemannanivå finns en central krisledningsorganisation, den beskrivs i *Riktlinje för civil beredskap*.

Länsstyrelsens noteringar

Kommunen uppvisar både intresse och kompetens gällande frågor som berör krisberedskap och höjd beredskap. Uppgifterna finns centralt placerade i kommunen vilket skapar en möjlighet till delaktighet från såväl förtroendevalda som tjänstemannaorganisationen. Det är av stor vikt att arbetet är etablerat på funktioner alternativt i hela organisationen då det kan vara sårbart om det enbart är personbundet.

Risk- och sårbarhetsanalys (RSA)

Herrljunga kommun har genomfört en risk- och sårbarhetsanalys under 2023 som följer föreskrifterna som finns i MSBFS 2015:5. Framtagningen gick i två steg. I steg 1 gjordes analyser på verksamhetsnivå där säkerhetschefen satt ner med förvaltningarna och gjorde kontinuitetsplanering. De gallrade fram vilka aktiviteter som var mest tidskritiska och vilka sårbarheter som fanns i de resurser som krävdes för att genomföra aktiviteterna. Detta genererade en åtgärdsplan. I kommunens ledningsgrupp gjordes en övergripande plan utifrån riskgrupper och olika sårbarheter som analyserades i det första steget. Dessutom gjordes en uppföljning utifrån 2019 års RSA. I kommunens Program för civil beredskap lyfts sårbarheter upp och hur dessa kan/ska/bör åtgärdas. Sedan 2019 har det civila försvaret tillkommit samt även naturolyckor som vi har en helt annan förståelse för idag än vad vi hade 2019.

Kommunen har under 2023 startat en FRG för att bland annat kunna hantera frivilliga som erbjuder sig att hjälpa till under händelser.

Länsstyrelsens noteringar

Kommunen har genomfört en välstrukturerad och förankrad risk- och sårbarhetsanalys som är heltäckande och uppfyller de krav som ställs. Bra att alla verksamheter har fått vara delaktiga. Det är viktigt att analysen hålls

levande och att eventuella tillkommande risker analyseras kontinuerligt under mandatperioden.

Styrdokument, planer och andra dokument för arbetet med krisberedskap

Herrljunga kallar sitt styrdokument för Program. Herrljunga har även tagit fram en Policy för sitt säkerhetsarbete som gäller längre än Programmet som endast löper under respektive mandatperiod. Kommunen har tagit fram en plan för hantering av extraordinära händelser (benämns Rutiner). Planerna lyfter de åtgärder som har identifierats i RSA och pekar också ut vem/vilken funktion som ansvarar för respektive åtgärd. Åtgärderna ska vara genomförda under mandatperioden och säkerhetschefen har i uppdrag att ha kommunikation med förvaltningarna för att säkerställa att åtgärderna vidtas. Ett prioriterat område för denna mandatperiod är bland annat att hitta naturlig samverkan med privata aktörer. Planen är att starta ett närmare samarbete med Fokus Herrljunga, ett bolag som arbetar nära näringslivet och där kommunen har representanter i styrelsen.

Planen för hur kommunen ska hantera extraordinära händelser är detaljerad. Är ett bra dokument att ha att utgå ifrån men när det sker en händelse kommer kommunen antagligen göra anpassningar och inte arbeta fullt ut enligt planen. Så har tidigare erfarenheter visat. Den centrala krisledningen har övningar fyra gånger per år. Kommunen anpassar vilka som deltar i varje övning (utöver centrala krisledningen) utifrån övningens inriktning. Övning är viktigt att göras regelbundet.

Kommunens krisledningsorganisation består av 12–13 personer. Kommunen har ingen TiB-organisation utan räddningstjänsten är den primära ingången (inriktning- och samordningskontakt). Kommunen har byggt upp krisledningen med fler personer än vad som kan tänkas behövas för att kunna vara beslutfärdiga om inte alla kan ta sig in eller inte går att nå.

Länsstyrelsens noteringar

Kommunen har framtagna planer (styrdokument, plan för hantering av extraordinära händelser m.fl.) som motsvarar de krav som ställs. Dokumenten är genomarbetade och bra. Utmaningen är att följa upp att detta efterlevs samt att göra arbetet känt i organisationen. Kommunen nämner själva att det kommer vara svårt att hålla sig till planen vid en eventuell händelse. Länsstyrelsen har förståelse för att anpassningar kan behöva göras beroende på situation men uppmanar samtidigt till att göra roller och ansvar för kommunen väl känt hos de som kan tänkas arbeta vid en händelse. Utmaningar för en mindre kommun kan framför allt vara uthållighet och kunna begära och ta emot stöd. Möjligheterna å andra sidan är att man känner varandra i organisationen och kan snabbt få i gång ett krisledningsarbete. På sikt kan det också vara en fördel att skapa en TiB-organisation för att ännu snabbare få till en initial krisledning inom kommunen.

Krisledningsnämnd (KLN)

Herrljunga kommuns krisledningsnämnd har ett aktuellt reglemente. Fem ordinarie och fem ersättare ur kommunstyrelsen är med i krisledningsnämnden. Denna har inte varit aktiverad sedan 2015.

Krisledningsnämnden har ännu inte utbildats och övat sin roll. Medlemmar i krisledningsnämnden har aldrig tidigare varit aktiva vid kris och inte heller deltagit i övning. I kommunens *Riktlinje för civil beredskap* står det angivet att både kommunstyrelse och krisledningsnämnd ska övas minst en gång per år.

Länsstyrelsens noteringar

Krisledningsnämnden verkar ha en god uppfattning om deras uppdrag och ansvar men önskar få utbildas och övas. Kommunen har för avsikt att genomföra detta inom kort.

Geografiskt områdesansvar

Kommunen har god samverkan med sjuhäradskommunerna. Även med näringslivet finns samverkan i dagsläget och denna planeras att utvecklas. Kommunen har kontaktnätverk med de olika organisationer, trossamfund och andra inom andra frågor än specifikt geografiskt områdesansvar. Dessa kan nyttjas även när det är en särskild händelse då vi har upparbetade kontaktvägar.

Kommunen avser också att utveckla möjligheten att kalla alla berörda aktörer inom det geografiska området vid en särskild händelse. Detta gäller också att samordna kommunikationen till allmänheten. Kommunikatörer från polisen, SÄS, SÄRF och kommunerna i Sjuhärad träffas för att ensa kommunikationen. Här finns utmaningar att få andra aktörer att förstå att kommunen har ett samordningsansvar gällande kommunikation vid särskilda händelser.

Länsstyrelsens noteringar

Länsstyrelsen anser att kommunen är aktiv i sitt arbete med geografiskt områdesansvar och är väl insatta i de samverkansforum som finns inom Sjuhärad. Länsstyrelsen ser positivt på kommunens ambitioner att utveckla samverkan på lokal nivå i synnerhet med näringslivet.

Utbildning och övning

Kommunen har tagit fram en utbildnings- och övningsplan som gäller innevarande mandatperiod. Utbildningarna och övningarna utgår från resultatet i risk- och sårbarhetsanalysen och behoven som kommunen har.

Länsstyrelsens noteringar

Länsstyrelsen anser att utbildnings- och övningsplanen är bra och har inga synpunkter. Tillse att planen följs i den utsträckning det är möjligt samt lär av inträffade händelser.

Rapportering till länsstyrelsen

Herrljunga kommun skickat in de obligatoriska dokumenten som överenskommelsen anger, så som risk- och sårbarhetsanalys, den årliga redovisningen, styrdokument och planer.

Kommunen kan kommunicera via Rakel och rapportera sitt läge i WIS.

Länsstyrelsen noteringar

Kommunen har förmåga att hantera både Rakel och WIS. Detta övas regelbundet vid Länsstyrelsens kvartalsövningar. Kommunen redovisar beredskapsförberedelser till Länsstyrelsen enligt de anvisningar som ges och inom utsatt tid. Länsstyrelsen har ingen möjlighet att se i vilken utsträckning kommunen kan hantera Rakel och WIS men det är angeläget att flera personer/funktioner kan hantera dessa system.

Statlig ersättning

En ny överenskommelse är på gång vilken också reglerar ersättningsnivån. Kommunens ambition är att förstärka upp arbetet med en informationssäkerhetssamordnare som till viss del kommer arbeta med frågor som rör civil beredskap.

Länsstyrelsen noteringar

Länsstyrelsen uppfattning är att ersättningen används till det den är avsedd till.

Civilt försvar/höjd beredskap

Uppgifterna inom ramen för arbetet med civilt försvar/höjd beredskap lyftes in då och då under mötet. Länsstyrelsen är av uppfattningen att kommunen arbetar med dessa frågor integrerat med krisberedskapen. Kommunen efterfrågar tydligare styrning i ambitionsnivå när det gäller bland annat uthållighet. Samtliga myndigheter arbetar på och allt blir tydligare eftersom.

Scenario

Scenario – farligt godsolycka på Västra Stambanan

Två tågagnar med farligt gods har spårat ur i nära anslutning till Herrljunga station. Larmet om olyckan kom kl. 04.30 på fredag morgon och olyckan har orsakat stopp på Västra Stambanan. Ett stort område har initialt spärrats av (600 m radie från olycksplatsen) och räddningsledaren har begärt att ett viktigt meddelande till allmänheten går ut till invånarna. Enligt räddningstjänsten innehåller tågagnarna etylenoxid och väteperoxid, detta innebär risk för brand och explosion. Det är oklart om vagnen läcker och om det finns personskador.

- *Hur blir ni informerade om vad som hänt?*
- *Vilka konsekvenser får detta för kommunen?*
- *Vad är de första åtgärderna?*
- *Vad prioriterar kommunen för verksamheter?*
- *Hur kommunicerar kommunen till medborgarna?*
- *Hade ni agerat annorlunda i ett annat scenario?*

Utifrån ovanstående scenario följde sedan diskussioner om hur kommunen skulle hanterat ett sådant scenario. Samtliga deltagare på mötet var aktiva i diskussionerna.